

VAN GARAGE ROMEIN NAAR AVAM

DE HISTORIE VAN EEN VLAARDINGS AUTO(BUS)BEDRIJF

FRANK VAN DEN BOOGERT

‘DEN VERDIENSTELIJKEN BURGER’ ANTHONY KNOTTENBELT

FRITS VAN OOSTSTROOM

HISTORISCH JAARBOEK VLAARDINGEN 2016

HISTORISCH JAARBOEK
VLAARDINGEN
2016

Afbeelding omslag:

Een gloednieuwe bus van de AVAM op het Stationsplein

(Foto collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Bronzen penning met het portret van Anthony Knottenbelt

(Collectie Museum Vlaardingen).

Omslagontwerp en vormgeving:

Klaas Bloem, Stout Grafische Dienstverlening.

Deze uitgave kwam tot stand met medewerking van:

Van Gastel Notariskantoor

Houdijk Holland

Dr. Ir. L. Maat

Nederlandse Zouthandel B.V.

Jac. Verkuil Bloemsierkunst

Vlaardingse Assurantie Combinatie VLASCOM CV

Dr. G. van der Weijden

HISTORISCH JAARBOEK VLAARDINGEN 2016

een uitgave van de
Historische Vereniging Vlaardingen

met medewerking van het
Stadsarchief Vlaardingen

veertigste jaargang

Opmaak en druk:
Stout Grafische Dienstverlening, Vlaardingen

Ook publiceren in het jaarboek?

De leden van de Redactie Jaarboek proberen ieder jaar een boeiend en interessant jaarboek samen te stellen. Dat lukt niet zonder de bijdragen van vele auteurs. Wilt u ook eens een artikel voor het jaarboek schrijven? Neem contact op met Arie Stolk voor o.a. de auteursrichtlijnen (arie.joke.stolk@hetnet.nl).

De redactie beslist over de plaatsing van een artikel in het *Historisch Jaarboek Vlaardingen*. De auteur is eindverantwoordelijk voor de inhoud van het artikel.

Redactie Jaarboek:

Ellen Boonstra-de Jong

Han van Elk

Jan van Hemert

Hans Mathijssen

Arie Stolk

Gera van der Weijden

Cip-gegevens Koninklijke Bibliotheek, Den Haag

Historisch

Historisch Jaarboek Vlaardingen/

Historische Vereniging Vlaardingen - (1977) -S-Vlaardingen:

Historische Vereniging Vlaardingen

ISSN 0169-3964

Versijnt jaarlijks

Veertigste jaargang. 2016/ met medewerking van het Stadsarchief Vlaardingen. - ill.

ISBN/EAN: 978-90-71731-36-5

SISO zhol 938.1 UDC 942.2*3130(058) NUGI 480

trefw.: Vlaardingen, geschiedenis, jaarboeken

INHOUD

7	Voorwoord
8 - 31	Van Garage Romein naar AVAM De historie van een Vlaardings auto(bus) bedrijf <i>Frank van den Boogert</i>
32 - 33	40 jaar omslagen op een rijtje...
34 - 35	Twee bloedmooie meiden kussen bij Klaas Bloem de interesse voor geschiedenis wakker <i>Ellen Boonstra-de Jong</i>
36 - 59	'Den verdienstelijken burger' Anthony Knottenbelt <i>Frits van Ooststroom</i>
60 - 87	Kroniek van Vlaardingen 1965 <i>Anneke Maat-Grijsen</i>
88 - 115	Kroniek van Vlaardingen 2015 <i>John Ditiecher</i>
116 - 117	Archeologische Werkgroep Helinium
118 - 119	Stadsarchief
120 - 121	Archeologie
122 - 123	Historische Vereniging Vlaardingen
124 - 125	Streekmuseum Jan Anderson
126 - 127	Museum Vlaardingen

AUTEURS

Frank van den Boogert (1956) is een geboren en getogen Vlaardinger. Hij werd geboren in de wijk Babberspolder en volgde het VWO op de voormalige Scholengemeenschap Groen van Prinsterer in Vlaardingen. Na de afronding van zijn studie aan de Hogeschool voor Economische Studies (HES) in Rotterdam, ging hij aan de slag als rijksambtenaar en vervulde overwegend financiële functies bij verschillende onderdelen van het voormalige Ministerie van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM). Vanwege zijn werk verhuisde hij naar Leidschendam.

Tegenwoordig werkt Frank als senior adviseur bedrijfsvoering en als financial controller bij het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Naast een blijvende belangstelling voor (de geschiedenis van) geboortestad Vlaardingen is Frank van jongs af aan geïnteresseerd in het openbaar vervoer en vooral in de geschiedenis en ontwikkeling van het busvervoer en de autobus. Hij is al meer dan 35 jaar actief betrokken bij diverse stichtingen die zich bezig houden met het bewaren, restaureren en laten rijden van historische autobussen. Daarnaast is hij auteur van verschillende boeken en tijdschriftartikelen op het gebied van het busvervoer en de autobushistorie.

Frits van Ooststroom werd in 1945 in Oegstgeest geboren. Hij studeerde productontwerpen aan de Akademie voor Industriële Vormgeving in Eindhoven. Tussen 1966 en 1976 had hij een eigen ontwerp bureau. Hij was van 1971 tot 2007 ontwerpdocent aan de faculteit Industrieel ontwerpen van de Technische Universiteit Delft. In 1973 kwam hij in Vlaardingen wonen (aan de Trekkade) en werd actief in de natuur- en landschapsbescherming. In 1977 was hij initiatiefnemer en medeoprichter van de Midden-Delfland Vereniging, waarvan hij tot 1997 bestuurslid was en tot 2004 eindredacteur en vormgever van de Midden-Delfkrant. Tot op heden is hij redacteur van dit kwartaalblad. Sinds 1980 houdt hij zich vooral bezig met de cultuurhistorie van Midden-Delfland, publiceert daarover en houdt lezingen. Zijn specialisatie is de bouwhistorie van boerderijen. Daarnaast beschrijft hij cultuurhistorische wandel- en fietsroutes. Sinds 2003 heeft hij een eigen adviesbureau: Stad & Streek Cultuurhistorie.

VOORWOORD

Jarenlang bracht Drukkerij Van Dooren de *Vlaardingen Kroniek* uit. Daarin werden belangrijke gebeurtenissen beschreven die zich vijftig jaar eerder in Vlaardingen afspeelden. In 1970 moest de directie melden dat het boekwerk, vanwege de hoge kosten, niet meer zou verschijnen. Vijf jaar later, tijdens een causerie van de gemeentearchivaris voor de leden van de HVV (Historische Vereniging Vlaardingen), ontstond het idee om een jaarboek uit te brengen waarin niet alleen de kroniek nieuw leven werd ingeblazen, maar waarin ook artikelen over de Vlaardingse geschiedenis een plek moesten krijgen. De initiatiefnemers vonden de tijd daarvoor rijp en daarin hadden ze gelijk, want dit jaar verschijnt alweer voor de veertigste keer het *Historisch Jaarboek Vlaardingen*. Door de interessante artikelen, de kronieken en de jaarverslagen van vele Vlaardingse organisaties, ben ik van mening dat het jaarboek niet alleen voor onze leden van grote importantie is, maar voor de gehele Vlaardingse gemeenschap.

Veel veranderde er in die veertig jaar, maar er bleef ook veel hetzelfde. De stadsarchivaris bijvoorbeeld maakt al lang geen deel meer uit van de redactie, maar desondanks is de betrokkenheid van de medewerkers van het stadsarchief nog altijd groot bij de totstandkoming van het jaarboek. De gemeente Vlaardingen maakte de verschijning van het jaarboek mogelijk met een startkapitaal van f 18.000 en een jaarlijkse financiële bijdrage. Vanwege de bezuinigingen moest de gemeente zich jaren geleden terugtrekken als geldschieter. Toch komt de burgemeester ook dit jaar graag naar de bijeenkomst waar het eerste exemplaar van dit fraaie jaarboek aan hem wordt uitgereikt.

Ik ben de sponsors er zeer erkentelijk voor, dat ze de financiële rol van de gemeente Vlaardingen overnamen en dat we nog altijd op ze kunnen rekenen. Zonder hun generositeit was het jaarboek ongetwijfeld ter ziele gegaan.

In de beginjaren wisselde het bedrijf waar het jaarboek werd opgemaakt en gedrukt een aantal malen, maar sinds 1990 treedt Stout Grafische Dienstverlening op als huisdrukker van de HVV en rollen het jaarboek, het *Tijd-Schrift* en overige

HVV-publicaties in de Arnold Hoogvlietstraat van de persen. Sinds 1994 is Klaas Bloem verantwoordelijk voor de vormgeving van het jaarboek. De jaarboekredactie vond het de hoogste tijd om hem eens in het zonnetje te zetten. In dit jaarboek komt Klaas daarom zelf aan het woord over zijn carrière en hobby's en staan de covers van alle jaarboeken - waarvan er dus 22 zijn ontsproten aan het brein van Klaas - in deze jubileumuitgave afgedrukt. Chapeau Klaas, Bas, Wim en Robert!

In het voorwoord van het eerste jaarboek spreekt de redactie de hoop uit dat er nog vele, vele jaargangen het licht zullen mogen zien. "Maar", zo klinkt het bezorgd, "dat zal afhangen of er mensen zijn die de vaardigheid, maar vooral ook de wil en het doorzettingsvermogen hebben om artikelen te scheppen". Die vrees bleek ongegrond. Alle auteurs van de afgelopen veertig jaar zijn daar het levende bewijs van. Zo ook Frank van den Boogert die voor dit jaarboek schrijft over het autobedrijf AVAM (Algemeene Vlaardingsche Auto-Maatschappij), dat van 1931-1940 o.a. een stadsdienst verzorgde in Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht. Frits van Ooststroom schreef vaker voor het jaarboek en verdiepte zich voor deze uitgave in het leven van de bekende Vlaardingse notaris Anthony Knottenbelt. En natuurlijk kunt u zich ook dit jaar onderdompelen in de kronieken. Anneke Maat-Grijsen stelde de 'oude kroniek' van 1965 samen en John Ditiecher neemt u in de 'nieuwe kroniek' mee naar de hoogtepunten in de Vlaardingse geschiedenis van 2015.

Tot slot dank ik namens het bestuur de jaarboekredactie voor haar tomeloze inzet om ieder jaar maar weer een fraai historisch jaarboek te realiseren voor de leden van de HVV en voor de Vlaardingse gemeenschap!

Ik wens u als leden van onze mooie vereniging nog vele interessante jaarboeken toe.

Wout den Breems, voorzitter
november 2016

FRANK VAN DEN BOOGERT

VAN GARAGE ROMEIN NAAR AVAM

DE HISTORIE VAN EEN VLAARDINGS
AUTO(BUS)BEDRIJF

GARAGE ROMEL
VERHUUR-STALLING-REPAREREN

Voorwoord

Zoals zo veel plaatsen in ons land kende ook de gemeente Vlaardingen in het verleden enkele autobusbedrijven. Het meest bekende bedrijf was destijds wel de EVAG, de "Eerste Vlaardingsche Auto Garage", gevestigd in de Willem Beukelszoonstraat. In samenwerking met de VAOM, de NV "Vlaardingsche Auto Omnibus Maatschappij", reed de EVAG de succesvolle lijndienst van Vlaardingen via Schiedam naar Rotterdam. In de Tweede Wereldoorlog raakte de EVAG/VAOM-combinatie deze dienst kwijt aan de Rotterdamse RET. Na de oorlog ging de EVAG verder met alleen toer- en groepsvervoer en ontwikkelde zich tot een bloeiend en gerenomeerd touringcarbedrijf.

Vooral over de EVAG is in het verleden het nodige geschreven. Zowel in publicaties op lokaal en regionaal historisch gebied als in tijdschriften voor vervoers- en autobusgeschiedenis. In die publicaties wordt meestal terloops ook een ander Vlaardings busbedrijf genoemd: de "N.V. Algemeene Vlaardingsche Auto-Maatschappij AVAM". Deze AVAM verzorgde van 1931 tot 1940 een stadsdienst in Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht, maar stond altijd wat in de schaduw van de 'grote broers' EVAG en VAOM. In juni 1986 publiceerde Kees Verhulst een artikel over de activiteiten van de AVAM in nummer 68 van *Tijd-Schrift*, het blad van de Historische Vereniging Vlaardingen. Toen ik echter bij onderzoek in het Nationaal Archief ook wat materiaal over de AVAM tegenkwam, met name over de naoorlogse periode, ontstond het idee om verder op zoek te gaan naar informatie over dit bedrijf en alles te bundelen in een artikel. En in dit artikel draaien we nu de rollen om: de AVAM speelt de hoofdrol en EVAG en VAOM worden alleen genoemd waar dit in het AVAM-verhaal relevant is.

Bij de speurtocht naar de AVAM heb ik van veel kanten medewerking mogen ondervinden. De medewerkers van het Stadsarchief in Vlaardingen en in het bijzonder Erika Verloop waren uiterst behulpzaam met het zoeken naar en het tevoorschijn toveren van relevant materiaal. Dank voor deze geweldige service! In enkele zeer prettige persoonlijke gesprekken met Kees Verhulst, publicist over de historie van Vlaardingen in de meest uitgebreide zin van het woord en met Jan Anderson, directeur van het gelijknamige streekmuseum, kwam het nodige aan gegevens en verhalen boven water. Bovendien hebben zij het manuscript doorgelezen en van hun opmerkingen is dankbaar gebruik gemaakt. Ook diverse mede-bushobbyisten hebben mij vanuit hun gegevenscollecties van informatie voorzien. Hun namen zijn vermeld bij de bronvermelding, maar op deze plek wil ik in het bijzonder Kees van Schenk Brill en Jan Eggink noemen. Uit hun schier onuitputtelijke archieven kwamen enkele gegevens tevoorschijn die verder nergens te vinden zijn. Kees heeft ook uitgebreid 'meegepuzzeld' bij de poging het wagenpark van de AVAM zoveel mogelijk te reconstrueren en evenals Jan Eggink heeft hij

de tekst kritisch doorgelezen en van opmerkingen voorzien.

Inleiding

Voordat we naar de AVAM gaan kijken, is het goed om de blik te richten op Vlaardingen, de stad waarin het verhaal zich grotendeels afspeelt. Van oudsher was Vlaardingen een vissersstad. De zeevisserij, vooral op haring en kabeljauw, met alle aanverwante activiteiten daaromheen, was lange tijd verreweg de voornaamste bron van inkomsten in de stad. Vanaf de tweede helft van de negentiende eeuw ontwikkelt Vlaardingen zich echter langzamerhand tot een plaats met ook andere economische bedrijvigheid. Er vestigen zich handelsmaatschappijen en industrieën van verschillende aard en ook de havencapaciteit wordt belangrijk uitgebreid. Tussen 1894 en 1904 wordt in fasen de Koningin Wilhelminahaven gegraven, in de volksmond de Nieuwe Haven genoemd. Ook de na de Eerste Wereldoorlog op basis van particulier initiatief van enkele grote bedrijven aangelegde Vulcaanhaven is een belangrijke uitbreiding. Hierdoor wordt Vlaardingen vanaf 1922 de derde zeehaven van Nederland.

Als gevolg van deze ontwikkelingen groeit het aantal inwoners gestaag: van 9.519 in 1880 tot 27.471 in 1930. Tot 1941 is het grondgebied van de gemeente Vlaardingen geheel omsloten door dat van de gemeente Vlaardinger-Ambacht. In 1906 en 1910 vinden enkele annexaties plaats, waarbij enig grondgebied van Vlaardinger-Ambacht aan Vlaardingen wordt toegevoegd zodat uitbreidingen aan zowel de west- als de oostzijde van de stad kunnen plaatsvinden. In augustus van het genoemde jaar 1941 wordt Vlaardinger-Ambacht als gemeente opgeheven. Het grootste deel wordt bij Vlaardingen gevoegd en een deel gaat naar de gemeente Schipluiden. Zo wordt Vlaardingen in 1941 ineens 6.900 inwoners rijker.

Ook qua verbindingen met omliggende plaatsen doen zich ontwikkelingen voor. Naast een enkele omnibusverbinding speelt het vervoer zich oorspronkelijk vooral over het water af. Zo heeft Vlaardingen al van oudsher verbindingen per trekschuit met Delft en Maassluis. De in 1868 opgerichte Vlaardingsche Stoomboot Maatschappij, de VSM, geeft een impuls aan de verbindingen van de haringstad met Rotterdam en de eilanden Voorne en Putten, met Brielle en Hellevoetsluis als bestemmingen. De bootverbindingen van en naar Rotterdam komen echter onder druk te staan als op 17 augustus 1891 de spoorlijn van Schiedam naar Vlaardingen en Maassluis wordt geopend. De stad krijgt een station ter hoogte van de Westhavenkade, naast de speciaal aangelegde spoorbrug over de Oude Haven en aan het einde van de Schiedamscheweg wordt een halte in gebruik genomen. Deze halte heet aanvankelijk Schiedamsche Dijk, vanaf 1917 Vlaardingen Oost.

De eerste autobusdiensten ...

Begin jaren twintig van de vorige eeuw doet zich een opmerkelijke ontwikkeling voor in het wegverkeer: de opkomst van de autobus in het lokale en interlokale personenvervoer. De massaproductie van auto- en vrachtautochassis in vooral Noord-Amerika, die ertoe leidt dat deze relatief goedkoop op de markt komen, het steeds betrouwbaarder worden van de voertuigen, het verbeteren van het wegennet in provincies en gemeenten en de ontstane vervoersvraag zijn de voornaamste oorzaken van de opkomst van de autobus. Veel ondernemende lieden zien kansen en proberen in die tijd dan ook hun geluk als 'busondernemer', vaak als nevenactiviteit naast hun gewone beroep. Het is in die tijd ook niet zo moeilijk om een buslijn te beginnen; de wettelijke restricties zijn zeer beperkt. Er is alleen durf en wat geld nodig: je koopt, al dan niet samen met anderen, een chassis, laat de plaatselijke wagenmaker er een carrosserie op bouwen en je kunt van start! De enige vereisten zijn dat de ondernemer vóór de opening van zijn dienst hier melding van maakt bij de provincie en de dienstregeling publiceert in een in de provinciehoofdstad versijndend dagblad. Ook moet het in te zetten materieel gekeurd zijn door de gemeente waar de ondernemer is gevestigd. In grotere plaatsen, zoals Rotterdam, waar sprake is van grote aantallen busdiensten, geeft de gemeente standplaatsvergunningen uit, om de concurrentie enigszins in goede banen te leiden.

Om een eind te maken aan de ongebreidelde concurrentie en alle negatieve effecten die deze heeft, werd de wet aangepast en wordt vanaf 1926 een vergunningstelsel ingevoerd. Voortaan zijn het de provincies, dat wil zeggen de colleges van Gedeputeerde Staten, die vergunningen voor interlokale busdiensten uitgeven. Nog weer later, aan het einde van de jaren dertig, worden landelijke regels van kracht. Als gevolg van het Reglement en later de Wet Autovervoer Personen (RAP respectievelijk WAP) komt de vergunningverlening op centraal, landelijk niveau te liggen.

Ook in Vlaardingen

Ook in Vlaardingen zijn er ondernemende lieden die een autobusdienst willen beginnen en het ligt voor de hand dat vooral de trajecten naar Schiedam en Rotterdam erg interessant lijken. Al in juli 1921 start de EVAG een busdienst tussen Vlaardingen en Schiedam, die zeer succesvol blijkt te zijn. De EVAG, voluit Eerste Vlaardingsche Auto-Garage, was als

Een heel bekende ansichtkaart uit de beginjaren van de EVAG en de VAOM. Op de Hoflaan staan de EVAG 5 (een De Dion Bouton met carrosserie van Spijker en Van Vliet, bouwjaar 1926) en de VAOM 7 (een Thornycroft met carrosserie van -waarschijnlijk- Strachan & Brown, bouwjaar 1925) gereed voor de dienst naar Rotterdam.

(Uitgave: H. Post, Vlaardingen. Collectie Frank van den Boogert).

garagebedrijf in 1919 door P.J. Konings opgericht. Het bedrijf was gevestigd aan de Willem Beukelszoonstraat 64 en werd in juli 1922 omgezet in een NV, met als aandeelhouders de heer Konings en zijn zwager P. van Ravesteijn. Een andere Vlaardingse ondernemer, M. van der Burg, start in maart 1923 met zijn bedrijf AMOGAR, voluit NV Algemeene Motorboxen Garage en gevestigd aan de Emmastraat 66a, een busdienst tussen Vlaardingen en Rotterdam. Deze lijn blijkt een succes en al spoedig in juni 1923 besluit ook de EVAG haar lijn door te trekken van Schiedam naar Rotterdam. Zo zijn er dan dus twee autobusdiensten van Vlaardingen (Hoflaan) via Schiedam naar Rotterdam (Coolsingel). In veel gevallen zou zo'n situatie hebben geleid tot een concurrentie op leven en dood, maar de directeurs van EVAG en AMOGAR zijn verstandig en in plaats van elkaar te beconcurreren besluiten zij tot samenwerking. Kennelijk is de autobusdienst dermate lucratief dat er voor beide ondernemingen een boterham te verdienen valt. Vanaf 1 augustus 1923 onderhouden zij, elk voor de helft van het aantal ritten, een gezamenlijke dienstregeling en zijn de kaartjes over en weer geldig. In september van datzelfde jaar wordt als opvolger van de AMOGAR een nieuw bedrijf opgericht, de VAOM en wordt de Rotterdamse standplaatsvergunning van M. van der Burg overgeschreven op dit nieuwe bedrijf. VAOM is de afkorting van NV

Vlaardingsche Auto-Omnibus Maatschappij, gevestigd aan de Schiedamscheweg 101. Naast P. van der Burg als directeur heeft de VAOM commissarissen in de personen van de heren Konings en Van Ravesteijn van... de EVAG! De bijzondere samenwerking tussen EVAG en VAOM blijkt goed te werken en maakt van de bedrijven een sterke combinatie, die stand houdt tot het einde van de lijndienst in de Tweede Wereldoorlog. De blauw/gele (later blauw/grijze) EVAG-bussen en de rood/gele VAOM-bussen zijn een begrip in de haringstad!

Arie van der Windt (1900-1988)

Naast de heren Konings en Van Ravesteijn van de EVAG en Van der Burg van de VAOM is er nog een Vlaardinger die een graantje wil meepikken van de groeiende populariteit van de autobus. Die Vlaardinger is Arie van der Windt, geboren op 12 januari 1900 als de oudste van drie zonen van Arij van der Windt en Cornelia van der Snoek. Op 8 april 1926 trouwt Arie in Vlaardingen met Maaïke Petronella van der Knoop. Zij krijgen twee zonen: Arij (1927) en Hugo Pieter (1928). Hun verbintenis is helaas van korte duur, aangezien Maaïke al op 3 mei 1933 overlijdt in Rotterdam. Op 22 januari 1936 hertrouwt Arie in Den Haag met de uit Maasland afkomstige Gerritje Zonneveld, die eerder als dienstbode in huize Van der Windt werkzaam was. Uit dit tweede huwelijk, dat overigens in 1938 weer wordt ontbonden, wordt in 1936 een dochter geboren, Petronella.

De steen op het graf van Arie van der Windt, op de begraafplaats Emaus te Vlaardingen. (Foto: Frank van den Boogert).

Naast zijn werkzaamheden in de autohandel en de garage- en vervoersbranche is Van der Windt op vele andere, vooral maatschappelijke, terreinen actief. Zo richt hij in 1928 de Vlaardingse EHBO-vereniging op, waarvan hij ook een tijdlang voorzitter is. Ook zet hij zich in voor de totstandkoming van een monument ter nagedachtenis van de omgekomen Vlaardingse vissers, is hij actief in het comité voor de viering van het huwelijksfeest van Juliana en Bernhard in 1937 en is hij jarenlang voorzitter van de Motor- en Autoclub Vlaardingen. In die hoedanigheid is hij ook de initiatiefnemer voor de befaamde Haringritten. Na de Tweede Wereldoorlog is hij bezoldigd kaderlid bij het Nederlandse Rode Kruis te Rotterdam. Als na de Watersnoodramp van 1953 vele honderden evacués in Rotterdam moeten worden opgevangen, toont Arie van der Windt zijn grote organisatietalent en regelt hij de opvang in de Ahoy-gebouwen.

Door dit alles en door ongetwijfeld nog allerlei andere activiteiten kunnen we gerust stellen dat hij in zijn tijd tot de bekende Vlaardingers kan worden gerekend. Bij veel gebeurtenissen in de haringstad is Arie van der Windt op de één of andere manier betrokken. Maar vóór alles is hij een ondernemende zakenman en deze eigenschap komen we hierna zeker nog wel tegen. Na zijn actieve en werkzame leven verlaat Van der Windt Vlaardingen en verhuist hij naar Ouddorp, op Goeree-Overflakkee. Daar overlijdt hij op 23 februari 1988, maar zijn stoffelijk overschot keert terug naar Vlaardingen, om op de begraafplaats Emaus te worden begraven in het graf van de familie Van der Knoop, waar ook zijn eerste vrouw Maaïke destijds haar rustplaats heeft gevonden.

Garage Romein

Maar terug nu naar de nog jonge Arie. Kennelijk stort hij zich al op relatief jonge leeftijd in het avontuur van het gemotoriseerde vervoer, want in 1923 dient hij, op naam van Garage Romein en vanuit het adres Hoogstraat 91a te Vlaardingen, een aanvraag in voor een standplaatsvergunning in Rotterdam, bedoeld voor een autobusdienst van Rotterdam (Diergaardelaan) naar Schiedam. Op 16 juli 1923 wordt deze vergunning ook verleend. De gebruikte bedrijfsnaam Garage Romein vraagt om wat verdere uitleg. Deze heeft betrekking op Café De Romein, gelegen aan de Maassluischedijk 104 te Vlaardingen. Het is een vanouds bekende uitspanning; een plek waar paarden konden worden gewisseld (uit- en ingespannen) en waar de reizigers gelegenheid voor eten en drinken hadden. Behalve een hotel en café is De Romein met z'n kegelbaan ook een gelegenheid voor ontspanning. Een bijzonder kenmerk is de aanwezigheid van wat werd genoemd een 'doorreed'. Dit is een grote schuur met deuren aan beide kanten. Het paardenspan gaat er aan de ene kant in, waarna in een overdekte ruimte de reizigers kunnen uitstappen en de paarden kunnen worden gewisseld. Nadat de paarden zijn ververst en de reizigers zich hebben gelaafd, verlaat het span de doorreed weer door de deuren aan de andere zijde.

Een Steyr personenauto (misschien wel in gebruik als taxi?) poseert op de Maassluisschedijk voor "De Romein": links op het pand nog als "uitspanning" betiteld, maar de opschriften rechts maken de functie van garage duidelijk. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

De familie Van der Windt was betrokken bij De Romein, als eigenaar en/of bewoner. Op enig moment zal bij Arie de gedachte zijn ontstaan om de grote doorreed een nieuwe functie te geven. In de tijd waarin de paardentractie langzaam maar zeker wordt verdrongen door de automobiël, ligt het voor de hand de ruimte als garage te gaan gebruiken. Zo ontstaat Garage Romein. Terwijl aan de ene kant van het pand nog te lezen staat "Uitspanning" is op de grote muur nu ook het opschrift "Garage Romein - Verhuur - Stalling - Repareeren" aangebracht.

Op naam van Autogarage Romein worden op 10 februari 1923 door de provincie Zuid-Holland de nummerbewijzen H-30858 tot en met H-30862 afgegeven. Motorvoertuigen moeten in die tijd zijn voorzien van een aan de houder van het voertuig uitgegeven nummerbewijs. Een dergelijk provinciaal nummerbewijs is echter niet voertuiggebonden, maar persoonsgebonden. Zodoende kan een nummer 'verhuizen' naar een ander voertuig van dezelfde eigenaar. De bovengenoemde provinciale nummers verhuizen later ook mee naar de in 1930 door Van der Windt opgerichte NV AVAM, als opvolger van Garage Romein.

Wat de reden ervan was, is onbekend (misschien was er nog geen busmaterieel beschikbaar, of werd het toch als een te groot risico beschouwd), maar in elk geval wordt de busdienst waarvoor Van der Windt zoals we hiervoor zagen een

Rotterdamse standplaatsvergunning heeft gekregen, niet in exploitatie genomen. Als gevolg hiervan wordt de op 16 juli 1923 verleende vergunning op 20 mei 1924 weer ingetrokken. Na deze niet geslaagde poging om een busdienst tussen Rotterdam en Schiedam te exploiteren, wordt het voor wat betreft de autobusactiviteiten stil in en om Garage Romein. De andere garageactiviteiten floreren kennelijk wel, want voor zover bekend verhuist het bedrijf van de Maassluisschedijk voor korte tijd naar een stalling in de Vettoordstraat en vandaar naar de Stationsstraat 105-109, waar Van der Windt een groot en nieuw garagecomplex laat bouwen. Met erboven, op nummer 109, een woonhuis voor hem en zijn gezin. Dit complex wordt rond 1928 in gebruik genomen. Op de Maassluisschedijk 104 blijft het café voortbestaan en dit is tevens het

woonadres van broer Gerrit (G.A.C.) van der Windt. Uit de gegevens van de Kamer van Koophandel blijkt dat voor wat betreft het perceel Stationsstraat 103-105-107-109-111 in 1927 sprake is van een 'benzine-service-station' op naam van de Continental Petroleum Company (CPC). In 1928 wordt bij dit perceel Garage Romein genoemd, met als bedrijfsactiviteiten autowasserij en autoreparatiebedrijf, alsmede (in combinatie met de CPC) het eerdergenoemde benzine-service-station.

Onderdeel van de activiteiten van Garage Romein is ook de exploitatie van een ziekenauto. Een door de plaatselijke carrosseriebouwer en wagenmaker Verhulst, de vader van Vlaardingen-publicist Kees Verhulst, enigszins aangepaste Steyr personenauto, met stuur aan de rechterkant, is hierdoor geschikt voor het vervoeren van een brancard en van enige begeleiders. En blijkens een bericht in de plaatselijke courant uit 1926 "staat deze auto dag en nacht disponibel en is het vastgestelde tarief zeer billijk te noemen". Overigens is Garage Romein niet de enige exploitant van een ziekenauto in Vlaardingen. Ook garage Peereboom op de 1e Van Leijden Gaelstraat 87 beschikt in die tijd namelijk over een dergelijk voertuig.

Het bedrijf wordt een NV

Na enkele jaren besluit Arie van der Windt het bedrijf om te zetten in een NV. Op 9 mei 1930 geeft de Minister van Justitie de verklaring van geen bezwaar af en op 14 mei 1930 vindt, ten overstaan van de Vlaardingse notaris mr. Dolk, de oprichting plaats van de Naamloze Vennootschap Algemeene Vlaardingsche Auto Maatschappij "Avam", gevestigd te Vlaardingen. Opmerkelijk is dat in de oprichtingsakte duidelijk sprake is van Avam. Uiteraard wel een afkorting van de

Twee foto's van de in 1926 tot ziekenauto omgebouwde Steyr personenwagen. Let op de brancard en de deur aan de achterzijde (met een gordijntje voor het raampje!) Een rood kruis boven de voorruit moest andere weggebruikers er op attenderen dat dit geen gewone auto was. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

vollende bedrijfsnaam, maar geschreven als een eigenaam, met alleen een hoofdletter aan het begin. In de praktijk zou het bedrijf echter te boek staan als A.V.A.M. of als AVAM. In het vervolg van dit artikel wordt de laatstgenoemde schrijfwijze gebruikt.

Oprichters van de AVAM zijn Arie van der Windt (junior), garagehouder en Emile Seynhaeve, monteur. Laatstgenoemde wordt benoemd tot directeur, met Arie van der Windt (junior) en Jacob van der Heul als commissarissen. De NV wordt aangegaan tot 1 juni 1959 en heeft als breed geformuleerd doel "het exploiteeren van autogarages, het herstellen en verhuren van en den handel in automobielen en motoren en den handel in onderdeelen, banden, benzine, olie en van alles wat daarmee in verband staat". Het maatschappelijk kapitaal

bedraagt f 10.000, verdeeld in twintig aandelen van f 500. Van der Windt neemt deel met vijftien aandelen en Seynhaeve met vijf. Laatstgenoemde is zoals gemeld de eerste directeur, maar kennelijk is op papier die benoeming puur om bepaalde redenen zo gedaan en vindt er al snel een directiewisseling plaats. Want in de telefoongids van 1932, de eerste waarin de AVAM wordt genoemd, staat behalve de AVAM, aan de Stationsstraat 105, telefoon 56, onder de W ook vermeld: "A. v.d. Windt, directeur Avam, Stationsstraat 109, tel. 56". Seynhaeve komen we verder nergens meer tegen.

De bedrijfsactiviteiten zoals deze vanaf 1930 ten name van de AVAM bij de Kamer van Koophandel staan genoteerd voor het perceel aan de Stationsstraat 103-111 zijn: autoreparatiebedrijf, motorfietsenreparatiebedrijf, groepsvervoer- en touwingcarbedrijf en benzineservicestation. Hoewel de statuten in de oprichtingsakte van de AVAM dus niet specifiek reppen over activiteiten op autobusgebied, is de nieuwe NV kennelijk wel van plan om zich op dit terrein te begeven. Zoals hierna zal blijken, leidt dit tot de instelling van een heuse stadsautobusdienst in Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht.

Een stadsdienst

Als gevolg van de al eerder genoemde toename van de economische bedrijvigheid en van de bevolking, groeit uiteraard ook het aantal woningen in de stad. Zowel ten westen als ten oosten van de haven breidt de bebouwing zich uit. Aan de oostzijde wordt de Schiedamscheweg, die tot 1879 trouwens bekend staat als het Toepad, de hoofdverkeersader binnen het steeds verder volgebouwde gebied tussen Oosthavenkade - Spoorsingel - Binnensingel en het Hof. Ook aan de westzijde van de stad ontstaat nieuwe bebouwing. Rond de eeuwwisseling wordt begonnen met het bebouwen van een deel van de Vettenoordsepolder en ook rond bijvoorbeeld de Markgraafaan en Van der Driftstraat ontstaan nieuwe wijken. In 1927 wordt een stadsplan vastgesteld waarin de geplande toekomstige uitbreidingen worden aangegeven. Op dat moment is aan de oostzijde het gebied tot aan de Schiedamschedijk en de spoorweghalte Vlaardingen Oost al volgebouwd. In de Vettenoordsepolder is de bebouwing opgerukt tot aan de Diepenbrockstraat. Ook het gebied tussen Groen van Prinstererstraat en Vondelstraat is dan al grotendeels volgebouwd. Niet alleen Vlaardingen, maar ook Vlaardinger-Ambacht groeit in die tijd. Oorspronkelijk was de bebouwing vooral geconcentreerd rond het Emaus, de Kethelweg en de Voorstraat, maar vanaf 1925 worden hele woonwijken uit de grond gestampt. Eerst de Bloemenwijk (1925-1932), daarna de Oranjewijk (1932-1935) en de Vogelwijk (1936).

Door deze groei in het aantal inwoners en in de bebouwing van zowel Vlaardingen als buurgemeente Vlaardinger-Ambacht ontstaat volgens Arie van der Windt kennelijk voldoende potentieel voor het openen van een stadsdienst. Diverse ondernemers, die we lang niet allemaal kennen, waren hem al

Eén van de meest gepubliceerde AVAM-foto's. Op deze staatsiefoto Chevrolet nummer 1 op het Stationsplein, met aan het stuur chauffeur Koos Smit. Op de achtergrond het Handelsgebouw en rechts naast de bus de "Kroningslantaarn" annex fontein. Deze werd in 1901 onthuld en herdenkt de troonsbestijging van Koningin Wilhelmina op 31 augustus 1898. Thans is de lantaarn een Rijksmonument. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

voorgegaan met plannen om in Vlaardingen stadsvervoer aan te bieden. Bekend is de dienst die de Vlaardingsche Tram-Omnibusdienst van N. Moerman onderhield vanaf halte Vlaardingen Oost via de Schiedamscheweg. De 'omnibus' was een voormalige paardentram op een onderstel met houten wielen en getrokken door twee paarden. Naar verluidt heeft deze dienst het maar korte tijd uitgehouden. Een ander voorbeeld is een autobusdienst tussen Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht, die in 1927 zou zijn geëxploiteerd en wel door de heren Van der Plas en Struijs. Verder is hier niets over bekend.

Arie van der Windt besluit dus een nieuwe poging te wagen om een stadsdienst in Vlaardingen en tussen Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht tot stand te brengen. Ondanks de toegenomen inwoneraantallen en bebouwing, kan men zich afvragen of Vlaardingen in die tijd op een dergelijke dienst zit te wachten. De stedelijke bebouwing is behoorlijk compact en de afstanden zijn naar verhouding nog beperkt. Hemelsbreed is het van het station Vlaardingen naar Vlaardinger-Ambacht ongeveer twee kilometer, oftewel een half uur gaans. Wel is het zo dat de beide spoorwegstations aan de rand van de bebouwing liggen, waardoor een stadsbus een functie als aanvoerlijn naar de trein kan hebben. Zoals we zullen zien heeft de AVAM met name dat aspect succesvol uitgewerkt.

De AVAM-stadsdienst komt er aan

Om een autobusdienst in en tussen meer dan één gemeente te exploiteren is een vergunning van Gedeputeerde Staten

(GS) van de betrokken provincie nodig. De AVAM vraagt deze dan ook aan, maar nog voordat GS van Zuid-Holland hierover hebben besloten, verschijnen er in de plaatselijke pers berichten over de stadsdienst. In de *Nieuwe Vlaardingsche Courant (NVC)* van 16 oktober 1931 staat een curieus stukje, met als kop "De plaatselijke autobusdienst". Daarin is het volgende te lezen: "De directie van den binnenkort te openen plaatselijke autobusdienst in onze gemeente heeft een prijsvraag uitgeschreven over de vragen: 'welke route zal de stadsdienst nemen' en 'wat is het tarief'. Prijzen: fl 10,-, fl 5,-, fl 2,50 en 3 maandabonnementen. Men zie de advertentie in ons Vlaardingsch Advertentieblad". Dit laatstgenoemde advertentieblad is overigens niet meer in de archieven aanwezig, zodat we de genoemde advertentie niet kennen. Het geciteerde bericht is om twee redenen curieus. In de eerste plaats omdat de AVAM wel erg zeker van z'n zaak lijkt: nog voordat de beschikking van GS is afgegeven wordt de dienst al aangekondigd. Of heeft men wellicht voorkennis van een gunstige beslissing? Verder is het toch wel heel bijzonder om een prijsvraag over route en tarieven uit te schrijven. Is het puur om de mensen te laten raden naar iets dat al vaststaat, of wil de AVAM hiermee eigenlijk een soort 'marktonderzoek' doen? Overigens moet wel bedacht worden dat de AVAM bij haar vergunningaanvraag ook de te hanteren tarieven en een te volgen route moest vermelden. Zeker voor wat betreft de route had, zoals we nog zullen zien, de AVAM het wel erg globaal gehouden. Misschien moest de uitkomst van de prijsvraag inderdaad nog wat input leveren voor de uiteindelijke lijnvoering.

Of de resultaten van de uitgeschreven prijsvraag van invloed zijn geweest zullen we nooit weten, maar wat we wel weten is dat in de *NVC* van 4 december 1931 wordt aangekondigd dat de "stads-autobusdienst" op woensdag 21 december zal aanvangen en ook worden de route en het tarief bekend gemaakt. Daarover later meer. Ook dit bericht verschijnt eerder dan de formele beschikking van GS en bovendien klopt de datum niet. Dat wil zeggen: 21 december valt in 1931 op een maandag en niet op een woensdag!

De beschikking wordt door GS genomen op 14 december en gepubliceerd op 18 december in het provinciaal blad van Zuid-Holland, nummer 102. Op de aanvraag van de AVAM, die van 27 oktober tot en met 25 november ter inzage heeft gelegen, zijn geen bezwaren ingekomen. GS besluiten dan ook aan de AVAM "vergunning te verlenen tot het in werking brengen van eenen autobusdienst van Vlaardingen (station) door het Westelijk stadsdeel naar Vlaardinger-Ambacht en terug door het Oostelijk stadsdeel". Aan de vergunning is nog een aantal voorwaarden verbonden:

1. Het in te zetten materieel omvat twee autobussen, merk Chevrolet, lengte 6,25 meter en breedte 2,10 meter, met 20 zitplaatsen.
2. De onderneming moet adequaat zijn verzekerd tegen ver-

voerschade en als bewijs moet een duplicaat van de polis aan GS worden overlegd.

3. De dienstregeling en de tarieven behoeven de goedkeuring van GS. De bij de aanvraag voorgestelde dienstregeling en tarieven blijven gelden tot twee maanden na het verstrijken van de termijn waarbinnen beroep tegen de vergunning kan worden ingesteld.
4. De ondernemer moet tenminste één autobus als reserve beschikbaar hebben.
5. De vergunning vervalt indien de dienst niet wordt aangevaren binnen twee maanden na het verstrijken van de termijn waarbinnen beroep tegen de vergunning kan worden ingesteld.

De voorwaarden zijn standaardbepalingen die in die tijd aan al dit soort vergunningen worden toegevoegd, waarbij de aanduiding van de in te zetten bussen uiteraard per bedrijf verschilt. De beschrijving van de route is erg globaal: van het station via het westelijke deel van Vlaardingen naar Vlaardinger-Ambacht en via het oostelijk deel terug naar het station. Een simpele ringlijn dus. Waarschijnlijk had de AVAM het in haar aanvraag bewust zo algemeen geformuleerd, om flexibiliteit te houden bij de feitelijke invulling van de route. Zoals we zullen zien werd het niet een simpele ringlijn.

De stadsdienst gaat van start

Op donderdag 17 december 1931 wordt een proefrit gereden en de NVC van de 18e verhaalt hiervan. We lezen dat naast de pers ook de Inspecteur en de Adjunct-inspecteur van de NS alsmede de stationschef hierbij aanwezig zijn. De route van het station via West naar Vlaardinger-Ambacht en weer terug naar het station en vervolgens heen en weer naar station Vlaardingen Oost wordt in een half uur afgelegd. Volgens de krant is de proefrit "uitstekend geslaagd" en "zijn het mooie

Chauffeur Joop van Buuren en passagiers bij de Chevrolet nummer 2 op het Stationsplein. Op de achtergrond het gebouw van de oliegoedfabriek. (Collectie Streekmuseum Jan Anderson).

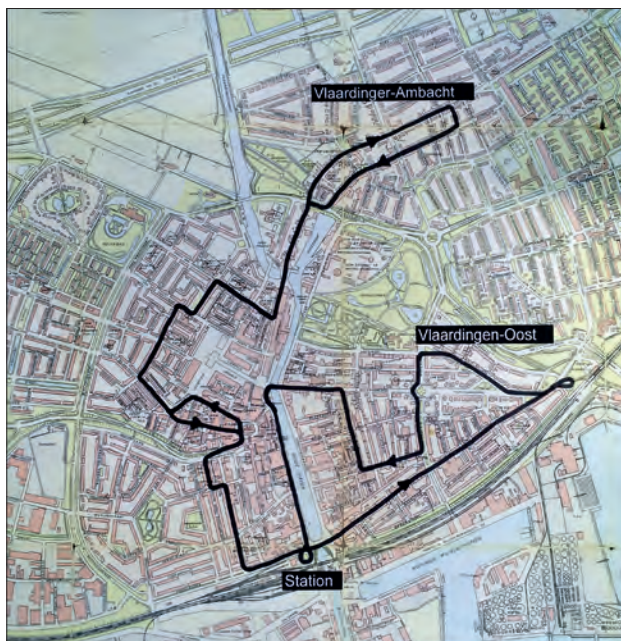
bussen, die gemakkelijk zitplaats bieden aan een flink aantal mensen". De aanwezigheid van hoge spoorwegbeambten bij de proefrit wordt verklaard, als we in de krant lezen over de samenwerking, volgens de NVC de eerste dergelijke combinatie in het land, tussen AVAM en NS. In de AVAM-bus kunnen namelijk ook spoorkaartjes 1e, 2e en 3e klas worden gekocht voor de treinen naar Schiedam/Rotterdam en naar Maassluis/Hoek van Holland. De bus naar en van het station is dan 'gratis'. Met deze 'combikaart avant la lettre' is de AVAM inderdaad wel vooruitstrevend. Hoewel gesuggereerd wordt dat bij aanschaf van een spoorkaartje naar of van Rotterdam het voor- en natransport per bus voor niets is, moest de AVAM natuurlijk wel iets verdienen. Ongetwijfeld zal men met de NS een 'deal' hebben gesloten, waarbij de spoorkaartjes tegen een lagere prijs met de spoorwegen worden afgerekend en het verschil voor de AVAM is. Door deze samenwerking tussen AVAM en de spoorwegen hebben beide wel een grote troef in handen en zijn daarmee een concurrerend alternatief voor de lijndienst die de EVAG/VAOM-combinatie exploiteert tussen de Hoflaan in Vlaardingen en de Coolsingel in Rotterdam. Ongetwijfeld hopen de spoorwegen op deze wijze weer een stukje van het vervoer terug te winnen dat zij hebben verloren aan de EVAG/VAOM-busdienst.

Zo gaat dan op maandag 21 december 1931 in de haringstad een heuse stadsdienst van start! Waarschijnlijk zonder al te veel ceremonieel, want anders had de NVC er zeker verslag van gedaan.

De route

Hoewel de beschrijving in de vergunning een simpele ringlijn veronderstelt, volgt de buslijn van de AVAM aanvankelijk een ingewikkeld patroon. Het station is vanwege de aansluiting op de trein weliswaar het centrale punt, maar in de aankondigingen van de AVAM is Vlaardinger-Ambacht het begin van de routebeschrijving. Vanaf de Rozenlaan is de route als volgt: Voorstraat - Kortedijk - Afrol - Groen van Prinstererstraat - Van Schravendijkplein - Markgraafaan - Nieuwelaan - Westnieuwland - Schoolstraat - Markt - Maassluisschedijk - Pieter Karel Drossaartstraat - Vettoordstraat - Stationsstraat - Parallelweg - Station - Nieuwe brug - 1e Van Leijden Gaelstraat - 2e Van Leijden Gaelstraat - Schiedamscheweg Oost - Hoogelaan (Ziekenhuis) - Binnensingel - Oosterstraat - Eendrachtstraat - Schiedamscheweg - Oude brug - Westhavenkade (Postkantoor) - Station - Parallelweg - Stationsstraat - Vettoordstraat - Pieter Karel Drossaartstraat - Maassluisschedijk - Markt - Waalstraat - Ridderstraat - Nieuwelaan - Markgraafaan - Van Schravendijkplein - Groen van Prinstererstraat - Afrol - Kortedijk - Emaus - Kethelweg - Leliestraat - Rozenlaan.

Als we deze route op een stadsplattegrond afbeelden, blijkt dat de lijn door het oostelijke stadsdeel inderdaad een soort ringlijn is. De verbinding via de westelijke wijken naar Vlaardinger-

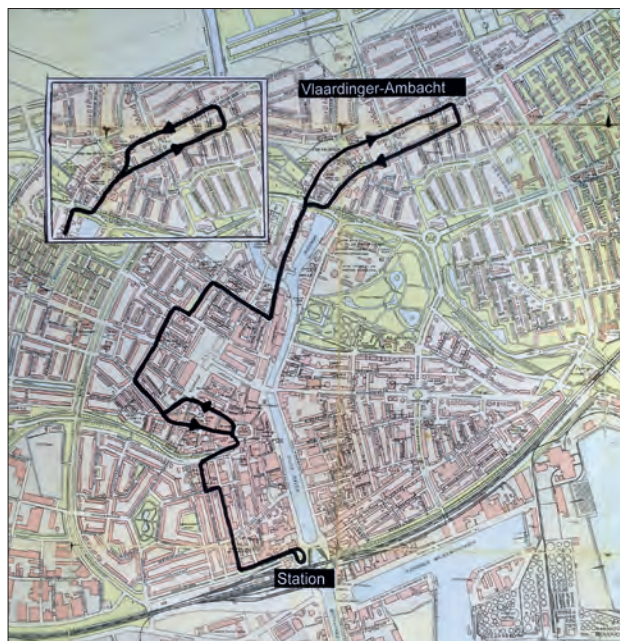

De oorspronkelijke lijnen van de AVAM, bij de start van de dienst in 1931; ingetekend op de plattegrond van 1967. (Tekening: Frank van den Boogert).

Ambacht daarentegen is min of meer rechtstreeks, waarbij in laatstgenoemde gemeente een langgerekte lus wordt bereden. Bij aankomst en vertrek van de trein rijdt één bus de oostelijke en één bus de westelijke route. Of de bussen na terugkeer bij het station overgaan op de andere route, zoals de gepubliceerde routebeschrijving suggereert, is niet bekend.

Al snel blijkt dat de route door het oostelijk stadsdeel niet echt in een behoefte voorziet. In een publicatie in de *NVC* van 29 januari 1932 lezen we dat vanaf 1 februari de dienstregeling wordt gewijzigd en ook de route "zoodanig wordt veranderd, dat aansluiting verkregen wordt op de treinen naar Rotterdam, zoowel via station Vlaardingen als Vlaardingen-Oost". Wat dit voor de te volgen route precies betekent, is niet duidelijk. Het meest waarschijnlijk is dat de ingewikkelde ringlijn wordt gewijzigd in een rechtstreekse verbinding naar/van station Vlaardingen Oost. De oostelijke lijn is desondanks echter zodanig onrendabel dat deze na circa een jaar wordt beëindigd. Wat overblijft is de verbinding tussen Vlaardinger-Ambacht, met zijn relatief wat meer welvarende bevolking en het spoorwegstation. Voor de forens naar Rotterdam voorziet deze lijn dan ook zeker in een behoefte.

Voor zover bekend is, na de eerdergenoemde aanpassingen, de route van de lijn gedurende haar bestaan verder niet fundamenteel gewijzigd. De enige routewijziging die we kennen

De route van de AVAM-stadsdienst zoals deze tussen circa 1932 en medio 1940 werd geëxploiteerd. In de inzet de vanaf 15 mei 1938 respectievelijk 2 oktober 1938 gewijzigde route (de kortere en in tegenovergestelde richting bereden lus) in Vlaardinger-Ambacht; ingetekend op de plattegrond van 1967. (Tekening: Frank van den Boogert).

is op basis van een "gewijzigde dienstregeling" per 15 mei (1938?) en gecontinueerd per 2 oktober 1938. Daarin is aangegeven dat de lijnvoering in Vlaardinger-Ambacht wordt gewijzigd. In plaats van de grote lus 'rechtsom' van Emaus via Kethelweg, Leliestraat, Rozenlaan en Voorstraat, wordt een kleinere lus 'linksom' gereden: Voorstraat - Rozenlaan - Leliestraat (met eindpunt op hoek Kethelweg/ Leliestraat) - Kethelweg - Burg. De Bordesplein - Voorstraat. Uit de dienstregeling ingaande 15 oktober 1939 kan worden opgemaakt dat niet via de Leliestraat werd gekeerd, maar één straat eerder, via de Begoniastraat en dat het eindpunt op de hoek van de Kethelweg en laatstgenoemde straat was.

De AVAM-stadsdienst kent, naast uiteraard de eindpunten op het Stationsplein en in de Leliestraat (en later de Begoniastraat) in Vlaardinger-Ambacht, geen vaste halteplaatsen en "stopt op verzoek". De reizigers kunnen dus op elke gewenste plaats in- of uitstappen. Voor zover bekend wordt er dan ook geen gebruik gemaakt van halteborden of andere aanduidingen.

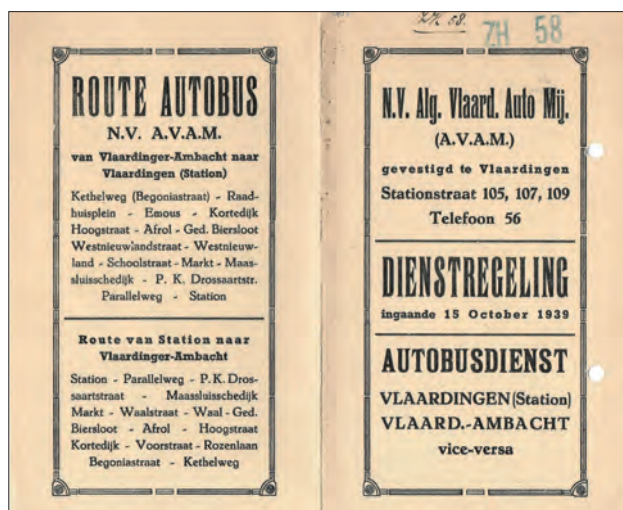

De gewijzigde dienstregeling van de AVAM (al staat die naam er niet op!), per 15 mei respectievelijk 2 oktober 1938, met daarbij ook de routewijziging in Vlaardinger-Ambacht. (Collectie Streekmuseum Jan Anderson).

De dienstregeling

De belangrijkste functie van de stadsdienst is die van aan- en afvoerroute naar en van het Vlaardingse station en aansluiting op het spoor. De dienstregeling is dan ook gebaseerd op de aankomst- en vertrektijden van de treinen richting Rotterdam. Als de AVAM in 1931 van start gaat, voorziet de dienstregeling in een halfuursdienst en dat zal eigenlijk

Voor- en achterkant van de laatste of één van de laatste dienstregelingen van de AVAM, per 15 oktober 1939, met op de maandagen en vrijdagen een uurdienst in plaats van de gebruikelijke halfuursdienst. (Collectie Autobus Documentatie Vereniging).

steeds de opzet blijven. De eerste vertrektijd uit Vlaardinger-Ambacht is 07:00 uur en van het station 07:15 uur. Daarna wordt dus om het half uur gereden, met een laatste rit om middernacht, aansluitend op de laatste trein. Op zondagen begint de dienst later en vertrekken de eerste bussen om 08:30 uur uit Vlaardinger-Ambacht, respectievelijk om 08:45 uur van het station. Bij elkaar zijn dit dus zo'n 35 ritten op werkdagen en 32 ritten op zondagen. Daarbij moet bedacht worden dat op elk tijdstip twee bussen vertrekken: een naar Oost en een naar West en Ambacht. Het lijkt er op dat als rijtijd Vlaardinger-Ambacht - Vlaardingen station werd uitgegaan van circa 15 minuten.

Ongetwijfeld wordt de dienstregeling in latere jaren aangepast, maar de details daarvan zijn niet meer bekend. Wel geeft de al eerder genoemde publicatie aan dat per 15 mei respectievelijk 2 oktober 1938 een nieuwe dienstregeling van kracht wordt. De stadsdienst is dan, zoals we gezien hebben, al beperkt tot het traject van Vlaardinger-Ambacht via 'west' naar het station en de vertrektijden zijn dan als volgt: vertrek Ambacht 07:10, 07.40, 08.10, enz. en vertrek van station 07.32, 08.02, 08.32 enz., waarbij de eerste twee ritten vervallen op zon- en feestdagen. Nog steeds dus, zij het met iets verschoven vertrektijden en met een wat langere reistijd van circa 20 minuten, hetzelfde patroon: een halfuursdienst, met aansluiting op de treinen van/naar Rotterdam. Gezien de omlooptijd (éénmaal heen en terug over de hele route) van circa 40 minuten, zijn voor de dienst twee bussen nodig.

Ook de dienstregeling ingaande 15 oktober 1939, waarschijnlijk een van de laatste die de AVAM publiceerde, geeft een soortgelijke opzet. Zij het met weer iets verschoven vertrek- en aankomsttijden in verband met de aansluitingen op de trein. Wat wel opvallend anders is, is dat de halfuursdienst op zondag, dinsdag, woensdag, donderdag en zaterdag wordt

Vier plaatsbewijzen van de AVAM: een retour- en een enkele reisbiljet, een contramerk voor een retour en een contramerk voor een tienrittenkaart. (Collectie Nico Grootenboer).

gereden. Op maandag en vrijdag is sprake van een uursdienst, die 's morgens ook een half uur later begint en waarbij de laatste rit vanaf Vlaardingse-Ambacht een half uur eerder vertrekt. Waarom nu juist op de maandagen en vrijdagen een enigszins beperkte dienst wordt gereden is niet duidelijk.

De tarieven

Naast de al genoemde treinkaartjes, waarmee 'gratis' van de bus gebruik gemaakt kan worden, verkoopt de AVAM ook enkele reizen voor alleen de bus. Deze kosten in 1931 10 cent. Van een gereduceerd tarief voor bijvoorbeeld kinderen is niets bekend. Vanaf 1 februari 1932 zijn ook retours verkrijgbaar, voor 15 cent. Deze prijzen blijven tot het einde toe ongewijzigd. Voor de retourrit wordt een zogenoemd contramerk afgegeven. De trein- en buskaartjes worden in de bus verkocht door de chauffeur, die daartoe is voorzien van een kaartjes-trommel en een geldtas. Ook maandabonnementen kunnen worden aangeschaft en wel tegen een bedrag van drie gulden. Dat moet via een aanvraagformulier "te bekomen ten kantore der maatschappij (Stationstraat 109 - Tel. 56)" [NB: in de desbetreffende advertentie abusievelijk met één 's' in het midden geschreven - FvdBJ].

In de beginjaren van de AVAM-dienst zijn de tarieven van de spoorkaartjes tussen Vlaardingen en Rotterdam in de drie klassen als volgt:

	1e kl.	2e kl.	3e kl.
- Enkele reis	0,50	0,40	0,30
- Retour	0,75	0,60	0,40
- Enkele reis kind	0,25	0,20	0,15
- Retour kind	0,50	0,40	0,30

De voor- en achterzijde van een 12-rittenkaart van de AVAM. Opmerkelijk is de vermelding "20-45 Zitplaatsen" op de achterzijde. De AVAM bezat geen bus met 45 zitplaatsen! Voor het vervoer van dit aantal passagiers waren tenminste twee bussen nodig. (Collectie Streekmuseum Jan Anderson).

Kennelijk voert de AVAM in later jaren ook de meerrittenkaart in. Blijkens een bewaard gebleven contramerk bestond er kennelijk een "Groene Tienrittenkaart". In het Streekmuseum Jan Anderson is een exemplaar bewaard gebleven van een ander soort meerrittenkaart. Voor f 0,90 konden daarmee twaalf ritten worden gemaakt. Een rit (enkele reis) kostte dan dus 7,5 cent. Het is niet bekend uit welk jaar deze kaart dateert en ook verdere details over de AVAM-tarieven zijn niet aanwezig.

Het autobusmaterieel

Als de stadsdienst van start gaat, is het busmaterieel beschikbaar zoals dat in de vergunning van GS wordt beschreven: twee bussen van het merk Chevrolet, voorzien van een carrosserie met twintig zitplaatsen. Dat is meteen het maximum-aantal passagiers dat de bus mag vervoeren. Er wordt gezegd dat geregeld meer passagiers werden vervoerd en dat de plaatselijke dienders hier scherp op controleerden, door met de politiewagen achter de bus aan te rijden. Zodra de bus dan op het eindpunt aankwam, verlieten enkele passagiers schielijk de bus via de nooddeur aan de achterzijde, waarna via de voordeur keurig het toegelaten aantal personen uitstapte. Naar verluidt zou de kleur van de bussen 'muisgrijs' zijn geweest. Maar het beschrijven van kleuren is altijd een lastige zaak. Mensen 'zien' of ervaren kleuren soms verschillend.

De stadsbussen zijn dus voorzien van een chassis en een benzinemotor van het Amerikaanse fabrikaat Chevrolet. Dat is in die tijd een populair en 'betaalbaar' merk. Dankzij de massaproductie kunnen Amerikaanse voertuigen, ondanks de hogere transportkosten, hier toch tegen concurreren: de prijzen op de markt worden gebracht. In de jaren twintig en dertig zijn merken als Ford, Chevrolet, International, Diamond, Studebaker, Reo en Dodge dan ook zeer populair bij Nederlandse busondernemers. Een ondernemer kocht in die tijd een los chassis en liet dit door een carrosseriebedrijf of wagenmaker opbouwen. Bij wie de AVAM zijn Chevrolets

liet opbouwen is niet bekend. Er is een bron die zegt dat de bussen door Verheul in Waddinxveen van een carrosserie werden voorzien, maar dat is niet geheel zeker. Doordat ze boven de voorruit zijn voorzien van richtingborden, ogen de Chevrolets echt als lijn- of stadsdienstbussen. De gebruikte richtingaanduidingen zijn: **AMBACHT via STATION** en **OOST via STATION**. Ook op de zijkant van de bussen staat een en ander aangegeven, met de in de band onder de ramen geschilderde tekst **VLAARDINGEN STADSDIENST VLAARD.-AMBACHT**.

AVAM-chauffeur Koos Smit poseert naast zijn Chevrolet op het Stationsplein. (Collectie Streekmuseum Jan Anderson).

Het personeel en de dienstuitvoering

Dankzij de informatie die Kees Verheul voor zijn in het voorwoord genoemde artikel uit de eerste hand verzamelde via gesprekken met oud-AVAM-werknemers, weten we het een en ander over bovengenoemde aspecten van de stadsdienst. Het onderstaande is dan ook grotendeels ontleend aan genoemd artikel. Daarin komen Jacobus Johannes (Koos) Smit en M. (Mari) Baas aan het woord. Smit, geboren in 1910, was een van de stadsdienstchauffeurs van het eerste uur en Baas, geboren in 1917, was garagemonteur bij de AVAM en viel af en toe ook in op de stadsdienst. De chauffeurs hebben diensten van negen uur: een vroege dienst van half zeven in de ochtend tot half vier 's middags of een late van half vier tot half een in de nacht. Met zes werkdagen in de week komt dit uit op 54 of 55 uren per week. Eénmaal in de drie weken is men vrij op zondag. Het weekloon bedraagt f 17,50 en later f 20,00. Maar door ontvangen fooien kan men dit bedrag soms nog wat aanvullen. Bovendien krijgt een chauffeur een gulden extra indien hij op z'n vrije dag een rit met de ziekenauto moet maken.

Hoewel het verkeer nog niet zo druk is, is het soms toch lastig om op tijd te rijden. De route voert hier en daar door smalle straten en vertraging is snel opgelopen. Dat is verve-

Nogmaals chauffeur Koos Smit, die van zijn eindpuntrust en een sigaret geniet op de dijk bij Vlaardingen Oost. Toen tot aan Vlaardinger-Ambacht nog een landelijk gebied, dat later helemaal is volgebouwd. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

lend, temeer omdat er aansluiting op de trein moet worden gegeven. Naar verluidt, laat de stationschef de trein soms enkele minuten later vertrekken, als hij de AVAM-bus vanuit de Stationsstraat de Parallelweg op ziet draaien. De bus rijdt dan bijna letterlijk het perron op om de passagiers snel te laten overstappen. Omdat beide bussen nodig zijn voor de dienst, is er geen reservematerieel aanwezig, ook al is dit een vereiste op grond van de vergunning. Eventuele reparaties vinden, zoals heel gebruikelijk in die tijd, 's avonds en 's nachts plaats, zodat de bussen de volgende ochtend weer beschikbaar zijn. Aangenomen mag worden dat in de gevallen waarbij een bus echt voor langere tijd buiten dienst staat, bij de concurrenten tevens collega's, te weten de EVAG en de VAOM, een bus wordt ingehuurd.

Geen uitbreiding van de lijndienst, maar wel een nieuwe ziekenauto

Het autobusbedrijf is maar een onderdeel van de automobielen en garageactiviteiten van de AVAM, maar kennelijk is Arie van der Windt er niet ontevreden over en smaakt het naar meer. Al heel snel na het van start gaan van de stadsdienst en misschien zelfs al eerder (?) probeert hij te krijgen wat de EVAG/VAOM-concurrentie al heeft: een vergunning voor een buslijn naar Rotterdam. De aanvraag daartoe, die van 16 januari tot 18 februari 1932 ter inzage ligt en die waarschijnlijk dus eind 1931 of begin 1932 is ingediend, voorziet in een busdienst "van Vlaardingen-West over Vlaardinger-Ambacht, Vlaardingen Oost - Schiedam (Knappertlaan) langs Mathenesserbrug naar Rotterdam (Coolensingel-Diergaardelaan)". Het is duidelijk dat

TELEFOON 250
VLAARDINGEN
DAG EN NACHT

EERSTE-HULPDIENST
DIRECTEUR:
A. VAN DER WINDT

TARIEF

VOOR VERVOER MET ZIEKENAUTO

Vervoer binnen de Gemeente	f 5. —
Vervoer naar Schiedam	f 7.50
Vervoer naar Rotterdam	f 12.50
Vervoer naar Delft	f 15. —
Vervoer naar Den Haag	f 20. —
Vervoer naar Leiden	f 25. —
Van 100-200 KM., per KM.	f 0.25
Van 200 KM. en daarboven. per KM.	f 0.20

Hulp van Verpleegster of Verpleger tijdens het vervoer inbegrepen

Op de "tarieflijst voor eerste-hulpdienst" een foto van de in 1933 nieuw aangeschafte Chevrolet-ziekenauto. Mevrouw Van der Windt poseert in verpleegsters-outfit. (Collectie Streekmuseum Jan Anderson).

deze route voor het overgrote deel vrijwel samenvalt met de lijn die al door EVAG en VAOM wordt gereden. Deze bedrijven zullen dan ook zeker bezwaar hebben aangetekend tegen het verzoek van de AVAM. En daarom is het dus ook niet verwonderlijk dat de aanvraag door GS met haar beschikking van 18 april 1932 wordt afgewezen, omdat "in de verkeersbehoefte op bedoeld traject door de bestaande vervoersmiddelen op voldoende wijze wordt voorzien". Toch gaat de AVAM tegen deze beslissing in beroep bij de Kroon, maar bij Koninklijk Besluit van 28 juni 1933 wordt dit beroep ongegrond verklaard.

Bij een andere AVAM-activiteit is er in 1933 wel iets nieuws te melden, namelijk de komst van een nieuwe ziekenauto. De oude verbouwde Steyr-personenauto gaat aan de kant en wordt vervangen door een echte ambulance. Net als de stadsbussen is deze van het merk Chevrolet. De ziekenauto heeft aanvankelijk een regionale functie, met als verzorgingsgebied de gemeenten Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht, Schiedam en Maassluis. De AVAM ontvangt van deze ge-

meenten dan ook een subsidie voor de exploitatie van de ziekenauto. Later krijgen Schiedam en Maassluis hun eigen ambulances en vervalt de subsidie van genoemde gemeenten.

Dat er sprake is van gemeentelijke subsidies betekent echter geenszins dat er door gebruikers niet voor hoeft te worden betaald. Integendeel: in een tijd dat ambulancevervoer nog niet door verzekeringen of andere regelingen wordt vergoed, moet men zelf de transportkosten aan de vervoerder betalen. De door de AVAM gehanteerde tarieven, variërend van f 5,00 voor vervoer binnen Vlaardingen tot bijvoorbeeld f 25,00 voor een rit naar Leiden zijn in die tijd bepaald niet voor iedereen eenvoudig op te brengen. Het komt dan ook voor dat de vrouw van Arie van der Windt wekelijks bij families langs moet gaan, om kwartjes op te halen als afbetaling van de rekening voor het vervoer. De tarieven voor de "Eerste-hulpdienst" staan overigens uitgebreid weergegeven in de folder die de AVAM speciaal laat maken. De nieuwe ambulance is hierop afgebeeld met een chauffeur in keurig pak en een "verpleegster en verpleger". Naar verluidt, was het mevrouw Van der Windt die voor de foto even snel een witte jas moest aantrekken.

Om het verhaal rond de AVAM-ziekenauto meteen maar af te ronden: in het begin van de Tweede Wereldoorlog neemt de gemeente de ambulance over. Vanwege de grote schaarste aan vloeibare brandstof, wordt de Chevrolet voorzien van een op de voorbumper gemonteerde houtgasgenerator en zo overleeft hij de oorlog. Blijkbaar is de oude Steyr-ziekenwagen na de komst van de nieuwe ambulance niet afgevoerd, want in een advertentie in het *Rotterdamsch Nieuwsblad* van 6 januari 1941 wordt door de AVAM te koop aangeboden een "ziekenauto merk Steyer, met nieuwe banden. Prijs 850 gld." [NB: de hier gebruikte merknaam 'Steyer' is niet correct en moet zijn 'Steyr' - FvdB].

Nieuwe ontwikkelingen en nieuwe bussen

Nu uitbreiding van de lijndienstactiviteiten er na het door GS afwijzen van de vergunningaanvraag voor een dienst naar Rotterdam voor de AVAM niet meer in zit, richt Arie van der Windt zijn blik op andere vervoersactiviteiten. Namelijk het zogenoemde toer- en ongeregeld vervoer (TGO-vervoer). Met deze formele term wordt het vervoer bedoeld van groepen (denk aan scholen, verenigingen en bedrijven) en het toeristische vervoer, zoals dagtochten. Zo gaat de AVAM tochten organiseren naar het Westland, met bezoek aan druivenkassen en het eten van druiven, naar de Betuwe (kersen eten), naar het in de maand augustus gehouden vuurwerk in Scheveningen, enzovoorts. Ook treedt de AVAM kennelijk op als agent van andere reisorganisaties. Zo blijkt uit een advertentie in het *Rotterdamsch Nieuwsblad* van 20 augustus 1935 dat reizen naar de Tentoonstelling in Brussel, die door Wester Coach in Rotterdam worden georganiseerd, ook bij de AVAM kunnen worden geboekt.

Waarschijnlijk kort na de aflevering van de nieuwe MAN-dieselbus in 1935, poseren op het Stationsplein twee personen voor deze bus. Eén in keurig chauffeursuniform en één in een gewoon kostuum. Misschien is het wel directeur Arie van der Windt. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Bij deze nieuwe activiteiten hoort ook een nieuw voertuig en zo bestelt de AVAM in 1934 een fraaie nieuwe bus, die in 1935 wordt afgeleverd. Dit keer geen bus met een benzinemotor, maar een diesel. Ook al is de benzine in die tijd nog niet extreem duur, de dieselmotor blijkt in exploitatie toch een stuk voordeliger te zijn. Het chassis en de motor zijn van het Duitse merk MAN, oorspronkelijk de afkorting van 'Maschinenfabrik Augsburg Nürnberg'. De carrosserie wordt gebouwd door de ook in die tijd al bekende fabriek van Verheul in Waddinxveen. De nieuwe aanwinst krijgt het wagenparknummer 4.

Hoewel hij groter oogt dan de al aanwezige Chevrolets met hun 20 zitplaatsen, biedt de nieuwe bus slechts aan 19 zittende personen een plaats. De banken staan dan ook wat verder uit elkaar, omdat deze luxebus ook wordt gebruikt voor de al eerder beschreven toeractiviteiten. Dat hij echter ook gewoon geld moet verdienen op de stadsdienst blijkt wel uit het feit dat boven de voorruit richtingaanduidingen met de teksten AMBACHT en STATION zijn aangebracht. Waren de Chevrolets nog in één kleur (waarschijnlijk 'muisgrijs') uitgevoerd, de nieuwe MAN is in andere kleuren geschilderd, lichter van boven en donkerder van onderen. Wat de kleuren precies zijn, is niet bekend. Op de zijkanten prijkt een fraai monogram: een driehoekige vorm waarin de letters AVAM en

Het monogram zoals dat op de zijkant van de MAN/Verheul-bus nummer 4 was aangebracht: de letters AVAM op kunstige wijze ineengevlochten. (Uitsnede uit foto collectie Stadsarchief Vlaardingen).

de plaatsnaam Vlaardingen zijn verwerkt. Mede naar aanleiding van de aanschaf van deze nieuwe bus, vraagt de AVAM, naast de vijf reeds in haar bezit zijnde provinciale nummers H-30858 tot en met H-30862, een nieuwe serie van vier stuks aan. Op 12 april 1935 worden deze afgegeven. Het betreft de nummers HZ-24170 tot en met HZ-24173. Het laatstgenoemde nummer prijkt voortaan op de nieuwe MAN-bus.

Vier jaar later, in 1939, komt er weer een nieuwe bus. Dit keer een Diamond, één van de vele in die tijd populaire Amerikaanse merken. Importeur hiervan is de firma Beers in Den Haag. Uit de correspondentie tussen Beers en de Rijksverkeersinspectie over de goedkeuring van het chassis kennen we allerlei technische gegevens en weten we ook dat de opbouw verzorgd zou worden door de Rotterdamse carrosseriefabriek Quist. Van deze AVAM-bus is tot nu toe echter geen enkele foto opgedoken, dus het is niet bekend hoe hij er precies uitzag. Uit een document in het archief van de Vlaardingse politie weten we dat hij het provinciale nummer HZ-24172 droeg. Aangenomen mag worden dat de bus primair voor toerwerk was bedoeld. De AVAM beschikt in die tijd immers ook over een T&O-vergunning. Kort voor de Duitse inval in mei 1940, wordt deze vergunning nog verlengd en wel tot en met 31 december 1943.

De oorlog en het einde van de stadsdienst

Na een periode van oplopende spanningen in de wereld, gevolgd door de mobilisatie van het Nederlandse leger in augustus 1939, was het met de inval van het Duitse leger op 10 mei 1940 afgelopen met de vrede in Nederland. De inwoners van Vlaardingen merken wel dat het oorlog is. Duitse vliegtuigen doen een aanval op de bij Vlaardingen gelegerde batterij luchtafweergeschut, maar de bommen missen hun doel. Neergehaalde vliegtuigen storten rond Vlaardingen neer en velen zijn getuige van de aanvallen op het Nederlandse oorlogsschip de Jan van Galen, dat op weg naar Rotterdam wordt gebombardeerd door de Duitsers. Na het tragische bombardement op Rotterdam op 14 mei, dat ook vanuit Vlaardingen te zien is, is het afgelopen. Nederland capituleert en alles wordt anders.

Volgens sommige bronnen stopt de AVAM al in de meidagen met de stadsdienst, terwijl andere aangeven dat dit later in 1940 is geweest. Hoe het ook zij, vanaf 1 oktober zal er zeker niet meer zijn gereden; zie hierna. Als gevolg van de meteen al na het begin van de bezetting optredende schaarste aan vloeibare brandstoffen, worden busbedrijven al snel in de uitvoering van hun diensten beperkt. Ingevolge het zogenoemde Vierde uitvoeringsbesluit van de Secretaris-Generaal van Verkeer en Waterstaat van 1 juli 1940, worden alle autobusvergunningen tijdelijk ingetrokken. De Commissie Vergunningen Personenvervoer (CVP), die sinds de invoering in 1937 respectievelijk 1939 van het Reglement en later de Wet Autovervoer Personen verantwoordelijk is voor de ver-

gunningverlening, kan vervolgens hierop uitzonderingen toestaan. Bij beschikking van de CVP van 22 juli 1940 krijgt ook de AVAM weer toestemming om haar dienst uit te voeren, waarbij wel wordt bepaald dat per week maximaal 1.345 wagenkilometers mogen worden afgelegd. Dat komt neer op ongeveer 207 retourritten per week oftewel gemiddeld zo'n dertig per dag; niet eens zo veel minder dan het aantal ritten dat voor de oorlog werd gereden (zie hiervoor de paragraaf over de dienstregeling).

Deze situatie is echter van korte duur, want op 16 september 1940 besluit de CVP tot intrekking per 1 oktober 1940 van haar eerdere besluit van 22 juli. Vanaf 1 oktober heeft de AVAM dus geen vergunning meer voor de stadsdienst. Zoals al eerder gezegd is niet duidelijk of men tot die datum nog heeft gereden of dat de dienst al eerder werd beëindigd. Wel doet de AVAM, op enig moment in 1940, nog een mondeling verzoek aan de CVP om haar lijndienst van Vlaardinger-Ambacht naar Vlaardingen station te mogen doortrekken naar Schiedam. Dit blijkt uit een antwoordbrief van de CVP van 13 november 1940, waarin genoemde commissie zegt dat het verzoek niet kan worden gehonoreerd en waarin ze de AVAM adviseert in contact te treden met de RET, de Rotterdamsche Electriche Tram, het gemeentelijk stadsvervoerbedrijf in Rotterdam en Schiedam.

Zoals we hierna zullen zien wordt in begin december 1940 inderdaad duidelijk dat aan de RET de hoofdrol toebedacht wordt in het busvervoer van Vlaardingen naar Schiedam en dat dit ten koste zal gaan van de EVAG en VAOM. Op 17 december geeft AVAM-directeur Van der Windt in een brief, naar mag worden aangenomen gericht aan de CVP, aan dat hij bereid is de concessie voor de lijndienst, inclusief twee autobussen, voor f 35.000,- over te dragen aan de RET. Twee dagen later, op 19 december, stuurt de AVAM een brief aan de CVP, waarin wordt verzocht de vergunning voor de dienst Vlaardingen – Vlaardinger-Ambacht over te schrijven op naam van de VAOM. En wel via de versnelde procedure die de wet in sommige gevallen toelaat. De VAOM op haar beurt ondersteunt dit verzoek, met brief van 21 december 1940. Op 27 december antwoordt de CVP dat de overdracht niet via de zogenoemde 'korte procedure' kan plaatsvinden en dat de AVAM de aanvraag via de daarvoor bestemde formulieren moet indienen. Al deze acties krijgen echter geen echt vervolg.

EVAG en VAOM leggen het af tegen de RET

Net als de AVAM worden ook de EVAG en de VAOM getroffen door beperkende maatregelen en al spoedig wordt duidelijk dat de CVP aanstuurt op een situatie waarbij de RET het monopolie krijgt in het voorstadsvervoer naar en tussen de omliggende gemeenten. Dit gaat ten koste van particuliere ondernemers, die worden uitgekocht en hun lijndienstactiviteiten moeten staken. Dit lot treft ook de EVAG en de VAOM. Terwijl zij vanwege de brandstofschaarste bezig zijn een deel

van hun wagenpark te voorzien van gasgeneratoren, komt als een donderslag bij heldere hemel de beschikking van 3 december 1940, waarin de CVP bepaalt dat de vergunning voor genoemde bedrijven per 1 januari 1941 wordt ingetrokken en dat vanaf die datum de lijndienst tussen Vlaardingen en Schiedam zal worden uitgevoerd door de RET, weliswaar "in samenwerking met EVAG, VAOM en AVAM".

Na deze actie, die door velen (en zelfs ook personen binnen de Rijksverkeersinspectie) als een overval wordt beschouwd, breekt een lange periode aan van bezwaar en beroep tegen de CVP-beschikking en van het tussen EVAG/VAOM en RET proberen te bereiken van een redelijke vergoeding (schadeloosstelling), die de RET aan de Vlaardingse ondernemers zou moeten betalen. In het Nationaal Archief bevinden zich hierover talrijke stukken, die boekdelen zouden vullen. Kortheidshalve wordt verwezen naar het boek van P. Brouwer e.a., *Berigt aan de Heeren Reizigers*, waarin de auteurs op de pagina's 555 tot en met 557 een helder beeld schetsen van de ontstane situatie.

In een poging om sterker te staan richting CVP en RET en alles in één hand te krijgen, neemt de EVAG per 5 december 1940 de aandelen van de VAOM over, die als zelfstandige onderneming blijft bestaan. Vervolgens worden op 14 december de lijndienstactiviteiten van de AVAM overgenomen, dat wil zeggen de vergunning en het aanwezige autobusmaterieel. Kennelijk is het daarbij de bedoeling om de AVAM-zaken onder te brengen bij de VAOM, want zoals we eerder zagen ligt er op 19 december een verzoek van de AVAM om de vergunning over te schrijven op naam van de VAOM. De nog aanwezige AVAM-bussen worden onderdeel van het VAOM-wagenpark. Al deze acties mogen echter niet baten, want uiteindelijk, na alle bezwaar en beroep, trekt de EVAG/VAOM-combinatie aan het kortste eind. De RET rijdt voortaan de busdienst tussen Vlaardingen en Schiedam, met aldaar aansluiting op de tram naar Rotterdam. Op 1 januari 1941 vervangt RET-lijn V tussen Vlaardingen Hoflaan en Schiedam Broersvest de busdienst van EVAG/VAOM. Daarna volgt op 31 augustus 1941 lijn P. Deze verbindt Vlaardinger-Ambacht, dat dan sinds juli van dat jaar als gemeente is opgeheven en bij Vlaardingen is gevoegd, met Schiedam. In Ambacht wordt de lus via Voorstraat – Anthonie Knottenbeltsingel – Emaus gereden en vervolgens via Schiedamsedijk – Julianasingel – Binnensingel naar het Verploegh Chasséplein. Vanaf daar wordt verder de route van lijn V gevolgd, naar Schiedam Broersvest.

De overdracht van de EVAG/VAOM-dienst aan de RET gaat uiteindelijk gepaard met een geldelijke vergoeding (schadeloosstelling) door de RET en ook neemt laatstgenoemde het buspersoneel over. Over de schadeloosstelling wordt, zoals eerder al genoemd, eindeloos overlegd en gecorrespondeerd. Uit de brief van 4 juli 1942 waarin de RET aan de EVAG en VAOM een definitieve financiële regeling voorlegt, blijkt on-

der andere dat de ontvangsten van de AVAM in de jaren 1938 en 1939 respectievelijk f 13.674,00 en f 12.887,00 bedroegen. Dit is eigenlijk meteen het enige financiële gegeven dat over de AVAM nog te vinden is. Qua personeel gaan vijftien voormalige EVAG/VAOM-medewerkers in maart 1941 over in dienst van de RET. Dertien buschauffeurs, waaronder één chauffeur/monteur en twee controleurs worden respectievelijk autobuschauffeur en hoofdconductor/bestuurder bij het Rotterdamse bedrijf. Dat hier geen voormalig AVAM-personeel bij betrokken is blijkt uit de in het Nationaal Archief aanwezige correspondentie tussen de heer A. van Harmelen en de CVP. De heer Van Harmelen, uit de Prins Hendrikstraat 112, bevestigt per brief van 20 januari 1941 eerdere contac-

Na de overdracht van de lijndienst aan de RET wordt voor de meeste EVAG en VAOM-bussen nieuw werk gezocht en vele worden verhuurd of verkocht aan andere bedrijven. Zo ook deze nieuwste vooroorlogse lijndienstbus van de EVAG: de in 1939 in dienst gestelde nummer 15, een Kromhout met een door de EVAG zelf gebouwde carrosserie. Deze bus gaat in januari 1943 naar de ESOO in Sliedrecht. (Collectie S.O. de Raadt).

ten die hij met de CVP heeft gehad. Hij stelt dat "bij de fusie tussen de NV Avam en de NV Evag" door AVAM-directeur Van der Windt alleen voor de "slechts enkele weken in dienst zijnde monteur" werd bedongen dat deze door de EVAG zou worden overgenomen. De twee AVAM-chauffeurs zijn echter de dupe: voor hen is niets gedaan, terwijl ze, tegen een weekloon van tien gulden, "practisch nacht en dag in de weer zijn voor de door de gemeente Vlaardingen gesubsidieerde ziekenauto". De heer Van Harmelen vraagt de CVP dringend of er mogelijkheden zijn dat de twee AVAM-chauffeurs alsnog overgaan naar, zoals hij het noemt "het groote lichaam der R.E.T.". De CVP doet dit verzoek zeer ambtelijk af, want op 22 januari stuurt zij de heer Van Harmelen een brief met de nietszeggende mededeling dat de directeur van de RET "gewezen zal worden op de belangen van de chauffeurs, voorheen

in dienst bij de NV A.V.A.M.". De gedupeerde chauffeurs worden met een kluitje in het riet gestuurd en verder is ook niets bekend over de afloop van deze kwestie.

De AVAM tijdens de oorlog

Eind 1940 gaan dus de lijndienstvergunning en de stadsbussen over naar de EVAG, maar de overige activiteiten van de AVAM worden zo goed en zo kwaad als het kan voortgezet. Het gaat dan om het garagebedrijf met alles wat daarbij hoort en om het taxivervoer. Ook de ziekenauto is nog gestationeerd in het AVAM-complex aan de Stationsstraat en deze krijgt later gezelschap van één van de blusvoertuigen van de brandweer, wanneer de centrale post op de Markt moet worden ontruimd

Een ongedateerde reclamekaart van de AVAM, met vijf trouw- en rouwauto's gefotografeerd op de Hofsingel. De provinciale nummers verraden echter dat het niet allemaal auto's van de AVAM zelf zijn. De meest linkse is dat wel en misschien die daarnaast, waarvan het provinciale nummer niet leesbaar is, ook. Daarnaast staan twee auto's van Arie Blok, gevestigd aan de Burgemeester Knappertlaan 204 in Schiedam. De meest rechtse auto is van een ondernemer uit Maassluis, de aan de Noordvliet 149 gevestigde Cornelis Jacobus van Wingerden. Kennelijk maakt Arie van de Windt dus gebruik van de diensten van collega-ondernemers uit de omgeving. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

en het brandweermaterieel decentraal wordt gestald op diverse locaties. Door de toenemende schaarste aan brandstoffen, smeermiddelen, banden en onderdelen wordt het steeds moeilijker om voertuigen op de weg en in exploitatie te houden. Van de ziekenauto is bekend dat deze in de oorlog wordt voorzien van een gasgenerator. Bovendien zal de vordering van rollend materieel door de bezetter ook aan de AVAM niet voorbij zijn gegaan. Gedurende de oorlog is de AVAM nog in het bezit van een eerder verkregen en tot 31 december 1943 geldige vergunning voor toerwagenritten en ongeregeld vervoer (T&O-vervoer) maar het is niet aannemelijk dat daar nog gebruik van kon worden gemaakt. Hoewel er niets concreets

over te vinden is, mag worden aangenomen dat in de loop van de bezettingsjaren de bedrijfsactiviteiten de facto tot stilstand komen en worden beëindigd. Toch komen we het bedrijf na de oorlog weer tegen.

Een herstart als papieren bedrijf

Na de oorlog lijkt Arie van der Windt weer activiteiten op het gebied van busvervoer te willen ondernemen en op 9 juli 1947 vraagt hij een nieuwe vergunning aan voor TG-O-vervoer. In de aanvraag wordt nog steeds het adres Stationsstraat 109 gebruikt. Dat is wel opmerkelijk, omdat in de telefoongids van Vlaardingen uit 1946 de AVAM vermeld staat met het adres Vettenoordskade 19. Op datzelfde adres en met hetzelfde telefoonnummer 3056, staat ook A. van der Windt in deze gids, met de toevoeging "Gross. en grooth.". Waar Van der Windt in wilde grossieren en handelen weten we niet, maar wel is dus bekend dat hij weer een autobusvergunning aanvraagt. Omdat de AVAM tijdens de oorlog, tot 31 december 1943, in het bezit was van een dergelijke vergunning en omdat het beleid van de CVP is de naoorlogse vergunningverlening in beginsel te beperken tot de ondernemers die voorheen al over een vergunning beschikten, maar door de oorlogsomstandigheden het bedrijf moesten beëindigen, wordt de aanvraag toegewezen. Bij beschikking van 22 maart 1948 verleent de CVP een TG-O-vergunning aan de AVAM, die geldig is tot en met 31 december 1950. Een voorwaarde is wel dat de vergunninghouder, de AVAM dus, "bij voortduring de uitsluitende beschikking heeft over een goedgekeurde autobus". Later zal blijken dat hier de schoen wringt en dat de AVAM zelf geen bussen heeft, maar haar vergunning laat gebruiken door bedrijven waar de situatie precies andersom is: wel bussen, maar geen vergunning.

Deze situatie wordt nog duidelijker na het verzoek dat de

Op het Stationsplein poseert zoon Arie van der Windt junior trots in de instap van de nieuwe MAN-bus. Op de achtergrond het Handelsgebouw. (Collectie Streekmuseum Jan Anderson).

AVAM op 29 december 1950 indient voor verlenging van de bestaande vergunning, die twee dagen later zal verlopen. Omdat tijdig het verlengingsverzoek is gedaan, blijft de oude vergunning overigens geldig totdat op het verzoek is beslist. Ambtelijke molens malen ook in die tijd langzaam en pas bij brief van 13 april 1955 (!) geeft de Rijksverkeersinspectie (RVI) ambtelijk advies aan de CVP over het verzoek van de AVAM. In dit advies concludeert de RVI dat de AVAM niet meer voor een TG-O-vergunning in aanmerking komt, omdat er geen sprake is van zelfstandige exploitatie van de vergunning. De AVAM voert niet zelfstandig ritten uit, maar stelt tegen vergoeding haar vergunningbewijs ter beschikking aan andere ondernemers. Concreet noemt de RVI: Bas de Winter's touringcarbedrijf uit 's-Gravendeel, dat in 1950 heeft gereden op de AVAM-vergunning, terwijl deze in 1955 wordt gebruikt door H.H.J. van Buuren te Roosendaal en M.P. Wiericx te Wouwe. De CVP neemt het advies van de RVI over en wijst bij beschikking van 29 augustus 1955 de aanvraag van de AVAM af. Op diezelfde dag wijst de CVP ook het vergunningverzoek van M.P. Wiericx te Wouwe af. Wiericx komen we hierna nog tegen.

Om aannemelijk te maken dat de AVAM wel degelijk over een eigen bus zou beschikken, sluiten Van der Windt en Wiericx op 1 mei 1953 een schriftelijke overeenkomst, waarbij de AVAM voor de som van f 5.000 (welk bedrag volgens de overeenkomst geheel is voldaan) een autobus koopt van Wiericx. Daarbij is bepaald dat de verkoper, Wiericx dus, te allen tijde maar uiterlijk op 1 juni 1958, de bus weer voor het zelfde bedrag kan terugkopen. Heel opmerkelijk is dat beide partijen op dezelfde datum nog een tweede schriftelijke overeenkomst sluiten, verwijzend naar de eerste, waarin staat dat de koopprijs van f 5.000 niet is voldaan bij het tekenen van de akte en dat dit bedrag door de AVAM pas betaald hoeft te worden wanneer Wiericx gebruik maakt van zijn recht de bus weer terug te kopen. Dan worden beide betalingen (schulden) tegen elkaar weggestreept. Kortom: een constructie waarbij de AVAM op papier eigenaar van een bus wordt, zonder hiervoor te betalen.

De AVAM gaat in beroep

Zoals we zagen, wordt de vergunningaanvraag van de AVAM afgewezen, maar Van der Windt laat het er niet bij zitten en gaat op 19 oktober 1955 bij de Kroon in beroep tegen de beslissing van de CVP. Uit dit beroepschrift blijkt dat het kantoor van de AVAM inmiddels is gevestigd op het adres Schiedamseweg 167. Dit is een woonhuis aan het einde van de Schiedamseweg, vlak bij station Vlaardingen Oost. Uit de telefoongids voor Vlaardingen blijkt dat Van der Windt sinds 1948 op dit adres woont. Hij staat daar overigens als particulier vermeld; de AVAM komt na de oorlog niet meer voor in het telefoonboek. Maar terug nu naar het door de AVAM ingestelde beroep, waarin zij stelt dat zij wel degelijk de beschikking heeft over een bus, maar voor het vervoer een overeenkomst

met M.P. Wiericx in Wouw heeft gesloten. De AVAM kiest namelijk wel domicilie in Vlaardingen, maar het vervoer wordt vanuit Brabant uitgevoerd. Rond dezelfde tijd gaat overigens ook Wiericx in beroep tegen de afwijzing van zijn vergunning-aanvraag.

Voor de behandeling van het beroepsschrift vraagt de CVP aan de AVAM aanvullende informatie, zoals de aantallen ritten die in de afgelopen jaren zijn gereden voor groeps- en toervervoer. Met brieven van eind 1955 en begin 1956 vraagt Van der Windt op zijn beurt deze gegevens op bij Wiericx. Ook stelt hij voor dat deze laatste aan de burgemeester van Wouw een verklaring vraagt waaruit blijkt dat de AVAM met een "bijkantoor aldaar is gevestigd". Wat hier eventueel uit is gekomen vertellen de archieven niet, maar wel vinden we daarin een uitvoerig rapport, dat op 12 april 1956 werd opgesteld door RVI-controleur J. Abbas naar aanleiding van een door hem ingesteld onderzoek naar de bedrijfsvoering van de AVAM. Daarbij baseert hij zich tevens op een gesprek dat hij heeft gehad met directeur Van der Windt. Het rapport geeft een interessant beeld van de situatie en het is dan ook de moeite waard om wat uitgebreider in te gaan op enkele zaken die rapporteur Abbas beschrijft. Temeer omdat hierdoor duidelijk wordt dat het touringcarbedrijf van de AVAM alleen op papier bestaat.

Blijkens de gegevens van de Kamer van Koophandel bedraagt het maatschappelijk geplaatste en volgestorte kapitaal van de AVAM f 10.000. Directeur is Arie van der Windt, wonende Schiedamseweg 167 te Vlaardingen en commissaris is Johannes van Buuren, Dorpsstraat 22 te Nispen (Noord-Brabant). Deze situatie bestaat sinds 1949. Inspecteur Abbas merkt op dat de directeur het touringcarbedrijf alleen beheert; er is geen personeel en ook geen garage aanwezig. Het kantoor is een kamer in het woonhuis van de directeur. Bewijsstukken over het in eigendom hebben van een bus kunnen door de AVAM niet worden getoond en voorts heeft het bedrijf sinds 1945 geen omzetbelasting meer afgedragen. Voor hem is de conclusie dan ook duidelijk: dit bedrijf wordt niet door Van der Windt geëxploiteerd.

Een bezoek aan Wouw bevestigt het beeld van de rapporteur. Martinus Petrus Wiericx, gevestigd in Wouw aan de Bergsestraat 95 en voorheen aan Markt A129, staat ingeschreven als personenvervoerder en heeft drie autobussen ter beschikking. Voor de oorlog was hij goederenvervoerder, maar in de oorlog ging hij met zijn vrachtauto's ook personen vervoeren en na de oorlog werd hij door de Nederlandse Spoorwegen ingeschakeld bij het treinvervangend vervoer met voor personenvervoer omgebouwde vrachtauto's. Een eigen vergunning voor personenvervoer kreeg Wiericx niet toegewezen, maar medio 1953 kwam hij via Joop van Buuren uit Nispen (dit was de Johannes van Buuren die commissaris bij de AVAM was!) in contact met de AVAM. Van Buuren kon

hem wel aan een vergunning helpen (die van de AVAM dus) en Wiericx ging daar op in. Er werd van een en ander geen contract opgemaakt. Zo ging Wiericx dus rijden op de vergunning van de AVAM. Dat wil zeggen: zolang Van Buuren deze vergunning niet nodig had. De laatste had namelijk zelf ook een aantal bussen, maar geen eigen vergunning. Hij reed op vergunningen van de Rotterdamsche Reiscentrale (RRC), maar kwam soms ook de AVAM-vergunning bij Wiericx ophalen.

Het wordt de rapporteur duidelijk dat de bedrijfsvoering door Wiericx geheel op eigen naam plaatsvindt en dat de AVAM daarbij niet voorkomt. Alle correspondentie met de RVI, de boekhouding, de verzekering, de wegenbelasting, de garage: het wordt allemaal op naam van Wiericx gedaan. De belastingconsulent van Wiericx zegt zelfs de AVAM niet te kennen! Dit alles bevestigt overduidelijk het beeld dat de AVAM niet het touringcarbedrijf is, maar dat de vergunning van de AVAM geëxploiteerd wordt door de heer Wiericx. Alle ritten worden in Noord-Brabant uitgevoerd en in alle jaren is er geen enkele rit geweest die zijn beginpunt in Vlaardingen vond. Tegen het einde van zijn rapport stelt RVI-inspecteur Abbas nog het volgende: "Van der Windt heeft op mij de indruk gemaakt een zakenman te zijn die uit is op eigen voordeel. Wiericx daarentegen is een man van het platteland met alle eerlijkheid en vertrouwen, dit soort mensen eigen. Dat Wiericx zich hier dan ook voor het AVAM-karretje heeft laten spannen, behoeft geen verwondering te wekken".

Afwijzing van het beroep en het einde van de AVAM

Voor de Rijksverkeersinspectie is de zaak duidelijk. Na het ingestelde diepgaande onderzoek is er geen twijfel meer. De AVAM neemt niet zelfstandig deel aan het TGO-vervoer, maar heeft dit geheel in handen gelegd van Wiericx. Daarmee komt de AVAM niet meer in aanmerking voor een vergunning. De RVI adviseert het ministerie van Verkeer en Waterstaat dan ook het beroep ongegrond te verklaren. De minister neemt het advies over en bij Koninklijk Besluit van 18 oktober 1957 wordt het beroep ongegrond verklaard. Het beroep dat Wiericx had aangetekend tegen de afwijzing van zijn aanvraag werd al eerder, bij Koninklijk Besluit van 5 februari 1957, ongegrond verklaard. Zo komt er dus een einde aan de constructie tussen de AVAM en Wiericx en het is tevens het laatste dat we vernemen van de AVAM als touringcarbedrijf. Blijkens gegevens van de Kamer van Koophandel zou de AVAM nog tot 1959 op het adres Schiedamseweg 167 ingeschreven zijn geweest, als "groepsvervoer- en touringcarbedrijf en motorfiets- en autoreparatiebedrijf". Dat de NV AVAM stopt in 1959 komt overeen met hetgeen destijds bij de oprichting in de statuten werd bepaald, namelijk dat de NV per 1 juni 1959 ophoudt te bestaan. Kennelijk had Arie van der Windt geen redenen om de NV voort te zetten.

En zo komt er dus ook een einde aan een onderneming die

Het pand Schiedamseweg 167, woonhuis van Arie van der Windt en tevens kantoor van de AVAM. (Foto: Frank van den Boogert, oktober 2014).

voor de Tweede Wereldoorlog behoorlijk succesvol was met het garage-, ziekenauto- en taxibedrijf en met de stadsdienst van Vlaardinger-Ambacht naar Vlaardingen. Vooral de aansluiting op de treinen van de NS en de samenwerking op tariefgebied (de verkoop van treinkaartjes op de bus) bleek een geslaagde formule. Door alle moeilijkheden die het wegvervoer ondervond door de bijzondere omstandigheden in de oorlog, kwam aan het bedrijf feitelijk een einde. De 'doorstart' na de oorlog als touringcarbedrijf was eigenlijk alleen een papieren aangelegenheid, waarbij de AVAM ten behoeve van derden gebruik maakte van de mogelijkheid die zij als vergunninghouder nog een aantal jaren had.

Is er nog iets over van de AVAM? Het antwoord op deze vraag is dat we het zullen moeten doen met wat er aan foto's, documenten en verhalen nog aanwezig is. Er zijn geen bussen of andere voertuigen van de AVAM bewaard gebleven en voor zover bekend ook geen voorwerpen en dergelijke. Wat de diverse panden betreft: café c.q. garage De Romein is verdwenen en op die plek aan de Maassluisdijk staan nu woonhuizen. Ook het garagecomplex met woonhuis aan de Stationsstraat is er niet meer. Hoewel aan de even kant de Stationsstraat nog wel de oorspronkelijke bebouwing heeft, is in het kader van de stadsvernieuwing de bebouwing aan de oneven kant vervangen door woningen. Grappig is wel dat één gedeelte van die nieuwe bebouwing precies de huisnummers 105 tot en met 109 omvat: exact de nummers van de voormalige AVAM-gebouwen! Het enige dat nog wel resteert is het woonhuis Schiedamseweg 167, waar Arie van der Windt na de

oorlog woont en dat in die tijd tevens het kantoor is van het touringcarbedrijf N.V. Avam.

Aan het slot van dit artikel gaan we nog in op een specifiek onderwerp, dat zich doorgaans vooral in de belangstelling van bushobbyisten mag verheugen: de samenstelling van het wagenpark. Er is voor gekozen om deze materie, hoewel er betrekkelijk weinig over bekend is, zo uitvoerig mogelijk te behandelen.

Het wagenpark van de AVAM

In het voorgaande is al het een en ander geschreven over de door de AVAM gebruikte autobussen. In dit hoofdstuk willen we hier nog wat dieper op ingaan. In verhouding tot andere bedrijven, zoals de EVAG en de VAOM, wordt er over het AVAM-wagenpark in de beschreven autobusdocumentatie heel weinig vermeld. We kennen uit de vergunning en uit foto's de twee Chevrolets en verder weten we dat er in 1935 en 1939 nieuwe bussen verschijnen. Toch is er nog wel het een en ander meer te vertellen over dit onderwerp, al is het lastig om een complete reconstructie te maken en al blijven er onduidelijkheden en vraagtekens bestaan. Onderstaand wordt een poging tot reconstructie gedaan, op basis van wat er bekend is uit publicaties, foto's, gegevens uit archieven en hetgeen door diverse autobushobbyisten is gedocumenteerd. Zie voor de bronnen verder het hoofdstuk Bronvermelding.

De periode 1923-1930

Al in 1923 beschikt Garage Romein zoals gezegd over vijf provinciale nummerbewijzen: H-30858 t/m H-30862. Aangenomen mag worden dat de aanvraag hiervan samenhangt met de vergunningaanvraag voor de dienst Rotterdam-Schiedam, waarvoor in juli 1923 vergunning werd verleend en die in 1924 weer werd ingetrokken. Waarom deze dienst niet werd geëxploiteerd is niet bekend. Wellicht was er niet tijdig busmaterieel beschikbaar of zag men om andere redenen (te veel concurrentie?) van de dienst af. In elk geval is er uit de begintijd, dat wil zeggen de periode 1923-1931, niets bekend van bussen bij Garage Romein respectievelijk AVAM. Wel is bekend dat men een of meer taxi's had en vanaf 1926 ook een ziekenauto, die blijkens een foto het provinciale nummer H-30859 had.

De Chevrolets

Voor de stadsdienst die in december 1931 van start gaat met twee ringlijnen ('Oost' en 'West'), beschikt de AVAM over twee Chevrolets. We kennen ze uit de door Gedeputeerde Staten afgegeven vergunning. Daarin staat dat ze 6,25 meter lang zijn en 2,10 meter breed. Ze hebben elk 20 zitplaatsen. Het lijkt niet waarschijnlijk dat de AVAM zelf beschikte over de in diezelfde vergunning vereiste reservebus. Wellicht had men een afspraak met een ander bedrijf om zo nodig bij te springen, of misschien zette de AVAM in zo'n geval een of meer eigen taxi's in. Busondernemers werden in die tijd

Een close-up van een van de Chevrolets. Let op de kleine, enkele ruitwischer, de "klap"richtingaanwijzers en de routeaanduiding boven de voorruit. De radiator is gedeeltelijk afgedekt om het koelwater en daarmee dus de motor, beter op temperatuur te houden. De foto zal dus in de winterperiode zijn gemaakt. (Collectie Streekmuseum Jan Anderson).

De carrosserie van deze autobus nummer 9 van de Citosa uit Zoetermeer (later Boskoop) werd in 1931 gebouwd door Verheul op een Citroën-chassis en later overgezet op de afgebeelde Hansa Llyod. Deze Verheul-opbouw vertoont veel gelijkenis met die van de AVAM-Chevrolets. Met name de kap boven de voorruit, de constructie van de voorruit en de driehoekige zijraampjes, de vorm van het dak en de band onder de zijramen zijn vrijwel identiek. De foto werd gemaakt op 1 juni 1941 op het Sluisplein in Leidschendam. (Foto: Jan Voerman).

geacht hun voertuigen een wagenparknummer te geven en logischerwijs zullen de Chevrolets de nummers 1 en 2 hebben gehad. Uit foto's blijkt dat ze voorzien zijn van de provinciale nummers H-30858 en H-30862. Omdat die nummers niet voertuiggebonden zijn kan niet met zekerheid worden gezegd welk provinciaal nummer bij welke bus hoorde, al geven de wagenparkgegevens van de Autobus Documentatie Vereniging (ADV) aan dat bus 2 de H-30858 zou zijn geweest. Dan zou de 1 dus het nummer H-30862 hebben gevoerd. Overigens zijn van de H-30862 het chassis- en het motornummer bekend: 516-8, respectievelijk 2910668. Deze gegevens komen voor in een in het archief van de politie aanwezige brief van 20 januari 1940 van een verzekeringsmaatschappij, waarin wordt aangegeven dat de WA-verzekering van deze bus is opgeschort.

Het is niet 100% zeker dat de Chevrolets door de AVAM nieuw werden aangeschaft, al ligt dit laatste wel voor de hand. Uit de foto's blijkt namelijk, op basis van radiator, motorkap, etc., dat het types zijn zoals die begin jaren dertig door Chevrolet werden gebouwd. Het is niet zeker door wie de carrosserieën werden gebouwd. Weliswaar vermelden de ADV-gegevens dat Verheul uit Waddinxveen de carrosseriebouwer van Chevrolet nummer 2 zou zijn, maar in de bouwlijsten van dit bedrijf komen de voertuigen niet voor. Vergelijking met bussen uit die tijd waarvan we zeker weten dat ze door Verheul werden gebouwd leidt tot de conclusie dat ook de AVAM-bussen toch zeer waarschijnlijk Verheul-producten zijn. Wat voorts heel opmerkelijk is, dat in de eerdergenoemde bouwlijsten van Verheul wel twee Chevrolets voorkomen, met de bouwnummers 820 en 821, die in 1932 zijn geleverd aan de Vlaardingse VAOM! Verdere gegevens hiervan, zoals wagenparknummer of jaar van afvoer, zijn niet bekend. Hoewel deze bussen dus het bouwjaar 1932 zouden hebben, terwijl de AVAM al eind 1931 ging rijden, zou het wel al te toevallig zijn als het niet om dezelfde bussen zou gaan. Mogelijk is het bouwjaar niet correct in de Verheul-gegevens vermeld of is er sprake van een andere interpretatie van dit gegeven. Zeer waarschijnlijk, maar het is niet te bewijzen, zijn de twee AVAM-Chevrolets dus nieuw gebouwd door Verheul en via de VAOM aangekocht en geleverd.

De MAN/Verheul

In 1935 komt de waarschijnlijk in 1934 bestelde MAN-dieselbus met een 19-persoons carrosserie van Verheul. Het Verheul-bouwnummer van deze bus is 1117. De nieuwe aanwinst krijgt het wagenparknummer 4 en het provinciale num-

Deze foto is gemaakt bij het station Vlaardingen. Achter de bus is de bovenleiding van de trein goed zichtbaar. De "Hoekse lijn" (Schiedam - Hoek van Holland) werd in 1935 geëlektrificeerd. Het zelfde jaar waarin de AVAM-bus op de foto, de MAN/Verheul nr. 4, werd afgeleverd. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

mer HZ-24173. Hoewel deze bus met name voor toerwerk zou zijn gekocht is op foto's ook duidelijk te zien dat de bus boven de voorruit is voorzien van een richtingaanduiding: borden met teksten AMBACHT en STATION. Het ligt dus voor de hand dat bus 4 ook, als hij niet voor ander werk nodig is, op de stadsdienst wordt gebruikt. 'Nummer 4' roept meteen de vraag op of er een voertuig met nummer 3 is geweest. Dat is niet duidelijk. De enige bekende AVAM-bus die we verder nog tegenkomen, de Diamond, is uit 1939 en komt dus qua bouwjaar na de 4. Dan ligt nummer 3 voor de Diamond niet erg voor de hand. Dus zijn er allerlei opties denkbaar, zoals:

- nummer 3 is om welke reden dan ook niet gebruikt toen bus 4 kwam;
- idem maar het nummer is later alsnog gebruikt voor de Diamond;
- er is een bus 3 geweest waarvan niets bekend is;
- nummer 3 is voor een ander voertuig gebruikt, misschien voor een taxi of voor de ziekenwagen die in 1933 kwam.

We kunnen er slechts naar gissen.

De Diamond/Quist

Een enigszins geheimzinnige bus is de Diamond-bus die in 1939 in dienst komt bij de AVAM. Geheimzinnig omdat er geen foto of andere afbeelding van bekend is en we dus niet weten hoe de bus er precies heeft uitgezien. Het bestaan er van is echter wel gedocumenteerd. In het Nationaal Archief bevindt zich onder andere een deel van het archief van de Rijksverkeersinspectie (RVI) over de periode 1937-1940. De RVI was destijds belast met het goedkeuren van chassis en het bepalen van de maximale aslasten daarvan. In dit archief vinden we een hele correspondentie tussen de importeur van het merk Diamond, de in Rijswijk (ZH) gevestigde

firma Beers en de RVI. Hieruit blijkt dat aan de AVAM een Diamond-chassis van het type 666-T-6 is verkocht en dat dit zal worden opgebouwd door de firma Quist, een in Rotterdam gevestigd carrosseriebedrijf. Uit de bijgeleverde specificaties blijken allerlei technische details over maten, gewichten, etc. van het chassis. Ook blijkt hieruit dat dit chassis (met chassisnummer 40400014) is voorzien van een Hercules benzinemotor van 78 pk (motornummer AR-911032) en van een vierversnellingsbak. Uit een document in het archief van de Vlaardingse politie blijkt verder nog dat deze Diamond het provinciale nummer HZ-24172 droeg. Een wagenparknummer is niet bekend. Het zou voor de hand liggen dat het nummer 5 is geweest, na de MAN/Verheul nummer 4, maar nergens is daarover iets gevonden.

Was er een bus nummer 7?

Krantenartikelen, zoals in de *Schiedamsche Courant* van 1 juni en het dagblad *De Banier* van 2 juni 1933, spreken over een aanrijding van "autobus no. 7 van de A.V.A.M." bij de Vijfsluizen. Een AVAM-bus met nummer 7 in 1933 lijkt echter zeer onwaarschijnlijk. Bovendien meldt het artikel dat het ongeval waarbij deze bus betrokken was, plaatsvond bij de Vijfsluizen. Dat is halverwege tussen Vlaardingen en Schiedam, op de lijn van de EVAG en VAOM en niet op de route van de AVAM-stadsdienst. Misschien ging het om bus 7 van de EVAG of van de VAOM?

De oorlog en de afvoer van de AVAM-bussen

Over het buiten dienst stellen of afvoeren van de Chevrolets bestaat geen duidelijk beeld. In een advertentie in het *Rotterdamsch Nieuwsblad* van 22 september 1939 biedt de AVAM te koop aan een "Chevrolet autobus met als nieuwe motor, ook geschikt voor vrachtwagen. Prijs f. 450,-". Dat het bedrijf een bus afstoot zal hebben samengehangen met de komst in dat jaar van een nieuwe bus, de Diamond/Quist. Of de Chevrolet daadwerkelijk is verkocht, is niet bekend. Wel bevindt zich in het archief van de politie nog een brief van 20 januari 1940, met daarin een verklaring van een verzekeringsmaatschappij dat de WA-verzekering is opgeschort van de AVAM-Chevrolet met provinciaal nummer H-30862, chassisnummer 516-8 en motornummer 2910668. Gelet op onze eerdere aanname zou dit dan bus nummer 1 moeten zijn. Het kan zijn dat dit dezelfde bus is die in 1939 te koop wordt aangeboden: wellicht is hij niet verkocht en staat hij begin 1940 nog bij de AVAM die dan besluit om de WA-verzekering te stoppen. Misschien is het ook de andere Chevrolet (nummer 2) geweest die voor verkoop werd aangeboden. We kunnen het niet meer traceren. Het is dan ook niet bekend over welke bussen de AVAM nog beschikt op het moment dat de Tweede Wereldoorlog uitbreekt. In elk geval wel de MAN en de Diamond, maar of er dan ook nog een Chevrolet en misschien zelfs een tweede, al dan niet buiten gebruik staand, aanwezig is kan niet met zekerheid worden gezegd. Na het op enig moment staken van de stadsdienst, die na het intrekken van de

vergunning per 1 oktober ook formeel niet meer mag worden uitgevoerd, komen de bussen werkeloos in de garage te staan. Volgens gegevens van Jan Erik Grunveld, gebaseerd op door de Rijksverkeersinspectie bijgehouden mutaties, zou de AVAM in augustus 1940 nog over twee bussen beschikken: de HZ-24172 (Diamond) en de HZ-24173 (MAN). In een brief van 17 december 1940 biedt de AVAM aan de RET aan zijn concessie te willen overdragen voor een bedrag van f 35.000 "inclusief 2 autobussen". Waarschijnlijk worden daarmee de MAN en de Diamond bedoeld, maar niet geheel uit te sluiten valt dat er toch nog een buiten dienst staande Chevrolet aanwezig is. Na de overname van de VAOM en het busgedeelte van de AVAM door de EVAG, in december 1940, worden de ex-AVAM-bussen op papier onderdeel van het VAOM-wagenpark. Uit gegevens van Kees van Schenk Brill blijkt dat de Diamond in 1940 of 1941 door de Duitsers wordt gevorderd. Ervan uitgaande dat er toch geen rijvaardige c.q. inzetbare Chevrolet meer aanwezig is, resteert dan nog slechts één rijvaardige ex-AVAM bus: de MAN/Verheul. Dit klopt dan weer met documenten van de RVI betreffende de "inschrijving van autobussen" per augustus 1941. Daarin komt de AVAM niet voor, maar bij de VAOM is wel de MAN, met provinciaal nummer HZ-24173 en bouwjaar 1935 vermeld.

Voor enkele ex-AVAM bussen is in 1942 nog een nieuwe taak weggelegd. In augustus van dat jaar krijgt het busbedrijf van de NV Stoomboot-Reederij op de Lek te Kinderdijk (kortweg RodL en samen met onder andere het bedrijf ESOO uit Sliedrecht samenwerkend in de TP, de "NV Vervoermaatschappij De Twee Provinciën") de opdracht een busdienst tussen Gouda en Schoonhoven te gaan rijden aangezien de treindienst op dit traject wordt opgeheven. De RodL heeft hiervoor niet genoeg bussen, maar de EVAG, waarvan de directie een directe familierelatie heeft met die van TP-collega ESOO, brengt uitkomst. Na het kwijtraken van de lijndienst op Rotterdam aan de RET staan de meeste EVAG/VAOM-bussen werkeloos in de garage. Om het wagenpark van de RodL te versterken gaan vijf VAOM-bussen van Vlaardingen naar Kinderdijk. Daaronder de voormalige AVAM nummer 4, de MAN/Verheul (HZ-24173), maar ook de ex-AVAM Chevrolet nummer 2 (H-30858). Het is vreemd dat deze bus 'opeens' weer ten tonele verschijnt, want eerder komt hij niet meer voor in de beschikbare documentatie. Kennelijk is hij in 1942 dus toch nog aanwezig en wordt hij weer inzetbaar gemaakt? Bij de RodL krijgt de Chevrolet het nummer 44 en het provinciaal nummer HZ-39131 en doet hij nog enkele jaren dienst tot hij in 1944

of 1945 wordt gevorderd door de Duitse bezetter. De MAN wordt de RodL 46 en overleeft de oorlog. In 1946 wordt zijn dieselmotor vervangen door een GMC-benzinemotor. Daarna doet hij, met provinciaal nummer HZ-36303, nog tot 1949 dienst bij de RodL, om in mei van dat jaar te worden afgevoerd naar handelaar Taktor in Rotterdam. Of hij vandaaruit nog een nieuwe eigenaar of bestemming heeft gevonden is niet bekend.

Als we dit lange verhaal in de onderaan opgenomen tabel samenvatten ontstaat (met de nodige aannames) het beeld met betrekking tot het vooroorlogse wagenpark van de AVAM:

Zoals uit het voorgaande blijkt, blijven er ten aanzien van het AVAM-wagenpark nog de nodige vragen en onzekerheden bestaan, zoals:

- Het is wel waarschijnlijk, maar ging het bij de twee aan de VAOM geleverde Chevrolets inderdaad om dezelfde bussen als die welke bij de AVAM in dienst kwamen?
- In combinatie met het vorige punt: was Verheul ook inderdaad de carrosseriebouwer van de twee Chevrolet-bussen?
- Waarom werd wagenparknummer 3 niet gebruikt of missen we nog een bus met dit nummer?
- Hoe zit het met de afvoer of buitendienststelling van de Chevrolets en was de latere RodL nummer 44 inderdaad wel de voormalige AVAM-Chevrolet nummer 2? Wellicht duiken er ooit nog gegevens op die een antwoord op deze vragen kunnen geven.

Het naoorlogse 'wagenpark' van de AVAM

Het woord wagenpark staat hier bewust tussen aanhalingstekens want zoals we in het hoofdstuk "Een herstart als papieren bedrijf" hebben kunnen lezen, is de AVAM na de oorlog alleen op papier eigenaar van een autobus. De vergunning van de AVAM wordt gebruikt door het bedrijf van M.P. Wiericx in Wouw (Noord-Brabant). Wiericx beschikt sinds 1950 wel over een bus, een van de GADO in Groningen overgenomen Ford/Wayne, type 'schoolbus', de ex-GADO 36, maar heeft zelf geen vergunning. Zijn aanvragen daartoe zijn steeds afgewezen omdat er in de regio West-Brabant voldoende capaciteit is. Om aannemelijk te maken dat het de AVAM is die over de bus beschikt en het bedrijf uitoefent, sluiten beide partijen op 1 mei 1953 een schriftelijke overeenkomst waarbij op papier de bus van Wiericx door de AVAM wordt gekocht en in eigendom overgaat. Zie ook het hiervoor genoemde hoofdstuk. De in de

Nr.	Prov. Nr.	Chassis	Chassisnr.	Motornr.	Brandst..	Carrosserie	Carr.nr	L	B	Zitpl.	In dienst	Uit dienst	Afvoer/naar
1	H-30862	Chevrolet	516-8	2910668	Benzine	Verheul ?	8207/821?	625	210	20	1931	?	?
2	H-30858	Chevrolet	?		Benzine	Verheul ?	8217/820?	625	210	20/	1931	1942-08	RodL (44)
3	?	?	?										
4	HZ-24173	MAN	80146		Diesel	Verheul	1117			19	1935	1942-08	RodL (46)
?	HZ-24172	Diamond	40400014	AR 911032	Benzine	Quist				?	1939	1940/1941	Gevorderd

Van autobussen van de firma Wiericx zijn geen foto's bekend. Wel weten we dat dit bedrijf in 1950 de Ford/Wayne "schoolbus" nummer 36 overnam van de GADO. Op de foto het zusje van die bus, de GADO 38. (Collectie Frank van den Boogert).

overeenkomst genoemde bus is de Ford met chassissnummer 6G-13796, ofwel de destijds door Wiericx van de GADO overgenomen Ford/Wayne-schoolbus. Opmerkelijk is echter dat niet deze bus, maar een andere Ford-schoolbus enige tijd op naam van de AVAM staat. Het gaat dan om een bus met chassissnummer 6G-165586, die op 19 januari 1954 door Wiericx voor f 3.750 is gekocht van autobedrijf DARVI in Bergen op Zoom. Voor deze bus is op enig moment het kenteken PB-08-15 afgegeven, ten name van de AVAM. Op 21 maart 1957, dus kort na de afwijzing van het beroep dat de AVAM had ingesteld omdat de vergunning niet werd verlengd (zie het hoofdstuk "De AVAM gaat in beroep") wordt de bus echter weer overschreven op naam van Wiericx. Wat er daarna mee is gebeurd is niet duidelijk. Sowieso bestaat er geen compleet beeld van het wagenpark van Wiericx.

Bronvermelding

Archieven

- Nationaal Archief, Den Haag:
 - o Commissie Vergunningen Personenvervoer; Bureau Autobussen, 1937-1959, nummer toegang 2.16.83, inventarisnummer 660, 661, 662.
 - o Ministerie van Verkeer en Waterstaat: Inspecteur-Generaal van het Verkeer en voorgangers, 1860-1949, nummer toegang 2.16.82, inventarisnummers 1656 en 1794.
 - o Register van nummerbewijzen Zuid-Holland, nummer toegang 3.02.41, diverse inventarisnummers.
 - o Provinciale Staten Zuid-Holland 1845-1970, nummer toegang 3.02.20.02, inventarisnummer 651.

- Stadsarchief Vlaardingen:
 - o Nieuwe Vlaardingsche Courant.
 - o Gegevens burgerlijke stand Vlaardingen.
 - o Oprichtingsstatuten AVAM, EVAG en VAOM.
 - o Handschriften- en documentenverzameling.
 - o Collectie telefoongidsen.
 - o Fotocollectie.
- Streekmuseum Jan Anderson (collectie documenten, aantekeningen en foto's betreffende AVAM, EVAG en VAOM).

Boeken

- C. Postma, *Korte geschiedenis van Vlaardingen* (Dorsman & Odé NV, Vlaardingen, 1958).
- M. Wallast, *75 Jaar Autobussen in Rotterdam* (eigen uitgave, Nieuwerkerk a/d IJssel, 1981).
- M.P. Zuydgeest e.a., *Vlaardingen Toen* (Europese Bibliotheek, Zaltbommel, 2001).
- P. Brouwer e.a., *Berigt aan de heeren reizigers* (SDU, Den Haag, 2008).

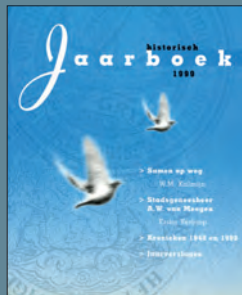
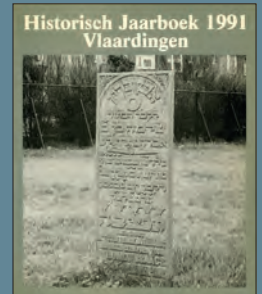
Tijdschriften en tijdschriftartikelen

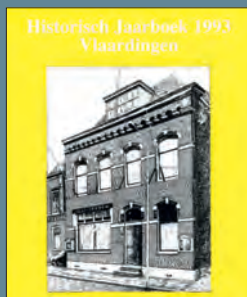
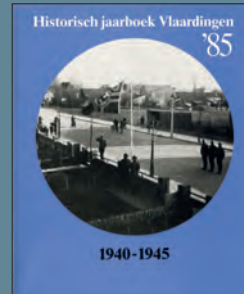
- J.C. van Hartingsveld, Het openbaar vervoer in en om Vlaardingen (in *Tijd-Schrift* nr. 50, Historische Vereniging Vlaardingen, 1993).
- Kees Verhulst, Vlaardingse stadsbussen en de eerste ziekenauto (in *Tijd-Schrift* nr. 68, Historische Vereniging Vlaardingen, 1998).
- Harm Jan Luth e.a., *Ach Lieve Tijd Vlaardingen* (Waanders, Zwolle, 2001).
- S.O. de Raadt, Van der Ende's Autobus Maatschappij en de dienst Rotterdam-Schiedam (in tijdschrift *Nederlands Maandblad voor Streek- en Stadsvervoer*, Stichting Tram-Archief, 9e en 10e jaargang, 1953/1954).
- S.O. de Raadt, De NV Stoombootrederij op de Lek - Reederij op de Lek en: Het Wagenpark van Reederij op de Lek in de periode 1945-1961 (in tijdschrift *Autobuskroniek*, uitgave van de Autobus Documentatie Vereniging, 1988/1989).

Diversen

- Documentatie en gegevens uit de collecties van Kees van Schenk Brill, Jan Erik Grunveld, Joop van der Wel, Casper Böhme, Albert van Huizen, Nico Grootenboer en Jan Eggink.
- Autobus Documentatie Vereniging, in het bijzonder de diensten wagenparkgegevens en dienstregelingen.

40 jaar omslagen op een rijtje...

Twée bloedmooie meiden kussen bij Klaas Bloem de interesse voor geschiedenis wakker

De artikelen, kronieken en jaarverslagen zijn vanzelfsprekend belangrijk voor het *Historisch Jaarboek Vlaardingen*. Maar laten we eerlijk zijn: het oog wil ook wat en daarvoor zorgt Klaas Bloem (1954). Hij werkt al 22 jaar bij Stout Grafische Dienstverlening, steekt het jaarboek sinds 1994 in een mooi jasje en staat garant voor een professionele opmaak. Een diepe buiging voor deze artistieke gigant, die we in de jubileumuitgave graag aan het woord laten over zijn carrière en hobby's.

Berust het op toeval dat Klaas in de grafische sector werkt? Daar lijkt het wel op. "Na de derde klas van de HBS, ik was 16 jaar, ben ik van school af gegaan, omdat ik er gewoon niks aan vond," grinnikt Klaas, terwijl hij eens over zijn baard strijkt. Zijn ouders stemmen in met de wens van hun puberzoon, onder de voorwaarde dat hij zo snel mogelijk aan het werk gaat. "Ik kon wel leuk tekenen, maar had eigenlijk geen idee wat ik wilde worden." Toevallig heeft Drukkerij Van Dooren op dat moment een vacature voor een leerling-handzetter. Achterop de brommer van zijn vader gaat het richting Oosterstraat om te solliciteren. Klaas: "Ik kon de maandag daarop direct beginnen, maar ik moest wel één dag in de week naar de Grafische School. Ik heb er nauwelijks wat geleerd, maar naar de tekenlessen keek ik altijd uit. Al met al had ik het er prima naar mijn zin." Eenmaal aan de slag als leerling-zetter krijgt hij een wijze les. "Mijn oom, hij werkte als zetter bij *Het Vrije Volk*, raadde me aan om me zo breed mogelijk te bekwamen, dus ook op het gebied van vormgeving. Hij voorzag dat de grafische industrie zich de komende decennia stormachtig zou ontwikkelen en hij kreeg gelijk."

Leerling zetter bij Van Dooren

Bij Van Dooren bereidt hij drukwerk voor. Dat gebeurt in die tijd nog met loden letters, gerangschikt in lades met vakjes. Bij het ter ziele gaan van deze druktechniek verhuizen de lades als 'letterbakken' naar de muren van huiskamers, waar ze gebruikt worden om miniaturen en snuisterijen tentoon te stellen.

Vier jaar werkt hij bij Van Dooren totdat de tekenleraar van de Grafische School hem attendeert op de vacature van leerling-werktekenaar bij Van Kouteren's Uitgeversbedrijf in Rotterdam. Hij gaat er praten en ze willen hem graag hebben. "Ik meldde gelijk maar even dat ik eerst nog naar Australië wilde en ze gaven me groot gelijk dat ik die kans pakte. In Australië ben ik een half jaar bij een tante en oom in huis geweest. De

taal pikte ik er snel op." De liefde voor het continent is gebleven. Klaas gaat er in 2018 voor de tiende keer op vakantie.

Leerling werktekenaar bij Van Kouteren's Uitgeversbedrijf

"In Australië kreeg ik een brief van mijn moeder waarin ze schreef dat de werkloosheid in Nederland opliep en dat het haar daarom verstandig leek om terug te keren naar Nederland." Moeders wil is wet. Klaas reist terug naar Nederland, meldt zich voor de tweede keer bij het Rotterdamse uitgeversbedrijf en kan vrijwel direct aan de slag. De ontwikkelingen in de grafische industrie volgen elkaar in rap tempo op. "Op een gegeven moment stond er een gigantisch grote zetmachine waarmee je advertenties aan de hand van codes op kon maken. Die kant wilde ik wel op." Na dertien jaar - de sfeer in het bedrijf is niet meer wat die is geweest - houdt hij het in Rotterdam voor gezien en stapt over naar een Vlaardingse drukkerij. "Daar kreeg ik al snel spijt van," vertelt Klaas. "Ik ging op het gebied van de techniek terug in de tijd en het bleek dat mijn baas en ik toch wel heel verschillend over bepaalde zaken dachten." Een arbeidsconflict is snel geboren en na zes moeizame jaren staat hij op straat.

Bas Stout

Bij toeval komt hij aan het werk bij een andere drukkerij. "Als kind speelde ik met veel plezier een partijtje voetbal bij HVO (Havenbedrijf Vlaardingen Oost, later Hechte Vriendschap Overwint). Ik kon er niets van, maar ik vond en vind het nog steeds een leuk spelletje." Iedere zaterdag is Klaas te vinden op het voetbalveld van CWO (Combinatie Wil Overwinnen), de club die na een fusie van verschillende voetbalverenigingen in 2008 ontstaat. Zelf voetbalt hij allang niet meer, maar als fanatieke grensrechter heeft hij jarenlang menig voetballer de les gelezen. Vandaag de dag treedt hij op als huisfotograaf van CWO. En omdat meiden tegenwoordig ook tegen een balletje trappen, legt Klaas niet alleen de mannen maar ook deze sportieve vrouwen vast op beeld en zij hem (illustratie). Maar hoe zit het met die baan? "Bas Stout was bevriend met de voorzitter van de voetbalvereniging en hij kreeg de opdracht om het clubblad te gaan drukken," legt Klaas uit. Samen met zijn broer verzorgt Klaas dan al enkele jaren de opmaak en samenstelling van het *HVO Journaal*. Zo komt Klaas terecht bij Stout Grafische Dienstverlening. De samenwerking breidt zich uit tot een parttime aanstelling en niet lang daarna werkt Klaas er fulltime. "En hier ben ik blijven hangen."

Op het voetbalveld van sv CWO zet Nathalie Verkade, met de camera van Klaas, de fotograaf en haar nicht Daniëlle op de foto.

De liefde voor geschiedenis

Zoals de kop van dit interview verraadt, wordt bij Klaas de liefde voor geschiedenis wakker gekust door twee bloedmooie meiden. "Het was de dochter van een PvdA hotemetoot en een studievriendin. Die twee hadden een boek geschreven over Koos Vorrink. Ik mocht dat boek opmaken en dat vond ik geweldig, vooral door de oude foto's." De lol in geschiedenis grijpt hem zelfs zo bij de kladden dat hij overweegt om geschiedenis te gaan studeren. "Maar ik kwam er al snel achter dat ik vooral geïnteresseerd ben in de Vlaardingse en regionale geschiedenis." Desondanks vindt Klaas een manier om, naast de vormgeving van o.a. het *Historisch Jaarboek Vlaarding* en het *Tijd-Schrift*, in zijn vrije tijd uitdrukking te geven aan zijn fascinatie voor geschiedenis. Aan de hand van oude prenten en foto's bouwt hij diorama's. Gemiddeld kost het hem drie jaar om een historisch tafereel op schaal na te bouwen. Op 17 januari 2017, tijdens de open dag van de HVV, wordt zijn meest recente diorama gepresenteerd met als onderwerp de terechtstelling van Heere Moses in 1736 op de Markt.

Het Historisch Jaarboek Vlaarding

Klaas leest alle artikelen die de redactie aanlevert voor het jaarboek. Over de totstandkoming van de omslagontwerpen praat hij nuchter. "Er is niets hoogdravends aan. Ik ben he-

lemaal afhankelijk van het aangeleverde beeldmateriaal. En omdat er meestal twee artikelen in het jaarboek staan, moet ik proberen die twee te combineren. Dat is wel eens lastig." Een opleiding tot vormgever heeft hij nooit gevolgd. Dat het hem iedere keer lukt om artistieke hoogstandjes af te leveren, dankt hij, naar eigen zeggen, aan zijn tekentalent en de werkervaring in het Rotterdamse uitgeversbedrijf. Klaas maakt het jaarboek op met behulp van een ontwerpprogramma op zijn computer. "Dat programma bestaat al ruim vijftien jaar. Natuurlijk verschijnt er weleens een update, maar eigenlijk verandert er niet zoveel. Ik lees een vakblad om bij te blijven." Op het beeldscherm lichten de pagina's op met de covers, waarvan Klaas er 22 ontwierp. Voorbereid op de vraag welke hij de meest geslaagde vindt, wijst Klaas het jaarboek uit 2008 aan. "Er zitten een paar mooie tussen, maar de biografie van Heusdens vind ik de beste. Van een foto van Heusdens heb ik een tekening gemaakt. Het mintgroen, dat je vaak aantreft op platenhoesjes uit de jaren zestig en zeventig, en het lettertype vond ik kenmerkend voor de jaren waarin hij burgemeester was."

Ellen Boonstra-de Jong

FRITS VAN OOSTSTROOM

'DEN VERDIENSTELIJKEN BURGER' ANTHONY KNOTTENBELT

Anthony Knottenbelt was notaris te Vlaardingen. Hij oefende dat ambt uit tussen 1876 en 1912. In een In Memoriam bij zijn overlijden in 1931 schrijft J.H. van Linden van den Heuvell: "Bij zijn leven is hem de waardering voor zijn arbeid niet onthouden, maar hoeveel hem ook geschonken is, hij heeft ons allen meer gegeven; want hij laat ons de herinnering aan zijn gave persoonlijkheid, vol eigenaardigheden, stroef en scherp soms, maar gedragen door een onverwoestbare levenskracht, welke hem dwong om, bezielde met hooge idealen, en gegrond op vaste principes, het werk te doen, dat hij op zijn weg vond, ons tot voorbeeld en aansporend tot navolging."

Dit maakt nieuwsgierig. Wie was deze Anthony Knottenbelt naar wie in Ambacht een straat werd genoemd? Uit de bovenstaande woorden blijkt dat Knottenbelt, naast het notarisambt, een brede maatschappelijke betrokkenheid tentoonspredde. Hij bekleedde vele bestuursfuncties, meestal die van voorzitter, bij tal van maatschappelijke organisaties. Zo was hij zestig jaar lang secretaris/penningmeester van het bestuur van de Holierhoekse en Zouteveense polder. Daarnaast had hij belangstelling voor historie, was natuurliefhebber en wandelaar.

Rechts het notarishuis Markt 42/43, hoek Kerksteeg, waar de jonge Anthony Knottenbelt opgroeide.
(Tekening Paul Westerdijk 1982. Collectie Streekmuseum Jan Anderson)

De jonge Anton

Anton werd op 20 april 1842 geboren aan de Hoogstraat te Vlaardingen. De ambtenaar van de burgerlijke stand noteerde echter 22 april en dat bleef zijn officiële verjaardagsdatum. Het geboortehuis staat op de hoek van de Vrouwensteeg. In het pand is nu de bekende koffie-, thee-, tabak- en cadeauartikelenwinkel De Zeeman gevestigd (Hoogstraat 205). Anton was de tweede zoon van mr. Joannes Henricus Knottenbelt en Geertruida van Dam, dochter van Anthony van Dam. Anthony Knottenbelt is kennelijk naar zijn grootvader vernoemd.

Antons vader (in 1809 geboren in Mijnsheerenland) was advocaat en volgde in 1838 Jacobus Casparus Verkade op als notaris. Tien jaar later volgde hij ook de tweede Vlaardingse notaris Pieter Verkade op, die behalve notaris burgemeester was geweest van Vlaardinger-Ambacht en Zouteveen. De familie Knottenbelt verhuisde in 1848 naar het notaris pand aan de Markt, hoek Ansemsteeg, thans Kerksteeg (Markt 42/43). In dat grote huis groeide Anton op, samen met zijn broers en zusters.

Het huidige uiterlijk van de gedeeltelijk zeventiende-eeuwse voorgevel van het geboortehuis van Anthony Knottenbelt. (Foto auteur).

Anthony en Anna Knottenbelt met hun kinderen Truida (Geertruida) en Tony (Anthony jr.) en de hond Cesar, zittend op de veranda achter het huis Schiedamseweg 16. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Behalve Anthony kregen zijn ouders nog acht kinderen: Jan (1840-1922) werd advocaat en was o.a. president-commissaris van de Rotterdamsche Tramweg Maatschappij en lid van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde; Cornelis Theodorus (1844-1928) werd gemeenteontvanger van Amsterdam; Arnold Engelbert (1845, in datzelfde jaar gestorven); Arnold Engelbert (1846, eveneens jong gestorven); Hendrik Johan (1850-1895) werd officier van administratie bij de Marine; Agatha Anna (1853-1936), huwde in 1880 met Johan George van Linden van den Heuvell, touwslager, burgemeester en secretaris van Vlaardinger-Ambacht, lid van de gemeenteraad en wethouder van Vlaardingen; en Amalia Adriana Hermina (1854-1878) huwde in 1875 met de reder Joachim Willem Muurling.

Kandidaat-notaris

Anton verliet op 16-jarige leeftijd de school van meester Olivier en "beklom de kantoorkruk achter zijn vaders lessenaar". Zijn vader leidde hem op in het ambt en zonder moeite be-

haalde hij, ondanks zijn geringe vooropleiding, het diploma kandidaat-notaris. Op latere leeftijd, in 1888, schreef hij in De Gids een artikel "Het Notariaat", waarin hij pleit voor een academische opleiding voor kandidaat-notarissen.

Toen in 1865 zijn vader plotseling overleed, achtte men Anthony nog te jong om hem als notaris op te volgen. Jan van Stipriaan Luiscius (1820-1878) werd benoemd en Anthony trad bij hem in dienst als kandidaat. Na enige jaren nam Anthony echter ontslag, omdat hij merkte dat er op het kantoor dingen gebeurden die het daglicht niet konden velen. Welke zaken dit waren wordt niet vermeld.

Er brak voor Anthony een moeilijke tijd aan. Weliswaar was hij in 1865 zijn vader opgevolgd als gemeenteontvanger van Vlaardinger-Ambacht (Raadsbesluit 5 september 1865), maar daar stonden slechts bescheiden inkomsten tegenover. Een gemeenteontvanger is een soort penningmeester van het gemeentebestuur. Het is een verantwoordelijke functie: hij moet, naast andere taken, zorgen dat de gemeentekas op orde is en is daarvoor persoonlijk aansprakelijk.

Anthony volgde in 1865 zijn vader ook op als secretaris-penningmeester van het bestuur van de Holierhoekse en Zouteveense polder, een taak die hij vele jaren met grote plichtsbetrachting zou vervullen. Ook hier stonden bescheiden inkomsten tegenover.

Bij Koninklijk Besluit van 7 juni 1870 werd Knottenbelt benoemd tot plaatsvervangend kantonrechter. Hij vervulde deze functie tot 1877, toen het kantongerecht werd opgeheven. Het kantongerecht van Vlaardingen was ondergebracht in het toen nog niet gesloopte deel van het koetshuis van buitenplaats Het Hof. Een kantongerecht was het laagste niveau in de rechtspraak. De kantonindeling was ingevoerd in 1811, tijdens de Franse tijd; de kantongerechten in den lande ontstonden in 1838. Het kanton Vlaardingen besloeg ook Vlaardinger-Ambacht, Maasland, Maassluis en Rozenburg. Na opheffing werden de taken overgenomen door het gerecht in Schiedam; Rozenburg ging vallen onder het kantongerecht in Brielle.

Gezin en huisvesting

Op 27 juni 1872, hij was toen 30 jaar, trouwde Anthony in Haarlem met de 23-jarige Anna Christina Theodora van Warmelo, die in Gouda was geboren op 8 september 1848. Zij was de dochter van Gerhard van Warmelo en Christina Deliana ten Bosch en een nicht van de Vlaardingse kantonrechter Willem van Warmelo. Anthony en Anna hadden elkaar ten huize van de kantonrechter ontmoet. Zij gingen aan de toenmalige Rietdijk wonen (wijk J-87), later Maassluisdijk 116-116a, waar hun dochter Deliana wordt geboren (1875). Het huis stond naast de pastorie en de kosterswoning. Later woonde burgemeester jhr. mr. B.W.Th. Falck in het huis. In 1914 werd op deze plaats een nieuw huizenblok gebouwd (dat er nog staat). In mei 1876 verhuisde het gezin naar het Toepad (wijk E137, later omgenummerd naar Schiedamseweg 16). Hier werden Geertruida (1878) en Anthony jr. (1879) geboren. Dit huis,

waar voorheen o.a. A.A. IJzermans woonde, stond schuin tegenover zaal De Harmonie (in 1906 herbouwd en in 1952 samengevoegd met de toen nieuw gebouwde Stadsgehoorzaal). Het huis van de familie Knottenbelt grensde aan een zijde aan de Schiedamsche steeg. In de koopakte van 1 mei 1876 is sprake van een "huis met mangelhuis, koepel, erf en tuin". In 1885 wordt door aankoop van grond de tuin uitgebreid tot aan de Bleekstraat. In 1904 krijgt Knottenbelt toestemming om aan de straatzijde een representatieve ingangspartij met wachtkamer te bouwen. Op de plaats van het pand staat nu een appartementencomplex met winkels op de begane grond.

Het grote, lichtgekleurde huis rechts van het midden is het notarishuis Schiedamseweg 16. Links de gevel van zaal De Harmonie. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen; bewerkt).

Op 27 december 1907 overleed Anthony's echtgenote Anna op 59-jarige leeftijd. Zij waren in gemeenschap van goederen gehuwd en de drie inmiddels volwassen kinderen, Deliana, Geertruida en Anthony jr. kwamen in aanmerking voor een deel van de erfenis. In een akte, opgemaakt op 1 juni 1908 door notaris Stehouwer te Maassluis, werd een en ander vastgelegd. Uit de akte blijkt Knottenbelt niet alleen eigenaar van het pand aan de Schiedamseweg, maar ook van een huis en grond aan de Oosterstraat, een perceel weiland aan de noordzijde van de Kethelweg in Vlaardinger-Ambacht (in de Holierhoekse en Zouteveense polder), en van twee percelen weiland aan de zuidzijde van de Kethelweg, in de Babberspolder. De kinderen verklaren alles aan hun vader te laten.

In 1913 liet Knottenbelt voor zichzelf de nu nog bestaande villa Iepenschoon aan de Schiedamseweg 99 bouwen. Het verzoek tot de bouw werd ingediend bij burgemeester en wethouders door aannemer A. Kersseboom. Hij was tevens de ontwerper van het pand. Knottenbelt verwierf in hetzelfde jaar een stuk grond aan de Emmastraat, achter zijn perceel aan de Schiedamseweg. Hij liet hier een tuinhuis met veranda

De villa Iepenschoon aan de Schiedamseweg nr. 99. Gebouwd in 1913. (Foto auteur).

Bouwtekening van het tuinhuis van de villa Iepenschoon. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen, foto auteur).

Ansichtkaart van enige huizen aan de Schiedamseweg. Het tweede huis van rechts is de villa Iepenschoon. Op de achtergrond het Verploegh Chasséplein. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen; bewerkt).

en berging bouwen. Op deze plaats aan de Emmastraat 118 staat nu een dubbele garage (naast de Eben-Haëzerkerk uit 1921).

Notaris

De in 1865 benoemde notaris Jan van Stipriaan Luïscius (1820-1878) kreeg al in 1875 'eervol ontslag' en nu ontving Anthony Knottenbelt volledige steun om zijn opvolger te worden. Op 1 maart 1876 volgde zijn benoeming tot notaris "en daarbij tevens raadgever en vertrouwde der geheele burgerij, want van stonde af genoot hij een onbepert vertrouwen", aldus J.H. van Linden van den Heuvell in een In Memoriam. Hij vervolgt: "Hierdoor was het hem mogelijk een groote invloed ten goede aan te wenden, zoowel in familieaangelegenheden als in zaken, maar zeer zeker niet minder in de uitbreiding der Gemeente. Tijdens zijn notariaat nam de bevolking van Vlaardingen snel toe, wat woningbouw op grote schaal ten gevolge had. De notaris kon én door de verkaveling van te verkopen perceelen en door de verstrekking van hypotheek aan de bouwondernemers de richting der uitbreiding in sterke mate beïnvloeden. Hij kon dit te meer, daar hij bij al wat hij deed een meening had en deze niet spoedig liet varen." Zelf schrijft hij daarover: "Een notaris moet een grote mate van zelfstandigheid bezitten, hij moet zijn beste cliënt zelfs een daad van onrecht durven onder het oog te brengen." Nooit heeft Knottenbelt geschroomd om iemand publiekelijk of onder vier ogen onverbloemd de waarheid te zeggen. Zijn strenge opvattingen en zijn kantige karakter lieten zo'n vermaning vaak scherper lijken dan de betrokkene prettig vond. Daar stond tegenover dat Knottenbelt zelf steeds een voorbeeld was van onkreukbaarheid en plichtsbetrachting. Maar ook een man met een warm hart.

Ter gelegenheid van zijn 25-jarig ambtsjubileum als notaris in 1901, ontving hij een gedenkboek met de handtekeningen van vele relaties en vrienden. "Op 18 februari 1901 werd dit

feest herdacht, waarbij een commissie uit de burgerij, waarvan de toenmalige burgemeester, R.A. Verploegh Chassé, de tolk was, uiting gaf aan hare gevoelens van dankbaarheid en vriendschap onder aanbieding van een blijvend souvenir in den vorm van een zilveren presenteerblad, versierd met het familiewapen van den jubilaris en de gemeente-wapens van Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht."

In 1903 werd Knottenbelt benoemd tot lid van het bestuur van de Broederschap der Notarissen in Nederland en in 1906 tot plaatsvervangend lid van de Kamer van Toezicht op de Notarissen in het arrondissement Rotterdam en Dordrecht.

Hij zou het ambt van notaris ruim 36 jaar uitoefenen, tot 1 september 1912. Hij was toen 70 jaar. In datzelfde jaar werd hij benoemd tot erelid van het Hoofdbestuur van de Broederschap. Deze buitengewone eer gaf hem de mogelijkheid de bestuursvergaderingen van de Broederschap te blijven bijwonen, wat hij tot op hoge leeftijd deed.

Pieter Christiaan Willem baron van der Feltz (1873-1948) volgde hem per 15 oktober 1912 op. Van der Feltz had al als kandidaat-notaris onder Knottenbelt gewerkt. Het kantoor bleef gevestigd op Schiedamseweg 16. Knottenbelt verkocht op 30 maart 1913 het pand aan zijn opvolger.

Bronzen penning met het portret van Anthony Knottenbelt, die hem op 31 augustus 1912 werd aangeboden bij zijn afscheid als notaris. (Collectie Museum Vlaardingen).

Burgers van Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht schonken bij zijn afscheid als notaris "den verdienstelijken burger" Knottenbelt een penning met zijn beeltenis. De penning is vervaardigd door de Koninklijke Utrechtsche Fabriek van Zilverwerken van C.J. Begeer en is gesneden door Jac. van Goor. Bij de penning was een gedenkboek met de namen van de schenkers. De omslag wordt gesierd door het familiewapen van Knottenbelt. Dit wapen wordt officieel omschreven als: "In zilver een geplante knotwilg, staande op losse grond, alles van natuurlijke kleur en rechts vergezelt van een halve zon, komende uit de rechter schildrand [heraldisch, dus van achter

Familiewapen op de omslag van het Gedenkboek dat aan Anthony Knottenbelt werd aangeboden ter gelegenheid van het neerleggen van het notarisambt. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

gezien]. Het wapen is versierd met een dekkleed en getooid met een knotwilg als helmteken."

In de *Nieuwe Vlaardingsche Courant* van 31 augustus 1912 werd hij gehuldigd met een gedicht waarvan hier twee coupletten volgen:

"Zoo breekt de rust thans aan
Na druk en rustloos leven,
Ten dienste van Uw ambt
Bekleed zo trouw en schoon,
Waarvoor gij U met lust
Met heel U ziel woudt geven,
Waarvoor een woord van dank
U strekke thans tot loon.

Maar niet voor 't ambt alleen
Neen, voor zoovele zaken.
Tot heil van onze stad
Tot nut der burgerij,
Gaaft gij Uw kunde en kracht
Steldet gij U steeds tot take,
Te hand'len in den geest
Van Vlaardings burgerij."

Juist voor dit afscheid van het notarisambt maakte Knottenbelt van 1 augustus tot 1 november 1911 een reis naar Nederlands-Indië om daar zijn zoon Anthony jr. te bezoeken. Deze was directeur van de Atjehsche Handel Maatschappij en woonde met vrouw en zoontje in Kota Radja (het tegenwoordige Banda Atjeh, de hoofdstad van de provincie Atjeh op Sumatra). Knottenbelt sr. kwam terug vol indrukken en verhalen over het moois en wetenswaardigs dat hij daar gezien had en hield over de reis naar de Oost diverse lezingen.

Al eerder, in 1904, op zijn 62ste, was Knottenbelt op eigen verzoek gestopt als gemeenteontvanger van Vlaardinger-Ambacht; dat ambt had hij 39 jaar bekleed. Het langst echter was hij secretaris-penningmeester van het bestuur van de Holierhoekse en Zouteveense polder, namelijk ruim zestig jaar. Van 1865 tot 1925. Toen hij daarmee stopte was hij bijna 83 jaar oud.

De laatste jaren van zijn leven werd Knottenbelt verzorgd door zijn dochter Geertruida. Hij overleed op 11 januari 1931,

op 88-jarige leeftijd, en werd op 15 januari onder zeer grote belangstelling begraven op de Algemene Begraafplaats in Vlaardinger-Ambacht, naast zijn vrouw. Op verzoek van de overledene werden bij zijn graf geen redevoeringen gehouden. Slechts de vertegenwoordiger van de Broederschap der Notarissen mr. Ph.B. Libourel voerde kort het woord en de aanwezigen werd dank gezegd door zijn zoon Anthony Knottenbelt jr. De roodgranieten grafsteen ligt er nog.

Op 13 en 16 januari verschenen in de *Nieuwe Vlaardingsche Courant* een tiental In Memoriams. Deze nagedachtenissen geven een indrukwekkend beeld van de veelzijdige activiteiten van de overledene. Hij leefde in een tijd dat vrijwel alles aan het particulier initiatief werd overgelaten. Hij toonde dat initiatief en bovenal was hij kennelijk een groot organisator. In het toen nog zelfstandige Vlaardinger-Ambacht werd een singel naar Knottenbelt vernoemd (de Anthony Knottenbelt-singel tussen de Burgemeester Verkadesingel en Plein 1940).

Een familiedrama

Tussen de archiefstukken over de familie Knottenbelt bevindt zich een krantenknipsel uit de *NRC* over een noodlottige aanrijding met een autobus op het Stationsplein in Leiden op 18 november 1932. Bij deze aanrijding was de 19-jarige rechtenstudent Anthony Knottenbelt uit Bussum betrokken die de volgende dag in het Diaconessenziekenhuis in Leiden overleed. Deze Anthony was de zoon van Anthony jr. en dus de kleinzoon van "onze" Knottenbelt. Anthony sr. heeft dit familiedrama niet meer meegemaakt. Hij overleed in 1931, een jaar eerder dan zijn kleinzoon.

In een artikel op de sportpagina van de *Leidsche Courant* van 21 november 1932 wordt gemeld dat de jonge Anthony een veelbelovend tennisser en een talentvol hockeyer was. Hij tenniste in de competitie bij "Hilversum" en maakte deel uit van een team dat in België had gespeeld. Hij was de jongere broer van "den sterken tennisspeler J. Knottenbelt". Deze Joop Knottenbelt werd in 1927 Nederlands jeugdkampioen en speelde in 1931 en 1932 op Wimbledon. In 1934 speelde hij mee in de kwartfinales van de Davis Cup tegen Zweden. Joop (1910-1998) werd geboren in Lho Seumaweh op Sumatra. Ook de overleden Anthony was op Sumatra geboren, in 1913 in Kota Radja. Hij werd op 23 november 1932 begraven in Bussum. Daar werd in 1949 ook zijn moeder begraven: A.M. Elisabeth Knottenbelt-Schütt, geboren in 1880 te Harburg (thans onderdeel van de Duitse stad Hamburg). Anthony jr. en Elisabeth waren in 1905 bij volmacht getrouwd. Elisabeth woonde toen in bij haar schoonouders in Vlaardingen, Anthony woonde op Atjeh. Hun oudste zoon Joop heette voluit Joannes Henricus, zoals de vader van Anthony sr. De jonge Anthony

(geboren in 1913) heette naar zijn vader en grootvader. In 1915 werd in Kota Radja Geertruida Deliana Knottenbelt geboren, kennelijk vernoemd naar de zusters Geertruida en Deliana van Anthony jr. In 1917 werd daar Anna Knottenbelt geboren. De voornaam verwijst naar haar grootmoeder Anna van Warmelo. Anthony jr. zelf overleed op 3 november 1944 op 65-jarige leeftijd in Amsterdam en werd begraven op de begraafplaats Zorgvlied.

Het gezin van Anthony jr. in Nederlands Indië. Van links naar rechts: Elisabeth Knottenbelt-Schütt, Deliana, de jonge Anthony, Anna, een onbekende dame, Joop en Anthony Knottenbelt jr. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Anthony Knottenbelt omstreeks 1912 met "lintje" op zijn revers.
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

In Vlaardingen kreeg een laan zijn naam, maar om verwar-
ring te voorkomen werd na samenvoeging van beide gemeen-
ten de naam van de Knottenbeltlaan gewijzigd in Mozartlaan
(tussen Van Beethovensingel en Zomerstraat).

Nevenfuncties

Ondanks zijn drukke werkkring vond Knottenbelt tijd om zich
te wijden aan het algemeen belang. Vele instellingen vonden
in hem een bekwaam bestuurder. In het onderstaande worden
zijn functies in min of meer chronologische volgorde vermeld
en soms nader toegelicht.

In 1869, hij was toen 27 jaar, nam Knottenbelt het secreta-
riaat op zich van de Plaatselijke Schoolcommissie en rekende
het tot zijn taak de "volksontwikkeling niet alleen te bevoor-
deren, maar met kracht en vaste hand vooruit te brengen". Veel
later, in 1894, sprak hij bij de begrafenis van de overleden
burgemeester jhr. mr. B.W.Th. Falck waarderende woorden
voor diens altijd betoonde belangstelling voor de Schoolcom-
missie. "De oprichting eener nieuwe bewaarschool is het werk
van den overledene en de overbevolking aldaar pleit voor haar

nuttigheid." Tot 1896 maakte Knottenbelt deel uit van deze
commissie, de laatste zeven jaar als voorzitter. Mede door zijn
bemoeienissen werden drie openbare lagere scholen gesticht.

In 1874 werd Knottenbelt lid van de Vlaardingse gemeente-
raad. Hij was dat maar kort; hij meende door zijn benoeming
tot notaris in 1876 ontslag te moeten nemen. Ook later meng-
de hij zich soms in het politieke debat. Zo schreef hij in 1885
een artikel in de *Vlaardingsche Courant* over de Kinderwet
(van Samuel van Houten). Knottenbelt betoogde dat kinderen
die binnen de haringvisserij werkten, door moesten kunnen
gaan met hun werkzaamheden. Als argumenten stelde hij
dat de haringvisserij een gezond bedrijf was, het werk vergde
weinig krachtsinspanning en was ook niet extreem gevaarlijk.
Waarom werd er in de wet een uitzondering gemaakt voor
veldarbeid en niet voor de visserij? De wet zou ongunstig uit-
pakken voor de visserij en sommige kinderen waren immers
toch al met school gestopt. Wat moest er van hen worden als
ze niet meer mochten werken? Een en ander wordt uitvoerig
behandeld door Marjan de Kruik in het artikel "Kinderarbeid
in de Vlaardingse haringvisserij" in het tijdschrift *Holland*.
Knottenbelt gaf in een artikel in de *Nieuwe Vlaardingsche
Courant* in 1901 ook zijn mening over "Eeuwigdurende of tij-
delijke Erfpacht": "Zoo zeer als de eeuwigdurende erfpacht de
geleidelijke ontwikkeling van de gemeente heeft bevorderd
zal de tijdelijke haar tegenhouden."

Vissschers Weduwen- en Weezenfonds

In 1877 werkte Knottenbelt mee aan de oprichting van de Ver-
eeniging tot oprichting en instandhouding van het Vissschers
Weduwen- en Weezenfonds, eerst als secretaris, maar daarna
gedurende vijftig jaar als voorzitter. Dit fonds ondersteunde,
als een visserijship was vergaan of op andere wijze vissers
waren omgekomen, de getroffen weduwen en hun kinderen.
"Het Fonds voor den Vlaardingschen visscher is een lichtende
ster, wanneer de dood hem aangrijpt, of de ouderdom hem
minder in staat tot arbeiden maakt." Over dit fonds en an-
dere sociale instellingen schrijft A. Soeteman in zijn boek *150
jaar sociale zorg in Vlaardingen 1795-1945*. Knottenbelt wist
niet alleen vissers, maar
ook reders en vele anderen
tot giften aan het fonds te
bewegen. Ook waren er le-
gaten.

Bij de viering in 1903 van
zijn 25-jarig voorzitter-
schap werd hij benoemd
tot Ridder in de Orde van
Oranje-Nassau. Bij zijn af-
scheid van het notariaat in
1912 bevorderde de koningin hem tot Officier in deze orde.

In 1924 bracht koningin Wilhelmina een bezoek aan Vlaar-
dingen. Zij werd ontvangen door Anthony Knottenbelt, die
stond opgesteld te midden van een groep oude vissers en we-

zen, waarvan de jongste aan de koningin een boeket bloemen mocht overhandigen. Hij kon met de koningin van gedachten wisselen over 'zijn' fonds.

In 1928 nam Knottenbelt, gezien zijn hoge leeftijd, afscheid van het fonds. Een van de eerste maatregelen van het bestuur was het benoemen van een ondervoorzitter. Hoofdschuddend en glimlachend vernam Knottenbelt dit nieuws. Daar had je het nu al. Een ondervoorzitter benoemen terwijl er een voorzitter is. Hij had nooit ontbroken. Als hij er zijn moest, dan was hij er. De secretaris voegde hij toe: "Nu moet u voortaan het jaarverslag maken." Voordien had hij dat werk nooit uit handen willen geven.

Meerdere malen stond Knottenbelt aan het hoofd van de viering van Oranjestiviteiten. Zo was hij algemeen voorzitter van de feestcommissie bij de inhuldiging van de koningin in 1898 en van die voor de herdenking van Nêerland's Honderdjarige Onafhankelijkheid in 1913.

Hij was initiatiefnemer en voorzitter van het plaatselijk comité voor een standbeeld van Koning-Stadhouder Willem III. Ook trad hij op als voorzitter van het plaatselijk comité voor hulp aan Transvaal (1899).

Maatschappij tot Nut van 't Algemeen

De Spaarbank Anno 1823 was een initiatief van het departement Vlaardingen van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. Deze Maatschappij was al in 1784 opgericht (in Edam) met als algemene doelstelling "het verbeteren van de samenleving". Het departement Vlaardingen werd in 1805 opgericht door burgemeester A.L. van Linden van den Heuvell, notaris P. Verkade en de fabrikant A. van Linden van den Heuvell. In *Tijd-Schrift* 130 (december 2013) wijdde Kees Verhulst een artikel aan het departement.

Knottenbelt diende de Spaarbank van 1887 tot 1891 en van 1912 tot 1929. Hij bevorderde de modernisering van deze instelling en beijverde zich voor een nieuwe huisvesting. Bij het honderdjarig bestaan in 1923 bewerkte Knottenbelt het gedenkschrift: "De Spaarbank te Vlaardingen, 1823-1923". De Vlaardingse spaarbank ging later met de Schiedamse Spaarbank Anno 1820 op in de Stichting Bondsspaarbank Schiedam Vlaardingen. Bij de overname van deze bank door de VSB Groep (onderdeel van Fortis), werd in 1991 het Fonds Schiedam Vlaardingen e.o. opgericht met vrijwel eenzelfde doelstelling als het vroegere Nut.

In 1890 gaf het departement Vlaardingen Knottenbelt de gelegenheid als voorzitter zijn krachten te wijden aan de Nuts-teekenschool. Hiervan was hij tot 1903 voorzitter. Dankzij zijn inspanningen en die van burgemeester Verploegh Chassé werd de Nutsteekenschool vervangen door een Gemeentelijke Burgeravondschool (later Nijverheidsavondschool). Bij deze gelegenheid werd hij door de gemeente benoemd tot voorzitter van de Commissie van Toezicht. Er kwam door zijn toedoen ook een Nutsbibliotheek (later de Openbare Leeszaal). Hierna richtte het Nutsdepartement op zijn voorstel de Nutsbewaarschool op, die hij tussen 1906 en 1929 met veel toewijding heeft bestuurd. Alle kinderen kenden hem. In het begin controleerde hij soms wel tweemaal per dag of het onderwijzend personeel wel aan de eisen voldeed. Uit het verslag van de Bewaarschool over 1926: "Met dankbaarheid mogen wij terugzien op het afgelopen jaar; den 12 November toch mochten wij in een goedbezochte bijeenkomst in de zaal "De Harmonie" het twintigjarig bestaan der school herdenken. Twintig jaar lang is door ons geworsteld om de bewaarschool in stand te houden en het is zeker niet in de laatste plaats te danken aan het doorzettingsvermogen van onzen Voorzitter, dat deze strijd nimmer is opgegeven en onze nuttige instelling zich in grooten bloei mag verheugen." Ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van 't Nut kreeg Knottenbelt het erelidmaatschap.

Anthony Knottenbelt aan zijn bureau. Aan zijn voeten de hond Cesar. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

In 1891 gaf hij de stoot tot de oprichting van een afdeling Vlaardingen van de Volksbond tegen Drankmisbruik. De oprichting vond plaats op 4 maart 1892. Het was Knottenbelt die erop aandrong niet alleen notabelen in het bestuur op te nemen, maar ook gewone burgers en werklieden. Gedurende bijna veertig jaar was hij lid van de Commissie van Toezicht van de Volksbond.

Weldadigheidsstichting van Ary van West

Ary van West had veel geld verdiend in de haringhandel en ondersteunde op ruime wijze bejaarden en behoeftigen, maar hij behield de voorzichtigheid die hij als zakenman ook had betracht. Anthony Knottenbelt was zijn vertrouwensman. Met hem besprak Van West ook zijn plan om zijn vermogen onder te brengen in een stichting. Direct na zijn overlijden in 1902 werd deze weldadigheidsstichting in het leven geroepen en onder beheer gesteld van Anthony Knottenbelt en de Rotterdammers P.C. van Vollenhoven en mr. P.J. van Wijn-gaarden. Van de jaarlijkse inkomsten van het vermogen werd 5/30 uitgekeerd aan de Vereeniging tot oprichting en instandhouding van het Visschers Weduwen- en Weezenfonds, 7/30 aan de Ned. Hervormde diaconie, 6/30 aan de regenten van het Weeshuis der Hervormden, 4/30 aan de Ned. Hervormde Kerk, 2/30 aan de Vereeniging voor Ziekenverpleging en 4/30 aan de regenten voor uitkeringen aan zogenoemde stille armen en aan instellingen als "Hulp in Nood", "Dorcas" e.d. Een belangrijke bepaling in het testament van de vrijgezel Ary van West was dat met de uitkeringen pas mocht worden begonnen na het overlijden van zijn huishoudster Hendrika Potter, die hem in zijn huis aan de Oosthavenkade goed had verzorgd en uit de opbrengst van het kapitaal werd onderhouden. Zij overleed pas in 1926.

Meer over Ary van West in het boek *150 jaar sociale zorg in Vlaardingen 1795-1945* van A. Soeteman.

Visscherijsschool

In 1902 benoemde de afdeling Vlaardingen van de Vereeniging tot Bevordering der Nederlandsche Visscherij een commissie om te komen tot de oprichting van een visserijsschool. Knottenbelt werd voorzitter van deze commissie en toen de Visscherijsschool werd gesticht, bleef hij voorzitter tot 1916. Ook hier komt zijn belangstelling voor goed onderwijs naar voren. In 1918 verscheen van zijn hand: "Rapport Hervorming Visscherijsschool".

De vereniging Flardinga, "Vereeniging ter Veredeling van Volksvermaken", vereerde hij met een grote belangstelling en hij hielp deze vereniging aan haar naam. Flardinga werd in 1904 opgericht, drie maanden nadat de, in die tijd conservatief-christelijke, gemeenteraad een kermisverbod had ingesteld. Flardinga wilde daar "iets beters voor in de plaats geven". In een muziektent op een terrein aan de Binnensingel werden concerten gegeven die vele bezoekers trokken. Ook organiseerde Flardinga met succes Oranjefeesten,

die tevens moesten dienen om de opkomende verzuiling tegen te gaan. Oscar Westers schreef in het tijdschrift *Holland* een uitgebreid artikel over Flardinga en verwante organisaties in Vlaardingen. In de daarin opgenomen lijst van bestuurders van Flardinga wordt Anthony Knottenbelt genoemd als enige erevoorzitter. De vereniging werd in 1932 opgeheven.

Toen op 1 augustus 1914 de mobilisatie werd afgekondigd, nam de burgemeester het initiatief tot de instelling van een Commissie van Bijstand. Knottenbelt werd tot Algemeen Voorzitter gekozen. Wegens zijn gevorderde leeftijd bleek de taak voor hem na verloop van tijd te zwaar en per 1 mei 1916 nam hij ontslag.

Vermoedelijk is de bovenstaande lijst met functies en nevenfuncties niet compleet. Het is haast ongelofelijk dat een mens naast zijn gewone dagtaak een dergelijke hoeveelheid nevenfuncties vervult. Duidelijk is de grote maatschappelijke betrokkenheid van Knottenbelt. "Jarenlang is hij de stuwkracht geweest van alles wat hier verricht werd in het belang van de volkswelvaart en volkswontontwikkeling. Zijn arbeid op onder meer onderwijsgebied, spaarwezen en georganiseerde weldadigheid heeft rijke vruchten gedragen." Aldus J.P. van der Linden in de *Nieuwe Vlaardingsche Courant* van 13 januari 1931.

Sterke persoonlijkheid

In het *Algemeen Liberaal Weekblad* van 17 januari 1931 wordt Anthony Knottenbelt herdacht en gekarakteriseerd door ene C.G.R.: "Vlaardingen heeft zijn eersten burger verloren. Hiermee wordt een periode afgesloten in de historie van Vlaardingen; hij was de enig-overgeblevene van de merkwaardige 19-de-eeuwers, die ook op dit stadje hun stempel hebben gedrukt. En hij was daar de meest prominente van, het volstrekt zuivere type. Als in een optocht zien we langs ons heengaan: de Kikkerts, de Dusseldorpen, Hummelinck Sr., Ary Dorsman, A. Hoogendijk Jzn., Adriaan Yzermans, en nog een hele rij anderen. [...] Vergis ik mij niet, dan was Knottenbelt de oudste; hij bleef het langst. En hij bleef in Vlaardingen. Geen kracht ter wereld zou in staat zijn geweest hem uit zijn geboorteplaats weg te halen, die hij lief had met een stoere koppige liefde. Waaraan hij zijn heele lange leven altijd opnieuw weer gegeven heeft, waarvoor hem niets te veel was." Hij domineerde in elke functie. Hij was niet tevreden met een rol op het tweede plan. "Hij wenschte te leiden, niet geleid te worden. Hier viel niets te transigeeren [marchanderen-FvO], zelf niet in bijzaken. Tot in de kleinste kleinigheden werden de zaken door hem geregeld; zo en niet anders had men ze te aanvaarden. Voor de uitvoering zorgde hij bovendien, zoo noodig, ook zelf nog. Een zaak, waarbij de heer Knottenbelt betrokken was, liep feilloos, ongeacht of de mede-bestuurders er eveneens wel de noodige zorg en belangstelling aan gaven. En zoo werd het meer en meer: het Nut, dat is Knottenbelt; het Visschers Weduwen- en Weezenfonds is Knottenbelt; enz. enz. Niet altijd terecht, maar zeker ook niet geheel ten onrechte."

"Het is duidelijk, dat zijn sterke persoonlijkheid ook vaak tot botsingen heeft geleid, vooral toen er geslachten waren opgekomen, wier opvattingen en methoden wortelden in een tijd, zoo gansch anders dan die, waarin het karakter-Knottenbelt zich gevormd had. Zijn geest was ruim en lenig genoeg, om die veranderende geesteshouding te begrijpen en te waarderen. Zijn wil echter was te sterk en te stroef om er nog voor te wijken." Langzamerhand werd Knottenbelt steeds minder een centrale figuur in het plaatselijk leven, maar zijn belangstelling in alles wat het geestelijk, politiek en maatschappelijk leven in Vlaardingen betrof, bleef onverminderd. "En zoo was het ook met de achting, die volgende geslachten hem toedroegen. Hij is tot het laatst toe gebleven onze 'grand old man'." "Zijn leven is velen ten zegen, allen ten voorbeeld geweest. Een hoofd vol kreuken, een geweten zonder rimpel. Zijn plaats blijft ledig."

Belangstelling voor geschiedenis

Anthony Knottenbelt bezat een warme belangstelling voor de plaatselijke geschiedenis. Hij schreef artikelen, onder andere over "Vlaardingen in de tweede helft van de zestiende eeuw". In dit artikel, een extra bijvoegsel van de *Nieuwe Vlaardingsche Courant* van 30 april 1919, is de kaart van Vlaardingen van Jacob van Deventer uit 1557 de leidraad. De kaart heeft hij kennelijk met een loep bestudeerd en hij beschrijft talrijke details, maar ook de recentere geschiedenis komt aan bod. Andere artikelen zijn bijvoorbeeld "De Hervormde Kerk van Vlaardingen (1750 en 1850)" en "Vlaerdings Redenrijckbergh" over het landjuweel op 10 juli 1616 waar diverse rederijkerskamers werden ontvangen door de Vlaardingse kamer De Akerboom. Een ander artikel "Schip aflopen" ging over de tewaterlating van de stoomlogger Franciscus Antonius: "En zoo lang Vlaardingen meeleeft en iedere zenuw meetrilt op de tijding: daar loopt een schip af, en zich verdringt om dat schouwspel te zien, zoo lang zit er een gezonde en krachtige nerf in Vlaarding's visscherij en handel. Hoe oud zij dan ook wordt, haar leven blijft altijd jong. Dan blijft een brokstuk van Vlaarding's leven: 'Daar gaat ie'." De artikelen verschenen in de *Nieuwe Vlaardingsche Courant* en soms werd er een apart boekje van gemaakt.

Bij het 10-jarig bestaan van de Vrijzinnige Propaganda-club liet Knottenbelt een boekje het licht zien *Uit mijn jongen Tijd*. Het gaat niet over zijn jeugd, maar over Thorbecke en Groen van Prinsterer en over politieke ontwikkelingen.

Bij de oprichting van de Vlaardingsche Oudheidkamer in 1920 nam hij zitting in het bestuur. Hij bleef bestuurslid tot 1930 en werd daarna benoemd tot erelid. De Oudheidkamer werd in 1958 opgeheven, de nalatenschap ervan vormt mede de basis voor de collectie van het huidige Museum Vlaardingen.

In 1893 hield Knottenbelt voor de Volksbond tegen Drankmisbruik in het eivolle lokaal "Vrienden van de Waarheid" een

lezing met als titel "Grepën uit de geschiedenis van Vlaardingen".

In hetzelfde jaar hield hij een "Volkslezing", georganiseerd door het Weeshuis der Hervormden over de vroegere gang van zaken in het weeshuis, o.a. over de manier van straffen. Op een feest van de Burgeravondschool in 1927 sprak hij over hoe vroeger het vakonderwijs gegeven werd. Zo gaf de timmermansbaas "onder de wacht" tekenles aan de toekomstige timmerlui. Later werd dit gegeven in de barak aan de Kortedijk door een zekere Van Dijk.

Bij de jaarlijkse prijsuitreiking van de tekenschool van 't Nut hield Knottenbelt in 1930 een lezing over de Vlaardingse straatnamen. Hij beschrijft aan de hand van de straatnamen talrijke historische details over de Vlaardingse geschiedenis, zover als toen bekend. De lezing start met een verklaring voor de naam Kortedijk. Die wordt kort genoemd omdat een deel van de huidige Hoogstraat ("van de Afrol tot het Pad") ook Dijk werd genoemd en dat gedeelte was langer. Het deel van de Hoogstraat tussen de Afrol en de sluizen heette voorheen Zwarte Veld. Ook bij andere gelegenheden hield Knottenbelt voordrachten.

In 1917 komt Knottenbelt in een krantenartikel in de *Nieuwe Vlaardingsche Courant* in het geweer tegen een uitspraak van het college van Burgemeester en Wethouders in een verzoek gericht aan de Koningin om toevoeging van grond van Vlaardinger-Ambacht aan Vlaardingen te bevorderen. B&W stellen hierin dat Vlaardinger-Ambacht een gemeente is zonder verleden of historie. "Eilieve, hoe heb ik het nu" reageert Knottenbelt en voert tal van voorbeelden aan uit de eeuwenlange geschiedenis van deze gemeente. Hij besluit zijn artikel met: "Meen niet dat ik een lans breek om de gemeente Vlaardinger-Ambacht te behouden. Het spijt mij het te moeten zeggen dat zij haar tijd gehad heeft. Gronden zijn hiervoor genoeg aan te voeren. Waarheid en niets dan de waarheid is mijn leuze ook in het regeeringsbeleid; maar daarvoor is noodig deugdelijk onderzoek." Uiteindelijk worden Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht in 1941 samengevoegd.

Secretaris-penningmeester van het polderbestuur

In 1911 behoorde Knottenbelt tot de oprichters van de Zuid-Hollandschen Waterschapsbond. Ondanks zijn gevorderde leeftijd nam hij ijverig deel aan de werkzaamheden. Hij zat zelf niet in het bestuur; dat liet hij graag aan jongeren over. Diverse keren publiceerde hij artikelen in *Het Waterschap*, het maandblad van de bond, zoals in 1917 een artikel over bemaling (van de Holierhoekse polder). Dit artikel besluit hij met de volgende woorden: "Wanneer wij zoo zien dat de voor mannen in de maatschappij zich niet konden aanpassen aan het nieuwe, ja zelfs met kracht er zich tegen verzetten, laat het zich begrijpen dat het de bevolking in den polder moeite heeft gekost om tot hervormingen te komen. De verbeterde bemaling heeft mede geholpen om den tegenzin te overwinnen, geestelijk en stoffelijk heeft zij nut gedaan."

Intusschen was Knottenbelt een autoriteit op het gebied van

Kaart van de Holierhoekse en Zouteveense polder. Historische Atlas Zuid-Holland, chromotopografische kaart des rijks, blad 480 (herzien tot 1912) en blad 501 (herzien tot 1911). Landsmeer 1989.

waterschapsbestuur en waterschapsrecht. Al meer dan 45 jaar is hij dan secretaris-penningmeester van het bestuur van een van Delflands grootste polders: de Holierhoekse en Zouteveense polder. Al eerder maakte hij kennis met de werkzaamheden, want zijn vader had hem al enkele jaren voorbereid op

deze taak. Hij werd voor dit ambt verkozen na het overlijden van zijn vader in 1865 en besloot pas na zestig jaar het secretaris-penningmeesterschap neer te leggen. Om precies te zijn was hij van 17 mei 1865 tot 1 juni 1925 penningmeester en van 27 september 1865 tot 1 oktober 1925 secretaris.

Het lag niet in zijn aard om zich te beperken tot het notuleren van de vergaderingen en het bijhouden van het kasboek, "neen, hij achtte zich geroepen het polderbestuur te brengen tot steeds nieuwere inzichten in het belang van den veehouder".

Van oudsher werd de Holierhoekse en Zouteveense polder bemalen door zes molens. Het waren van noord naar zuid: de Noordmolen, de Buiksloot- of Middelmolen, de Schouw- of Slinkslootmolen (polderdeel Zouteveen), de Zwethmolen, de Nieuwe Molen en de Holierhoekse of Hooglandse Molen (polderdeel Holierhoek). Windbemaling was in grote mate afhankelijk van de wispelturigheid der elementen. Doordat de polder zo diep lag ten opzichte van het boezempeil (ongeveer 2,5 meter), moest het al vrij hard waaien voordat de molens konden werken. Vaak was het land in juni nog steeds drassig. Het was Knottenbelt

die het polderbestuur ervan overtuigde dat stoombemaling de afhankelijkheid zou verminderen. Tijdens de beraadslagingen nam Knottenbelt niet zelden de leiding, hoewel hij feitelijk geen bestuurder was. Toen hij zag "dat een andere geest begon te komen", zorgde hij dat hij officieel ingeland werd, zodat hij ook rechtens aan de beraadslagingen mocht deelnemen en daar een stem in had. Waarschijnlijk kocht hij om deze redenen de hiervoor genoemde weilanden aan de Kethelweg. Als bezitter van land in de Holierhoekse en Zouteveense polder werd hij ingeland.

Het Zwethgemaal werd op voorspraak van Anthony Knottenbelt gesticht in 1868. (Fotocollectie auteur).

In 1868 werd het Zwethgemaal gesticht. Het gemaal was uitgerust met een van de eerste ijzeren schepraden met gebogen schoepen. Het scheprad had een diameter van 8 meter en een breedte van 0,84 meter. De stichtingssteen op het gemaal vermeldde de namen van het polderbestuur: J. Roodenburg, voorzitter, A. van der Gaag, J. Hofstede, C. van Wijk en C. van der Eijk, poldermeesters, A. Knottenbelt, secretaris-penningmeester en P.A. Korevaar, bouw- en werktuigkundige. De prestaties van het gemaal werden door vrijwel alle ingelanden zeer gewaardeerd. Toen Knottenbelt voorstelde om ook de Schouwmolens te vervangen door een stoomgemaal, kon dat in 1883 gerealiseerd worden. De stichtingssteen vermeldt hier: A. van der Ende Dz., voorzitter, J. Hofstede, C. van der Eijk, J. de Vette en J. Doelman, poldermeesters, A. Knottenbelt als secretaris-penningmeester en P.A. Korevaar als ingenieur. In 1918 moest de stoomketel van het gemaal worden vervangen en mede wegens het gebrek aan steenkool in die tijd, beijverde Knottenbelt zich om het gemaal te elektrificeren. Wat in 1919 geschiedde. Op deze wijze kon het waterpeil in de polder nog beter beheerst worden.

De geïnundeerde Noord-Kethelpolder met een boerderij aan de Kandelhaarweg (nu nr. 120). (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Werkzaamheden aan de Harreweg, na de tweede doorbraak van de kade van de Noord-Kethelpolder in 1903. Tekening uit "De geschiedenis van een polder in het Hoogheemraadschap van Delfland". Vlaardingen 1920.

Inundatie Noord-Kethelpolder

Door overmatig spuien, raakte in 1903 de boezemkade van de Noord-Kethelpolder ondermijnd en brak op 24 april door, waardoor de polder geïnundeerd werd. De Harreweg vormt de scheiding met de Holierhoekse en Zouteveense polder en het water begon over deze landscheiding te stromen. Door inspanning van voorzitter A. van der Ende, Knottenbelt en anderen kon een verdere ramp worden voorkomen door het ophogen van de weg met zakken grond.

Knottenbelt heeft in die jaren, zowel mondeling als schriftelijk, krachtig geprotesteerd bij het Hoogheemraadschap van Delfland tegen het overmatig spuien, waardoor de polderkaden ernstig te lijden hadden. De kade van de Poldervaart brak op 7 mei 1903 opnieuw door. Al eerder was de kade van de Duifpolder bezweken.

De overige molens van de Holierhoekse en Zouteveense polder werden tussen 1871 en 1884 afgebroken. Het Zwethgemaal werd omstreeks 1936 buiten gebruik gesteld en in 1980 gesloopt. Het Slinkslootgemaal werd in 2008 buiten gebruik gesteld en in 2012 aan een particulier verkocht. Kort geleden is het gemaal verbouwd tot *Bed & Breakfast*. Naast dit gemaal werd een nieuw gemaal gebouwd in een moderne architectuur met veel glas en een schuin oplopend dak begroeid met sedum.

Waardering

Door zijn langdurige ervaring had Knottenbelt een enorme kennis opgebouwd betreffende het waterschapsrecht en waterstaatsbestel. Toen het Algemeen Polderreglement van de provincie Zuid-Holland in 1912 door Gedeputeerde Staten zou worden gewijzigd, had Knottenbelt een belangrijke stem in de commissie die namens de polderbesturen verbeteringen in dat reglement aanbracht.

De lange staat van dienst van Knottenbelt bleef niet onopgemerkt. Bij zijn 40-jarig ambtsjubileum als secretaris-penningmeester, in 1905, werd hem als blijk van waardering en erkentelijkheid een groot tegeltableau aangeboden. Op het tableau is een aantal toepasselijke afbeeldingen te zien. In het midden een fraai gezicht vanuit het Slinkslootgemaal

over de Slinksloot met in de verte twee boerderijen, waaronder (links) de boerderij Willemsoord. Bovenaan een beeld van het Slinkslootgemaal met machinistenwoning, onderaan een gezicht op het dorp Vlaardinger-Ambacht, met het toen nog spiksplinternieuwe raadhuis. Links een afbeelding van het Zwethgemaal en rechts de toren van de Grote Kerk van Vlaardingen. In de hoeken van het tableau prijken de wapens van Vlaardinger-Ambacht en Vlaardingen. Bij dit jubileum werd hem ook een gedenkboek aangeboden. Het boek heeft een prachtig gekalligrafeerde titelpagina en bevat de namen van bewoners van de polder, per familie gerangschikt, en de namen van notabelen en grondbezitters.

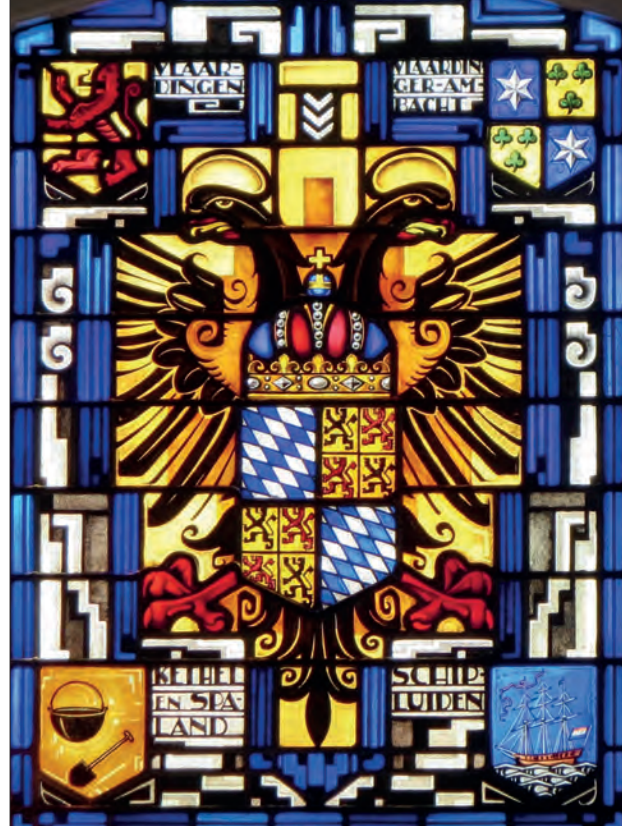
Bij zijn 60-jarig jubileum, op 28 september 1925, werden in het bijzijn van vele genodigden, onder wie burgemeester J. Luijterink van Vlaardinger-Ambacht, in het Schouwgemeentehuis twee gebrandschilderde ramen onthuld. De ramen zijn vervaardigd in het atelier 't Prinsenhof van Jan Schouten te Delft. Het ene raam toont het wapen van het Hoogheemraadschap van Delfland en de wapens van de gemeenten waarin de Holierhoekse en Zouteveense polder toen lagen: Vlaardin-

Tegeltableau, in 1905 aangeboden aan Anthony Knottenbelt bij zijn 40-jarig jubileum als secretaris-penningmeester van het bestuur van de Holierhoekse en Zouteveense polder. Het tableau meet 52,5 x 70,5 cm en bevindt zich in het Stadsarchief Vlaardingen. (Foto auteur).

Fraai gekalligrafeerde titelpagina van het gedenkboek ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum van Anthony Knottenbelt als secretaris-penningmeester van het bestuur van de Holierhoekse en Zouteveense polder. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen, kalligrafie J. Roovers).

Deze twee gebrandschilderde ramen kreeg Anthony Knottenbelt aangeboden bij zijn 60-jarig jubileum als secretaris-penningmeester van het bestuur van de Holierhoekse en Zouteveense polder. De ramen bevinden zich in de achtergevel van het vroegere Slinkslootgemeel aan de Vlaardinger Vaart. (Foto's auteur).

Het bestuur van de Holierhoekse en Zouteveense polder in 1925; v.l.n.r. A. Olsthoorn, J. Zonneveld, W. Moerman (voorzitter), A. Knottenbelt (secretaris-penningmeester), J. van Vliet en J. Bijl. Het jubileumtableau staat op de achtergrond opgesteld. (Collectie J.J. Olsthoorn).

gen, Vlaardinger-Ambacht, Schipluiden en Kethel en Spaland. Op het andere raam prijkt het familiewapen van de jubilaris. Onderaan is de volgende tekst aangebracht: "Aan Anthonie Knottenbelt te Vlaardingen met groote waardering opgedragen door Stemgerechtigde ingelanden bij zijn aftreden als Secretaris Penningmeester van den Holierhoekse en Zouteveense polder den 1en Juni 1925 en 1 October 1925 als dank voor het zeer vele gedurende een tijdperk van zestig jaar door hem aan deze polder bewezen." Knottenbelt werd als secretaris-penningmeester, na verkiezing, opgevolgd door de nog jonge J. Snijders.

De geschiedenis van een polder

In zijn omvangrijke boek *Geschiedenis van een polder in het Hoogheemraadschap van Delfland* geeft Knottenbelt blijk van een grote belangstelling voor de historie van de Holierhoekse en Zouteveense polder en van het Hoogheemraadschap van Delfland. Knottenbelt is echter geen geschoold historicus en het onderzoek naar de oudere geschiedenis is dan ook wat oppervlakkig gebleven. Bovendien hanteerde hij enige bronnen, die wij nu als achterhaald beschouwen. In de behandeling van

de meer recente tijden spreekt hij vooral uit eigen ervaring en komt zijn verhaal tot leven.

Het boek verscheen in 1920 bij NV Dorsman & Odé's Boekhandel en Drukkerij te Vlaardingen. Op levendige en soms anekdotische wijze beschrijft hij de geschiedenis van de polder en de achtergronden van het waterstaatsbestel.

Hieronder worden enige fragmenten uit het boek gememoreerd die betrekking hebben op het grondgebied van Vlaardingen. Er wordt rijkelijk geciteerd, ook al om het soms lyrische taalgebruik dat Knottenbelt hanteert, waaruit zijn kennelijke liefde voor het polderlandschap, het agrarische leven en de natuur blijkt.

Om te ontspannen wandelde Knottenbelt graag, zowel in de omgeving van Vlaardingen als elders. Zelfs op hoge leeftijd zag hij niet op tegen een flinke wandeling, zoals de hierna beschreven tocht rond de Holierhoekse en Zouteveense polder, een tocht van ruim zestien kilometer. "Het tegenwoordige geslacht kan niet meer wandelen", citeert de toenmalig gemeentearchivaris M.C. Sigal hem in een gedenkartikel in de *Nieuwe Vlaardingsche Courant*.

Emaus en de Vlaardingsche weg

De tocht begon bij het zuidelijkste punt van de polder, aan de voet van de Vlaardingse korenmolen Aeolus. Al na enkele meters bereikte de wandelaar de grens tussen Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht. "Wij zijn in een gehucht Emaus genaamd, een klein bebouwd gedeelte van Vlaardinger-Am-

Omslag van *De geschiedenis van een polder in het Hoogheemraadschap van Delfland*. De afgebeelde wapens zijn van Delfland (midden) en van de heerlijkheden Zouteveen (links) en Holy (rechts). Vlaardingen 1920.

bacht, het enige van dien aard wat deze gemeente bezit. De naam Emaus heeft het te danken aan een enige meters verder gelegen boerenwoning, vroeger ook herberg, welke eertijds Raadhuis van Vlaardinger-Ambacht was. In den gevel bevindt zich een steen met de Emausgangers. De straat welke wij bewandelen is het talud van den Delftlandschen Maasdijk en vormt de grensscheiding tussen den Holierhoekse en den Babberspolder. In eerstgemelde polder ligt het in 1905 gebouwde, fraaie Raadhuis, waarin de Holierhoekse en Zouteveense polder de vergaderingen van stemgerechtigde ingelanden houdt."

Het is opmerkelijk dat de eerste steen voor dat raadhuis op Koninginnedag 1905 (31 augustus) door de zuster van Anthony werd gelegd. Agatha Anna was de echtgenote van de op dat moment oud-burgemeester van Vlaardinger-Ambacht Johan George van Linden van den Heuvel. Zij verrichtte deze daad met een zilveren troffel die in 1772 gebruikt was door een voorvader van burgemeester De Bordes om uit naam van Prins Willem V de eerste steen te leggen van de kerk in Harlingen. De eerstesteenlegging in Vlaardinger-Ambacht werd afgesloten met het uitbrengen van een toast op het nieuwe raadhuis en de bewoners van het dorp.

Boerderij Emous aan het Emaus in Vlaarding-Ambacht. Tussen de bovenvensters de gevelsteen met de Emmaüsgangers.
(Collectie Streekmuseum Jan Anderson).

De wandeling werd vervolgd langs de Vlaardingscheweg, nu Kethelweg. "Aan onze rechterhand en dus in de Babberspolder vinden wij een laan met hek, waarop 'Het Nieuwland' staat. Die naam duidt den oorsprong aan, want dit gedeelte van Babberspolder is eerst in latere eeuwen door aanslibbing

Hofstede Steenhuizen in de 14e eeuw. Tekening uit *De geschiedenis van een polder in het Hoogheemraadschap van Delfland*. Vlaarding 1920.

verkregen en telt dus minder eeuwen dan de Holiërhoeksche polder. De laan ligt zeer hoog tot de bouwmanwoning en vormde de Oude Dijk met dat gedeelte, hetwelke bij de woning zuidwaarts naar den Maasdijk liep, doch is afgegraven." De buitenplaats-boerderij Het Nieuwland bevond zich ongeveer op de plaats waar nu het Groen van Prinstererlyceum staat, op de hoek van de Rotterdamseweg en de Van Hogendorpstraat.

"Dan vervolgen wij den Vlaardingscheweg en zien wij ter linker zijde een nieuwe boerenwoning, welke staat op de laan van de voormalige hofstad Steenhuizen, welk gebouw iets dieper instond." De boerderij Steenhuizen is de in 1914 gebouwde boerderij van de familie Oosthoek. Het complex lag aan de noordzijde van de Kethelweg tussen de huidige Van Linden van den Heuvellsingel en de Spalandlaan. De boerderij werd in 1965/1966 gesloopt. In een apart hoofdstuk van zijn boek behandelt Knottenbelt drie bijzondere landgoederen, waaronder de hofstad Steenhuizen. Hij citeert uit een archiefstuk, van 25 maart 1316, de schenking door graaf Willem III aan diens klerk Willem van Brawode van "dat Stienhuys med XXVII morghen Landts, ende riet buten dike, ende die meente in 't nieuveland die daer toe hoirt, in 't Ambacht van Vlaardingen gelegen, opstreckende van den wech [Kethelweg] ende oplopende an die Vlaardingh." De hofstad Steenhuizen stond op een terrein dat nu tussen de Burgemeester Heusdenslaan en de A20 ligt.

"Even verder treffen wij nog een boerenwoning aan in den Holiërhoeksche polder, doch na deze vindt men er geen meer tot Kethel, wel in den Babberspolder en in den Hargpolder (Harga de vroegere naam voor Kethel), tussen welke polders de laan van Bol'Es aan onze rechterzijde de scheiding is."

"Wij overzien hier een groot gedeelte van de Holiërhoeksche polder. Op een woning in den Hargpolder staat Veelzicht, ik zou haar liever Ruimzicht noemen. Geen woning, geen boom belemmert ons om te aanschouwen het malsche weiland met het kloeke melkvee, de lucht met al haar wolkenschakeringen, nu eens lieflijk als het hemelblauw door een enkel wit wolkje wordt verbroken, dan weder onheilspellend als donkere wolken, welke het groene gras met rouwfloers overdekken, in woeste vaart door het luchtruim vliegen. Aan den gezichtseinder bespeurt ons oog een bomerij van de Woudweg alsof daar werkelijk zich een groot bosch bevindt."

In de huidige situatie eindigt de Kethelweg (de oude Vlaardingscheweg) op de grens van Vlaardingen met Schiedam bij het Kethelplein. Tot nabij het oude centrum van Kethel is de Vlaardingscheweg onder de wijk Groennoord verdwenen. Deze wijk werd in de jaren zestig gebouwd en is vernoemd naar de boerderij Groennoord die daar stond.

Naar Schipluiden

Via het oude centrum van Kethel voert de wandeling over de Harreweg naar de buurtschap 'Fokkestaart' [Vockestaert]. Daar eindigt de Tanthofkade die onderdeel is van de landscheiding tussen de Oost- en de Westambachten van Delf-

De boerderij van de familie Oosthoek aan de laan naar de vroegere hofstede Steenhuizen. (Collectie Streekmuseum Jan Anderson).

land (het Westland en het Oostland). Op de Tanthofkade wordt even uitgerust: "Kethel ligt een uur gaans achter ons en het duurt nog geruimen tijd eer wij te Schipluiden zijn. Laten wij ons [...] op het groene tapijt neervlijen. We zijn hier ver van het aardisch gewemel. De torens van Delft kijken ons eerwaardig aan, het nauwelijks zichtbare torentje van Schipluiden lacht ons vriendelijk toe. We zijn gansch en al buiten. De koeien aan de andere zijde van de sloot steken de koppen vooruit en staren nieuwsgierig naar de wondere mensen zonder hoofddeksels. Doch hoe wij ons ook mogen verlustigen in die eigenaardige kalmte, in die weiden met grazend vee, lustig dartelende kalveren, blatende schapen, vroolijk aan- en weglopende biggen, wij moeten verder..."

De wandeling wordt vanaf de Tanthofkade vervolgd over de Zuidkade, de scheiding tussen de Zouteveense polder en de Kerkpolder.

Elders in het boek haalt Knottenbelt de dichter Hubert Kornelisz. Poot aan, die in Abtswoude woonde en in zijn jonge jaren via de Zuidkade naar de dorpsschool en de kerk in Schipluiden liep:

"Toen mijn groote kop bot uit begon te dygen
Zond vader, dagh op dagh, maar tot mijn hartewee,
Mij naar de boerschool van 't Schipluisch A B C,
Hoe dikwijls dropen dan mijn tranen langs de wegen!
De meester was niet quaet, maar 't leren stond mij tegen."

Vóór de Zouteveenseweg volgde Knottenbelt een lage kade, waarvan het laatste zichtbare gedeelte eind 2015 is vergraven om plaats te maken voor een huis. De kade vormde de scheiding tussen de Zouteveense polder en het grondgebied van kasteel Keenenburg. Aan dit kasteel en de relatie tot de Zouteveense polder wijdt Knottenbelt elders in zijn boek enige pagina's. Tijdens zijn wandeling passeerde hij het emplacement van de Westlandsche Stoomtramweg Maatschappij en het Tramstation (nu museum Het Tramstation): "Een beeld van den nieuwe tijd, geplaatst op een gedeelte van den tuin van

Het tramstation in Schipluiden werd in 1912 gebouwd voor de Westlandsche Tramweg Maatschappij. De foto is omstreeks 1935 gemaakt. Op de achtergrond zijn nog juist enige kassen te zien.

(Collectie Museum Het Tramstation, Schipluiden).

het oude eerwaarde Keenenburg. Zoo woelt en werkt ieder tijdperk op zijn manier. Zoo veel goed als de eerste verdwenen, het is alles materialistisch wat men in den voormaligen slottuin ziet. De meest malsche groenten worden afgewisseld door kassen, waarin de kleurige tomaten en druiven aan een heerlijk Luilekkerland zouden doen denken, ware het niet dat men plotseling plaats moest maken voor een spoorwagentje, hetwelk doet zien dat slechts door noesten arbeid en nauwlettend toezicht al die heerlijkheden worden verkregen.”

Vlaardingsekade

Ten slotte kwam Knottenbelt in het dorp Schipluiden uit op de boezemkade van de Gaag, sloeg linksaf en liep verder langs de Vlaardingsekade. Na de Paardenbrug begint het jaagpad richting Vlaardingen. Voorbij de bocht passeerde hij de Trambrug uit 1912. “Wij komen aan de Noordmolensloot, de grensscheiding tusschen Schipluiden en Vlaardinger-Ambacht [vóór 1855 de gemeente Zouteveen] met een erf, waarop eertijds de in 1884 afgebroken Noordmolen heeft gestaan; aan de Buiksloot, welke uitloopt in de Zouteveense meer, met een erf, waarop eertijds de Buikmolen zich bevond, die mede in 1884 is afgebroken.”

De Noordmolenwerf vóór de aanleg van een breed fietspad onderlangs de kade van de Vlaardingse Vaart. (Foto auteur).

“De kade voert ons naar Vlaardingen en levert een Hollandsch landschap van zeldzame schoonheid. Nu eens is de Vaart recht en ziet men de schuit reeds in de verte door den schipper hangende in zijn helmzeelt voortgetrokken, dan weder maakt zij talrijke bochten en zou men meenen in een meer omsloten te zijn. Maar de natuur is ook zoo mild voor de kade zelve. De

wilgen met haar jong groen en katjes in het voorjaar en haar zwaarder, luchtig loof in den zomer; het groot hoefblad dat in het midden van het jaar alles overmeestert tooit, als nog weinig zich ontluikt, met zijn recht opstaande bloementrossen den grond; de blauwe veronica wisselt de rose valeriana af, de luchtig gele fenkel, de zware trossen van den berenklauw, de spirea nestelt zich in grooten getale in het hout aan den slootkant; een groote verscheidenheid van kleuren komen tusschen het gras te voorschijn, bloempjes van grootere en kleinere planten, welke door het aanbrengen van verschillende soorten van klei in veelheid toenemen, het is een rijkdom, waarvan men niet genoeg kan genieten.

De vliet zoo rustig in den regel, zoodat de jongelui onbezorgd kunnen spelevaren, de hengelaar, met de kalmte hem eigen, aan den kant zit en alleen eigen hand beweging in zijn dobber brengt, kan tusschenbeide opspelen als de meest vertoornde huisvader. Wanneer de stormen uit het noordwesten loeien, beuken de golven op de kade, voelt het water zich beklemd binnen de nauwe boorden, het heeft behoefte aan ruimte, spat schuimbekkend hoog op tegen de tegels en spuit tegen ieder die de kade bewandelt.

Doch beperken wij ons gezicht niet alleen nederwaarts, maar richten ons oog ook opwaarts om de schakeeringen van het heelal te zien. Bij najaarsluchten teekenen zich de gebouwen scherp af en is de gezichtseinder zeer ver, de zon kan men hier in al haar majesteit zien op- en ondergaan, maar ook kan men aanschouwen hoe de wolken zich samenvakken, tegen elkaar botsen, neerkomen in gutsende regenvlagen en door kletterenden waterval schijnen te willen vernietigen de laatste grassprietjes, waarvan het vee nog eenigen tijd had wenschen te genieten.

Kijk evenwel rondom op een zomerdag als het uitspansel een oneindig helder blauw dak vormt, waarin de zon alleen een plaats wordt gegund, welke het aardrijk gloeiend verhit. Nu eens vertoonen zich rechts de landelijke torentjes van Maasland of den forscheren toren van Maassluis, links zijn het de torens van Delft met de gedachten aan Delftsche boter- en kaasmarkt, welke onze aandacht trekken om later plaats te maken voor die van Kethel, Schiedam en Rotterdam. De boerenwoningen, verborgen achter haar hooge iepenboomen, stoffeeren de weidevlakte, het vee ligt rustig, de zon schittert op hun witte vachten en maakt glanzend de zwart bonte, terwijl tusschen deze de enkele roodbonte voor kleurschakeering zorgt. Het is middaguur, alles spreekt van rust, de maaier heeft

van het ruwe landhek een loofhut gemaakt en vermoeid van den arbeid, welke hij voor zonsopgang is aangevangen, vallen zijn oogen van zelf toe, nadat hij van zijn schotel de bete broods heeft genuttigd en het verhitte lichaam heeft te goed gedaan aan het bier of de karnemelk, welke hij naar keuze kan krijgen. De natuur viert hoogtij, geen blad durft de stilte verbreken. Een is er, welke zijn vreugd over zooveel schoons, zooveel heerlijks niet kan intoomen, zoowel op de aarde als in den hemel moet de lof gehoord worden. Het is de leeuwerik, welke hoog in de lucht, zoodat hij van den grond nauwelijks zichtbaar is, door jubelzang den lof van den Schepper zingt. Hem zij de eere.”

Trekkade

Na deze poëtische en liefdevolle beschouwing over het polderlandschap vervolgde Knottenbelt zijn tocht en kwam bij een boerderij waarvan een gedeelte vroeger Rechthuis was. Daar vergaderden de ambachtsbewaarders en de *municipaliteit* van Zouteveen, evenals het polderbestuur. Tot 1814 vergaderden hier ook de gedelegeerden van de *Visscherijen* van Vlaardingen, Maassluis en Delft, die wellicht ieder met hun jacht arriveerden. “Wat was weelde nog ver te zoeken, dat men zich tevreden stelde met deze lugubere vergaderplaats.” In Het Rechthuis is nu een comfortabele *Bed & Breakfast* ondergebracht.

Vanaf het Schouwgemeal tot aan de Gatweg (Willemsoordseweg) heette de kade Ambachtskade, omdat zij indertijd door het ambacht van Zouteveen werd onderhouden, het vervolg heette Trekkade. Hier stond het Zwethgemeal dat in 1868 de Zwethmolen heeft vervangen. Iets verder komen we bij de Zweth die oudtijds de grens vormde tussen Zouteveen en Vlaardinger-Ambacht, maar ook de grens was tussen de Holiërhoekse en de Zouteveense polder. Nu vormt de waterloop de grens tussen de gemeente Vlaardingen en de gemeente Midden-Delfland. Iets verder stond tot 1871 de Nieuwe molen (naast Trekkade 21).

“We gaan verder en bij de laatste grote bocht is weer een open erf waarop de Holiërhoekse of Hooglandsche molen stond. Hij bevond zich in een hoog gedeelte van de polder en had dan ook de kleinste vlucht [de kortste wieken]. Deze werd mede in 1871 weggenomen. Nu gaan wij recht uit op Vlaardingen aan, de boomen van het Hof omzomen den achtergrond, mooi en heel hoog er boven uit kwam vroeger de korenmolen, waarvan nu slechts een lelijke stomp als een *bastille* over is. De toren van de Katholieke kerk weerspiegelt in het water. De kade maakt een inham voor de Zyl, waardoor versch water in den polder kan stroomen.” [...] “Nog slechts even doorlopen en wij zijn aan een bocht in de kade. De Vaart zet haar loop door tot de vlak in de nabijheid gelegen Delftlandsche sluizen. Wij slaan den hoek om en vinden een haventje dat al heel oud is, omdat er aan het begin van Vlaardingen al voor eeuwen een korenmolen heeft gestaan, waarheen ingezetenen van Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht hun koren voeren om te laten malen, zooals voorheen gebruikelijk was. Nu zou men

Het omstreeks 1650 gebouwde Rechthuis van Zouteveen.
(Foto auteur).

voor een gesloten deur komen. Doch door de kade langs dit thans overbodige haventje te volgen zijn wij aan het punt van uitgang gekomen: den voormaligen korenmolen.”

Naar Zouteveen

Na de wandeling rond de polders voltooid te hebben, beschrijft Knottenbelt de route via de oude Holyweg, de Breeweg en Zouteveenseweg door de polders naar Schipluiden. Hij noemt de boerderijen die we passeren: o.a. Clattenburg (“Landje van Chardon”) en de Holy-boerderij. De Hofstad Holy beschrijft

Het Schouwgemeal aan de Vlaardingsekade in Schipluiden.
(Foto Jacques Moerman).

Knottenbelt in een aparte paragraaf van zijn boek. Hij wijst op de belangrijke plaats die dit landgoed indertijd moet hebben ingenomen, gezien de naamgeving van de Holyweg en de Holierhoekse polder. In zijn tekst passeren diverse historische feiten en komen meerdere Heren [en Vrouwen] van Holy aan bod. De, in zijn ogen, laatste die deze titel gebruikte was vrouwe Johanna Gerarda van Nievervaart, eerder weduwe van Pieter de Heere en later van Willem Hendrik Dreux. "Zij woonde 's winters te Rotterdam, 's zomers op Holy en overleed 1858. Uit die dagen herinner ik mij nog de fraaie buitenplaats met Kettingbrug en ophaalbruggetje. Doch helaas! Dat goed kwam in sloopers handen, welke niets ontzagen, een paar jaar later lag die oude toren, waarvan ik boven sprak, in puin, het koepeltje aan den weg [...] verdween en het huis werd aan de boerenwoning getrokken. Er is nog een ding blijven staan, waarschijnlijk omdat dit oude destijds weinig waarde had en dus het afbreken niet waard was. Ik denk aan het fraaie hek bij de oprijlaan van 1735, met het wapen van Holy, een veld van zilver met een schildhoek in den linkerhoek en zeven mereltjes zonder snebben of poten allen rood. Dat hek van zware pilasters van baksteen, waarboven in ijzer zich bevindt het wapen met den naam Holy wijst den voorbijganger een plaats aan van vroegere grootheid." Het hek is in 1964 alsnog gesloopt, maar in 1971 nabij de Holysingel herbouwd. "Holy had het recht van beplanting van den Holyweg van Holy tot het bruggetje bij Emous. Er stonden fraaie iepenbomen en was daardoor een aangename wandelweg. Helaas! De sloopers zijn met de bijl ook hiervan niet afgebleven." Knottenbelt schreef dit in 1920!

De herberg van Zouteveen kort voor de afbraak in 1907. Het zeventiende-eeuwse pand stond nabij het kruispunt van Breeweg, Zouteveenseweg, Willemsoordseweg en Oostveenseweg. (Collectie A.A. Olsthoorn).

Inrijhek van de buitenplaats/boerderij Holy.
(Foto C. Steenbergh, z.j., Rijksdienst Cultureel Erfgoed).

"Vervolgen wij onzen weg dan vinden wij spoedig aan weerszijde een plank met leuning over elke sloot. Hier zijn wij aan een pad over de landerijen, afkomstig uit de tijd dat de weg soms onbegaanbaar was en waarvan de planken met leuningen nog door den polder worden onderhouden. Het is een zoogenaamd Kerkpad. Het loopt van den voormaligen Hooglandsche molen aan de Trekkade over het land naar de weg, steekt deze over om over andere landerijen de woningen Zuide-, Midden- en Noorderhuizen (te zamen genoemd de Drie-huizen) te bereiken. Ik herinner mij nog dat voor 1865, toen de weg begrind is, een docter van dit Kerkpad veel gebruik maakte om bezoeken af te leggen op een even ten noorden van Noorderhuizen, maar aan de westzijde van den weg gelegen woning."

Wat verder splitst de weg zich in de Woudweg en de Breeweg. Knottenbelt neemt de Breeweg. Rechts van deze weg bevindt zich een zeer laaggelegen stuk land, het zogenoemde Kapelland dat behoorde bij de kapel van Zouteveen. "Het armbestuur van Zouteveen bezat dus eigendommen buiten die gemeente. Doch men behoefde nog niet veel Zeeuwen (rijksdaalders) te bezitten om daar land te koopen." Hierna steken we de Zweth over en komen bij de viersprong waar men "rechts in vroeger tijd de Zouteveensche kapel [vond] en zoo als het behoorde links een herberg, waar onheuchelijke ja-

Gezicht vanaf de oude Holyweg op de boerderijen Zuiderhuizen (rechts) en Middelhuizen (afgebroken in 1966).
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

ren de rekening van de onderhavige polders is gedaan. Al dat oude is verdwenen. De herberg echter is nog slechts ruim een tiental jaren geleden voor afbraak verkocht. Er was een mooie eikenhouten betimmering in, welke thans waarschijnlijk een heerenhuis siert en meer gewaardeerd zal worden dan zij de

In 1909 werden op de plaats van de kapel en de herberg twee dienstwoningen gebouwd. Eén voor de wegwerker (links) en één voor de veldwachter (rechts). (Collectie A.A. Olsthoorn).

laatste jaren door de bewoners werd gedaan. Zij waren hulpvaardige mensen en schonken aan weinig eischende logés, zoo als landlopers gewoonlijk zijn, van tijd tot tijd een huis."

Ten slotte

De bovenstaande citaten doen weinig recht aan de veelheid aan onderwerpen die Knottenbelt in zijn boek behandelt. De titels van de diverse hoofdstukken geven een beeld van de brede inhoud: "Ontwikkeling van de landstreek", "Hoogheemraadschap van Delfland", "Keuren", "Waterstaatsregelingen na 1795", "Bestuur en Beheer", "Kaden", "Bemaling", "De Buur Noord-Kethelpolder", "Wijziging Reglement Delfland 1904", "Westlandsche Stoomtramweg Mij.", "Geldelijke

aangelegenheden", "Namen van het Bestuur", "Drie bijzondere landgoederen" en "Ambacht".

In de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van die tijd wordt De geschiedenis van een polder gerecenseerd: "De geschiedenis van het platteland is ten onzent betrekkelijk nog weinig onderzocht. [...] Het is dus vermeldenswaard, wanneer een historische beschrijving van een gewichtig stuk platteland van Nederland het licht ziet. [...] De Heer Knottenbelt is niet alleen in de gelegenheid om de oude registers en documenten van den polder te raadplegen, maar een ambtswerkzaamheid van meer dan een halve eeuw bracht hem in voortdurende aanraking met de praktijk en de huidige ontwikkeling der historische instellingen en verhoudingen. Wat hij mededeelt is ook daarom belangwekkend genoeg. Wij hebben te doen met een echt nationaal onderwerp, de geschiedenis van een

Groepsportret van de jubilaris en genodigden ter gelegenheid van het 60-jarig jubileum en het afscheid van Anthony Knottenbelt als secretaris-penningmeester van het bestuur van de Holierhoekse en Zouteveense polder, 28 september 1925. De foto is genomen voor het Slinkslootgemaal aan de Vlaardingse Vaart. (Collectie J.J. Olsthoorn).

belangrijk stuk van onzen waterstaat, van Hollandsch strijd tegen het geweld van zee en rivier, ook tegen de inwendige vijand, het gewone, maar daarom niet minder gevaarlijke polderwater. Het is gelukkig dat de Heer Knottenbelt op zijn ouden dag den moed en de kracht heeft gevonden om iets ook van zijn levenswerk te boek te stellen. Zonder dat zouden zeker veel van deze gegevens verloren zijn gegaan."

Acht jaar na het verschijnen van het boek neemt Anthony Knottenbelt op 28 september 1928 afscheid van het werk voor de Holierhoekse en Zouteveense polder. Het is een dag vol toespraken. In zijn slotwoord zegt hij dank voor "deze dag, die hem zwaar maar lief is". Hij besluit met de hoop uit te spreken "dat de polder in de toekomst rijk moge bloeien van dik gras en weelderige landouwen". Applaus.

Bronnen:

Anthony Knottenbelt †. *Een hoofd vol kreuken, een geweten zonder rimpel*. Overdruk artikel Liberale Wegwijzer, orgaan van de afdeling Rotterdam van de Liberale Staatspartij (Vrijheidsbond), Algemeen Liberaal Weekblad, 17 januari 1931. Stadsarchief Vlaardingen.

Anthony Knottenbelt. *Een 60-jarige ambtsvervulling. Secretaris-penningmeester van de Holierhoeksche en Zouteveense polder 1865-1925*. Overdruk krantenartikel 28 september 1925. Stadsarchief Vlaardingen.

Bult, Epko, Henk Groenendaal, Jacques Moerman, Pia van Oord, Frits van Ooststroom, *Historie en landschap van de Holierhoekse en Zouteveense polder en de Noord-Kethelpolder*. Schipluiden 2010, p. 20-24.

Familie Van Linden van den Heuvell. Archiefinventaris. Stadsarchief Vlaardingen.

Huldiging van den heer A. Knottenbelt bij zijn aftreden als secretaris-penningmeester van den Holierhoeksche- en Zouteveense polder. *Onthulling van twee gedenkramen in het Schouwgemeaal*. Bijvoegsel Nieuwe Vlaardingsche Courant van 28 september 1925. Stadsarchief Vlaardingen.

In Memoriam Anthonie Knottenbelt. Overdruk uit het Correspondentieblad van de Broederschap der Notarissen in Nederland, deel XXXIV, afl.1. (1931) Stadsarchief Vlaardingen.

Knottenbelt, A. *Geschiedenis van een polder in het Hoogheemraadschap van Delfland*. Vlaardingen 1920.

Knottenbelt †. Overdruk uit de *Nieuwe Vlaardingsche Courant* van 13 en 16 januari 1931. Stadsarchief Vlaardingen.

Kruik, Marjan de, "Kinderarbeid in de Vlaardingse haringvisserij", in: *Holland*, 2002, p. 226-241.

Luth, H.J., M.P. Zuydgeest, *Het Groot Vlaardings Prentenboek. De voortgang van Vlaardingen*. Vlaardingen 2010, p. 63 en p. 117.

Moerman, Jacques, Frits van Ooststroom, "Op een uur gaans... Historische aspecten van de ambachtsheerlijkheid Zouteveen", in: *Historisch Jaarboek Vlaardingen 2007*.

Nieuwe Rotterdamse Courant, 8 juli 1920 (recensie Geschiedenis van een polder).

Nolst Trinité, J.G.L., "Levenbericht van Jan Knottenbelt", in: *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde*, 1922.

Ottevanger, G., e.a., *Molens, gemalen en andere waterstaatkundige elementen in Midden-Delfland. Een inventarisatie van hun cultuurhistorische waarden*. Den Haag 1985, p. 169-175.

Rotterdamsche Geslachten, 2e bundel Ao 1926, p. 199.

Soeteman, A., *150 jaar sociale zorg in Vlaardingen, 1795-1945*. Zuid-Hollandse Studiën, deel X, 1962.

Verhulst, Kees, "Departement Vlaardingen, een instelling met educatieve idealen", in: *Tijd-Schrift 130*. Historische Vereniging Vlaardingen, december 2013.

Verloop, Erika, Een impressie van Vlaardingen in de 19e eeuw, door stadsgeneesheer A.W. van Meegen (1810-1896), in: *Historisch Jaarboek Vlaardingen 1999*, p.40.

Westers, Oscar, "Van uitspatting naar uitspanning? Veredeling van volksvermaken in Vlaardingen, 1904-1932", in: *Holland*, vol.31, 1999.

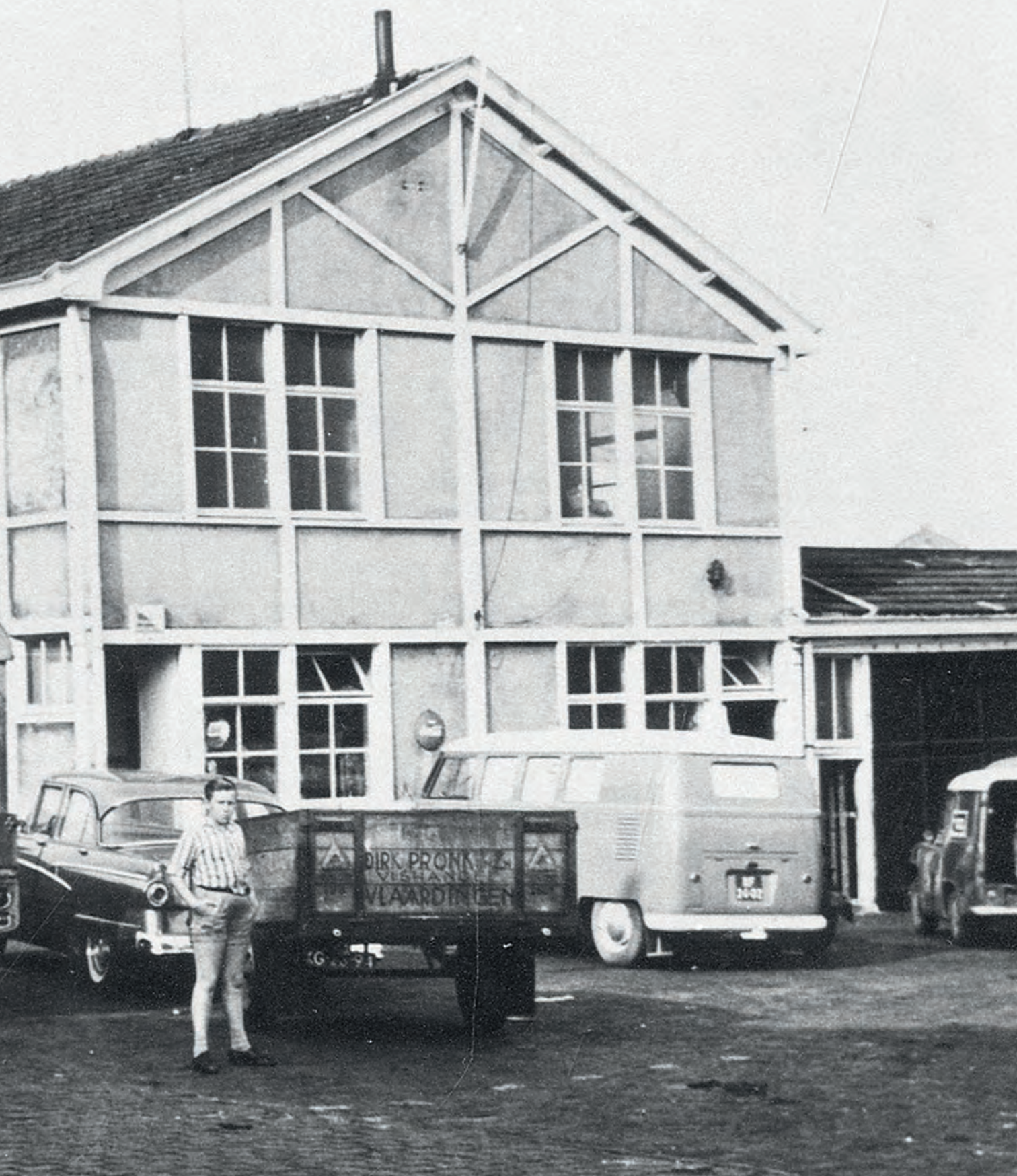
Met dank aan Erika Verloop van het Stadsarchief Vlaardingen.

Een kortere versie van dit artikel verscheen eerder onder de titel "Anthony Knottenbelt en de geschiedenis van een polder" in *Historisch Jaarboek Schipluiden 2012*, Historische Vereniging Oud-Schipluiden, 2013.

ANNEKE MAAT-GRIJSEN

KRONIEK VAN VLAARDINGEN 1965

Voor de samenstelling van deze kroniek is informatie gebruikt uit de Van Dooren Kroniek en de Nieuwe Vlaardingse Courant.

Januari

1 Vlaardingen telt 72.905 inwoners. Dat zijn er 964 meer dan op 1 januari 1964.

De notariële oprichtingsakte van Stichting Vlaardingse Padvinderij is gepasseerd.

Er zijn vijf schepen van het Kwakkelsteinconcern uitgevaren.

2 De leden van het Vlaardings Kunstcentrum houden in de Stadsgehoorzaal het nieuwjaarsfestival.

De voortrekkers van de Sint Paulusstam verzorgen het lof in de St. Joannes de Dooperkerk

De verkoop van olieballen, ten bate van de Myosotisclubs, heeft bijna f 2000,- opgebracht.

De heer Bredius heeft de auto gewonnen bij de najaarsaktie van Promenade West.

3 Rudi Liebrechts eindigt als tweede tijdens het Nederlands schaatskampioenschap lange baan in Amsterdam.

De plaatselijke afdeling van het Humanistisch Verbond houdt de nieuwjaarsbijeenkomst in Muzanda. De afdeling bestaat vijftien jaar.

4 De motortrawler VL 112 Bets en Gerda van de firma Kornaat is uitgevaren. Dat geldt ook voor de schepen van de

Hektrawler VL 115 Vooraan van de Doggermaatschappij (4 januari).
(Foto M.P. Zuydgeest: collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr.VS2714).

Doggermaatschappij. Bij de Ierse kust opereert schipper Fer van Schoor, die nu voor de eerste maal het bevel voert over de hektrawler VL 115 Vooraan.

5 Banketbakker Jan Boer is op 76-jarige leeftijd overleden.

6 Voor de hal van het stadhuis heeft de kunstschilder H.J. Slijper, woonachtig in Laren, een kopie vervaardigd van het portret van Gerard Callenburgh, geschilderd door de achttiende-eeuwse kunstschilder J. Vollevens. Gerard Callenburgh was luitenant-admiraal en burgemeester van Vlaardingen.

7 Mevrouw J. Vermeule-van Dijk is geïnstalleerd als lid van de gemeenteraad voor de PvdA. Ze volgt wijlen H. van Munster op.

8 Onder invloed van alcohol rijdt de 58-jarige A.W. met zijn auto de vijver in achter de huishoudschool aan de Van Hogendorpstraat.

9 De Vereniging Christelijke Openbare Leeszaal en Bibliotheek bestaat 45 jaar.

De opnamen van de zaterdagse zangdienst *Kom zing met ons en doe als wij* zijn uitgezonden door de NCRV.

Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van het Kolpabad is er een zwemfeest.

Nog 560 mensen wachten op een telefoonaansluiting. Alleen dringende gevallen kunnen aangesloten worden, totdat de nieuwe telefooncentrale klaar is. Er is capaciteit voor 9000 nummers waarvan er al 8850 zijn uitgegeven.

11 In de Willem Beukelszoonstraat is de 27-jarige mevrouw A.S.B. aangevallen door twee 14-jarige jongens.

12 Aan de Fransenstraat is de eerste paal geslagen voor de Gemeentebibliotheek.

Leendert Verschoor is veertig jaar in dienst bij de ENCK en ontvangt de eremeditaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

14 Op een terrein aan de Melis Stokelaan is de eerste paal geslagen voor een lagere school. Opdrachtgever is de Vereniging voor Christelijk Schoolonderwijs.

De eerste paal van de gemeentebibliotheek aan de Fransenstraat (12 januari).

(Foto H.K. van Minnen: collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr.Hi777).

In Cuyk is de eerste paal geslagen voor de bouw van B. Sprij's Hout- en Meubelindustrie N.V.

De zandtrechters langs de Westhavenkade zijn eindelijk verplaatst naar het Grote Visserijplein.

15 Het hoofd van de plantsoendienst D.J. v.d. Weyden vertelt tijdens een lezing voor de PvdA-vrouwengroep dat niet alleen de jeugd weinig of geen respect opbrengt voor de plantsoenen. Hij meldt dat net geplante bolletjes er door vandalen werden uitgehaald.

16 In Muzanda voert de jongerenafdeling van de interparochiële toneel- en operettegroep Erreljee *De Wondermolen* uit.

17 Na gunstige ervaringen bij proefnemingen, arriveert een groep van twintig Portugese werknemers die in de fabriek van Lever's Zeep gaat werken.

18 J. Hoogerwerf opent in de Callenburgstraat een nieuwe zaak in kantoorinstallaties.

19 De directeur van de Telefoon dienst stelt in aanwezigheid van burgemeester J. Heusdens een telefoontoestel in de woning van Arie Struys in gebruik. Struys heeft hier sinds

oktober 1963 op gewacht. Het betreft de 200.000ste telefoon-aansluiting in Vlaardingen.

Pro Patria van de SGP houdt de jaarvergadering in het Rode Kruisgebouw in de Emmastraat. In de pauze wordt een kopje koffie met koek aangeboden, alsmede een rokertje.

20 C.C. Fröger ontvangt de penning der gemeente Vlaardingen. Hij heeft zich verdienstelijk gemaakt in verschillende functies op het gebied van het Christelijk onderwijs en op maatschappelijk gebied.

21 De uitbreiding van het Deltahotel is voltooid door het gereedkomen van de nieuwe Tritonzaal. De zaal biedt plaats aan 125 gasten. Het tapijt is geweven bij de tonen van een fuga van Johann Sebastian Bach.

22 J. van Gorsel heeft de judograad vierde dan behaald. Dit is de op één na hoogste graad. Slechts zestien sporters in Nederland bezitten deze.

23 Mevrouw C. Vreeken-Bouman eindigt als tweede in het 27ste Hoogovenschaaktoernooi.

25 25 jaar geleden werd de Bethelkerk in gebruik genomen. De heer A. Roskam is koster vanaf de opening.

Er zijn verschillende vormen van criminaliteit te melden. Bij de Magnesiet en Amarilfabriek C.V. aan de Koningin Wilhelminahaven werd een brandkast met snijbranders gekraakt. Er is veel vernield, maar weinig buitgemaakt. Op de Maasboulevard werden de ruitenwissers van een auto gestolen en bij winkelier J. v. S. werd een sigarettenautomaat opengebroken.

26 Aan de Geert Grootelaan is de eerste paal geslagen voor de bouw van een gymnastiekzaal volgens het systeem Simplex.

28 Op initiatief van ds. P. van der Vloed, Nederlands hervormd predikant, is in het kerkkantoor een centrale hulpdienst ingesteld, bestemd voor alle inwoners van Vlaardingen.

29 De heer en mevrouw Van Rijswijk openen een nieuwe dansschool aan de Parallelweg, op de hoek met de Westhavenkade.

Ad van IJperen is eerste in de T3, Tiener Talenten Test, georganiseerd door Bovema in Vlaardingen. Hij ontvangt de gouden T3-vaan.

J. Zonne, directeur van het Vlaardingse kantoor van de Algemene Bank Nederland, neemt na 46 jaar afscheid wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

31 Bij het Europese kampioenschap schaatsen in Gottenburg wordt Rudi Liebrechts tweede op de 10.000 meter. Hij eindigt als vierde in het eindklassement.

Februari

1 De N.V. G. Kornaat's Handelsmaatschappij is verkocht aan W. Kwakkelstein B.V.

1-20 Remi Poppe exposeert in de kunstkelder van de Katentbeker op het Liesveld.

2 T. Kuypers is veertig jaar in dienst bij Havenbedrijf Vlaardingen Oost (HVO). Hij is onderscheiden met de eremedaille in brons, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

Bij de gemeentelijke zeevishal losten in 1964 slechts twaalf schepen. In 1963 waren er dat nog veertig.

De gemeentelijke zeevishal (2 februari).

(Foto A.J. van Druten: collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr.VS 1481).

De gemeente Vlaardingen ontvangt f 584.000 van het Rijk voor de sanering van de binnenstad.

5 Er wordt een receptie gehouden ter gelegenheid van de ingebruikneming van het pand van de Brigade Vlaardingen van de Koninklijke Marechaussee.

In de wijk Holy II is de eerste paal geslagen voor de bouw van eengezinswoningen en bejaardenwoningen.

Het Holy Ziekenhuis ontving in vier en een halve maand bijna tweeduizend patiënten.

Er is onbehagen in de gemeenteraad over het uitblijven van een concreet uitbreidingsplan voor de wijk Holy.

5 en 6 Ten gunste van de orgelactie wordt een bazar gehouden in de Bethelkerk. De opbrengst bedraagt ongeveer f 4.000.-.

6 In de te Rotterdam gehouden Zuid-Hollandse judokampioenschappen voor aspiranten en junioren eindigen Kees Senten, Tino Hoogendijk en Franz Ivasco als eerste in hun klasse.

Hennie Smit eindigt als tweede in de heren B-klasse tijdens een in Leiden gehouden nationale veldloop van 4.500 meter.

8 Aan de Edisonstraat is de eerste paal geslagen voor de bouw van een industriehal voor de Constructiewerkplaats J. Slood.

Het zangduo The Flardinga Girls, bestaande uit Ria Daub en Anke Timmermans, wordt eerste tijdens de finale in Rotterdam van een nationale talentenjacht. De dames winnen hiermee een plaatopname.

B. van den Brink, leider van de vakantiebureaus tijdens de vakantieweken, neemt afscheid van het comité Jeugd-vakantievreugd.

12 De 34-jarige A.M.G. Westdorp verdrinkt in de Vulcaanhaven. Hij was in dienst bij HVO.

De 46-jarige J. de Wilde en de 60-jarige J. v.d Slot, personeelsleden van Van Leer's Vatenfabriek, komen in Hoogvliet om het leven bij een onge-

val met het bedrijfsbusje.

13 J. van Dorp is benoemd tot conservator van het Museum voor de Nederlandse Zeevisserij.

J. Hoogendam, hulpprediker wijk 1 van de Hervormde Gemeente, viert zijn 25-jarig jubileum.

14 Ds. C. Beukman is bevestigd bij de Remonstrants Gereformeerde Gemeente.

15 Hoofdleidster mej. H.M. Veenbrink slaat de eerste paal voor de R.K. Pinocciokleuterschool in de Boterbloemstraat.

Museum voor de Nederlandse Zeevisserij (13 februari).
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr.T612/97).

16 Het gemeentebestuur van Dordrecht brengt een bezoek aan onze stad.

Rudi Liebrechts wordt zesde tijdens de wereldkampioenschappen schaatsen in het Bislett Stadion in Oslo.

17 Door financiële problemen stagneert de invoering van aardgas.

18 Een aantal leerlingen van het Gemeentelyceum, het Groen van Prinstererlyceum en de Rijks H.B.S. te Schiedam neemt deel aan een schaaksimultaanséance tegen de Bulgaarse schaakgrootmeester Milko Bobothsov.

20 De R.K. Instuif Jong Vlaardingen houdt carnaval in Muzanda. Na een gesprek met de commissaris van politie mochten de jongeren toch wat versieringen aanbrengen. Visnetten mogen niet worden opgehangen.

De Vlaardingse accordeonorkestvereniging Concertino viert haar 12½-jarig bestaan met een grote muzikale show in de Stadsgehoorzaal.

23 De Nederlandse Bond van plattelandsvrouwen, afde-

ling Vlaardingen, viert het 15-jarig jubileum met o.a. een hoedenshow in Muzanda.

24 In de Stadsgehoorzaal verzorgt Universia van het Groen van Prinstererlyceum een toneelavond.

25 Tijdens wedstrijden in het Bislett Stadion in Oslo verbetert Rudi Liebrechts het wereldrecord schaatsen op de 3000 meter met een halve seconde.

26 De Vlaardingse exporteurs van pek- en steurharing hebben in 1964 met f 0,92 de hoogste prijs per netto kilogram gehaald. Wat de totale hoeveelheid uitvoer betreft staat Vlaardingen op de tweede plaats met 24,62%. Scheveningen voert de lijst aan met 47,99%.

Een 22-jarige leerling-verpleegster is aangehouden wegens diefstal van geld van patiënten.

Ter gelegenheid van het 5-jarig bestaan van watersportvereniging De Kulk is er een receptie.

27 Franz Ivasko en Kees Senten zijn in Utrecht in hun gewichtsklasse Nederlands judokampioen geworden. Tino Hoogendijk valt buiten de prijzen, maar mag toch meedoen met de Europese kampioenschappen.

28 De schermmer Danny Kamp wordt Nederlandse kampioen sabel.

Maart

1 De burgemeester opent in het Museum voor de Nederlandse Zeevisserij een tentoonstelling met foto's van de gebeurtenissen op zee. De foto's zijn gemaakt door C. van der Meulen uit Heemstede. Het museum trok in twee jaar tijd ruim tienduizend bezoekers.

De Hargalaan, een nieuwe weg tussen Vlaardingen en Schiedam-Kethel, is in gebruik genomen. De Vlaardingerweg is gesloten.

De stoomloggers VL 172 Clara en VL 216 Hennie van de Visserij-Maatschappij Vlaardingen zijn verkocht aan een buitenslands sloopbedrijf. Deze laatste twee 'stoomfietsen' waren een vertrouwd beeld aan de Westhavenkade.

A. Maat trekt zich na 25 jaar terug als voorzitter van de plaatselijke afdeling van de Nederlandse Aannemers Patroonsbond.

De gemeente heeft door het leningenplafond een tekort van f 21.5 miljoen. Vooral de woningbouw wordt slachtoffer van de bezuinigingen.

Stoomloggers VL 216 Hennie en VL172 Clara van de Visserij Maatschappij Vlaardingen (1 maart).

(Foto M.P. Zuydgeest: collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr.VS1692).

Het aantal woningzoekenden bedraagt 3002 op 1 maart 1965.

3 Er wordt een Libellemodeshow gehouden in De Harmonie.

4 De gemeenteraad heeft er bij de Tweede Kamer op aangedrongen een groter bedrag uit te keren uit het gemeentefonds.

Wim Kerkhof, Marian Hoogendorp en Tatjana Brinkman winnen de eerste prijs tijdens de finale van de declamatiewedstrijd voor de schooljeugd.

5 Er is een commissie voor oecumenische aangelegenheden ingesteld door de kerkeraad van de Gereformeerde Kerk van Vlaardingen

De 57-jarige P. Baaima, directeur van HVO, is overleden.

7 De oudste ingezetene, A. Westerdijk, viert zijn 99ste verjaardag.

8 De volleybalvereniging van Raadgevend Technisch Bureau Jongen wint de door VV Sunlight georganiseerde bedrijfscompetitie.

10 Mevrouw Th. A. Heusdens-Mansholt opent aan de Dr. Wiardi Beckmansingel de bloemenwinkel van L.D. Borsboom. Het is de eerste winkel van een nieuwe winkelgalerij. In totaal komen er 25 winkels.

Wethouder H.K. van Minnen is benoemd tot vertegenwoordiger van het bestuur van de Vereniging van Zuidhollandse Gemeenten in de Culturele Raad voor Zuid-Holland.

Aan de Kortedijk is de eerste paal geslagen voor de bouw van twee sluiswachterswoningen.

13 De plaatselijke afdeling van de Landelijke Vereniging van Ex-Politieke Gevangenen uit de bezettingstijd organiseert een samenkomst bij het graf van de Vlaardingse Geuzen op de Algemene Begraafplaats.

Franz Ivasko wint te Scheveningen het Europese kampioenschap jeugdjudo, halfmiddengewicht (aspiranten). Hij is de eerste Vlaardinger die zo goed presteert op Europees niveau.

Franz Ivasko (13 maart).

(Foto Henk Vos: collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr.Hi1159).

15 Burgemeester Heusdens reikt in Triangel aan een aantal noodwachters vrijwilligersmedailles uit. Zij hebben tien jaar gediend bij de dienst Bescherming Bevolking.

Pater C. Ham m.s.c., uit Vlaardinger-Ambacht, is op 68-jarige leeftijd overleden in Brazilië. Hij was 42 jaar priester en 40 jaar werkzaam bij de missiearbeid.

17 Omdat zij vijf personen uit een te Schipluiden te water geraakte auto hebben gered, ontvangen de Vlaardingers K. Bagchus en J. Koole en drie inwoners uit Schipluiden in het gemeentehuis van Schipluiden een getuigenschrift van het Carnegie Heldenfonds en een legpenning van de Koninklijke Nederlandse Vereniging tot Redding van Drenkelingen.

19 In de wijk Holy II is de eerste paal geslagen voor de bouw van 72 eengezinswoningen, 36 woningen voor bejaarden, 17 garages en 3 rijwielbergplaatsen.

Aan de Dr. Wiardi Beckmansingel is een filiaal geopend van de woninginrichting F. Oversluizen, de banketbakkerij G. van Tienen en een filiaal van de firma Vloemans uit Rotterdam (Sitwell Family Shoes).

De ANWB heeft een tweetal nieuwe fietsroutes geopend door het polderland van het Hoogheemraadschap Delfland. De Delflandroute voert langs de Vlaardinger Vaart, de Poldervaart en biedt gelegenheid tot het bezoeken van het Visserijmuseum en de Stadskorenmolen aan de Kortedijk.

De Algemene Bedrijfsgroepen Centrale (ABC) huldigt een groot aantal jubilarissen onder wie de heren J. v.d. Mark en D. Overveld. Deze twee heren zijn vijftig jaar lid.

20 Het r.-k. kerkgebouw aan de Hoogstraat is, op de kerktoeren na, gesloopt. Er wordt een nieuwe r.-k. kerkzaal en pastorie gebouwd.

22 De N.V. Zeevisserij Mij. & Haringhandel v/h A. Verboon zal worden verplaatst van de Koningin Wilhelminahaven Z.O.Z. naar Scheveningen.

De Combinatie van Vlaardingse Personeelsverenigingen (CVP) neemt het initiatief tot de oprichting van een plaatselijke afdeling van de NATU (Nederlandse Amateur Toneel Unie). De organisatie van de toneelcompetitie blijft in handen van de CVP.

23 De 12-jarige Hielke Broersma biedt mevrouw Heusdens-Mansholt het eerste kievitsei aan dat dit jaar in Vlaardingen werd gevonden.

S. Klaasse neemt afscheid als voorzitter van de plaatselijke afdeling van de Algemene Nederlandse Grafische Bond. Hij was

52 jaar lid en 45 jaar voorzitter van deze afdeling.

In de Nieuwe Kerk aan de Binnensingel wordt de *Matthäus-Passion* uitgevoerd door o.a. het Bachkoor Vlaardingen en het Vlaardings Jongenskoor onder leiding van mevrouw K. Verhoeff-Torn.

25 Ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan van de Coöperatieve Bakkerij en Verbruikersvereniging De Voorloper UA is er een feestavond in de Stadsgehoorzaal met o.a. André van Duin en de Crocksons.

Er zijn twee verstekelingen uit Ghana gevonden aan boord van het Duitse schip Inka dat in de Vulcaanhaven ligt. Zij zijn voorlopig ondergebracht in het politiebureau.

26 De elektronicawinkel van Turksma aan de Hoogstraat wordt na de verbouwing heropend.

De Stichting Vlaardingse Gemeenschap gaat werken aan het stichten van een Historische Vereniging.

Burgemeester Heusdens opent Voogd's Quick-Service-Station aan de Produktiestraat.

27 Dick van der Meer eindigt als tweede op de 3000 meter veldloop in Wassenaar.

29 Voor de 450 kinderen die wekelijks huis aan huis het evangelisatieblad *De Goede Tijding* bezorgen, is er een feestavond in de Emmaüskerk.

De nieuwe slagerij van A. Wapenaar aan de Dr. Wiardi Beckmansingel is geopend.

31 A.P. van Roon wordt bij zijn afscheid benoemd tot erelid van de Rotterdamse Ontspannings Vereniging Shell (ROVS), waarvan hij één van de oprichters is. Hij neemt afscheid omdat hij de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt. Van Roon was beheerder van het Shell Sportpark De Vijfsluizen,

In Ambacht wordt Koninginnedag niet gevierd. Stichting Wijkorgaan 't Nieuwelant besluit af te zien van elke vorm van medewerking aan de activiteiten die door het Vlaardings Comité tot viering van Nationale Feest- en Gedenkdagen in de loop van het jaar zullen worden georganiseerd. Dit als een protest tegen de houding die burgemeester en wethouders tegenover het wijkorgaan menen te moeten innemen.

Modehuis Yvonne opent de deuren aan de Dr. Wiardi Beckmansingel in de Westwijk.

April

1 De gemeenteraad keurt het voorstel goed om het kasgeldplafond te verhogen van f 12 miljoen naar f 15 miljoen. Gedeputeerde Staten heeft hiertegen geen bezwaar.

C. van Marion is benoemd tot hoofd van de Van Maerlant-school.

2 L. van Zanten is vijftig jaar schilder. Hij geniet o.a. bekendheid vanwege zijn activiteiten voor de Vlaardingse gemeenschap.

Bloemist P. van Gorp heeft twee gouden medailles gewonnen met de door hem ingerichte stand op de tentoonstelling Floribunda te Rotterdam.

3 Het Chr. Gemengd Koor Excelsior, de Chr. Oratoriumvereniging Gloria in Excelsis Deo en het Toonkunstkoor zingen in de Grote Kerk de *Johannes Passion* van Johann Sebastian Bach.

4 Ds. K. Blei wordt bevestigd als predikant van de hervormde wijkgemeente Rehobothkerk.

5 Chr. van Roon, oud-voorzitter van de Schietvereniging Wilhelmina, is benoemd tot erevoorzitter. De heren A. Maarleveld en I.M. Verhulst zijn benoemd tot lid van verdienste.

J. van der Waard is veertig jaar in dienst bij HVO en onderscheiden met de eremedaille in brons, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

De heer N. Borsboom en mevrouw N.M. Borsboom-Schutten zijn in hun woning in de Oranjelaan om het leven gekomen door kolendampvergiftiging.

6 Het eerste lustrum van het bejaardenkoor van de Unie Vrouwelijke Vrijwilligers (UVV) wordt gevierd in het Rode Kruisgebouw aan de Emmastraat.

7 Een aantal vertegenwoordigers van Duitse gemeenten en van de Deutsche Gemeindetag bezoekt onze stad.

De verzetsfilm *De Overval* is vertoond aan de leden van de gemeenteraad, diensthoofden, scholieren etc.

9 De afdeling Vlaardingse van de Vereniging Volksonderwijs houdt de zestigste jaarvergadering.

9 en 10 De leerlingen van de Vlaardingse Balletschool, onder leiding van mevr. M. Judels-Kemény, treden op in de Stadsgehoorzaal.

10 Het kader en de manschappen van de 3e Batterij Luchtdoelartillerie houden een reünie. Zij waren hier gelegerd tijdens de mobilisatie en de oorlogsdagen van 1939 en 1940.

Mr. H. Versloot, voorzitter van de Vereniging tegen Luchtverontreiniging spreekt voor de VARA-radio over Welvaart en luchtverontreiniging in Rijnmond.

Zieken en bejaarden ontvangen van padvindsters van verschillende groepen palmpaastakken.

11 De 27-jarige J. Harteveld, onderwijzer aan de Nicolaas Beetsschool, komt om het leven bij een ongeval op rijksweg 20.

Enkele opgeschoten knapen vallen op de Westhavenkade een meisje lastig. De politie grijpt in en deelt rake klappen uit met de wapenstok.

12 De magazijnmeester W. Dijkman is veertig jaar in dienst bij de N.V. Koninklijke Hollandia. Hij ontvangt de eremedaille in brons, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

13 De jeugdbibliotheek van de Vereniging Christelijke Openbare Leeszaal en Bibliotheek is verplaatst van de Schiedamseweg naar de Kortedijk 74.

Bij de Firma Van Roon voor watersportartikelen aan de Westhavenkade is de voorpui verbouwd. Ook het interieur is gewijzigd.

14 Voor de leden van Catena, de leerlingenvereniging van het Gemeentelyceum, is er een feestavond in de Stadsgehoorzaal. De oud-rector, dr. F.J. Huisman uit Zierikzee, wordt benoemd tot erelid.

Ongeveer driehonderd leerlingen van de Vlaardingse ULO-scholen hebben een bezoek gebracht aan het politiebureau.

In verband met het 60-jarig jubileum van Coöperatie De Voorloper krijgen bijna negenduizend Vlaardingse kinderen tussen zes en twaalf jaar het boekje *Met een kwartje de wereld rond*.

Twee grote drijvende bokken, eigendom van Zethameta, verdwijnen uit de Oude Haven en worden naar België versleept voor de sloep.

15 G. Henneveld, onderwijzer aan de Jan Ligthartschool, zit veertig jaar in het onderwijs.

16 Wegens het ontbreken van een Vlaardings programma ter gelegenheid van de viering van 1 mei, hebben de NIVON-jongeren, leden van de Jonge Strijd en de FJG (Federatie Jongeren Groepen) het initiatief genomen een plaatselijke 1 mei-manifestatie te organiseren.

17 Het eerste nummer van *De Wegwijzer*, maandblad van de hervormde wijkgemeente Grote Kerk 1 en 2 is verschenen.

17 en 18 In De Harmonie wordt een solistenconcours gehouden door de Federatie van Vlaardingse Muziekgezelschappen.

18 Ds. G. Aalbersberg, kapelaan J.N. van Rossum, brigadier M. Soeverin en ds. P. van der Vloed spreken tijdens het paasreveil op de Markt.

20 Jeugdappels Pasen 3 in de Stadsgehoorzaal, georganiseerd door de plaatselijke gereformeerde jeugdverenigingen, is goed geslaagd.

De motortrawler VL 90 Caroline is te water gelaten. De trawler is gebouwd bij de Sleephellingmaatschappij te Scheveningen in opdracht van N.V. W. Kwakkelstein.

21 Aan de Lepelaarsingel slaat wethouder T. de Bruijn de eerste paal voor de bouw van 211 galerijwoningen en 23 eenkamerflats. Deze worden gebouwd in opdracht van het Bouwfonds Nederlandse Gemeenten volgens het Neducosysteem.

In de Van Kampenschool vindt een bazaar plaats ten bate van de inrichting van de recreatiezaal van het in aanbouw zijnde hervormde tehuis voor bejaarden. De opbrengst is f 10.000.-.

22 Drogisterij-parfumerie Heerema is geopend aan de Dr. Wiardi Beckmansingel.

22 t/m 24 De door de Stichting Gereformeerd Jeugdcentrum georganiseerde lustrumbazaar *Geef de GJC de vijf* heeft f 5.800,- opgebracht.

Het jaarlijkse paasvoetbaltoernooi voor de scholen, met tweeduizend deelnemers, wordt afgebroken vanwege de slechte kwaliteit van de velden.

L.A.M. Bracco Gartner is 25 jaar bestuurslid van de R.K. Middenstandsvereniging Vlaardingen en ontvangt de zilveren bondsmedaille van de R.K. Interdiocesane Middenstandsbond.

23 Parfumerie Centrum is heropend na een verbouwing. De parfumerie is gevestigd aan de Schiedamseweg.

Het aantal televisietoestellen in Vlaardingen bedroeg in december 1964 13.339.

Opening van de drogisterij-parfumerie Heerema (22 april).
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr.T619/12).

De eerste paal is geslagen voor een uitbreiding van het bedrijfspand van de Electro Technische Industrie Mij (ETIM) aan de Bellstraat en voor de herbouw van het enkele jaren geleden gedeeltelijk door brand verwoeste pand van de firma Jan Don en Co. aan de Oosthavenkade.

De Vlaardingse politie heeft met succes gereageerd op een inbraakpoging van twee 'zware jongens' in een bouwkeet. Er werd niets gestolen. Men vermoedt dat er werd gezocht naar bouwtekeningen van de nieuwe Algemene Bank Nederland.

Ter gelegenheid van Sint Jorisdag worden er padvindingskampvuren ontstoken.

24 De burgemeester opent aan de Olivier van Noortlaan het nieuwe kantoor van het Raadgevend Technisch Bureau ir. H.J. Jongen.

25 Ds. P. van der Vloed neemt afscheid in de Rehobothkerk. Hij gaat met emeritaat.

27 De burgemeester inspecteert tijdens een defilé op de Markt het Vlaardingse brandweerkorps. Hij draagt het nieuwe materieel over. Het gaat om een nieuwe volautomatische ladderwagen, twee mistbluswagens, een lagedruk pomp en een materiaalwagen. 22 korpsleden ontvangen een onderscheiding voor trouwe dienst.

Overdracht van nieuw materieel aan de brandweer (27 april).
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr.T619/12).

De schilderszaak van fa. P. de Kok Pzn. aan de Dr. Wiardi Beckmansingel opent de deuren.

28 Wethouder Van Minnen opent in het Weeshuis de tentoonstelling *Onderdrukking en Verzet*, georganiseerd door J. Anderson.

De nieuwe fabriek van Chloride Batterijen N.V. aan de Produktiestraat is officieel geopend door de Engelse ambassadeur Sir Peter Garraan.

De politie heeft drie Hagenaars aangehouden die op het terrein van Vlaardingen-Oost een scheepsschroef hadden gestolen.

Wethouder De Bruijn opent het laatste jeugdspektakel van de CJV Liefde & Vrede in Triangel. In verband met het 80-jarig jubileum wil men volgend jaar het Jubelfestijn organiseren, met een vergelijkbaar karakter.

29 Ir. H.W. Moll volgt Chr. van Roon op als voorzitter van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs. Van Roon is benoemd tot erevoorzitter.

De eremedaille in brons, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau is uitgereikt aan D. Manneken, J.M. van der Mark en A. Kramer. De eremedaille in zilver is voor mej. A.J. Scheffer, J.F. van Zuilen en J. Meijerink. De eremedaille in goud

is uitgereikt aan mej. W.C. van Zelm, L. Lankester, B. Kloots en C.J.L. Coppens.

30 Het is Koninginnedag met o.a. een aubade door scholieren op de Markt, sporttoernooien, concerten, poppenkastvoorstellingen, de Havenloop, Oranjebal en kermis op het voormalige Feestterrein aan de Broekweg.

De motorcrosser Wim Suyker wint alle drie de manches tijdens wedstrijden in Meerkerk.

Mei

1 De plaatselijke afdeling van de Ned. Katholieke Bond voor werknemers in industriële bedrijven St. Wilibrordus, bestaat vijftig jaar.

G.Z. de Vos, wethouder van Rotterdam, heeft de primeur om als eerste in Vlaardingen als leek op de preekstoel van de St. Joannes de Dooperkerk te staan.

In het kader van het 60-jarig jubileum houdt de stoffen- en furnituurfirma Bracco, gevestigd aan het Liesveld 117, een feestmaand.

2 Gerrie van Opstal wint de titel Kring's beste all round zwemmer in de te 's-Gravenhage gehouden kring-zwemwedstrijden.

3 Ter gelegenheid van het 20-jarig jubileum houden de leden van de Unie Vrouwelijke Vrijwilligers (UVV) een feestavond.

Hennie Smit eindigt in Bergen op Zoom op de 800 meter hardlopen als eerste tijdens internationale wedstrijden.

Brigadier P.H. van Spronsen van de gemeentepolitie Vlaardingen is met korpseer begraven op de Algemene begraafplaats. Hij werd 52 jaar.

4 In de hal van het stadhuis is een bronzen borstbeeld onthuld van koningin Wilhelmina, gemaakt door Han Rehm. Het borstbeeld is een geschenk van het Comité oorlogsmonumenten 1940-1945 Vlaardingen. Op de begraafplaats Emaus wordt het bronzen beeld *Treurende Vrouw* van Willy Kreitz geplaatst. Op het voorplein van het Gemeentelyceum de bronzen compositie *La Jeunesse* van Carel Kneulman en op het plein voor de Promenade West aan de Floris de Vijfdelaan het beeld *De Heier* van Han Rehm.

Stille Omgang naar het Verzetsmonument op het Verploegh Chasséplein, waar de gevallen in de Tweede Wereldoorlog worden herdacht. Hierna is er een interkerkelijke herdenkingsdienst in de Nieuwe Kerk aan de Binnensingel. Er is veel belangstelling van jeugdigen.

De bouw van de Dura-Coignetwoningen in Hoogkamer kost meer dan verwacht. Er is een extra krediet van f 711.550,- aangevraagd.

Het geprojecteerde Veerplein kan nu nagenoeg geheel worden aangelegd. Wat het allemaal gaat kosten is voor de buitenwereld taboe.

5 Bevrijdingsdag wordt geopend met een optocht en het binnenhalen van het bevrijdingsvuur dat door een aantal Vlaardingse atleten vanuit Rijswijk naar Vlaardingen is gebracht. Daarna zijn er o.a. de wielronde van Vlaardingen, paardensportdemonstraties, tekenwedstrijd voor de jeugd, bal in De Harmonie en vuurwerk.

6 en 7 The Black Watch Band of the Royal Highland Regiment of Canada brengt een bezoek aan onze stad. Het publiek geniet van een taptoe aan de Dirk de Dordelaan en een concert in de Stadsgehoorzaal, waaraan ook het Vlaarding's Mannenkoor Orpheus meewerkt.

7 J. Molendijk is veertig jaar in dienst bij de gemeentelijke ontsmettings- en reinigingsdienst. Hij is onderscheiden met de eremedaille in brons, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

10 De openbare kleuterschool Klavertje Vier en de Chr. Kleuterschool Jacqueline van der Waals worden officieel geopend tijdens een bijeenkomst in de hal van de Professor Teldersschool.

De indeling van de Vlaardingse bevolking naar kerkelijke gezindte is als volgt: Nederlands-Hervormden 41,5%; Rooms-Katholieken 15,7%; Gereformeerde Kerk 11,6%; Gereformeerde Gemeente 1,6%; Remonstranten 1,6%; Chr. Gereformeerden 1% en andere kerkelijke gezindte 23,7%.

Automobielbedrijf Hoogenboom N.V., merkdealer van Volkswagen en Porsche, verhuist naar de Dr. Wiardi Beckmansingel.

Mej. M.B. v.d. Voorde is onderscheiden met de eremedaille in goud, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau. Zij heeft een 40-jarige loopbaan in het onderwijs, is vrijwilliger in de bibliotheek in het flatgebouw voor bejaarden en heeft zitting in de adviescommissie voor lichamelijk en geestelijk gehandicapten.

11 De Dag van de Openbare School wordt gevierd met voetbalwedstrijden voor onderwijzers en variété in de Stadsgehoorzaal. Wegens het 60-jarig bestaan van de plaatselijke afdeling van Volksonderwijs wordt aan een aantal scholieren een boek uitgereikt.

De motorlogger VL 71 Vertrouwen van de Visserij Mij. Vlaardingen N.V. is verkocht aan de directie van een Noorse rederij.

J. Vermeulen wint de kampioenstitel bij het dammen in de hoofdklasse.

12 Wethouder M.H.L. Weststrate opent het nieuwe marktterrein aan de Broekweg.

De nieuwe werkplaats voor de pupillen van de Herman Frantsen Stichting in het GSW-gebouw aan de Oosterstraat is officieel geopend.

14 De burgemeester opent in de Stadsgehoorzaal de Boekenweek. Er zijn tal van activiteiten, waaronder een concert

The Black Watch Band of the Royal Highland Regiment of Canada (6 en 7 mei).

(Foto W. van den Berg. Collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr. Hi643).

door het Utrechts Byzantijns Koor. Toneelvereniging Varia speelt *Het jubileum* van A. Tsjechow en *De brief van Don Juan* van Luisa Trevez. Eveneens is er een boekenbal.

In de burgerzaal van het stadhuis wordt het eerste exemplaar van het boekenweekgeschenk *De Geuzen*, geschreven door drs. A. Paape, uitgereikt aan de burgemeester. De nationale primeur wordt bijgewoond door leden van het voormalige verzet.

15 Het bestuur van de Arbeidersmuziekvereniging Voorwaarts recipieert ter gelegenheid van het 60-jarig jubileum. De burgemeester biedt namens het gemeentebestuur f 1.000,- aan voor het instrumentenfonds. Er is een jubileumconcert in de Stadsgehoorzaal.

Automobielbedrijf P.A. van der Kooy organiseert voor de zesde keer een puzzelrit.

De officiële opening van het Holy Ziekenhuis (17 mei).
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr.T225/67).

De ENCK is winnaar van het voetbaltoernooi van de Combinatie van Personeelsverenigingen en komt daardoor in het bezit van de Nieuwe Vlaardingsche Courant-beker.

17 Mr. J. Klaassesz, commissaris der koningin in Zuid-Holland, opent officieel het Holy Ziekenhuis en het tweede bejaardencentrum De Valkenhof. De Valkenhof fungeert als een ontmoetingscentrum voor de hele wijk. Het Holy Ziekenhuis is tot nu toe het duurste gebouw van Vlaardingen.

18 De 80-jarige mevrouw E. van Alphen-Vermeer uit de 1e Van Leyden Gaelstraat stopt met de groente- en fruitzaak die zij 55 jaar geleden begon.

19 De motortrawler VL 1 Ursinus, gebouwd in opdracht van de directie van de N.V. W. Kwakkelstein, is overgedragen. De trawler is gebouwd door de N.V. Sleephellingmaatschappij Scheveningen te Scheveningen.

20 Aan de Hoogstraat is de eerste paal geslagen voor de bouw van een nieuwe r.-k. pastorie.

21 De burgemeester opent aan de George Stephensonweg het nieuwe bedrijfspand van de N.V. Internationale Technische Handelmaatschappij, voorheen Firma F.J. Cleton. Een parachutist brengt de bedrijfsvlag naar beneden.

De Ned. hervormde Ichthuskerk aan de Melis Stokelaan is officieel in gebruik genomen en doet eveneens dienst als wijkcentrum.

De toneelclub van de plaatselijke afdeling van de Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen debuteert.

22 De burgemeester opent het nieuwe verenigingsgebouw van de volkstuinders in het complex Zuidbuurt.

De produktschapswimpel voor de best verzorgde zeevis en haring is gehesen op de motortrawler VL 84 Jan Senior onder schipper A. van der Toorn van de N.V. Zeevisserij Mij. en Haringhandel, voorheen A. Verboon. Schipper A. Bot van de motorlogger VL 89 Jan en Ineke ontving de extra-wimpel voor de beste aangevoerde haring. De onderscheiding heeft een bittere bijmaak omdat er aan de loopbaan van Bot een abrupt einde komt. De logger wordt aan de haring-

visserij onttrokken wegens een sloopregeling.

22 t/m 29 De firma D. van Heusden organiseert een expositie van Ploegstoffen in de Visbank.

23 Hennie Smit eindigt op de 800 meter hardlopen als eerste in de te Rotterdam gehouden regionale atletiekwedstrijden.

Wim Suijker eindigt als derde in de nationale motorcross te Meyel.

24 Er wordt een bedrijfszelfbeschermingsoefening gehouden voor personeel van Figeo, HVO en Nieuwe Matex.

De houten opvangschool in de Sperwerlaan in de wijk Holy is in gebruik genomen.

25 1217 scholieren ontvangen het verkeersdiploma. De groep van de Dr. Th. de Visserschool wint de verkeersbeker.

Vonken uit een lasapparaat zijn waarschijnlijk de oorzaak van een brand in de Koningin Wilhelminahaven. De brand brengt schade toe aan drie motortrawlers van het Kwakkelsteinconcern.

26 Buisjesdag. Acht motortrawlers vertrekken naar de visgronden. Er worden geen Vlaardingse vleetloggers meer in de vaart gebracht

Wegens de zeer geringe belangstelling - er meldt zich slechts één bezoeker - gaat de vertoning van de film *Symphonie van een moordenaar* in de Stadsgehoorzaal niet door.

De leerlingen van balletschool Kassels-Kroon geven een uitvoering in Triangel. De balletschool werkt veel met gehandicapte kinderen.

28 De burgemeester opent in café De Griffioen het biljarttoernooi om het persoonlijk kampioenschap van Nederland in de hoofdklasse klein biljart libre van de Kon. Ned. Biljart Bond.

Wethouder Van Minnen reikt de prijzen uit die een aantal scholieren heeft gewonnen in de kleurplatenwedstrijd. De wedstrijd is georganiseerd door het Vlaardings Drankweergeslacht.

Aan het jeugddamtoernooi, georganiseerd door de Vlaardingse Dam Vereniging e.a., hebben 14 meisjes en 77 jongens deelgenomen.

Toneelgroep Argus van de CJV Liefde en Vrede is winnaar van de door de Combinatie van Vlaardingse Personeelsverenigingen uitgeschreven toneelcompetitie 1964-1965.

29 De 15-jarige pianist Gerd Schuil wint de eerste prijs met lof tijdens een te Maassluis gehouden muziekwedstrijd voor de jeugd.

De gereformeerde jongensclub Jonathan en de gereformeerde

Kleuterschool De Boterbloem (1 juni).

(Foto H.K. van Minnen: collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr.T327/2).

meisjesclub Klimroos houden hun jaarfeest in Excelsior. Het is voor de eerste keer dat de clubs dit samen doen.

31 Om 2 uur 's nachts loopt schipper Klaas Pronk als eerste Vlaardinger met de zijtrawler VL 73 Elly de haven van IJmuiden binnen. De hektrawler VL 115 Vooraan, onder schipper F.P. van Schoor loopt de Vlaardingse haven binnen met 84 kantjes. Kleine maatjes leveren f 490,- tot f 515,- op en grote maatjes f 350,- tot f 360,-.

De kunstenaarssociëteit VL 65 sluit het seizoen af.

Door allerlei jubileumactiviteiten tijdens het 60-jarig bestaan van Coöp De Voorloper is er een bedrag van f 1.500,- bijeengebracht voor clubhuis De Haven.

Juni

1 De nieuwe openbare kleuterschool De Boterbloem aan de Lorentzstraat is officieel geopend. De school wordt geleid door mevrouw De Wijs.

Een 15-jarige werknemer die flessen spiritus moest afvullen, veroorzaakt brand als hij een sigaret opsteekt en de brandende lucifer op de grond gooit. Op de binnenplaats van een fabriek aan de Mercuriusstraat liggen vele honderden liters wasbenzine, chloor en spiritus opgeslagen. De brandweer is de brand spoedig meester en kan de schade beperken.

2 In 24 gemeenten mogen 41.552 kiesgerechtigden de 81 leden van de Rijnmondraad kiezen. De uitslag is als volgt: Partij van de Arbeid 40,2%; Protestants Chr. Groep (AR en CHU) 26,4%; Katholieke Volkspartij 11,4%; Volkspartij voor Vrijheid en Democratie 9%; Pacifistisch Socialistische Partij 4,2%; Staatkundig Gereformeerde Partij 3,5%; Communistische Partij van Nederland 2,8 %; Boerenpartij 1,5% en Gere-

formeerd Politiek Verbond 1%. Mevrouw L. van Duijn-Spruijt, de heren S. Barendregt, drs. H.P.M. van der Drift, J. van der Linden, E.P. van der Veen, A. van der Veer, H. Versloot en M.H.L. Weststrate, ingezetenen van Vlaardingen, zijn tot lid gekozen.

De scholen krijgen voorlopig nog niet de beschikking over een telefoon vanwege het gebrek aan beschikbare vrije nummers.

4 De leerlingen van balletschool Rita Verdijsse donk geven een uitvoering in de Stadsgehoorzaal.

3 De gemeentereiniging vindt, bij het ophalen van huisvuil in de Indische buurt, naast een vuilnisvat een kartonnen doos die bij aankomst op de stortplaats 832 levensgevaarlijke machinegeweerpatronen blijkt te bevatten. De patronen zijn vermoedelijk afkomstig uit de tijd van de Duitse bezetting.

5 Mevrouw W. Verburgh-Vink is geslaagd voor de zwarte band in het judo.

6 Ds. G. Aalbersberg, ds. H.R. Postma en kapelaan J.N. van Rossum spreken tijdens een pinksterbijeenkomst in het Oranjepark.

7 Gemeenschapszang met zieken en invaliden in de Grote Kerk. Het is een buitengewone bijeenkomst van de zaterdagse zangdienst *Kom zing met ons en doe als wij*. Dit is mogelijk gemaakt door een team van buschauffeurs, automobilisten, EHBO'ers, Rode Kruismensen en politiemensen.

La Bella Musica o.l.v. de heer Baijens wint een eerste prijs op een concours te Lienden.

Motorrenner Aart van Kooy behaalt in Tubbergen het Nederlands kampioenschap op de weg.

8 W.A. Leeksa is veertig jaar portier bij Lever's Zeep Maatschappij. Hij ontvangt de eremedaille in brons, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

9 De burgemeester opent aan de Hoogstraat de kunstwinkel VL 65 van Dick Brouwer, Cor van Dorp, Jan van 't Hof, Age Klink, Rob Kooman, Remi Poppe, Joop Stigter, Leendert Stolk, Yvonne Struys, Jack Tsang en Frits Vogel.

P. Hoogerwerf is de nieuwe voorzitter van het bestuur van de Spaarbank Vlaardingen. Hij volgt ir. A. van Buysen op.

10 Het bestuur van de Vereniging van Opleiders in de Gemeenteadministratie heeft A. Kranenburg, gemeentesecretaris, benoemd tot lid van het algemeen bestuur van de bestuurschool Noord-Holland.

11 Ruim vierduizend leerlingen van Vlaardingse openbare lagere en kleuterscholen vieren de Openbare Schooldag.

De Immanuelkerk (13 juni).

(Foto Roovers/Voet: collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr. T510/7).

De Commissie Bodem, Water en Lucht uit Rotterdam heeft een uitgebreid rapport gepubliceerd over de luchtverontreiniging en stelt dat het hard nodig is om op dit terrein samen te werken.

De door de Stichting Vlaardingse Bejaardenzorg georganiseerde dagtochten voor bejaarden zijn een groot succes. Er zijn achthonderd deelnemers.

13 Voor het eerst vindt er op zondag een kerkelijke inzegening plaats van een huwelijk. Dit gebeurt in de Immanuelkerk aan de Sneeuwbalstraat.

14 De Avondvierdaagse gaat van start met meer dan 5.600 deelnemers.

15 Er is weinig belangstelling in het Oranjepark voor de Youth for Christcampagne *Feest in de linnen kathedraal*.

16 De eerste paal is geslagen voor de bouw van vijftien eengezinswoningen aan de Vossiusstraat. De opdrachtgever is de pensioenverzekeringmaatschappij Progress te Rotterdam.

17 Mevrouw Th. A. Heusdens-Mansholt opent aan de Dr. Wiardi Beckmarsingel de Super Coop, een filiaal van de Coöperatieve Bakkerij en Verbruiksvereniging De Voorloper.

18 W.J. van der Windt, inspecteur bij de dienst van de Nederlandse Haringcontrole, vindt de in Vlaardingen aangevoerde haring zo goed dat zij kan worden aangeboden aan de koningin. De haring werd aangevoerd door de motortrawler VL 16 Voorloper. Loco-burgemeester H.K. van Minnen, reder ir. A. Hoogendijk van de N.V. Doggermaatschappij en W.J. van der Windt brengen de haring naar paleis Soestdijk, samen met schipper J. Jol, de twee plaatselijke controleurs L. van der Linden en M. Rijnsend. De chauffeurs A. Bravenboer en C. Vellekoop van taxibedrijf Kramer rijden de heren, inclusief de haring, met glanzend zwarte Mercedesen naar Soestdijk, alwaar koningin Juliana de haring in ontvangst neemt.

Bij Unilever Research Laboratorium (URL) is de Stichting Personeelsbouw opgericht. De stichting heeft als doel tachtig à negentig woningen in de wijk Holy te bouwen. De woningen worden door de deelnemers van tevoren gefinancierd en zijn 15% à 20% goedkoper in vergelijking met de traditionele wijze waarop een bouwopdracht wordt gegeven. Hoewel de stichting uit een kern van Unileverpersoneel is gevormd, beschouwen de initiatiefnemers haar niet als een zaak die uitsluitend Unilever aangaat.

19 De Stichting voor Huishoudelijke en Gezinsvoorzorging organiseert een show van eigengemaakte dameskleding in het Hoekpunt aan de Broekweg.

Christelijke Harmonievereniging Sursum Corda heeft een eerste prijs gewonnen op het Bondsconcours in Rotterdam.

De 51-jarige schilder S. van Aken en de 61-jarige H. van de Veer redden op het nippertje een 3-jarige tweeling van de verdrinkingsdood. De kinderen waren te water geraakt in de sloot bij de kampeerboerderij Hoogkamer.

22 1100 deelnemers van 27 scholen doen mee aan de Schoolsportdag. De groep van de Don Boscoschool eindigt als eerste.

23 Aan de Ary Koplaan is begonnen met de bouw van een dependance van het Groen van Prinstererlyceum.

25 Bij de tekenwedstrijd voor scholieren, bestemd voor

de kinderafdeling van het Holy Ziekenhuis, heeft Albert van Hattem de eerste prijs gewonnen met zijn tekening van het Liesveld.

28 De verloving van prinses Beatrix met de heer Claus van Amsberg wordt gevierd met een feestrede door de burgemeester en samenzang op de Markt. Een deputatie vertrekt naar paleis Soestdijk om het paar een brief van de burgemeester en een bokaal met bloemen aan te bieden.

De bedrijfsschool van de N.V. Machinefabriek A. Fontijne bestaat tien jaar.

J.J. Donkers verlaat om gezondheidsredenen de gemeenteraad.

Een Vlaardingse reder is veroordeeld tot twee boetes van f 1.500 wegens het verkopen van tweehonderd kantjes haring buiten de visafslag om. Hij zou deze hiermee hebben onttrokken aan de beoordeling van de autoriteiten.

29 De Chr. Bedrijfsbond voor de Metaalnijverheid en de Elektrotechnische Industrie houdt een rayonvergadering in Triangel.

30 De door de jeugdafdeling van het Leger des Heils gevoerde actie ten bate van het jeugdwerk, onder het motto *Jeugdleger doet aanval op Vettenoordsepolder*, heeft f 600,- opgebracht.

Muziekvereniging Insulinde geeft concerten in het Van Arkel Instituut in Soestdijk en het sanatorium Sonnevandijk te Harderwijk. De muzikanten nemen geschenken mee voor de patiënten. Deze werden ter beschikking gesteld door een aantal Vlaardingse middenstanders.

De detailhandelsschool aan de Westhavenkade ziet het leerlingen aantal stijgen. Voor het schooljaar 1965-1966 van de Christelijke Detailhandelsschool Beneden-Maas hebben zich al 68 leerlingen aangemeld.

Juli

Ir. A. van Buysen heeft afscheid genomen als voorzitter van het bestuur van de Stichting Spaarbank te Vlaardingen en is benoemd tot erevoorzitter.

Burgemeester Heusdens, voorzitter van het erecomité dat is ingesteld ter gelegenheid van de viering van het 60-jarig bestaan van voetbalvereniging Fortuna, overhandigt aan de voorzitter een spaarbankboekje met f 11.661,94.

Het is vanwege de woningwetbouw nu mogelijk om op de plaats waar volgens het uitbreidingsplan hoofdzakelijk mid-

denstandsbouw verwezenlijkt zou moeten worden 455 woningwetwoningen in de wijk Holy te realiseren. Tijdens de gemeenteraadsvergadering hierover weigert de VVD zich aan dit voorstel te verbinden.

In de Kamerlingh Onnesstraat is de Jhr. Mr. A.F. de Savornin Lohmanschool voor christelijk lager onderwijs geopend.

2 In het Kolpabad zijn ongeveer vierhonderd Nederlandse Jehova's getuigen gedoopt.

Twee liedjes van de 15-jarige Ad van Yperen, getiteld *Mijn papa* en *Mijn mama*, zijn door de platenmaatschappij Bovema op een grammofoonplaat vastgelegd.

6 De pianist Jos Vranken Arnoldszn. is in Antwerpen met de grootste lof geslaagd voor het pianistenexamen.

G.J. den Otter, scheidend directeur van de Technische School, opent het garagebedrijf Verheij N.V., dealer van het Duitse automerk Glas, aan de 4e Industriestraat.

G.J. van Noort is veertig jaar in dienst bij de firma J.A. Vogel. Hij ontvangt de eremedaille in brons, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

In het kader van het Holland Festival treedt de Christelijke Harmonievereniging Sursum Corda met veel succes op in het Kurhaus te Scheveningen.

Sursum Corda (6 juli).

(Foto Muns: collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr.P1008).

7 H.G. van der Linden, adjunct-directeur van het plaatselijke bijkantoor van R. Mees & Zoonen, neemt afscheid.

9 De marktprijzen van de maatjesharing klein bedragen f 171,- tot f 200,-. Maatjesharing groot brengt f 110,- tot f 120,- op.

10 Ds. W.J. Kolkert, hervormd predikant, viert zijn zilveren ambtsjubileum. Hij is ziekenhuispredikant en geestelijk verzorger van enkele bejaardentehuizen.

De Vlaardingse Hengelaars Bond opent het 15-jarig jubileum met een hengelconcours voor de jeugd.

12 Aan de Westhavenkade is het bureau voor sociaal toerisme geopend.

G. Wapstra van de Anti Revolutionaire Partij volgt zijn partijgenoot J.J. Donkers op in de gemeenteraad.

De ploeg van de Rennersclub De Coureur, bestaande uit Rudi Liebrechts, Sjaak Koevermans, Sjef Pieters, Jan Franken en de invaller Wim Liebrechts, wordt tweede bij de internationale wielersesdaagse. Individueel wordt Rudi Liebrechts derde.

13 J. Boogaard, hoofd van de Da Costaschool, is begraven op de Algemene Begraafplaats. Hij werd 62 jaar.

Aan de Hoogstraat/Westhavenplaats is een ijs- en koffiefbar geopend.

15 A. Hoogerwerf Lzn., notarisklerk op het kantoor van notaris G.H. Hindriks aan de Oosthavenkade, viert zijn 40-jarig dienstjubileum. Daarnaast is Hoogerwerf al 25 jaar secretaris van het leesgezelschap Ons Genoegen en 20 jaar penningmeester bij het Comité Nationale Gedenkdagen.

In de maand juni steeg het aantal ingeschrevenen voor een woning tot 2996.

20 De motortrawler VL 90 Caroline is overgedragen. De trawler werd in opdracht van de directie van de Visserij Maatschappij Vlaardingen N.V. gebouwd bij de Sleephelling Maatschappij Scheveningen.

22 Het eerste dames-polozevental van de Vlaardingse Zwem Club is gepromoveerd naar de eerste klasse.

Ds. W.J. Kolkert (10 juli).
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen. Nr.P425).

23 H. Waardenburg is veertig jaar in dienst bij de ENCK. Hij is onderscheiden met de eremedaille in brons, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

26 Voor het toekomstige woongebied in het noordelijk deel van de Holywijk moet de grond aldaar met 75 centimeter opgehoogd worden. Om dat te bewerkstelligen moet er 4,5 miljoen m³ zand opgespoten worden.

29 P. van der Lee neemt afscheid als beheerder van de brandweerkazerne.

31 Wethouder Van Minnen, voorzitter van het Comité Jeugdvakantievreugd, opent in het Oranjepark het Kindervakantiefeest.

Augustus

4 Op het terrein van Lever's Zeep Maatschappij slaat directeur ir. C. Losecaat Vermeer de eerste paal voor een nieuwe OMO-toren, een sproeidroogtoren voor synthetische wasmiddelen.

Aan de beeldenmars, georganiseerd door het Comité Vakantievreugd, doen bijna duizend deelnemers mee.

5 De gemeenteraad gaat akkoord met de zandopspuiting van het noordelijk deel van de wijk Holy. Wanneer het leningenplafond niet verhoogd wordt, is men bang dat volgend jaar te weinig geld overblijft voor andere bouwactiviteiten, waaronder het Liesveldviaduct.

Het is vrijwel zeker dat voor de omschakeling op aardgas de gemeente een bedrag van f 1,6 miljoen toegewezen zal krijgen. In Vlaardingen zullen 22.000 aansluitingen moeten worden omgebouwd.

P.J. de Bie, chef-elektricien, is veertig jaar in dienst bij HVO en ontvangt de zilveren eremedaille, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

6 In het Oranjepark wordt een wedstrijd gehouden in het opzetten van tenten in indianenstijl.

7 In park 't Nieuwelant is er een jeugdhengelconcours en een optocht met versierde fietsen, waaraan 112 kinderen deelnemen.

Hotel-restaurant Maas heeft door een interne verbouwing de beschikking gekregen over een kleine zaal die aan vijftig personen plaats kan bieden.

9 In de te Emmen gehouden zwemwedstrijden om het Nederlands kampioenschap vallen de volgende leden van VZC in de prijzen: Mirjam van Hemert wint de 100 meter vrije slag voor meisjes onder de zestien jaar. Tineke Maat wint de 50 meter vrije slag voor meisjes onder de twaalf jaar. Een estafetteploeg, bestaande uit Conny Buys, Mirjam van Hemert, Marja de Jong en Cora van der Veer, heeft het Nederlandse kampioenschap 4 x 100 meter estafette vrije slag voor meisjes gewonnen.

Hans van Rijswijk wint de zeepkistenrace die gehouden wordt in de Voorstraat.

10 Op de gemeentebegroting voor 1966 staat f 31,5 miljoen aan uitgaven.

J. van der Lugt is veertig jaar in dienst bij de gemeentelijke plantsoenendienst. Hij is onderscheiden met de eremedaille in brons, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

11 De burgemeester krijgt het eerste exemplaar aangeboden van de grammofoonplaat *Kom zing met ons en doe als wij*. Daarop staan liederen die Vlaardingse koren tijdens de zaterdagse interkerkelijke zangdienst ten gehore brengen in de Grote Kerk. De opbrengst gaat naar de restauratie van deze kerk.

Tijdens de Jeugdvakantieweken beleeft de jeugd veel plezier aan de opdrachtenwedstrijd, georganiseerd door de politie. Trudie Maarleveld en Dickie Kreukniet winnen de wedstrijd.

Mensen van veertien nationaliteiten bezoeken in het kader van een cursus van het NUFFIC (Netherlands Universities' Foundation for International Cooperation), het Cincinnati-gebouw en het stadhuis.

12 Op het plein aan de Floris de Vijfdelaan zijn kinderspe-
len.

13 De Nederlandse Vereniging van Modelbouwers orga-
niseert voor de jeugd zeilwedstrijden met zelfvervaardigde
scheepjes.

Een felle brand verwoest het pand van Hartogs meubelfabriek
aan de Westhavenkade.

De bezettingsgraad van het Holy Ziekenhuis is beneden de
ramingen gebleven. Dat wordt toegeschreven aan een tekort
aan medisch specialisten en geschoold personeel. De verliezen
zullen eveneens groter zijn dan was voorzien.

De bezetting van het politiekorps baart nog altijd zorg. Er zijn
op dit moment 108 man in dienst, terwijl dat er 113 moeten
zijn.

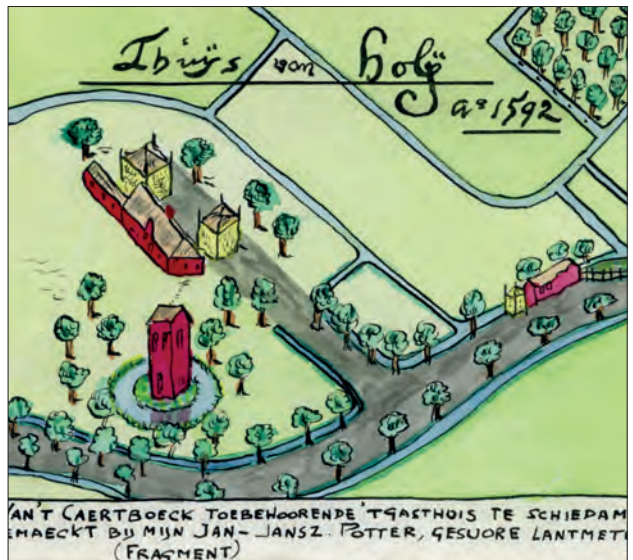
14 Een elftal van SVV uit Schiedam wint de Harry van
den Bergwisselprijs tijdens een voetbaltoernooi, georgani-
seerd door de v.v. Zwaluwen.

Ter afsluiting van het Kindervakan-
tiefest wordt er een jeugdhengelcon-
cours gehouden in de vijvers aan de
Boerhavestraat. Eveneens is er een
lampionoptocht en vuurwerk.

17 Aan de Holysingel zijn frag-
menten uitgegraven van een woontor-
ren van de voormalige ridderhofstad
Holy uit de 13e eeuw.

De 12-jarige Frans Brouwer legt aan
de Broekweg de eerste steen voor het
nieuwe café van zijn vader.

22 In de te Kopenhagen gehou-
den zweminterland Denemarken-
Nederland eindigt Gerard van Opstal
(VZC) op de 100 meter vrije slag voor
heren op de tweede plaats.

Het huis van Holy (17 augustus).
(Tekening A. Bijl Mz.: collectie Stadsarchief Vlaarding, nr.T705/47).

In de te Barcelona gehouden Jeugd Olympiade wordt de
zwemster Mirjam van Hemert (VZC) zesde op de 200 meter
vrije slag voor meisjes.

Clubhuis De Haven (24 augustus).
(Foto H.K. van Minnen: collectie Stadsarchief Vlaarding, nr.T614/66).

23 Er wordt gewerkt aan de oprichting van een Raad voor Milieuhygiëne. De raad zal zich niet alleen met luchtverontreiniging bezighouden, maar ook met de vervuiling van water en bodem. Er zal snel een centrale meld- en regelkamer van de luchtverontreiniging voor het hele Waterweggebied moeten komen.

24 In verband met de doorbraak naar het Liesveldviaduct zijn er verschillende panden gesloopt, waaronder het oude pand aan de Hoogstraat van de Benzo-Rijwielfabriek, het clubhuis De Haven en het voormalige Zeemanshuis aan de Westhavenplaats.

Het gemoderniseerde Corsettenhuis van de firma Gez. De Rave aan de Hoogstraat is heropend.

25 Carolientje Buschmann, de kleindochter van de voorzitter, opent aan de Hoflaan het nieuwe gebouw voor de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor de Beneden-Maas.

Er komt schot in de plannen voor een nieuw padvinderscentrum bij de boerderij Broekweg 249. Er zijn o.a. plannen om op het terrein een rioolaansluiting te realiseren.

De nieuw te bouwen openbare kleuterschool in de wijk Holy zal de naam Kievit krijgen. Mej. J.M. Broere wordt voorgedragen als hoofdleidster.

28 Mevrouw mr. Chr. A. de Ruyter-de Zeeuw, lid van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, opent de nieuwe jachthaven van de watersportvereniging De Bommeer aan de Vlaardingse Vaart.

29 In de Pniëlkerk neemt ds. H.J. Heynen afscheid als voorganger van de gereformeerde kerk van Vlaardingen.

D.A. de Ligt is veertig jaar in dienst bij N.V. Machinale Kuiperij te Maassluis. Hij is onderscheiden met de eremedaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

31 Kapelaan Th.A.M. van den Akker van de St. Joannes de Dooperparochie is benoemd tot kapelaan te Voorburg. Hij wordt opgevolgd door Siegfried Dobbe, pater van de Congregatie der Passionisten.

Het duizendste verkeersongeval van dit jaar is geregistreerd. Dit ongeval betrof het slippen van een bromfiets op de Oosthavenkade.

September

1 Wethouder Van Minnen opent aan de Floris de Vijfdelaan in de Westwijk de Kohnstammschool, een openbare school voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden.

3 De gemeenteraad besluit om de exploitatie van de gemeentelijke zeevishal per 1 januari 1966 te beëindigen. In deze hal aan de Koningin Wilhelminahaven is in 1965 geen vis meer afgeslagen.

4 De winkelgalerij Promenade-Zuid aan de Dr. Wiardi Beckmansingel is officieel geopend.

5 Ds. J.E. van Veen is in de Rehobothkerk bevestigd als eerste jeugdpredikant van Vlaardingen.

6 Wethouder Van Minnen steekt in Holy de eerste spade in de grond voor de bouw van een tijdelijk winkelcentrum, de Midhal.

De openbare Van Maerlantschool opent de deuren. Hoofd van deze school is de heer Van Marion.

De fabriek van polyfosfaten op het terrein van ENCK/Deltachemie is definitief stilgelegd omdat deze niet meer rendabel is.

7 Op het terrein aan de Sperwerlaan is de eerste paal geslagen voor de bouw van een complex van 84 flatwoningen en 48 garages. Opdrachtgever is de Vereniging tot Verbetering der Volkshuisvesting Patrimonium's Woningen.

Mej. J. Vons is veertig jaar in dienst bij N.V. Vlaardingsche Machinefabriek I.A. Kreber en is onderscheiden met de eremedaille in goud, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

8 Het circus Toni Boltini komt voor twee voorstellingen naar Vlaardingen. De tent staat op het braakliggende terrein naast de Joannes de Dooperkerk.

Tijdens de algemene ledenvergadering van de Christelijke Korfbalvereniging Oranje-Nassau ontvingen W. Benjert en mevrouw J. Benjert-Bot de gouden bondsspeld voor 25 jaar lidmaatschap.

9 In het Holy Ziekenhuis gaat de Ziekenomroep Holy van start. Medewerking wordt verleend door de Radiogroep Minjon, afdeling Vlaardingen.

De Vlaardingse judoleraar Chris de Korte vertrekt voor een jaar naar Japan. Hij zal zich daar aan universiteiten en dojo's (oefenplaatsen) verder bekwamen in de judosport.

10 Na modernisering zijn heropend: de textielzaak van S.J. Hoekstra Het Zwaantje aan de P.K. Drossaertstraat en de behangzaak Boerdam aan de Jacob van der Wintstraat.

Tijdens opgravingen, uitgevoerd door de Rotterdamse archeoloog C. Hoek, zijn bij de Burgemeester A. van Walsumlaan

Op het Groen van Prinstererlyceum is een talenpracticum in gebruik genomen. Daar wordt les gegeven met behulp van een bandrecorder.

De Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen in Vlaardingen houdt een streekmiddag, waaraan 120 vrouwen deelnemen.

16 Ter gelegenheid van de viering van het 35-jarig jubileum van de Vlaardingse Vrijwillige Brandweerliedenvereniging Door Oefening Vaardig zijn er brandweerdemonstraties op de Oosthavenkade.

Opgraven van funderingsresten van het voormalige kasteel Steenhuizen (10 september).

(Foto H.K. van Minnen: collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr.T705/17).

de funderingsresten uitgegraven van de 13e- of 14e-eeuwse woontoren van het voormalige kasteel Steenhuizen. Ter hoogte van de huidige Prinses Beatrixlaan zijn funderingsresten gevonden van de Joffer Achtenwoning.

Tafeltennisvereniging Intiem 55 viert haar tweede lustrum in zaal Triangel.

11 De nieuwe apotheek Walrave aan de Hoflaan is officieel geopend.

Henk Benjert wint de burgemeester mr. J. Heusdens wisselprijs bij de zeilwedstrijd met Valken op de Vlaardingse Vaart.

11 en 12 Het 25-jarig bestaan van Mixed Hockeyclub Pollux wordt gevierd met een receptie, autorally, jeugdontmoetingen en een jubileumtoernooi.

12 De Coöperatieve Bakkerij en Verbruiksvereniging De Voorloper UA is gefuseerd met de Coöperatie Door Eendracht Sterker te Schiedam. De nieuwe naam is Coöperatie Nieuwe Waterweg.

14 t/m 18 In het Weeshuis exposeert de vereniging De Verzamelaar.

15 Locoburgemeester Van Minnen opent het nieuwe pand van CGA aan de Hoogstraat.

Aan de Kethelweg is de eerste paal geslagen voor de bouw van een uloschool, in opdracht van de Vereniging voor Chr. Schoolonderwijs. Bij de school wordt ook een gemeentelijk gymnastieklokaal gerealiseerd.

De Indiase ambassadeur bezoekt enkele Vlaardingse bedrijven, waaronder Drukkerij Van Dooren N.V.

17 De Luxe Broodbakkerij Den Boer en Van der Houwen N.V. aan de Van Hogendorpstraat wordt na een verbouwing heropend. Er is nu ook een nieuwe ruimte voor zelfbediening.

H.J. Langbroek is 25 jaar in dienst bij Van Neerbos' Industrie en Handelsmaatschappij. Hij ontvangt de legpenning van de Maatschappij voor Nijverheid en Handel.

18 Ruim tweeduizend wandelaars lopen mee in de vijfde nationale wandeltocht van de Vlaardingse Politie Sport- en Ontspanningsvereniging.

De Bloemenactie van de Commissie *Kom zing met ons en doe als wij* is een groot succes. Er zijn meer dan tweeduizend boeketten uitgereikt. Er is veel belangstelling van radio en televisie.

22 Locoburgemeester Van Minnen opent aan de Van Baerlestraat de drogisterij Flardinga van het echtpaar F.R. Kwakkelstein.

23 De kiloactie ten bate van de Chr. Vereniging Ons Kinderhuis te Genk in België heeft vijfduizend kilo aan levensmiddelen opgebracht.

24 Er is een tekort aan gymnastieklokalen voor de schooljeugd in de Westwijk. Hoewel deze niet geheel aan de eisen voldoet wordt, onder het motto *Beter iets dan niets*, gebruikgemaakt van sportschool Van Gorsel aan de Van Viandenstraat.

W.H. Verbrugge is veertig jaar in dienst bij de gemeente Vlaardingen en ontvangt de eremedaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

25 Ds. G. Lans opent in het Weeshuis de jeugdweek van de Vlaardingse Jeugdgemeenschap met de tentoonstelling *Twintig jaar naoorlogs jeugdwerk te Vlaardingens*.

De Unicefwandelmars telt 1300 deelnemers.

27 Aan de Boerhaavestraat is de eerste paal geslagen voor de bouw van vier torenflats.

Er is ingebroken in het warenhuis Kofa-Hofstee aan de Hoogstraat. Er is f 34.000,- ontvreemd.

28 In een toonkamer aan de Schiedamseweg is een voorlichtingscentrum voor het gebruik van aardgas geopend.

J.N. de Rooij, hoofd van de afdeling administratie, is veertig jaar in dienst bij het Unilever Research Laboratorium. Hij is onderscheiden met de eremedaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

M.H.L. Weststrate en drs. H.P.M. van der Drift zijn gekozen tot lid van het dagelijks bestuur van de Rijnmondraad.

In de Liesveldtearoom houdt het Vlaardings Kunstcentrum de jaarvergadering. Men wacht nog op een rapport over de culturele behoeften in de stad. De commissie van de gemeente moet het rapport aanleveren. De belangstelling voor de activiteiten is zeer gering.

Het geheel vernieuwde en gemoderniseerde Café Restaurant De Serre en zaal Muzanda aan de Goudsesingel worden heropend.

Met een informele bijeenkomst in het pand Hogelaan 9 wordt het bedrijfsapostolaat van de r.-k. kerk geopend.

Oktober

1 Wegens het 10-jarig bestaan van de personeelsvereniging Gezamenlijk Streven en Werken (GSW) is er voor de leden een feestavond in Muzanda.

Er is een geschil tussen de gemeenten Vlaardingens, Rotterdam, Schiedam, Maassluis, Ridderkerk en Spijkenisse en de firma Dura Coignet over het bedrag dat de gemeenten voor drieduizend woningen moeten betalen. Volgens de gemeente heeft Dura ongeveer f 1 miljoen teveel omzetbelasting berekend. De arbitragecommissie wordt ingeschakeld.

De Boerhaavestraat. (27 september)
(Collectie Stadsarchief Vlaardingens, nr.T61/5).

De gemeente wil in flatgebouwen stortkokers aanbrengen. Die moeten de vuilnisbakken vervangen.

2 Automobielbedrijf Eigenraam organiseert een Najaars Aktie Rit ten bate van de Commissie *Kom zing met ons en doe als wij*. De opbrengst bedraagt f 882,-.

Na een verbouwing is banketbakkerij Smulders aan de Van Hogendorpstraat heropend.

3 Mannenkoor Orpheus geeft samen met het Tsjechische Chor der Prager Lehrer een concert in een uitverkochte Stadsgehoorzaal.

4 Het hospitaalschip van het Nederlandse Rode Kruis, het motorschip Henry Dunant, vertrekt uit de Buitenhaven voor een tocht met patiënten uit o.a. Maasland, Maassluis en Vlaardingens.

Advertentie van banketbakkerij Smulders (2 oktober).

FEEST !

FEEST !

FEEST !

bij banketbakkerij C. Smulders

A.s. zaterdag 2 oktober om 9.00 uur heropenen wij onze geheel gemoderniseerde zaak.

Ter gelegenheid hiervan geven wij iedere klant bij besteding van tenminste f 4,50

een zakje eigen fabrikaat Room True-café.

Als extra bieden wij u aan

een feest Pompadour-cake voor f 2,75

Verder een zeer exclusieve sortering gebak, koekjes enz.

Wij verwerken uitsluitend roomboter !

Banketbakkerij C. Smulders

VAN HOGENDORPSTRAAT 29

TELEFOON 5029

Nederlands Katholiek Vakverbond Vlaardingen start met een sociale school nieuwe stijl. De lessen worden één avond per week gegeven in de ULO-school aan de Boslaan.

P. Boschman, ambtenaar van jeugdzaken, opent in het Weeshuis het nieuwe clubhuis van de Vereniging Oecumenische Jeugd.

7 In het gebouw van de Christelijke Openbare Leeszaal en Bibliotheek opent secretaris G. van der Burg de nieuwe leeszaal en de tentoonstelling *Leven en werken van dr. Albert Schweitzer*.

De verbrandingsgassen, uitgestoten door fabrieken, veroorzaken schade aan de tuinbouwgewassen in het Westland.

8 De burgemeester opent het kantoor van de Algemene Bank Nederland op de hoek van de Hoflaan en de Schiedamseweg.

Ter gelegenheid van het 12½-jarig bestaan van constructiebedrijf HOJA is er een feestavond in Muzanda.

De gemeenteraad besluit het schetsplan voor een begraafplaats in de wijk Holy verder uit te werken. De kosten voor de begraafplaats worden geraamd op bijna f 2 miljoen.

8 en 9 De verkoop van werkstukken, gemaakt door bewoners van het flatgebouw voor bejaarden aan de Billitonlaan, brengt f 4.500 op.

9 Het groepshuis van de padvindergroep 1 Willem de Zwijger is geopend op een terrein naast de padvindersboerderij aan de Broekweg en krijgt de naam Dillenburg.

De 17-jarige Gerard Ploegh behaalt de zwarte band judo. Hij is leerling van sportschool Van Gorsel.

10 Honderden verzamelaars komen naar De Harmonie voor de Nationale prentbriefkaartenruilbeurs, georganiseerd door de plaatselijke afdeling van de Nederlandse Vereniging "De Verzamelaar".

12 De Vlaardingse vrijwillige brandweerliedenvereniging Door Oefening Vaardig (DOV) viert haar 35-jarig bestaan in Triangel. Commandant H. Groeneveld ontvangt uit handen van burgemeester Heusdens de gesp voor 35 jaar trouwe dienst.

J.J. Sierat is vijftig jaar in dienst bij de firma H. van Toor Jz. Hij ontving de gouden draagmedaille van het Centraal Gedistilleerd Bureau.

14 De Friese Vereniging Lyts Begjin opent het winterseizoen met de revue *Hjir is die ein fan wei*.

Het filiaal van De Gruyter aan de Schiedamseweg is heropend.

Op de bijeenkomst van de Commissie Zeevarenden van de hervormde kerkeraad zijn 366 pakketjes voor zeevarenden bijeen gebracht.

Zaal Excelsior (21 oktober).

(Foto Roovers/Voet: collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr. T420/31).

16 en 17 Het gewest Zuid-Holland van de Algemene Nederlandse Unie van Muziekverenigingen organiseert een solistenconcours in De Harmonie.

18 De burgemeester opent aan de Broekweg het café-restaurant Markant van J. Brouwer.

20 Met lucifers spelende kinderen in de Meerkoetstraat veroorzaken brand. Het vuur ontstaat onder een dekzeil met opgeslagen kisten glas. De schade bedraagt f 4.000.

21 De Federatie Vrouwelijke Vrijwillige Hulpverlening organiseert in zaal Excelsior een contactavond met de bewoners van de wijk Holy.

22 Op een terrein aan de Lepelaarsingel is de eerste paal geslagen voor de bouw van een meet- en regelstation ten behoeve van de N.V. Nederlandse Gasunie.

23 J. Seij wint het hengelconcours van de Combinatie van Vlaardingse Personeelsverenigingen in park 't Nieuwelant.

24 Jubileumdienst in de Grote Kerk ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Nederlandse Zondagsschoolvereniging.

Er wordt van het voorstel afgezien om een lus te maken bij de afrit van het Liesveldviaduct. Het skelet voor het tweede deel van het viaduct is nu vrijwel klaar, maar zoals het zich nu laat aanzien blijft dit miljoenenwerk nog zeker vier jaar renteloos liggen.

De 72-jarige alleenwonende J. Dijkshoorn is dood aangetroffen in zijn woning aan de Van Riebeeckstraat.

26 Ch. Buschmann neemt op 74-jarige leeftijd afscheid als voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor de Beneden-Maas.

Kledingmagazijn Van der Borden in de Fransstraat viert het 12½-jarig bestaan.

27 In het Weeshuis opent wethouder Van Minnen de tentoonstelling *Wat leeft en groeit*, georganiseerd door de plaatselijke afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging.

De gift die het gemeentebestuur ontving ter gelegenheid van de opening van het gebouw van de ABN-bank wordt gebruikt voor de uitbreiding van de collectie van het Visserijmuseum.

29 De gemeente schaft voor f 9.500 twee Daf-personenwagens aan voor het Gemeentelijk Energie- en Waterleidingbedrijf.

Wethouder Weststrate neemt ontslag omdat hij de functie van Gecommitteerde van Rijnmond heeft aanvaard.

Lino Lorenzini slaat de eerste paal voor de uitbreiding van het terrazzobedrijf van zijn ouders aan de 3e Industriestraat.

De nieuwe vestiging is geopend van automobielbedrijf Victoria, merkdealer van Mercedes, aan de Van Beethovensingel.

Bij Bakkerij Van den Berg in de Emmastraat is een machine geplaatst voor het automatisch vullen van 'bokkenpootjes'.

L. van Brandwijk is veertig jaar in dienst bij de ENCK en ontvangt de eremedaille in brons, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

30 Ter gelegenheid van de viering van het 110-jarig bestaan van het Leger des Heils geeft het Stafmuziekkorps een concert in de Pniëlkerk.

31 In de Maranathakerk wordt L.R. Krol bevestigd als predikant van de gereformeerde kerk van Vlaardingen.

November

1 De erevoorzitter A. Kauffeld ontvangt de gouden speld van voetbalvereniging DVO.

G.J. de Bruin is veertig jaar in dienst bij de Koninklijke Hollandia Fabrieken van Melkproducten en Levensmiddelen N.V. Hij ontvangt de eremedaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau

1-5 1200 Vlaardingers worden opgeroepen voor het Cara-bevolkingsonderzoek, met als doel aandoeningen van de ademhalingsorganen te voorkomen.

2 26 meisjes hebben hun intrek genomen in het zusterhuis van Het Zonnehuis.

3 In de Emmastraat is het nieuwe bedrijfspand van Vleeshandel Smit N.V. geopend.

F.J. Kerkhoven, voorzitter van wijkorgaan 't Nieuwelant, is teleurgesteld over de houding van het college van B en W met betrekking tot het wijkorgaan. Volgens Kerkhoven is het college meer bezig om het prestige van de stad te vergroten dan het welzijn van de bevolking te verhogen.

4 Een aantal leerlingen van de Christelijke Huishouden en Industrieschool heeft voor de tweede maal de wisselbeker gewonnen in de etalagewedstrijd. De Vlaardingse boekhandelaars schreven de wedstrijd uit ter gelegenheid van de Kinderboekenweek.

6 De vijfde Klaprooswandeltocht, georganiseerd door de wandelsportvereniging Liberty, brengt ongeveer 1.600 deelnemers op de been.

De Prinses Irenegroep van de Nederlandse Padvindsters bestaat twintig jaar. Dit wordt gevierd met een boerenkermis op het terrein van de Nieuwe Matex.

9 Aan de Nijverheidsstraat is de eerste paal geslagen voor een kantoorpand. Het GAK zal er o.a. in worden gehuisvest.

Het bevrijdingskoor geeft een concert in Triangel ter gelegenheid van de viering van zijn 20-jarig bestaan.

10 Mevrouw Th. A. Heusdens-Mansholt opent aan de Sperwerlaan de Midhal, waar twaalf winkels onderdak hebben gekregen.

De Midhal (10 november).
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr.563/10).

Wethouder De Bruijn slaat aan de Spechtlaan de eerste paal voor de bouw van 55 luxeflats met centrale verwarming.

De 5-jarige impasse tussen de gemeente en de dierenbeschermers duurt voort. Het Gemeentelijk Energie- en Waterleidingbedrijf wil uitbreiden en daarom moet het dierenasiel vertrekken. De gemeente biedt ze een plek aan in de Broekpolder naast de vuilnisbelt. De dierenbescherming wil echter naar de buitenweide in het Oranjepark langs de Hogelaan.

Aan de Churchillsingel vinden archeologen de resten van twee boerderijen, waarvan de oudste rond het jaar 1500 is gebouwd op een terp. Dit boerderijencomplex is bekend als de Jacob Janszn-Cockwoning.

11 Met het dirigeren van het Tamboers- en Pijperkorps De Pijpers opent wethouder Van Minnen het nieuwe clublokaal in het Weeshuis.

12 De eerste plaat die werd opgenomen van *Kom zing met ons en doe als wij* wordt gepresenteerd in het NCRV-radioprogramma *Onder de Hoogtezon*.

Uit het algemeen verslag voor de begroting blijkt dat er een schrikbarend groot parkeerprobleem is. Ook is er veel kritiek op de verkeerssituatie in de binnenstad.

W.J.M.A. van Bueren is één van de prijswinnaars geworden in de Nationale Foto- en Smalfilmwedstrijd *Camera-Natura*.

13 Duizenden kinderen verwelkomen Sint-Nicolaas.

15 De banketbakkerij firma Jan Boer aan de Westhavenplaats bestaat vijftig jaar.

Vanaf nu bestaat de mogelijkheid om rechtstreeks met West-Duitsland en West-Berlijn te telefoneren.

16 De burgemeester en zijn echtgenote kopen de eerste kinderpostzegels van dit jaar in het postkantoor aan de Westhavenkade.

Een groep van de Schietvereniging Wilhelmina heeft de Van Dalenwisselbeker gewonnen in de kringschietwedstrijden.

Kapsalon Liebrechts in de Van Baerlestraat is geopend.

De 35-jarige H. Apotheker-ten Hoorn, moeder van een 10-jarige dochter, is door een misdrijf om het leven gekomen. De vermoedelijke dader is de volgende dag opgedregd uit de Pol-dervaart bij Schiedam.

17 In de koffiekamer van het stadhuis wordt de oprichting van de plaatselijke afdeling van de Vereniging tot Steun aan het Astmafonds een feit. L. Maat wordt voorzitter.

Vlaardingers vermaken zich op het ijs.

De Vereniging tegen Luchtverontreiniging in het Nieuwe Waterweggebied richt zich tot het college van Gedeputeerde Sta-

De opgelegde Vlaardingse vleetloggers (22 november).
(Foto A.J. van Druten: collectie Stadsarchief Vlaardingen).

ten over het uitblijven van beslissingen van de gemeente en de trage afhandeling van bezwaarschriften.

19 Het katholieke bejaardentehuis wordt aangesloten op de kerktelefoon. De bewoners kunnen nu ook genieten van de gemeenschapszang in de Grote Kerk. Bejaarden in andere tehuizen konden dat al veel langer.

Auto Mij. Vink & Co. aan de Soendalaan wordt geopend.

20 De Chr. Jeugdvereniging Liefde en Vrede organiseert een instuif, met een optreden van de Rotterdamse beatgroep The Red Skyscrapers.

De geheel vernieuwde bedrijfshal van automobielbedrijf P.A. van der Kooy aan de Kortedijk is heropend.

22 B. Sprij's Hout- en Meubelindustrie N.V. bestaat veertig jaar. B. Sprij sr. is veertig jaar directeur en ontvangt de eremedaal in brons, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

Het echtpaar F. van Aggelen-Dashorst is 65 jaar getrouwd. De burgemeester en zijn echtgenote bieden het echtpaar hun gelukwensen aan.

De laatste Vlaardingse vleetloggers zijn verkocht voor de sloop. Het betreft: motorlogger VL 70 Hendrik & Jan van de N.V. Zeevisscherij Maatschappij Holland, de stoomlogger VL 85 Bertina, de motorloggers VL 79 Maas en VL 78 Vlaardingen van de Visscherij Maatschappij Vlaardingen N.V. en de motorlogger VL 89 Jan en Ineke van G. Kornaat's Handelsmaatschappij N.V. De Vlaardingse vissersvloot bestaat nu uit 17 trawlers.

23 In Excelsior wordt een Zwarte piettenbal gehouden, georganiseerd door de jongerensociëteit Club Salut Les Diables.

24 M. van Ree opent een zelfbedieningslevensmiddelenbedrijf aan de Sweelinckstraat.

Muziekvereniging Voorwaarts promoveert naar de afdeling E, de op één na hoogste klasse, vanwege haar sublieme optreden in Leiden.

25 De firma N. Verboon aan de Westhavenplaats, handel in parfumerieën en lederwaren, bestaat 75 jaar.

Tijdens de langdurige begrotingsdebatten moet de burgemeester de spreekwoordelijke lont onder de wethouderszetel van Van Minnen verwijderen. Deze wordt beticht van autoritair beleid, betreffende het rapport over het cultuurbeleid. Hij zou het rapport een te persoonlijke teneur willen geven.

26 De gemeenteraad stelt de begroting voor 1966 vast zonder hoofdelijke stemming. De burgemeester is ontevreden over de gevolgde procedure. Er zijn 110, veelal te lange, redevoeringen gehouden. Veel van wat er deze week werd gezegd hoort eigenlijk in de commissies thuis.

27 Wethouder Van Minnen opent in het Weeshuis het nieuwe lokaal van het clubhuis De Haven.

Henk van Oosten wordt voor de vijfde maal judokampioen van Vlaardingen en mag de wisselbeker nu houden.

29 Het rederijpand van de Zeevisserij Maatschappij en Haringhandel voorheen A. Verboon aan de Koningin Wilhelminahaven Zuidoostzijde, is verkocht aan de Rotterdamse wasmiddelenindustrie Kortman en Schulte N.V.

Wethouder Van Minnen neemt plotseling ontslag. De kritiek op zijn beleid tijdens de afgelopen begrotingsbesprekingen maakt verdere samenwerking onmogelijk.

De Vlaardingse vestiging van het bankierskantoor firma R. Mees en Zoonen is vijftig jaar in Vlaardingen gevestigd.

30 De burgemeester heeft aan de Van Baerlestraat het bijkantoor van de Coöperatieve Raiffeisenbank geopend.

De heren R.C. Bruin, C. Coppers en W. Slingeland, leden van de Schietvereniging Wilhelmina, hebben het meesterkruis behaald tijdens de te Apeldoorn gehouden nationale schietwedstrijden.

Er staat een stevige noordwesterstorm, die schade veroorzaakt aan keten op bouwterreinen.

December

1 Een inzameling voor de inrichting van een tehuis van de Vereniging Helpt Elkander aan de Schiedamseweg heeft f 18.500 opgebracht.

De wijk Holy krijgt een rijdend consultatiebureau aan de Sperwerlaan.

Wethouder De Bruijn opent in Triangel de 18e tentoonstelling van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.

De opbrengst van de jaarlijkse bazaar van de NVV-vrouwenbond in het Volksgebouw bedraagt ongeveer f 1.500.

2 De Vlaardingse Schoolvereniging voor Neutraal Bijzonder Onderwijs is opgericht.

In samenwerking met de Fotowacht Nederland organiseert

de *Nieuwe Vlaardingsche Courant* op de Markt een fotowedstrijd met de titel *Het stadhuis in de kiekkast*. Daarvoor is grote belangstelling. Deelnemers konden met behulp van een "monsterflits" van 8½ miljoen lumen - de firma Zuidgeest leverde daarvoor twee formidabele accu's aan - foto's maken van het stadhuis.

3 M. van Toor is vermist na het omslaan van een booreiland in de Chinese Zee.

4 De voormalige zeevishal is in gebruik genomen voor de stalling van pleziervaartuigen tijdens de winter.

5 Een torenhijskraan is omgewaaid op een bouwterrein aan de Arij Koplaan.

7 Wethouder G. Walstra heeft de Vlaardingse Commissie Zeemanswelvaren geïnstalleerd.

Aan de Vetteoordskade is de eerste paal geslagen door mevrouw C. Arzamanidis-Van der Lee voor de bouw van een kantoor en magazijn ten behoeve van de Oude Lijnbaan N.V.

De automobiellclub Die Flardinga Ruiters, voorheen een ruitersclub van groente- en melkboeren, houdt voor de leden een Sint-Nicolaaspuzzelrit.

De kosten voor de afbouw van het Liesveldviaduct zijn veel hoger dan gedacht.

P. Maat wint de hoofdprijs, een Daffodil personenauto, in de Sint-Nicolaasactie Altijd Prijs, georganiseerd door het Middenstands Aktie Fonds. Hij is inmiddels begonnen met rijlessen.

Het EVAG-reisbureau is naar de Schiedamseweg verhuisd. Het touringcarbedrijf, stalling en werkplaats blijven in de Willem Beukelszoonstraat.

9 Het bestuur van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten heeft het gemeentebestuur meegedeeld dat met de restauratie van de molen Nooitgedacht zeer hoge kosten gemoeid zullen zijn en dat het daarom van de molen afziet.

Het touringcarbedrijf van EVAG in de Willem Beukelszoonstraat (7 december).

(Foto J. Borsboom: collectie Stadsarchief Vlaardingen, nr.T48/73).

Aan de Melis Stokelaan is de F.J.F. van Hasseltschool geopend. Het betreft een school voor gewoon lager onderwijs van de Vereniging voor Christelijk Schoolonderwijs.

Het Medisch Opvoedkundig Bureau voor Vlaardingen en omstreken aan de Parkweg is na verbouwing heropend.

10 Een zware noordwesterstorm en hevige regenval zorgen voor een in dit jaar hoogst gemeten waterstand van 2.95 m. boven Normaal Amsterdam Peil.

De Vlaardingse Rotaryclub bestaat tien jaar. Ter gelegenheid daarvan krijgt het padvinderscentrum aan de Broekweg een vlaggenmast met toebehoren cadeau.

Jac. Dunweg aan de Oosthavenkade 4 opent een nieuwe kapszaak aan het Burgemeester de Bordesplein.

Aan het station wordt een van hout opgetrokken tijdelijk plaatskaartenkantoor in gebruik genomen. Het oude gebouw wordt gesloopt.

Voor de CHU is tot lid van de gemeenteraad benoemd L. de Snaijer. Hij volgt de opgestapte Van Minnen op.

11 Een ploeg van de plaatselijke afdeling van de Koninklijke Vereniging EHBO eindigt op de tweede plaats tijdens de in Schiedam gehouden kringwedstrijden.

Rudi Liebrechts eindigt als eerste op de 1500 meter hardrijden tijdens de IJsselcupsschaatswedstrijden in Deventer.

12 Gerard Ploegh en Jan Valk winnen ieder een zilveren ooievaar tijdens een te 's-Gravenhage gehouden judotoernooi.

Tijdens de te 's-Gravenhage gehouden nationale zwembwedstrijden winnen de VZC-leden Anja But, Mirjam van Hemert, Kees Smit en Cora van der Veer een eerste prijs.

13 Dr. C. Moerman heeft op een tentoonstelling, georganiseerd door de Postduivenvereniging De Adelaar, met zijn inzending snelvliegende duiven het kampioenschap gewonnen.

Er is een kerstplaat uitgekomen van de 15-jarige Ad van Yperen met The Shepherds.

15 De parfumerie-schoonheidssalon Willy aan de Hoogstraat is in gebruik genomen.

De Turkse keeper Ogus Turhan heeft een contract bij voetbalclub Fortuna. Hij is na de Joegoslaaf Mirco Lazarevic de tweede buitenlandse speler.

De heer A. Meerman wordt gekandideerd om wethouder Van Minnen op te volgen.

16 De gemeenteraad houdt een besloten vergadering van twee uur over de benoeming van de gemeentearchivaris. Het voorstel van het college van B en W wordt teruggenomen.

17 Het Eerste Vlaardingse Reisbureau van de firma P. van der Hoek verhuist naar een nieuw pand aan de Schiedamseweg.

18 Juffrouw C. van Embden neemt afscheid als hoofd van de zondagsschool van de Bethelkerk. Zij heeft dit werk ruim vijftig jaar gedaan. Zij ontvangt uit handen van burgemeester Heusdens de eremedaille in goud, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

De 17-jarige Kees Senten slaagt voor de zwarte band judo.

19 De 19-jarige Fred Trooster, opvarende van de Spido-boot Koningsplaat, redt een 56-jarige man die vanaf de Maasboulevard in het water was gesprongen.

21 De leerlingen van de Ds. Hendrik de Cockschool hebben duizend stuks speelgoed bijeengebracht voor de kinderen van Griekse arbeiders in ons land.

De Commissie Zeevarenden, de hervormde kerkeraad Vlaardingen en de hervormde Zeemansraad Maasmond Rotterdam organiseren in de Immanuëlkerk een kerstviering voor koopvaardijgezinnen.

22 De sluiswerken van de Vijfsluizen worden gesloopt in verband met de demping van de Poldervaart en de aanleg van de toegangswegen naar de Beneluxtunnel.

In de Grote Kerk is een kerstconcert van Sursum Corda.

23 Onder het motto *Heel Vlaardingen zingt het oude kerstlied* is er een volkskerstzang in de Grote Kerk. De sa-

Vijfsluizen (22 december).
(Collectie J. Borsboom).

menzang is georganiseerd door het Vlaardings Konvent van Kerken.

J.P. Jungerius wint de fotoflitswedstrijd *Het stadhuis in de kiekkast*.

De muziekschool Dominant aan de Markt wordt geopend.

24 Een oud-papieractie, uitgaande van de Stichting oecumenische hulp aan kerken en vluchtelingen, heeft f 1.000 opgebracht.

25 De Holykapel aan de Torenvalklaan, een noodkerk van de hervormde gemeente en de gereformeerde kerk, is in gebruik genomen.

27 Dichte mist veroorzaakt een botsing tussen een aantal auto's op rijksweg 20. Een 43-jarige vrouw komt daarbij om het leven. Acht personen raken gewond.

Simon de Keijzer is veertig jaar in dienst bij Lever's Zeep Maatschappij. Hij krijgt de eremedaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

31 De oliebollenactie voor de inrichting van een huisvljtklokaal in het bijgebouw van de Immanuëlkerk heeft f 2.400,- opgebracht.

JOHN DITIECHER

KRONIEK VAN VLAARDINGEN 2015

Voor de samenstelling van deze kroniek is informatie gebruikt uit het AD, Groot Vlaardingen, Waterweg Vooruit, www.Vlaardingen24.nl, www.de-Vlaardinger.nl, www.vlaardingen.nl, gemeentelijke (digitale) nieuwsbrieven en websites van politieke partijen en sportverenigingen.

Januari

1 Een paar cijfers: Vlaardingen gaat het nieuwe jaar in met 71.645 inwoners. 4.625 van hen zijn werkzoekend, 2.150 inwoners ontvangen een bijstandsuitkering. In Vlaardingen zijn 34.927 woningen.

Het aantal woninginbraken, overvalen en straatroven neemt het afgelopen jaar met 32% af ten opzichte van 2013. Desondanks zijn er 295 inbraken, 6 overvallen en zo'n 22 straatroven. Het aantal gestolen fietsen stijgt met 43% tot 840.

2 Bijna 3.000 kinderen leven zich zes dagen lang uit bij Jeugdstad, dat voor het tweede jaar gehouden wordt in familietheater Flamingo.

5 Inwoners van Vlaardingen horen burgemeester Bert Blase op de sociale media zijn nieuwjaarstoespraak uitspreken maar zien daarbij de mond van Vlaardingse dubsmashqueen Cherraine Hollenberg.

De 77-jarige Marinus Nobel wordt tijdens de nieuwjaarsreceptie van het Mannenkoor Orpheus, waaraan hij sinds 1993 verbonden is, koninklijk onderscheiden. Marinus vervulde bij het koor een flink aantal taken en functies. Daarnaast is hij al veertien jaar vrijwilliger bij Seniorenwelzijn.

6 Het college van burgemeester en wethouders kent een extra bijdrage toe aan de Stichting Nationale Gedenkdagen Vlaardingen om op 5 mei 2015 '70 jaar bevrijding' op een bijzondere manier te herdenken.

8 Vogelaars lopen al enkele dagen met kijkers en televisies rond bij de Frieslandlaan, omdat daar de Oosterse tortel is waargenomen. Die leeft normaal in Centraal-Azië.

De brandweer redt een man uit zijn woning aan de 2e Van Leyden Gaelstraat nadat de meterkast vlam vat.

Honderden mensen staan bij het Geuzenmonument stil bij de schietpartij bij *Charlie Hebdo* in Parijs.

Bijeenkomst naar aanleiding van schietpartij bij Charlie Hebdo (8 januari). (Foto: Vlaardingen24).

Onbekenden bestoken de Al-Hijra moskee in de Kuypersstraat met een brandbom met verf. Vermoedelijk een reactie op de gebeurtenissen bij Charlie Hebdo.

9 Wethouder Arnout Hoekstra geeft bij zwembad De Kulk het startschot voor de Spierathlon, een sportief evenement voor 150 kinderen van de basisscholen Het Visnet, Het Kompas en De Schakel. De kinderen beginnen zwemmend, daarna fietsen zij rondjes langs de Vaart en ze eindigen hardlopend bij atletiekvereniging Fortuna. De actie brengt € 705 op voor Spieren voor Spieren.

10 Storm veroorzaakt schade aan daken en wateroverlast. Uit veiligheidsoverwegingen wordt de markt op het Veerplein afgeblazen.

13 Showbrassband Thalita vindt een nieuw onderkomen omdat na veertig jaar de locatie aan de Surinamesingel moet worden verlaten. Bij Kindcentrum De Ark krijgt de muziekclub een repetitieruimte met opslagmogelijkheid voor instrumenten en uniformen.

15 De samenwerking met Schiedam en Maassluis, een culturomslag en een bezuinigingstaakstelling zijn de drie belangrijkste opgaven voor de nieuwe gemeentesecretaris Anneke Knol-van Leeuwen.

16 De bewonersorganisatie De Toekomst in Holy-Zuid-Oost moet voor eind van het jaar een nieuwe locatie vinden

23 Door een stroomstoring zitten ongeveer 1.600 huishoudens in Vlaardinger-Ambacht een aantal uur in de kou.

24 De zeillogger De Balder meert na een grootscheepse restauratie van een jaar af op zijn vaste ligplaats tegenover Museum Vlaardingen. Overeenkomstig de oude traditie wordt op de toren van de Grote Kerk de bal gehesen.

Cees Goudswaard wordt in het zonnetje gezet omdat hij vijftig jaar lid is van CION. Eerst als voetballer waarbij hij veertien jaar in het eerste speelde en daarna zo'n vijftien jaar als trainer.

25 Fortuna-atleet Loek van Zevenbergen vestigt bij zijn debuut in het Nederlands indoorteam drie nieuwe

clubrecords. Een domper voor Fortuna is de inbraak in het wedstrijdsecretariaat waarbij ook vier laptops verdwijnen.

26 Het Geuzencollege krijgt voor de tweede keer het predicaat Excellente School.

27 Het college van burgemeester en wethouders verhoogt eenmalig met € 20.000,- de subsidie van Stichting Vlaardingen In Beweging voor het terugdringen van overgewicht en obesitas van jongeren.

De Balder keert na restauratie weer terug (24 januari).
(Foto: Roel Dijkstra).

omdat de gemeente het huidige onderkomen aan de Meeuwenstraat wil slopen.

19 Op vier basisscholen begint vandaag de techniekweek. Gastdocenten komen lessen techniek geven en er zijn werkbezoeken aan Irado en het College VOS en het Science Centre van de Technische Universiteit in Delft waar de leerlingen opdrachten gaan uitvoeren.

Vanwege de weersomstandigheden gaat de koudweerregeling van start. Daklozen en thuislozen kunnen zonder onthaalpas terecht bij De Elementen aan de Nijverheidsstraat.

20 Wethouder Ruud de Vries leest voor bij Jenaplanschool 't Kompas en kinderopvang Villa Kakelbont tijdens het voorleesontbijt waarmee de jaarlijkse Nationale Voorleesdagen beginnen.

De kosten van de renovatie van het stadskantoor en het stadhuis zijn ruim € 10 miljoen onder het beschikbaar gestelde budget gebleven.

Organist Aad Zoutendijk (29 januari).
(Foto: Roel Dijkstra).

28 Tijdens de Kunstenaarswandeling, georganiseerd door het Serviceteam, tonen Susan Ruiters, Dike Hof, Arno Bauman en Elly Dijkshoorn hun werk en vertellen over hun drijfveren.

De jeugd verzamelde rond de jaarwisseling maar liefst 3.414 kerstbomen. Prijswinnaars Wouter, Emma, Diederik, Julian en Daan krijgen elk een cadeau.

29 Aad Zoutendijk kon niet vermoeden, toen hij in november 1974 werd gevraagd het orgel in de Grote Kerk te bespelen, dat hij deze dag zijn tweeduizendste lunchconcert zou verzorgen.

De gemeenteraad gaat na een lang debat akkoord met een opknappplan van € 180.000,- voor het Veerplein rond de vestiging van V&D.

Damiëndo Peroti wordt uit tien genomineerden verkozen tot nieuwe junior Stadsdichter.

30 Burgemeester Blase ontvangt, in aanwezigheid van mevrouw Van Veldhuizen, kleindochter van schipper Bot van de Voorwaarts, het eerste exemplaar van een documentaire van cineast Knut Georg Flo over de VL 103 Voorbode. Het schip vol springstoffen ontploft op 20 april 1944 in het Noorse Bergen. Daarbij komen 119 mensen om het leven, 600 raken zwaargewond en 4.500 lichtgewond. Duizenden woningen worden ernstig beschadigd en dertig schepen zinken.

De vier Vlaardingse shantykoren trekken voor de tweede keer samen op bij een optreden in de Stadsgehoorzaal.

31 In Sporthal Westwijk judoën dit weekend ruim zevenhonderd judoka's tijdens de vijfendertigste editie van het grootste judotoernooi van Vlaardingen.

Februari

1 Na dertig jaar verdwijnt de tearoom in het historisch winkeltje De Zeeman op de Hoogstraat.

4 De Nieuwe Vogelbuurt krijgt steeds meer vorm. Nu worden bijvoorbeeld de eerste nieuwe straatnamen bekend: IJsvogelstraat, Putterstraat, Winterkoningstraat, Wilde Eendstraat, Boomkleverstraat en Musstraat. Voor zo'n 430 nieuwe eengezinswoningen worden wel 860 flatwoningen gesloopt.

Mantelzorgers krijgen vanaf dit jaar geen mantelzorgcompliment meer. De wijze van invulling van de mantelzorgwaardering gaat over naar de gemeenten en Vlaardingen wil het geld benutten voor activiteiten gericht op mantelzorgers.

5 Anne en Suus Ottens, ambassadeurs van de Kids Climate Conference 2014, overhandigen burgemeester Blase de *Klimaatbundel 2014* met aanbevelingen om de toekomst van de aarde veilig te stellen. Deze bundel kwam tot stand tijdens de derde Kids Climate Conference van 154 kinderen uit Nederland en Vlaanderen met beslissingsmakers uit het bedrijfsleven.

Door een brand in een woning wordt een deel van de flat aan de Koninginnelaan ontruimd. De bewoners worden opgevangen bij Het Zonnehuis.

Museum Vlaardingen en Vopak komen overeen dat Vopak het museum zowel financieel als op het gebied van veiligheid gaat ondersteunen.

6 Van de gevoelstemperatuur van -5° buiten de Van Kampenschool hebben de leerlingen weinig last, want juist deze dag is de 'warme truiendag' waarbij de leerlingen met dikke truien en mutsen aandacht geven aan de opwarming van de aarde en hun eigen rol daarin.

7 Vandaag kunnen mensen voor de 25ste keer terecht bij het repaircafé in de Westwijk. In de afgelopen tijd konden

Het vijftiendertigste repaircafé (7 februari).

(Foto: Roel Dijkstra).

de 38 vrijwilligers ruim 75% van zo'n 850 voorwerpen repareren.

Voor de aanleg van het derde spoor van de Hoekse Lijn, onderdeel van de ombouw tot metroverbinding, sneuvelen aan de George Stephensonweg en de Mr. L.A. Kesperweg tientallen bomen.

9 De bushaltes op het Liesveldviaduct worden richting Hoogstraat verplaatst als impuls voor de Hoogstraat en om de Hoogstraat beter bij het Liesveld te betrekken.

11 In de informatie- en gamebus van Nederland Schoon bereiden de leerlingen van Dagschool Erasmus hun deelname aan het jaarlijkse afvalproject voor.

12 De Johannes Calvijnschool wint de VETstrijd, waarbij tien scholen zoveel mogelijk gebruikt (frituur)vet inzamelen. De school wint behalve een gastles door het Hoogheemradschap van Delfland een verdriedubbeling van de waarde van het ingezamelde vet.

13 De DCMR kreeg over 2014 voor Vlaardingen 387 meldingen over stankoverlast, zo'n kwart minder dan in 2013, terwijl de meldingen over geluidsoverlast toenamen van 622 naar 640.

14 Drie wedstrijden had Korfbalvereniging Vlaardingen nodig voor de laatste drie punten voor het kampioenschap in de derde klasse. De vreugde van het team is er niet minder om.

17 Het College van BGW gaat samen met inwoners, bedrijven, instanties en organisaties de Stadsagenda voor 2015-2030 opstellen. Men wil antwoord op vragen als 'Hoe willen we dat de stad zich ontwikkelt, en welke plannen en ideeën staan ons voor ogen?' Eind van het jaar besluit de gemeenteraad over de voorstellen.

18 Fee Vollaers van De Hoeksteen en Bo Dortland van het Spectrum winnen de voorronde van de Nationale Voorleeswedstrijd.

20 De bewaakte gratis fietsenstalling aan de Van Riebeeckstraat waar vorig jaar ruim 50.000 fietsen gestald werden, is uitgebreid tot in totaal 315 plekken. Dit moet helpen het grote aantal fietsendiefstallen te verminderen.

22 Op verdenking van fietsendiefstal worden vijf jongeren aangehouden. Zij vallen door de mand na het 'lenen' van een lokfiets, voorzien van een zendertje.

27 Bezoekers van Museum Vlaardingen krijgen lang voor de echte opening, tijdens de speciale MuseumNacht, een exclusieve theatrale rondleiding, bijgelicht met zaklampen.

28 Komt hij er nu wel of komt hij er nu niet? Na veel discussie in het gemeentebestuur is de kogel door de kerk en wordt Look J. Booden als stadsdichter geïnstalleerd door wethouder van cultuur Cees Oosterom.

Maart

2 Nabestaanden van Cor Remmerswaal, lid van het Geuzenverzet, dragen vijftig brieven en kaarten over aan het Stadsarchief. Cor schreef die na zijn arrestatie in 1941 vanuit diverse concentratiekampen aan zijn vrouw en kinderen. Cor kwam om het leven in 1945, een paar dagen voor de bevrijding van het kamp Mauthausen-Gusen.

3 Het gemeentelijk kantoorpand op de hoek van de Hoflaan en de Emmastraat wordt een medisch centrum met onder meer een HOED (Huisartsen Onder Een Dak). Van de vier partijen die een bod uitbrachten, is deze bestemming maatschappelijk gezien het meest interessant.

Look J. Booden lost Mirjam Poolster af als stadsdichter (28 februari).
(Foto: Vlaardingen24).

7 Schermvereniging Trefpunt viert uitbundig het 50-jarig bestaan. Na de opening door wethouder van sport Hoekstra blijft het nog lang gezellig.

8 Een grote uitslaande brand op de hoek van de Westhavenkade en de Parallelweg verwoest het partycentrum Prikewater en het gemeentepand waarin onder meer Minters, dienstverleners op welzijnsgebied, is gehuisvest.

9 En weer is het beeld van Pomona in het Oranjepark doelwit van vandalisme. Dit keer ligt de Romeinse godin languit gevloerd op het grasveld.

11 Sanne Molenaar van het Lyceum Vos vertegenwoordigt Vlaardingen tijdens de provinciale finale van de voorleeswedstrijd Read2me! voor brugklassers.

12 De mannen van waterpolovereniging ZVVS ontvangen tijdens het sportgala de Sportpenning van de gemeente Vlaardingen. Ook karateka Joyce Huiskens, zwemster Nadya Putter en atleet Teo Maat die elk een WK-medaille hebben behaald, worden gehuldigd.

Met namen als Het Louwelant, Ambachtsheerstraat en Nachtwachtstraat vertellen de zeven nieuwe straten van De Buitenplaats Van Ruytenburch samen het verhaal van de buitenplaats van de ambachtsheren van Van Ruytenburch.

Uitreiking Geuzenpenning aan Free Press Unlimited (13 maart).
(Foto: Vlaardingen24).

13 Minister Lilianne Ploumen reikt tijdens een indrukwekkende bijeenkomst de Geuzenpenning uit aan Leon Willems, directeur van Free Press Unlimited. Die organisatie wil betrouwbaar nieuws beschikbaar maken en houden voor iedereen, speciaal in landen zonder persvrijheid, in oorlogsgebieden of in landen op weg naar democratie. Free Press Unlimited ondersteunt in ruim veertig landen lokale mediaprofessionals waarvan een aantal de plechtigheid bijwoont.

14 De gemeente overlegt met Groenservice Zuid-Holland over het verleggen in de Broekpolder van het fietsparcours om het hondenuitlaatgebied heen. Loslopende honden en mountainbikers op het zelfde pad 'bijten elkaar'.

18 De opkomst bij de Provinciale Staten Verkiezingen is nog geen 43% (in 2011 was dit 50%). De PVV krijgt 17,78% van de stemmen, gevolgd door de SP met 15,24%. Bij de Waterschapsverkiezingen is de opkomst 38,5%, de Algemene Waterschapspartij Delfland haalt de meeste stemmen.

Vierhonderd basisschoolleerlingen van Kindcentrum Prins Willem Alexander, Kindcentrum De Ark, Dr. Bavinck, Open Vensters en De Hoeksteen ondervinden tijdens de sponsorloop Wandelen voor Water hoe zwaar zes kilometer lopen met zes liter water op je rug is. Dit jaar liepen de kinderen voor een project in Jemen.

19 Het Stadsarchief ontvangt het archief van de Stichting Algemeen Ziekenhuis die het Holy Ziekenhuis exploiteerde. Daarin bevinden zich ook stukken van haar voorganger de

Dodehoek-training scholieren (24 maart).
(Foto: Flashphoto).

Een 73-jarige man overlijdt in het ziekenhuis nadat een automobilist hem op zijn brommer op de Westlandseweg aanreed.

22 Het spinning event Spin for Live, waarbij ruim achthonderd deelnemers zich in het zweet trappen, levert ruim € 102.000,- op voor de Stichting Villa Joep. Die stichting strijdt tegen neuroblastoom kinderkanker.

23 Malle Babbe wint de UITbinker 2014, de wisseltrofee die de gemeenteraad in 2004 instelde om een goed uitgaansklimaat te bevorderen. De titel Uitschenker gaat naar Dita Poldervaart van Hendrik's Huyskamer. De publieksprijs is voor Gallo d'Oro.

24 Kinderen van de groepen 8 van de basisscholen onderzoeken de gevaren van de dode hoek van grote vrachtauto's tijdens een Veilig-op-weg training georganiseerd door Jumbo Wuyts en de politie. Bovendien keuren medewerkers van Kortenhof de fiets van elke scholier.

Opening natuurontdekklein (26 maart).
(Foto: Roel Dijkstra).

Vereniging voor Ziekenverpleging. Bij elkaar bijna 23 strekkende meter bestuursarchief over de periode 1948-1999.

Twee weken nadat Ramon nog aanwezig was bij het eerste *Vrienden van Ramon de Rond* voetbaltoernooi, overlijdt hij aan kanker. Hij werd de laatste periode het voorbeeld voor velen die net als hij tegen de ziekte strijden.

21 Zo'n 135 Vlaardingers die rond moeten komen van een minimuminkomen bezoeken een verwendag in de Windwijzer voor onder andere een massage of een bezoek aan kapper of pedicure. Zij zijn uitgenodigd door de Voedselbank, de Kleedbank, Spring Foundation en Sociale Zaken.

ken van de zalen. Het College van B&W heeft als enig aandeelhouder besloten dat per 1 augustus 2015 de BV Stadsgehoorzaal stopt. Die datum eindigt het dienstverband van alle medewerkers. De gemeente begeleidt de medewerkers van werk naar werk.

25 Wethouders Van Harten en De Vries planten samen met Vlaardingse basisschoolleerlingen bomen op de Nationale Boomfeestdag. De meeste bomen komen op plekken waar eerder bomen verdwenen door werkzaamheden of door aantasting door de iepziekte.

26 Precies vijftig jaar nadat Arie en Jannie Wapenaar hun slagerij op de Dr. Wiardi Beckmansingel openden, vierten hun kinderen dit jubileum samen met personeel en klanten.

Bij basisschool Het Anker nemen leerlingen samen met wethouder Hoekstra het natuurontdekkplein in gebruik. Het resultaat van het bewonersinitiatief om de wijk mooier, beter en leefbaarder te maken. Op het plein zijn onder andere een bessenhoek, wilgentunnel en frambozenmuur.

Komend seizoen zal Karlijn Petri de hockeysters van Pollux coachen. Daarmee is de cirkel voor haar rond, want bij Pollux begon de voormalig international haar hockeycarrière.

27 Atletiekvereniging Fortuna en de gemeente tekenen na een langdurige discussie over garanties over toekomstige verzakkingen van de baan een huurovereenkomst voor het complex in de Broekpolder.

Burgemeester Blase sluit café YOLO, beter bekend als De Nieuwe Buren, voor onbepaalde tijd wegens het overtreden van de Wet wapens en munitie. Of en wanneer het café weer open mag, hangt af van het verdere politieonderzoek.

28 Remi Poppe en wethouder Hans Versluys openen de Moestuin in de buurt aan de Parallelweg. Buurtbewoners en drie basisscholen gaan op de gemeentegrond aan de Parallelweg groente verbouwen.

30 Leonidas-Dovido turnt vanaf nu samen met turnvereniging Triade en de springgroep Star aan de Zwanensingel. Op één van de tennisbanen is een vaste turnaccommodatie ingericht.

31 De TaskForce zzp'ers krijgt de financiering van de plannen voor zzp-huisvesting in de voormalige brandweerkazerne aan de Hoflaan niet rond. De gemeente vraagt nu aan Heijmans Vastgoed BV naar de herontwikkeling van de kazerne te kijken.

Het afgelopen schooljaar verlaten 136 jongeren voortijdig het onderwijs. In het jaar ervoor waren het er nog 157. Vanaf 2006 een daling van 5,1% naar 2,6%, gunstig ten opzichte van Rijnmond (3,0%), maar wel hoger dan landelijk (1,9%). De daling in Vlaardingen volgt op de gezamenlijke aanpak door scholen, gemeenten en het Steunpunt Jongeren.

Bij de viering van het 60-jarig bestaan van het Deltahotel ontvangt burgemeester Blase het eerste exemplaar van het boek over de historie van het hotel. Het hotel werd destijds mede gefinancierd met geld vanuit het Marshallplan.

April

1 Het beheer en de verzorging van de dieren van de dierenweide die al meer dan 75 jaar in 't Hof is, komt in handen van de vereniging Dierenweide Het Hof. Een initiatief van buurtbewoners die zo voorkomen dat de dierenweide door bezuinigingen verdwijnt.

De komende zes maanden mag men ook na elf uur 's avonds weer uit glas drinken op cafeterrassen. Het glasverbod was eerder ingesteld omdat veel glasscherven op de openbare weg belandden. Afspraken moeten dat nu voorkomen.

Geen gereconstrueerde mammoet voor de bezoekers die op de aankondiging afkomen dat die mammoet vandaag kan worden bekeken, maar met Vulcaan Mammoet, de nieuwste aanwinst van de Vlaardingse Bierbrouwerij, wordt 1 april toch nog gezellig.

2 Er komt meer voorlichting om overbewoning door tijdelijke arbeidsmigranten te voorkomen. Verhuurders worden geïnformeerd over de regels voor kamerverhuur en arbeidsmigranten die slachtoffer zijn van misstanden, ontvangen hulp. Daarnaast verscherpt de gemeente de controles.

Ben en Els Arons vieren hun 60-jarig huwelijk. Generaties Vlaardingers hebben bij zwemschool Arons leren zwemmen. Ook nu nog is het echtpaar actief bij het zwemmen betrokken.

De Dagschool Erasmus luidt met een lente-ontbijt de lente in. Aan gezellig gedekte tafels genieten de leerlingen van gekookte eieren, heerlijk brood en beleg.

Het verzoek van de Reddingsbrigade Vlaardingen om opnieuw de intrek te kunnen nemen in de voormalige brandweerkazerne vindt ontwikkelaar Heijmans Vastgoed BV niet haalbaar. De bestemming moet speciale toegevoegde waarde voor het gebied hebben.

3 Een storm beschadigt zes historische replica's van torens uit de vroege Middeleeuwen onherstelbaar. De torens, die vorig jaar op de Markt het decor vormden bij het symposium van de Stichting Slag Bij Vlaardingen, waren door kinderen op de Bouwspeelplaats Holy gebouwd.

7 Het college van burgemeester en wethouders stemt in met de sloop van het door brand getroffen voormalig belastingkantoor. Ook partycentrum Prikkewater gaat tegen de vlakte.

8 De gemeente stimuleert inwoners zelf huishoudelijke hulp te regelen in plaats van dit via gemeentelijke zorgbudgetten aan te vragen. Inwoners van zeventig jaar of ouder en mantelzorgers kunnen tot het eind van dit jaar gebruik maken van een regeling die er mede op gericht is de werkgelegenheid in de zorgsector zoveel mogelijk te behouden.

Handbalvereniging HWC en de korfbalverenigingen Oranje Nassau en Spirit gaan vanaf volgend seizoen samen verder als SC Twist.

9 Wethouder Van Harten plant samen met bewoners-

groep KoBo de KoBoom. De bewonersgroep heeft meerdere wijkdeals met de gemeente. Vorig jaar is bijvoorbeeld een speeltuin gerealiseerd. Op dit moment werken ze aan de groenstrook in de Koningstraat. In deze groenstrook komt nu de KoBoom.

In de Nieuwe Vogelbuurt onthullen directeur-bestuurder Harrie Bosch van Waterweg Wonen en wethouder Versluijs een projectbord als startsein van de verbetering van het speelpark De Kindervallei in de nieuwe wijk. In het park komen drie zones: rustig, actief en wild & avontuurlijk.

10 Bij integrale controles bij bedrijven op bedrijventerreinen Groot Vettoord en de Vergulde Hand ziet de brandweer tekortkomingen maar deelt ook complimenten uit. Stedin Netbeheer constateert bij een garagebedrijf fraude aan zowel de elektriciteits- als de gasmeter.

13 Zo'n zeshonderd brugklasleerlingen doorkruisen de stad tussen locaties waar zij tijdens Culture Candy van kunst, cultuur en erfgoed kunnen proeven. Na een toespraakje door wethouder De Vries vertrekken de brugklassers in groepen naar diverse locaties voor actieve workshops en inspirerende voorstellingen.

Leerlingen van de groepen 8 van de basisscholen klimmen op de fiets voor het praktijkgedeelte van hun fietsexamen. Vanaf de Boslaan fietsen de basisschoolleerlingen langs lastige verkeerspunten en kritisch toekijkende controleurs. Het verkeersexamen wordt georganiseerd door Jumbo Wuijts samen met de politie.

14 Albert Heijn koopt het naast de winkel gelegen wijkcentrum Holy aan de Aristide Briandring. In het gebouw komen de personeelsruimtes en kantoren, waarna de winkel wordt uitgebreid.

De politie houdt zes kinderen van een jaar of twaalf aan die samen zo'n vijftientig ruiten van een pand aan de Zuidbuurtseweg zouden hebben ingegooid.

15 De DCMR Milieudienst Rijnmond gaat buitensportverenigingen de komende maanden informeren over het voorkomen van geluidsoverlast. Ook worden geluidsmetingen uitgevoerd. Aanleiding zijn de klachten die de DCMR regelmatig

De plaatsing van de boomstamkano (21 april).
(Foto: Roel Dijkstra).

krijgt bij toernooien en clubfeesten.

16 De Josephina wint de zesde editie van Broekpolder Regatta, de zeilwedstrijd met historische Westlanders, waarbij zonder motor zeilend, jagend en bomend de strijd wordt gevoerd.

17 Het botert nog niet echt tussen de ondernemersvereniging IKV en de gemeente. Met op de achtergrond de onvrede over het Vlaardingse aanbestedingsbeleid doen beide partijen uitspraken die over en weer niet lekker vallen.

18 Een succesdag voor de waterpoloërs van ZVVS. De vrouwen promoveren voor het eerst naar de eerste klasse en de mannen handhaven zich in de eredivisie.

21 De in 2005 door gemeentelijke archeologen gevonden boomstamkano wordt op zwevende balken in de hal van Museum Vlaardingen geplaatst. De kano wordt één van de trekpleisters van het museum.

22 De gemeentelijke sectie Toezicht en Handhaving ver-

huist naar het Duurzaamheidscentrum in 't Hof. Door het schrappen van de subsidie is dat gebouw vrij.

Onderzoek van de GGD naar risico's voor de gezondheid bij recreatie in de Broekpolder leert dat er geen gezondheidsrisico's zijn bij de huidige vormen van recreatie zoals de Mudrun en de Survivalrun.

Negentien jaar nadat Peter Boer tijdelijk voorzitter bij zwemclub VZC werd, draagt hij, na onder meer fusies met De Walrus en de Schiedamse Zwemvereniging en de nodige bezuinigingsoperaties, de voorzittershamer van ZVVS over aan Fenny de Graaf.

23 Bram Keizerwaard neemt afscheid als rector van het Groen van Prinstererlyceum. Honderden leerlingen, collega's, vrienden en vertegenwoordigers uit de politiek drukken Bram de hand.

Burgemeester Blase speldt Gerardus Madern bij zijn afscheid als kinderchirurg een Koninklijke onderscheiding op.

Paul Westerdijk, 73 jaar oud, overlijdt op de fiets onderweg van Den Haag naar Vlaardingen. Paul was onder meer één van de oprichters van de Historische Vereniging Vlaardingen en voorzitter van de stichting Collecties Jan Anderson.

24 Tijdens de jaarlijkse lintjesregen ter gelegenheid van Koningsdag ontvangen elf Vlaardingers een koninklijke onderscheiding.

Op OBS De Singel sneuvelen records. Alle leerlingen lopen mee in de sponsorloop die geheel ten goede komt aan de Roparun. Een geslaagde invulling van de Koningsspelen.

Koperdieven stelen de leuning van de toegangstrap aan de voorkant van het pand van het Fonds Schiedam Vlaardingen e.o. Behalve de vier meter lange leuning verdwijnt ook ander koperwerk.

29 Bij CWO leren keepers van acht tot achttien van vier profkeepers de fijne kneepjes van het vak tijdens de nationale keepersdag Zuid-Holland.

Mei

1. Burgemeester Blase spelt Perry Muller een koninklijke onderscheiding op. Perry was van 1979 tot 2013 lid van de vrijwillige brandweer Vlaardingen. Nu neemt hij afscheid als beroeps-brandweerman bij de Veiligheidsregio Rotterdam.

Het VVV agentschap Vlaardingen opent samen met de museumwinkel van Museum Vlaardingen de nieuwe locatie in de ontvangsthallen van het museumgebouw.

2 De 11-jarige Bo Dortland presenteert een keertje het *Jeugdjournaal*, de prijs voor het winnen van de Jeugdjournaal-presentatiewedstrijd.

Het is druk in de Bethelkerk bij het vieren van het 40-jarig bestaan van het Streekmuseum van Jan Anderson. Er verschijnt een jubileumboek en het museum opent 40 dagen aaneen de deuren.

Mevrouw van Zelm-Hoogendijk is de 1000e bezoeker van het Repair Café. Met een VVV-bon, maar wat belangrijker is, een gerepareerde rollator, gaat zij weer huiswaarts.

4 Ingetogen en indrukwekkend is de dodenherdenking op het Verploegh Chasséplein. Zeventig jaar na afloop van de Tweede Wereldoorlog wonen nog veel mensen de plechtigheid bij.

5 Ongeveer tweehonderd veteranen komen op het stadhuis bijeen tijdens de Vlaardingse veteranendag die dit jaar op Bevrijdingsdag valt omdat Nederland zeventig jaar geleden bevrijd werd. De veteranen wonen de feestelijkheden bij, waaronder 'operatie Manna', waarbij een B25 Mitchell broodjes dropt.

6 De watersportverenigingen De Kulk en Buitenlust langs de Vlaardingse Vaart lijden onder een inbraakgolf. Op 33 bootjes is flink huisgehouden. Behalve dat er veel schade is, verdwijnen gereedschappen, eten, drinken en keukengerei.

11 Leerlingen uit het Tsjechische Moravská Třebová, die op uitwisselingsbezoek zijn, geven in het stadhuis een concert. Eerder waren leerlingen van basisschool De Klimop daar op bezoek.

12 Vlaardingen Werkt gaat officieel van start aan de Dirk de Dordelaan. Tijdens de opening krijgen De Klussenploeg, kapsalon Mooi voor Minder en fietsreparatieplaats Heel Vlaardingen Fietst extra aandacht. Vlaardingen Werkt wil de participatie van kwetsbare bewoners versterken en de leefbaarheid in de stad vergroten.

Voor het tweede jaar helpen leerlingen van het Lyceum VOS met de aanleg van de bloementuin en de moestuin bij het vrijwilligersproject Stadslandbouw Van Ruytenburch. In het kader van een schoolproject maken zij zes weken het leven van een stadsboer mee.

13 Wethouder Hoekstra heropent het Mamacafé in een groter onderkomen in BSO Mundo aan de Binnensingel. In dit Mamacafé kunnen (groot)ouders en verzorgers van jonge (klein)kinderen ervaringen en ideeën uitwisselen en workshops volgen.

Bij het project Politiekids, een samenwerking tussen de gemeente en de politie, maken kinderen van zes tot en met tien jaar kennis met het politiewerk. Dit keer nemen de politiekids het op tegen zakkenrollers tijdens de centrummarkt. Ze waarschuwen onder andere mensen waarvan de tas op de rug open staat.

15 Hoofdtrainer van Zwaluwen Adrie Poldervaart wint de Rinus Michels Award. Collega-trainers van het VVON verkiezen hem tot beste trainer in het amateurvoetbal.

19 De bibliotheek gaat zich richten op jeugd en educatie, laaggeletterdheid en de zelfredzaamheid van inwoners. Het filiaal in de Waalstraat blijft bestaan, maar dat in Holy wordt kinderbibliotheek. Ook de Westwijk en de Babberspolder krijgen kinderbibliotheken. Wel krijgen die drie locaties servicepunten voor volwassenen.

20 Karlijn Geurts wordt bij de finale van de jaarlijkse landelijke kenniswedstrijd voor basisschool leerlingen winnaar Toptoets 2015. Zij schrijft het beste campagneplan voor bibliotheken.

Het zit niet mee met de renovatie van het in slechte staat verkerende Leski-pand. Afgelopen maand ging de bij de renovatie van het pand betrokken eigenaar/projectontwikkelaar Kroon Vastgoed failliet. De mogelijkheden voor een doorstart van de herontwikkeling worden onderzocht.

Maaltijd ter verwelkoming vluchtelingen (26 mei).

(Foto: Roel Dijkstra).

21 Vijftien partijen ondertekenen de overeenkomst voor samenwerking in de Sociale Wijkteams Vlaardingen. In de overeenkomst staat onder meer hoe de sociale professionals van de verschillende organisaties met elkaar samenwerken om inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen bij hulpvragen.

De Food Inspiration Academy (FIA), de nieuwe mbo-opleiding voedingsmiddelentechnologie, komt in het voormalig stadskantoor aan de Industrieweg. Steensma Food Ingrediënts en Lentiz onderwijsgroep treden op als gastheer voor de opleiding. Steensma maakt het gebouw binnen vijf jaar geschikt voor de FIA. Tot die tijd worden de studenten tijdelijk gehuisvest op een van de scholen van Lentiz onderwijsgroep.

26 Om de Syrische vluchtelingen in de stad welkom te heten serveren Vluchtelingenwerk en Lucas' Cooking een maaltijd in de Lucaskerk.

27 Twee toekomstige bewoners van De Buitenplaats Van Ruytenburch slaan de eerste paal voor uiteindelijk 175 woningen. De paal staat vol met de wensen van de toekomstige bewoners voor de buitenplaats.

Ineke Nieuwstraten, onder meer voorzitter van de plaatselijke afdeling van Amnesty International, ontvangt dit jaar de Gouden Haring. Zij treedt daarmee toe tot het Genootschap van Gouden Haringdragers dat zich via projecten inzet voor de stad. Zo'n project, dat binnenkort start, is de restauratie van oude glas- en loodramen van de Grote Kerk.

Een auto ramt de pui van de Primera aan de Dirk de Deraldelaan. Het veiligheidsglas weerstaat de klap niet, maar het hekwerk erachter wel. Na twee mislukte pogingen gaan de daders er vandoor.

30 In de publiekshal van het stadskantoor wordt tijdens de Open Ateliers het beeld *Ode aan de Haring* van kunstenaar Jeroen Verhoeff onthuld. Jeroen brengt met zijn kunstwerk een hommage aan de haring en de haringvangst.

Tijdens de eerste regionale open bedrijvendag Waterweg Werkt! nemen inwoners een kijkje achter de bedrijfspuilen van grote en kleine bedrijven in de regio Nieuwe Waterweg Noord.

Beschilderen eerste paal De Buitenplaats Van Ruytenburch (27 mei).
(Foto: Ron van Rossum)

Juni

1 De komende weken wordt een gedeelte van de Broekpolder ten noorden van het klauterwoud gesaneerd en opgehoogd ter voorbereiding van de bouw van het Educatief Archeologisch Erf. Die bouw begint in de zomer van 2016.

2 Het Meldpunt Discriminatie presenteert aan leerkrachten uit het basisonderwijs het materiaal voor "spring maar achterop, een lespakket over vrijheid en gelijkheid", dat leerlingen stimuleert na te denken over vooroordelen, samenleven, mensenrechten en democratie.

3 Seniorenwelzijn opent in samenwerking met Middin aan de Gedempte Biersloot een ontmoetingsplek voor senioren.

4 Aan boord van Zr. Ms. Vlaardingen draagt burgemeester Blase de scheepsbel, die tijdens het onderhoud van het schip, zoals de traditie wil, in Vlaardingen is bewaard, weer over aan de commandant van de mijnenbestrijder.

Vlaardingen is door de MOgroep uitgeroepen tot één van de tien 'gouden gemeenten' die aantonen goed op weg te zijn in het vormgeven van de nieuwe taken in het sociaal domein.

5 Wim Groen draagt na zestien jaar werken in de Molenwinkel Aeolus het stokje over aan Kees Dobbelsstein. Wim kwam in 2000 in de zaak na het overlijden van Nico Boekestijn.

6 Bewoners en oud-bewoners halen volop herinneringen op bij de reünie van de Sweelinckstraat, die met name

Spektakel bij de Survivalrun (7 juni).
(Foto: Vlaardingen24).

Door twee doelpunten van Redouan Boulfarfal wint Deltasport in de nacompetitie van DFS (Door Fusie Sterk) en keert na een jaar weer terug in de hoofdklasse.

31 Na 32 jaar stopt Cor Vollring met zijn Café De Lijn-draajer. In het pand komen behalve een lunchroom in Portugese stijl, een zaal en een Bed and Breakfast.

door kinderen, die daar in de periode 1970-1985 opgroeiden, georganiseerd is.

Eén dag na de feestelijke intocht van 2.000 deelnemers aan de avondvierdaagse worden de bewoners van de Zonnehuisgroep met gladiolen en een medaille feestelijk ingehaald na het volbrengen van hun rolstoelvierdaagse.

Leo IJdo is de nieuwe nachtburgemeester van Vlaardingen, de schakel tussen 'het stadhuis', de horeca en het uitgaanspubliek. Leo volgt Marco Bosman op die de functie iets meer dan twee jaar uitoefende.

7 Honderden deelnemers aan de Survivalrun zorgen onder het toeziend oog van mens en dier voor spektakel in de Broekpolder.

8 MOM, ofwel Maaltijden Op Maandag, is een nieuw eet-initiatief bij de Stadslandbouw Van Ruytenburch. Drie hobbykoks van de Stadslandbouw verwerken zoveel mogelijk producten van de akker tot gerechten die op maandagavonden gezamenlijk gegeten worden.

9 De overkapping van een nog niet gerenoveerd deel van de Touwbaan, ter hoogte van de Steenplaats, stort in. In het verlengde van de gerenoveerde houten touwbaan bestaat een deel uit betonnen poten en stalen spanten die de dakconstructie niet meer konden dragen.

De leerlingen van Integraal Kindcentrum Het Spectrum nemen de nieuwe schoolpleinen aan de Boslaan en de Wilhelminastraat in gebruik. Zij zamelden zelf geld in met sponsorlopen en het organiseren van een fancy fair. Ook leverden een reeks fondsen en de gemeente een bijdrage.

10 Veertig jaar geleden opende verpleeg- en verzorgingshuis Drieën-Huysen de deuren. Om dat te vieren is er een week met allerlei activiteiten voor de bewoners.

Kindcentrum De Villa aan de Baarnhoeve opent een kleinschalige opvang voor baby's met onder meer een aparte babyweide en gelegenheid om, als de ouders dat goed vinden, buiten te slapen.

11 In het Stadsarchief is een tentoonstelling over de slag bij Waterloo. Dat Vlaardingen als eerste in Nederland geld inzamelde en hulpgoederen stuurde wordt extra belicht. Ook krijgen de 28 Vlaardingers, die in 1815 meevochten, aandacht.

Het braakliggend stuk grond bij de school De Wereldwijzer is veranderd in een natuurspeeltuin voor de hele buurt. Eneco maakte dit financieel mogelijk in het kader van de Leiding over Noord.

Opening tentoonstelling Slag bij Waterloo (11 juni).

(Foto: Lies van der Zwaal).

13 Na de feestelijke opening een avond eerder, breekt het dertiende Loggerfestival nu echt los. Ondanks wat motregen in de ochtend zijn de organisatoren tevreden.

Tijdens dit Loggerfestival is voor het eerst het Bike-team van de Reddingsbrigade Vlaardingen actief. Op speciale mountainbikes kunnen de redders snel ter plaatse zijn in bijvoorbeeld natuur- en recreatiegebieden en op grote nautische evenemententerreinen.

Door in de finale met 2-1 te winnen van Deltasport wordt Zwaluwen Vlaardings Voetbalkampioen.

14 Brandweermannen zijn een uur aan het 'worstelen' om een paard dat bij manege Die Flardingha Ruiters in het water komt, op het droge te krijgen.

16 Na het nodige voorwerk van zo'n zestig verenigingen wordt het kersverse bestuur van de MKV, de Maatschappe-

lijke Kring Vlaardingen, gepresenteerd. Doel van de MKV is de onderlinge samenwerking tussen maatschappelijke organisaties te bevorderen.

17 Het bronzen kunstwerk *Monument voor een plant* van kunstenaar Ian Jacob Pieters verhuist van de voormalige gracht bij het Stadskantoor naar de toegang van het evenemententerrein in het Oranjepark. Het komt hier beter tot zijn recht.

18 Omdat de plekken van brandkranen voor de brandweer 's nachts niet altijd goed zichtbaar zijn, komen op alle 1.800 locaties gele driehoeken op de weg.

20 Met het gezamenlijk doorknippen van een lang lint opent het Museum Vlaardingen na jaren van verbouwen en renoveren officieel de deuren voor het publiek. De reacties op het gebouw en de inrichting zijn lovend; het is nu aan het museum om de ambities waar te maken.

Nadat een week geleden de aankomst van de nieuwe haring nog werd uitgesteld omdat de haring door het matige voorjaar nog wat moest groeien, brengt de Balder nu die nieuwe haring officieel binnen.

Wethouder Hoekstra krijgt bij de opening van het voedselbos aan de Van Boendaleweg uit handen van de voorzitter van Stichting Voedselbos Vlaardingen het eerste voedselbosproduct.

Op deze dag van openingen wordt ook Waterpoort geopend. Met het hijsen van een vlag op de Theodora, die als drijvend bezoekerscentrum in de Vaart is afgemeerd, gaat Waterpoort Vlaardingen officieel van start.

22 Precies honderd jaar geleden werd Dolf van der Linden in Vlaardingen geboren. Ter herinnering daaraan vindt in Hilversum de boekpresentatie plaats van *Dolf van der Linden: de vader van het Metropole Orkest*, geschreven door Bas Tukker.

25 De meerderheid van de gemeenteraad stemt tegen het voorstel om het contract met de gemeentelijke ombudsman te beëindigen. Ook besluit de raad dat de gemeentelijke ombudsman ingezet zal worden als kinderombudsman.

'Dineren op hoog niveau' krijgt wel een erg letterlijke betekenis bij de viering van het 60-jarig jubileum van het Deltahotel. In 5 groepen dineren telkens 22 vastgesnoerde gasten op tientallen meters hoogte.

Onthulling Social Sofa op het Anneke Bussinkplein (1 juli).
(Foto: Vlaardingen24).

Bij een brand in een woning aan de Schiedamseweg raken twee mannen gewond. De brandweer heeft het vuur snel onder controle.

26 Een automobilist, die vermoedelijk onwel werd, richt op de Willem de Zwijgerlaan een ravage aan. Hij rijdt tegen twee andere auto's aan, steekt het grasveld over en eindigt in de bossages.

Jurrien Hartman overlijdt op 27-jarige leeftijd plotseling aan een hartstilstand. Jurrien was fervent zwemmer en voormalig Vlaardings sportman van het jaar.

Jongeren organiseren tijdens de Ramadan voor bewoners uit de buurt in wijkcentrum West een Iftar (een maaltijd na zons- ondergang). De actieve inzet van de jongeren en de gesprekken tussen bezoekers en jongeren leiden tot onderling begrip en waardering.

27 25 gasten genieten aan een langgerekte tafel bij de Stadslandbouw Van Ruytenburch van een vijfgangendiner. Met de opbrengst steunen de deelnemers de Stadslandbouw aan de Hoflaan.

30 Op het volkstuincomplex aan de Zuidbuurtseweg wordt in de nacht in zeker vijf tuinhuisjes ingebroken. De schade bedraagt vele duizenden euro's.

Juli

1 Op het Anneke Bussinkplein wordt een Social Sofa onthuld. Een groep bewoners heeft de afgelopen maanden de bank bekleed met mozaïeksteenjes. Kunstenaress Beaty Czető zorgde voor het ontwerp op basis van tekeningen van Nadal, Jasmina en Naima, kinderen uit de VOP (Vettenoordse polder).

2 Elke jaar kan men rond de kersttijd bij nagenoeg de hele Vlaardingse detailhandel en horeca met de Vlaardingse Florijn betalen. De cheque met de waarde van de niet bestede munten gaat dit jaar naar de Stichting Zeillogger Balder.

5 De Vlaardingse golfclub Free Golf heet vanaf nu Golfbaan Schinkelshoek. Op de baan wordt Free Golf gespeeld, een erkende golfvariant waarbij met een lichtere bal gespeeld wordt.

6 De gemeente draagt de dierenweide Marnixplantsoen over aan de gelijknamige stichting. Net als bij de dierenweide in 't Hof redt het bewonersinitiatief deze weide.

Weer rijdt een auto de Stadsomroeper op de Westhavenplaats van zijn sokkel.

8 Architect Rolf Bruggink en wethouder Versluijs tekenen de koopovereenkomst van de voormalige watertoren bij het Oranjepark. In de toren komen een restaurant met terras, een Bed and Breakfast, multifunctionele verhuurbare ruimten en een kunstgalerie met bovenop een dakterras.

10 De gemeente draagt de sleutels van de zes sluiswachterwoningen aan de Westhavenkade 75-80 over aan investeerders die de woningen gaan renoveren.

Arnold Hoogvliet himself opent de straatfoto-expositie over de naar hem vernoemde straat. Na een afwezigheid van 250 jaar draagt hij met verve 'enkelen regelen' voor uit zijn beroemde dichtwerk *Eerkroon voor de stede Vlaeringe*.

Bert Blase blijft tot in 2016 waarnemend burgemeester. Dit is de uitkomst van overleg tussen hem, de fractievoorzitters uit de gemeenteraad en Jaap Smit, Commissaris van de Koning.

13 Zonnehuisgroep Vlaardingen wordt officieel erkend als opleidingsinstelling voor gezondheidszorgpsychologen, mede door de diversiteit aan doelgroepen en de behandeling en diagnostiek binnen de organisatie.

14 Archeologisch onderzoek op het voormalig korfbalveld aan de Willem de Zwijgerlaan brengt sporen van een crematiegraf uit de Romeinse tijd en Romeinse landverdelingspatronen aan het licht.

15 Ria Pet overlijdt op 87-jarige leeftijd. Veel Vlaardingers kennen haar als akela Pet. 45 jaar lang zette Ria zich met hart en ziel in voor de Scouting. Zij is medeoprichtster van de Vlaardingse Wesselgroep.

Het Hoogheemraadschap Delfland wil de kwijtschelding op de zuiveringsbijdrage voor inwoners met een minimuminkomen afschaffen. In een bezwaarschrift aan het Hoogheemraadschap stelt de gemeente onder meer 'Gedupeerden zullen zich uiteindelijk voor hulp tot de gemeente wenden. Wij laten hen uiteraard niet in de kou staan'.

16 Vlaardingse ondernemers vragen de gemeente de bereikbaarheid van de Buitenlijn weer terug te draaien naar één centraal nummer. Vorig jaar werd de oorspronkelijke opzet omgegooid maar nu moeten bellers eerst uitzoeken waar zij terecht kunnen.

17 De gemeente draagt de sleutels van de Stadsgehoorzaal over aan de nieuwe directie, die de opdracht het stadspodium voor de stad te behouden wil realiseren door slimme samenwerking, enthousiaste vrijwilligers en een passende programmering.

19 Bij het restaureren van het Van Peteghemorgel in de Grote Kerk komen uit één van de orgelpijpen papieren met bijzondere teksten tevoorschijn. Waarschijnlijk betreft het bladzijden uit een Middeleeuws gebedenboek.

20 Een 48-jarige Vlaardinger wordt aangehouden op verdenking van betrokkenheid bij de reeks autobranden. De afgelopen maanden zijn veertien voertuigen in brand gestoken.

Burgemeester Blase opent op het Veerplein de Vredesweek. Naast muziek zijn er bijdragen van de Ambassadeur van de Vrede David de Beer en Stadsdichter Look J. Boden.

21 Er worden ongeveer 275 kastanjabomen gekapt die lijden aan de kastanjabloedingsziekte. Hiertegen bestaat nog geen remedie. De afgelopen jaren zijn al zo'n 250 bomen gekapt, waaronder enkele van de lijst met monumentale bomen. Omdat driekwart van de kastanjabomen de ziekte heeft, blijft het hier niet bij.

22 Na diverse ongelukken worden in de hele Broekpolder bordjes geplaatst met het alarmnummer 112 én de letters BP met een cijfer. Hiermee kunnen hulpdiensten als ambulance, politie en brandweer de plaats van een noodgeval lokaliseren.

De gemeente maakt al gebruik van Facebook, Twitter, YouTube en LinkedIn en daar komen nu Pinterest en Instagram bij. Op Pinterest staan online prikborden en op Instagram gaat de gemeente losse foto's, filmpjes en actuele gebeurtenissen plaatsen.

Locatieaanduiding voor hulpdiensten Broekpolder (22 juli).
(Foto: Ron van Rossum).

23 Seniorenwelzijn schenkt de oefentoestellen voor de bewegingsoefeningen, die naast de Bijenkorf in Holy stonden, aan het Marnix Revalidatiecentrum. Verwacht wordt dat ze op de nieuwe plek intensiever gebruikt zullen worden.

25 De zwaarste zomerstorm sinds 1901 bezorgt de brandweer handen vol werk door omvallende bomen en afgebroken takken. In het Oranjepark wordt het muziekfestival Lost@Sound afgelast.

26 Tachtig teams doen mee aan een promotietoernooi op het terrein van jeu de boules vereniging Vlaardingen aan de Watersportweg. Mede door het mooie weer geldt voor velen 'meedoen is belangrijker dan winnen'.

29 Ondanks dat onlangs een verdachte is aangehouden voor de autobranden, gaat weer een auto in vlammen op.

30 Koperdieven leggen het treinverkeer tussen Schiedam en Vlaardingen lam. Reizigers worden met bussen vervoerd.

31 Duizenden bewonderen langs de Vlaardingse Vaart de schepen vol

bloemen, groenten en fruit tijdens de achttiende editie van het Varend Corso.

Augustus

4 Omdat de aanbesteding voor een crematorium naast begraafplaats Holy geen inschrijvingen opleverde, onderzoekt de gemeente wat de condities zijn waaronder ondernemers willen investeren.

6 Zeventig jaar na Hiroshima vindt de jaarlijkse herdenking plaats bij de esdoorn die dertig jaar geleden geplant is in het rosarium bij het voormalige Holy Ziekenhuis.

9 Bezoekers van het Zomerterras vinden het eerste weekend een groot succes. Vol verwachting kijken ze uit

naar de volgende twee weekenden.

10 De vijfde editie van de Vlaardingse Zomerschool begint. Twee weken lang worden 24 leerlingen die naar de middelbare school gaan 's morgens bijgespijkerd, terwijl er 's middags activiteiten zijn zoals een survivaltocht en een bedrijfsbezoek bij Unilever.

Seniorenmiddag op het Zomerterras (15 augustus).
(Foto: Vlaardingen24).

12 Peter Bernhart ontvangt als dank voor het overbrengen op zijn handbike van het Bevrijdingsvuur vanuit Wagningen in de nacht van 4 op 5 mei een oorkonde van de Wagningse organisatie.

13 Enorme regenbuien zetten verschillende straten blank en zelfs de A20 wordt tijdelijk afgesloten vanwege de wateroverlast.

15 Een gezellige drukte bij de speciale seniorenmiddag bij het Zomerterras. Rita Young, die de middag presenteert, kondigt tal van artiesten aan.

17 Voor de tweede keer in een paar maanden is er brand bij automontagebedrijf Altijd Raak Penders. Men denkt aan brandstichting. Het twee verdiepingen tellende kantoordeelte gaat verloren.

19 De gemeente wil de komende maanden met de campagne De Burger Meester antwoord krijgen van bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties op de vraag wat goed is voor Vlaardingen en de Vlaardingers.

22 In het Oranjepark vindt onder stralende omstandigheden de negende editie van de Dag Zonder Drempels plaats. Deelnemers en bezoekers genieten volop.

24 In opdracht van Delfland begint de ophoging van de kades langs de Vlaardingse Vaart. Dit is nodig om de bewoners in de laaggelegen delen ook in de toekomst droge voeten te laten houden.

Irado is genomineerd voor de Alfabetiseringsprijs 2015 van de Stichting Lezen & Schrijven in de categorie taalscholing, omdat men zich inzet de taalachterstand bij medewerkers aan te pakken. Inmiddels hebben zeventien vaste en zestig werkzoekende medewerkers taallessen gevolgd.

25 In Los Angeles op de Special Olympics World Summer Games voor sporters met een verstandelijke beperking overtuigt Vivian Maas een zilveren medaille bij het judotoernooi. Bij haar huldiging in de sportschool Hoogendijk Holy verrast haar trainer Rob Hoogendijk haar met de groene band.

27 De Vlaardingse Reddingsbrigade, ZVVS en De Kulk tekenen een nieuwe overeenkomst voor het gebruik van het zwembad. De twee verenigingen zullen op verenigingsavonden een deel van het zwembad schoon maken. Ook zorgen zij voor toezicht en het afsluiten van het gebouw na de verenigingsavond.

28 Eerder ging Het Breinpaleis hun voor, nu beginnen OBS Klimop en 't Palet Holy met 'schoolwater' waarbij de kinderen voornamelijk water drinken in plaats van pakjes drinken van thuis. Schoolwater past in de scholenaanpak van Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) Vlaardingen, want in een pakje sap zitten al gauw vier klontjes suiker.

Omdat op de oude stek woningbouw gepland is, verhuist sportschool Egberth Thomas naar de sportzaal waaruit eerder turnvereniging Triade vertrok.

31 Leerlingen van de Jan Ligthartschool, Avonturijn en de Jenaplanschool slaan, geholpen door wethouder De Vries,

Dag zonder drempels (22 augustus).
(Foto: Roel Dijkstra).

de eerste paal voor hun nieuwe schoolgebouw. Alle getekende en geschreven wensen van de schoolkinderen gaan samen met de vrolijk gekleurde feestpaal de grond in.

September

1 Jaap Jongejan legt wegens gezondheidsproblemen met directe ingang de voorzittershamer van VFC neer. Jaap was meer dan veertig jaar actief voor de voetbalclub, maar nu richt hij zich op zijn herstel.

Tot nu toe ontbrak bij het klauterwoud een sanitaire voorziening. Mede door een bijdrage van de Stadsregio Rotterdam wordt daar nu in voorzien. Survivalvereniging Adventure Vlaardingen zorgt voor het beheer.

2 De eerste inspiratiebijeenkomst vindt plaats van De Burger Meester. Het gemeentebestuur wil zo burgers met ideeën laten komen over wat er nodig is om een stad te krijgen waar je prettig kunt leven, wonen, werken en recreëren. Met de hulp van deze 'stadsexperts' wordt een stadsagenda opgesteld.

3 Zo'n vijftig studenten van het Albeda College beginnen hun studiejaar met een kennismakingsdag in de Vlaardingse binnenstad. De studenten van de MBO-opleidingen Marketing & Communicatie doen komend schooljaar praktijkervaring op met opdrachten voor kleinere ondernemers in de binnenstad.

4 De 96-jarige Piet Borsboom wordt, vanwege zijn grote bijdrage aan de Vlaardingse geschiedschrijving, door wethouder Versluijs verrast met de Vlaardingse stadsspel.

5 Al vijftig jaar schrijft sportverslaggever Gerard Verwer over de sport in Vlaardingen en Schiedam. Eerst voor de *Havenloods* en later voor *Groot Vlaardingen* en het *Nieuwe Stadsblad*. Gerard wordt door sportmensen geroemd om zijn kritische houding en deskundigheid.

Nadat eerder Verkade Vlaardingen al hoofdsponsor van DVO'32 werd, krijgt nu het damesteam van DVO'32 horeca-onderneming Berlijn als sponsor.

6 65 jaar geleden trouwden Pieter van de Kappel en Hendrika de Graaf. Loco-burgemeester Van Harten komt ze daarmee feliciteren.

Bij de week van de alfabetisering licht wethouder Oosterom in de bibliotheek toe hoe de gemeente laaggeletterdheid wil voorkomen. In Vlaardingen betreft het 17% van de inwoners tussen 16 en 65 jaar.

7 De in Vlaardingen geboren Jessie Jazz Vuijk wordt verkozen tot Miss Nederland. Zij zal Nederland vertegenwoordigen tijdens de Miss World verkiezing in het Chinese Sanya.

9 Theo Werner, voorzitter van Omroep Vlaardingen, maakt bekend dat hij aan het eind van het jaar stopt. Hij heeft er dan vier jaar voorzitterschap op zitten met daarin onder meer een verhuizing, nieuwe apparatuur en internet.

Restaurant Smakelijk Eten & Drinken op de Markt wint het klassement van De Gouden Pollepel van het *Algemeen Dagblad*.

Omdat er in deze regio een tekort dreigt aan goed opgeleid technisch personeel is MAVO VOS één van de vier nieuwe Bèta Challenge Scholen in het land, waarbij in de opleiding extra aandacht uit gaat naar techniek.

11 Op 86-jarige leeftijd overlijdt Jan Madern. Hij had veel functies in de lokale samenleving. Hij was onder meer wethouder en voorzitter van de Stichting Nationale Gedenkdagen.

Kinderen van acht basisscholen duiken in het verleden, de tijd dat 'kunst en ambacht' nog belangrijke rollen hadden. Op de Klassendag van de Open Monumentendag maken de scholieren kennis met allerlei ambachten en gaan ze zelf in workshops aan de slag.

12 Ook de Open Monumentendag staat in het teken van 'kunst en ambacht'. Behalve diverse open gebouwen en activiteiten in het historische centrum kan men ook rondkijken bij boerderijen in de Zuidbuurt en de Zonnehoeve in de Holierhoekse polder.

De korenmolen Aeolus op de Kortedijk bestaat 225 jaar en dat wordt uitbundig gevierd.

Stichting Spoetnik, de Vlaardingse humanitaire hulporganisatie voor Oekraïne, organiseert op hun inzamelpunt een gezellig en informatief programma rond de hulpprojecten.

De bewoners van de Arnold Hoogvlietstraat sluiten twee maanden met activiteiten af in de straat die dit jaar 125 jaar bestaat.

Op het Filmfestival van Oostende worden Bassie en Adriaan bekroond met de Ensor, de 'Vlaamse Oscar' voor hun bijdrage aan de Nederlandstalige televisie.

Zwaluwen wint in Hoofdklasse A de stadsderby tegen Deltasport met 3-2 door een doelpunt één minuut voor tijd.

13 Vijftien koetsen met zo'n tachtig mensen met een verstandelijke beperking trekken door de stad. Onderweg stoppen ze onder meer bij de kinderboerderij in Holy en op de Westhavenplaats vieren ze een feestje.

Zo'n zevenhonderd mannen en vrouwen ploegen bij de derde Mudrun door sloten en rietkragen in de Broekpolder.

15 Omdat een groot aantal inwoners van de Westwijk het sociaal-economisch moeilijk heeft, besluit het College van B&W de integrale aanpak te versterken. Hiervoor bundelen gemeente, Waterweg Wonen en Minters in nauwe samenwerking met professionals en sociale partners in de wijk de krachten.

Mudrun (13 september).
(Foto: Vlaardingen24).

Brand aan de Oosthavenkade (16 september).
(Foto: Flashphoto).

Zoals in het hele land blijft deze dag, Prinsjesdag, het politiebureau enkele uren dicht uit protest tegen het uitblijven van een nieuwe politie-CAO.

16

Een grote brand aan de Oosthavenkade legt een bedrijvenpand in de as. Via NL-Alert worden bewoners gewaarschuwd en het treinverkeer wordt stilgelegd. Er zijn geen gewonden maar de schade voor veel ondernemers is groot. De heropening van het eerder ook al door brand getroffen Partycentrum Prikkewater wordt door de brand in het aangrenzende pand voor onbepaalde tijd uitgesteld.

Op de Wiardi Beckmansingel rijdt een auto frontaal bij Blokker binnen. Drie mensen die op dat moment op de stoep lopen, gaan voor behandeling naar het ziekenhuis. De bestuurder die mogelijk onwel was geworden, blijft ongedeerd.

Doordat het stadhuis door de rook van de brand aan de Oosthavenkade gesloten is, dreigt de trouwdag van Mascha en Ko Wisse in rook op te gaan. Maar in Sportcentrum Polderpoort kunnen ze elkaar toch hun ja-woord geven. Onverwacht maakt de brand hun dag dubbel onvergetelijk.

17 De gemeenteraad stemt in met de aanstelling van de gemeentelijke ombudsman. Deze zal tevens als kindermobdsman fungeren.

19 Twee dagen nadat de weegschaal van Vrouwe Justitia van het dak van het stadhuis verdween, moet een camera voorkomen dat ook haar zwaard (voor de tweede keer) via de stellingen naast het stadhuis wordt onvreemd.

20 In de Stadsgehoorzaal start op uitbundige wijze het Vlaardingse culturele seizoen. Tijdens het eerste Stadsfestival krijgen de 1.500 bezoekers een voorproefje van het komende programma opgezet volgens de nieuwe (budgettaire) opzet van de Stadsgehoorzaal.

22 Na drie jaar maakt Stadslandbouw Van Ruytenburch noodgedwongen plaats voor de bouw van woningen op de locatie achter de oude brandweerkazerne. Een POP-UP-tuinverkoop moet geld voor een doorstart op een nieuwe locatie opleveren.

De forensische afdeling van de politie vindt in tegenstelling tot eerdere berichten van de gemeente toch restanten van een hennepkwekerij in het pas afgebrande pand aan de Oosthavenkade.

24 Het kan verkeren. Vorig jaar dreigde Vlaardingen door de bezuinigingen een spookstad te worden. Nu kondigt het College aan dat, mede dankzij de intensieve betrokkenheid van inwoners, de verbeterde financiële situatie het mogelijk maakt om in 2016 weer beperkt te investeren en het nodige onderhoud te plegen.

Om wat te doen aan het tekort aan betaalbare eengezinswoningen biedt Waterweg Wonen huurders van dit soort woningen, die ouder zijn dan 45 jaar, financiële voordelen als ze doorstromen naar een nieuw appartementencomplex aan de Van Hogendorplaan.

Minister Schultz van Haegen zet haar handtekening voor de aanleg van de Blankenburgtunnel die in 2022 klaar moet zijn. Het 4,2 km lange tracé, waar tegen Vlaardingen zich tot het einde toe verzette, gaat € 1,1 miljard kosten.

26 In eerste instantie als pilot worden de bewoners van Babberspolder-Oost, gemeente en Irado samen verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud van de wijk. Hiervoor komt er een fictief bedrijf waarin een bewonersvertegenwoordiging deelneemt. Dit bedrijf wordt opdrachtgever voor het uitvoeren van het dagelijks onderhoud.

De dierenweide in 't Hof is drie schapen rijker. Een schenking van Sjaak van Steenbergen ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de naar hem genoemde stichting en zijn eigen 60ste verjaardag.

Winkelcentrum Liesveld viert het 20-jarig bestaan met uiteenlopende activiteiten voor jong en oud.

29 Wijkcoöperatie Vlaardingen Werkt opent een welkomwinkel aan de Hoogstraat. Ook kan men er terecht voor het inleveren van spullen voor vluchtelingen zoals meubilair, gordijnen en keukengerei.

30 Vlaardingen gaat versneld huisvesting regelen voor vluchtelingen met een verblijfsvergunning als bijdrage aan de doorstroom uit asielzoekerscentra. Dit jaar heeft de gemeente de taakstelling 133 vergunninghouders te huisvesten.

Peuters, leerlingen, ouders en leerkrachten van Vlaardingse Dagschool Erasmus vierten onder andere met een barbecue dat de school aan de Huijgensstraat 25 jaar in het huidige pand gevestigd is.

Oktober

2 Een paar punten uit de Vlaardingse sportmonitor: kinderen bewegen voldoende, slechts 42% van de inwoners van achttien jaar en ouder voldoet aan de beweegnorm en mensen met een lagere sociaal economische factor doen gemiddeld minder aan sport.

4 Het evenement Vlaardingen Proeft! dat op de Westhavenplaats en het Veerplein plaats vindt, smaakt naar meer. Al snel zijn de stempelkaarten uitverkocht waarmee bezoekers bij de diverse stands een hapje kunnen halen.

Alle geregistreerde mantelzorgers ontvangen binnenkort een aardigheidje van de gemeente in het kader van de Dag van de Mantelzorger.

5 Gezinnen zonder computer waarvan een kind in de brugklas zit en waarvan het gezinsinkomen minder is dan 110% van de bijstandsnorm kunnen gebruik maken van een gemeentelijke regeling voor de éénmalige aanschaf van een computer en internet.

8 Mevrouw M.R.A. Vreeker-Bakker krijgt tijdens het vrijwilligersfeest in De Meerpaal van burgemeester Blase de onderscheidingen uitgereikt als Lid in de Orde van Oranje-Nassau. De 88-jarige Riet Vreeker is al veertig jaar vrijwilligster bij De Meerpaal.

Gekleed in gele hesjes en 'echte' politiepetten delen politiekids in het centrum aan voorbijgangers preventie- en promotiemateriaal uit.

9 Elf vrachtwagenchauffeurs krijgen een boete voor het overnachten op de weg in hun vrachtwagen. Dit is sinds 2013 verboden.

Het bronzen beeld van de Stadsomroeper staat weer op zijn oude stekkie aan de Westhavenplaats. Het beeld van Willem Roozeboom was drie maanden eerder van de sokken gereden.

Aan de Marathonweg worden bij een integrale verkeerscontrole zo'n honderd auto's gecontroleerd. De controle markeert het begin van het zogenaamde 'donkere dagen offensief'.

Zo'n driehonderd oud-leden van voetbalvereniging HVO halen samen herinneringen op aan de periode op de Zwanensingel en voor de ouderen de Marathonweg.

10 In Museum Vlaardingen opent de nieuwe familietoonstelling *Vlaardingen en het geheim van het pestparfum*.

Zwemsters Karin Stein en Conny Boer-Buys keren met een lading eremetaal terug van de Europese kampioenschappen Masters in Nice. Samen zijn zij goed voor negen gouden, één zilveren medaille en vijf nieuwe Nederlandse records.

Dit weekend is het hoogtepunt van de viering van het 75-jarig bestaan van hockeyclub Pollux met een feest voor jeugd en senioren en een drukbezochte receptie met oud-leden, sponsors en genodigden.

12 Het beheer van de weekmarkten gaat over naar de coöperatie van kooplieden Markten in Vlaardingen. De marktkooplieden krijgen via de coöperatie zeggen-schap, maar ze worden ook verantwoordelijk voor een goede markt.

14 Aan de Hoflaan, op het voormalige evenemententerrein, beginnen heiwerkzaamheden voor een appartementengebouw. Als dat klaar is, wordt de archeologische vindplaats van de woning van Van Ruytenburch 'beleefbaar' gemaakt.

De Economische Adviesraad richt zich de komende twee jaar speciaal op de samenwerking met andere gemeenten, profilering Vlaardingen op Food & Water, zorg in de markt en de ontwikkeling van de binnenstad.

15 Zo'n 55 betrokkenen bij de binnenstad worden tijdens het tweede Binnenstadontbijt bijgepraat over het verbetertraject dat de Stichting Stadshart Vlaardingen, gemeente en diverse partners hebben ingezet.

Ook de gemeentepolitiek houdt zich bezig met de voorgenomen sluiting van de afdeling kraamzorg in het Vlietland Ziekenhuis. Hoewel de partijen het niet eens worden over het woord "onverantwoord" steunt de meerderheid van de raad de motie daarover.

17 Nadat vrijdagavond met een lezing over het toekomstige Educatief Archeologisch Erf in de Broekpolder de eerste Nationale Archeologiedag begon, zijn er nu op meerdere plaatsen in de stad rondwandelingen en workshops.

19 De molen Aeolus heeft er elf nieuwe opgeleide gidsen bij.

21 Op grond van de Tabakswet wordt er een rookverbod ingesteld op de overdekte gedeelten van de winkelcentra De Loper en het Liesveld.

22 De renovatie van het oude stadhuis ligt stil omdat de aannemer niet gecertificeerd is voor het werken aan een rijksmonument. Terwijl de gemeente hieraan hecht, was dit bij de onderhandse aanbesteding onvoldoende gecheckt.

24 Bij elf horecabedrijven wordt een integrale controle gehouden op naleving van de regels. Bij zes worden om uiteenlopende redenen waarschuwingen en boetes uitgedeeld. Eén daarvan moet wegens herhaalde overtreding een week sluiten.

Vormen van Herinnering (31 oktober).
(Foto: John Ditiecher).

27 Sinds deze week werkt de gemeente samen met het wijkserviceteam van Pameijer. Acht cliënten van het Activeringscentrum (AC) Vlaardingen helpen onder begeleiding van een werkleider Vlaardingen schoon te houden.

30 Na de laatste levering van groente aan de Voedselbank is de stadstuin Van Ruytenburch achter de Brandweerkazerne verleden tijd.

31 In Sporthal Westwijk houdt de gymnastiekvereniging Leonidas-Dovido de onderlinge wedstrijden die eerder deze zomer wegens extreme warmte waren afgelast. Ruim honderd sporters van vijf tot dertien jaar strijden om de medailles en wisselbikers.

Tijdens *Vormen van Herinneren* kan men op de begraafplaats Holy gevoelens en verhalen delen over zijn overleden dierbaren of zo maar rond kijken, bijvoorbeeld naar lichtvogels, deltalampen en troostkastjes gemaakt door leerlingen van De Hoeksteen en 't Kompas.

November

3 In een bedrijfspand aan de Schiedamsedijk wordt onder een betonnen vloer een hennepwekerij ontdekt. In een speciaal gemaakte ruimte vindt de politie duizend hennepplanten en tachtig lampen.

Omroep Vlaardingen gaat in opdracht van de gemeente de gemeenteraadsvergaderingen uitzenden.

4 De gemeente wil een doorgaande leerlijn voor nul tot dertien jaar. Daartoe wil de gemeente vanaf januari 2016 bij de peuterspeelzalen en bij de kinderopvang voor- en vroegschoolse educatie voor alle kinderen van twee tot vier jaar bieden. Ook worden alle peuterspeelzalen aan een basisschool gekoppeld.

5 De gemeenteraad stelt de gemeentebegroting voor 2016 vast. De gemeenteraad wil zien of het beleid voor mensen met lage inkomens beter kan. Er zal vanaf 2016 € 250.000,- extra naar de minima gaan en voorkomen moet worden dat de woonlasten in de komende jaren even hoog worden als in de omliggende gemeenten.

Het College van BGW neemt de motie over dat de gemeente het komende jaar € 8 miljoen meer dan in 2014 bij Vlaardingse bedrijven zal besteden.

6 Bij autobedrijf Altijd Raak Penders aan de George Stephensonweg verwoest een enorme vuurzee tientallen auto's en enkele gebouwen. De brandweer schaalte op naar 'zeer grote brand'. Tweeënhalf uur na het uitbreken van de brand roept een NL-Alert op ramen en deuren gesloten te houden.

Een grote groep basisscholieren plant wilde wingerd bij het geluidsscherm langs de A20 bij Ambacht om dat betonnen scherm te begroeien.

7 De 77-jarige kapper Lex de Ruyter zit 65 jaar in het vak, waarvan 50 jaar in zijn kapsalon aan de Hoogstraat. Wethouder De Vries speelt de kapper bij dit bijzondere jubileum een haringspeldje op.

De Vlaardingse zanggroep Ratatouille wint de vijfde editie van het korenfestival Slag om het Anker in het Deltahotel.

8 Om drie uur in de middag eindigt de vijftig uur durende marathonuitzending van Omroep Plus+ Radio ter gele-

genheid van het jubileum van de in 1965 opgerichte 'ziekenzender'.

9 Aan de Maassluisdijk vindt de politie een grote hoeveelheid chemisch afval en een terrarium met een dode slang.

10 Alle geregistreerde mantelzorgers die zorgen voor een partner, kind, ouder of bekende die chronisch ziek is of een beperking heeft krijgen op de Dag van de Mantelzorger een blijk van waardering van de gemeente. Ook worden mantelzorgers uit Vlaardingen, Maassluis en Schiedam uitgenodigd op een feest- en informatieavond in het Schiedamse Wennekerpand.

11 Vrijwilligster Annemarie Schriel krijgt de eerste Vrijwilligerspas uitgereikt. Met deze pas krijgen vrijwilligers uit Vlaardingen en Schiedam bij 101 Schiedamse en Vlaardingse ondernemers korting of een extraatje.

12 Dankzij het Fonds Schiedam Vlaardingen e.o. en de firma Kortenhof krijgt Drieën-Huysen een duofiets voor de bewoners.

In de Kroepoekfabriek treden bewoners van De Laurenburg van de Zonnehuisgroep met groot enthousiasme op voor een volle zaal. Na twintig weken oefenen zingen ze samen met een band hun favoriete liedjes.

13 De ene kroegbaas is enthousiaster dan de andere over de kansen van de proef waarbij de kroegen rond de Westhavenplaats volgend jaar op zaterdagavond tot 4 uur open mogen blijven.

14 Met een grote schare zwarte Pieten stapt Sinterklaas aan land aan de Westhavenkade begroet door honderden kinderen en hun ouders.

15 Na een kort ziekbed overlijdt Simone Bos, directeur van de St.-Jozefmavo. Hoewel zij er pas anderhalf jaar werkte,ervaart de hele schoolgemeenschap haar overlijden als een groot verlies.

16 In het Stadskantoor is een korte herdenkingsbijeenkomst voor de slachtoffers van de terreuraanslagen in Parijs. Aansluitend worden bij het Geuzenmonument bloemen neergelegd.

17 De inzet van lokfietsen in Vlaardingen-Centrum leidt tot de arrestatie van een 32-jarige man uit Roemenië. In het gehuurde busje dat hij bij de diefstal gebruikt, treft de politie nog veertien fietsen aan.

18 Gaby Vinig en Jeroen Dijkstra winnen de Waterwegcultuurprijs 2015 met het Foodfestival Verborgene Stegen aan de Maas.

19 Pascal van tien jaar die met zijn ouders en zus in De Nieuwe Vogelbuurt gaat wonen, slaat onder het toeziend oog van veel toekomstige bewoners de eerste paal voor de bouw van de eerste 72 eengezinswoningen in die buurt.

Intocht Sinterklaas (14 november).
(Foto: Vlaardingen24).

De leerlingen van groep 8 van de Dagschool Erasmus bezoeken het Stadhuis. Zij maken kennis met raadsleden Bert van Nieuwenhuizen en Arjan Sterenberg en met burgemeester Blase. Vervolgens krijgen ze uitleg over de politiek.

Herdenking aanslagen in Parijs (16 november).
(Foto: Ron van Rossum).

21 Het verbouwde politiebureau aan de Delftseveerweg gaat weer open. Na de officiële opening kunnen de Vlaardingers er een kijkje nemen.

Voor de derde keer binnen een jaar wordt de Stadsomroeper op de Westhavenplaats van de sokken gereden en weer is het beeld voor herstel weken afwezig. Misschien is de opvatting dat het beeld zonder voetstuk beter tot zijn recht komt toch niet zo'n verstandige.

24 Het aantal afvaarten vanuit de Vulcaanhaven naar Immingham gaat van zes naar negen per week.

Daarnaast zijn er zestien wekelijkse afvaarten naar Felixstowe.

25 Vrijwilligers van de Spring Foundation zijn druk bezig sinterklaaspresentjes in te pakken voor meer dan tweehonderd huishoudens waar geen geld is voor extraatjes met Sinterklaas. Geholpen door allerlei sponsors lukt het toch te zorgen voor cadeautjes voor elk van de kinderen.

26 De gemeenteraad besluit unaniem dat de Eksterlaan niet doorgetrokken wordt voor autoverkeer naar het sportpark op het dak van de tunnel van de A4. Wel komt er een extra fietsverbinding aan de noordzijde van Holy.

Terwijl de stad volgens de criminaliteitscijfers steeds veiliger wordt, voelt de Vlaardingse burger zich volgens het Integraal Veiligheidsplan steeds onveiliger. Het College wil met een actieplan het 'gevoelcijfer' in 4 jaar van 6,4 naar 7 brengen.

28 Op Het Grote Stadsplein in het Geuzencollege kunnen alle inwoners en organisaties de ruim driehonderd verzamelde ideeën voor de Stadsagenda bekijken en samen bepalen welke thema's en ideeën belangrijk zijn voor de toekomst van Vlaardingen.

29 Tijdens regionale sprintkampioenschappen korte baan waaraan ZVVS met elf zwemmers en zwemsters deel neemt, verbeteren ze drieëntwintig persoonlijke records. Bovendien wordt op zeven nummers de titel Regiokampioen binnen gehaald.

30 54% van de 125 winkeliers in de binnenstad die meewerkten aan een enquête van ONS Vlaardingen begin dit jaar, kreeg in 2014 te maken met criminaliteit. Toch blijkt uit dat onderzoek dat meer dan de helft zich veilig voelt op het werk.

December

3 Opnieuw wordt de heropening van Partycentrum Prikkewater uitgesteld nadat een muur van het uitgebrande pand ernaast instort.

Burgemeester Blase bevestigt op het Liesveld het eerste bordje met de tekst 'Hier is MijnBuurtWhatsApp' actief. Dit soort bordjes attenderen inbrekers en andere 'belangstellenden' er straks in alle wijken op dat buurtbewoners de buurt in de gaten houden.

8 De naheffing en boete van ruim vijf ton die de gemeente begin dit jaar van de Belastingdienst kreeg, voornamelijk wegens tekortkomingen in de rittenadministratie, is omgezet in een naheffing van bijna twee ton. Door gebrek aan bewijs vervallen de boete en een deel van de naheffing.

9 Op de terminal van Vopak Vlaardingen opent CEO Vopak Eelco Hoekstra samen met wethouder De Vries het nieuwe railstation. Hierdoor wordt beter voldaan aan de stijgende vraag naar railtransport.

10 Leerlingen van basisschool Het Spectrum dragen eigen gemaakte gedichten voor bij een ceremonie bij het mensenrechtenmonument in 't Hof. Aansluitend schrijven alle aanwezigen in de Windwijzer wenskaarten als begin van de schrijfmarathon van Amnesty International.

11 De gemeente draagt Kinderboerderij Hollywood formeel over aan de stichting Stadsboerderij Hollywood. Die stichting zorgt vanaf 2016 voor de dieren en de activiteiten op de kinderboerderij.

Het noordelijke winkelblok van de Van Hogendorpstraat wordt na een flinke opknapbeurt van luifel, bestrating en parkeergelegenheden officieel in gebruik genomen.

Om 16.00 uur precies gaat de deur van het Vlaardingse Glazen Huis op slot. 24 uur lang wordt non stop radio en TV gemaakt voor Serious Request, dat geld inzamelt voor goed onderwijs voor kinderen in oorlogsgebieden, maar er is ook aandacht voor stille rampen in Vlaardingen. Het eindresultaat van € 11.360,- overtreft de verwachtingen ruimschoots.

12 Als dank voor hun inzet onthijten zo'n tweehonderd vrijwilligers samen met collegeleden in De Buitenplaats.

Vandaag hebben zesduizend wandelaars en fietsers op de A4 Delft-Schiedam vrij baan. Hardlopers lopen vijf of tien kilometer en ook wielrenners halen hun hart op. Zij zorgen zo voor de eerste spitsdrukke nog voordat de weg het domein wordt van de automobilisten.

In een charmeoffensief van motorclub No Surrender krijgt de Voedselbank tweehonderd kerstbomen om uit te delen.

14 Politieagenten betrappen een koperdief op heterdaad achter de winkel van Hoogvliet. Omwonenden horen zaaggeluiden uit een slooppand komen en waarschuwen de politie.

Sportcentrum Polderpoort stopt vanwege de kosten met het organiseren van het jaarlijkse sportgala waarop de Vlaardingse sportkampioenen worden gehuldigd.

15 De mensen die dit jaar genaturaliseerd zijn, krijgen op het stadhuis tijdens de landelijke Naturalisatiedag een feestelijke Hollandse middag aangeboden.

Voor de 21ste keer organiseert Rotary Club Vlaardingen het Alleenstaandendiner waaraan zestig gasten deel nemen. De kosten voor het diner worden gedekt door de opbrengst van de

Nieuwe A4 één dag domein van lopers en fietsers (12 december).
(Foto: Flashphoto).

verkoop van boterletters door de Rotary Club en door enkele giften.

Na een intensief langdurig burgerparticipatietraject stelt het College van B&W de Visie Openbare Ruimte vast. Die visie is belangrijk bij zowel het dagelijks beheer en onderhoud als het maken van nieuwe plannen.

De gemeenteraad stemt in met het voorstel om in het kader van het leefbaar houden van de Westwijk het ministerie toestemming te vragen mensen zonder baan en inkomen te werven uit vijf wooncomplexen.

16 Bij het pakhuis Nederland aan de Oosthavenkade 53 onthult wethouder Versluijs het nieuwe ANWB-informatiebordje Rijksmonument.

Twee mannen overvallen de tabaksshop aan de Reigerlaan. Zij bedreigen een medewerker met een mes en gaan er met geld en sigaretten vandoor.

Er ligt een nieuw plan voor de invulling van de voormalige brandweerkazerne. Over een jaar moet het daar bruisen met winkeltjes, horeca, bedrijfjes en ateliers. Belangstellende ondernemers kunnen hun plannen indienen.

17 Wijzer in Opvang & Onderwijs en UN1EK onderwijs en opvang ronden de complexe onderlinge uitruil van locaties af. Deze uitruil volgt op het besluit van de gemeente om peuter-

speelzalen te koppelen aan basisscholen en de ontwikkeling van integrale kindcentra.

Bewonersorganisatie De Toekomst in Holy Zuid-Oost huurt een nieuw onderkomen bij Kinderdagopvang Kid-doozz. Dit wordt mogelijk door een bijdrage van Waterweg Wonen en de gemeente in de huurkosten in het kader van de herstructurering van de wijk.

18 De eerste auto's rijden over de A4 vanuit Schiedam richting Delft. Geheel overeenkomstig de traditie van zo'n zestig jaar discussie over het al dan niet doorgaan van de weg, is er zelfs de laatste maand nog twijfel over de openstelling, nu blijkt dat er dagelijks 1,4 miljoen liter water moet worden weggepompt terwijl er vergunning is voor maar 400.000 liter.

Er gloort weer hoop voor het Leskipand aan de Hoogstraat nu SKA Bouwontwikkeling die het pand over neemt van het failliete Kroon Vastgoed aangeeft dat de verbouwplannen ongewijzigd blijven.

Leerlingen van het Geuzencollege overhandigen aan het eind van hun Goede Doelen Actie cheques van € 1.000,- aan de Stichting Derde Wereld Hulp voor een kindertehuis in India en aan de Stichting Hoogvliegers die zieke kinderen een onvergetelijk avontuur laat beleven.

19 De politie houdt in een pand aan de Aletta Jacobskade een 27-jarige Vlaardinger aan. Hij wordt verdacht van de hande in illegaal vuurwerk. In het pand vindt men ruim achthonderd cobra's en enkele duizenden nitraten.

Tijdens een druk bezochte welkomstbijeenkomst voor vluchtelingen uit o.a. Syrië, Eritrea en Iran die dit jaar in Vlaardingen zijn komen wonen, deelt Vluchtelingenwerk kerstpakketten uit.

20 Dit jaar doen zo'n driehonderd kerstmannen en -vrouwen mee aan de Santa Run, een rondje hardlopen in kerstmannenpak voor het goede doel, georganiseerd door de twee Rotary clubs.

21 Honderd jaar geleden opende het familiebedrijf Van Heusden een piepklein zaakje in de Kuiperstraat. Nu jubileert de vierde generatie Van Heusden in de meubelzaak aan de Gedempte Biersloot.

De brandstapel voor het vreugdevuur met oud en nieuw groeit gestaag (29 december).
(Foto: Flashphoto).

22 Het College van B&W stelt de gemeenteraad voor om de bibliotheek binnen de gemeentelijke organisatie te houden nu de voorgenomen fusie met bibliotheek Maassluis/Midden-Delfland te duur blijkt.

Drie wijkcentra blijven open. Wijkcentrum West en 't Nieuwelant blijven op hun huidige locatie en De Pijpelaar verhuist naar een buurtkamer aan de Valeriusstraat.

23 Aan de Groen van Prinstererstraat wordt na een inbraakmelding een hennepkwekerij aangetroffen. Een deel van de planten bleek verdwenen. Dit jaar zijn er al enkele tientallen kwekerijen ontmanteld.

27 Antonia Johanna van Eijk en Adriaan Gardenier vieren dat ze 65 jaar geleden in het huwelijk traden.

29 Een felle uitslaande brand verwoest een woning aan de Van Hoornbeekstraat volledig.

Onbekenden hakken de metershoge kerstboom voor het stadhuis om. Waar de boom gebleven is, is niet bekend. Wel groeit de brandstapel voor het vreugdevuur aan de Marathonweg opvallend gestaag.

31 Omdat de Zonnehuisgroep per 1 januari 2016 stopt met het verlenen van huishoudelijke zorg betekent dat, volgens de organisatie, het ontslag voor ongeveer twintig medewerkers.

De lokale media roepen CDA fractievoorzitster Jacky Silos uit tot politicus van het jaar vanwege haar gedegen inzet, haar evenwichtigheid, betrouwbaarheid en de uitstekende wijze waarop ze zich staande houdt in het politieke debat.

Santarun (20 december).
(Foto: Vlaardingen24).

Jaarverslag

Archeologische Werkgroep Helinium

Afdeling 8 van de Archeologische
Werkgemeenschap voor Nederland

Een jaar vol activiteiten ligt achter ons. Op de wekelijkse werkavonden is tijd besteed aan het uitwerken van oude en nieuwe onderzoeken, administratie, vergaderen en nog veel meer. Het bestuur is dit jaar onveranderd gebleven. De website en facebook worden ingezet om de naamsbekendheid van Helinium uit te dragen.

Werkavonden

Op de woensdagavond die de leden van Helinium op boerderij Hoogstad bij elkaar brengt, is hard gewerkt aan het uitwerken van diverse onderzoeken. Grondmonsters afkomstig van grondboringen in de buurt van de Zweth zijn onderzocht om zo meer te weten te komen over de mogelijke aanwezigheid van een terp. Vondstmateriaal dat tevoorschijn is gekomen na het plaatsen van ondergrondse containers is gewassen en wordt nu gedetermineerd. Het verslag van het onderzoek bij de Babbersmolen is afgerond en het aardewerk van de Joffer Aechtenwoning bevindt zich in een afrondende fase. Verder ligt er nog een aantal langlopende projecten te wachten om verder uitgewerkt te worden, zoals materiaal dat afkomstig is van Museum De Schilpen in Maasland. Voor het pottenbak-project zijn nieuwe kogelpotten gemaakt.

Veldwerk

Grond die uitgegraven is voor het plaatsen van ondergrondse afvalcontainers aan de Kortedijk is nagezocht op vondsten en dat leverde een leuke hoeveelheid materiaal op om nader te bestuderen. Het booronderzoek uit 2014 bij de Zweth in Vlaardingen naar een mogelijke terp is voortgezet en de grond is bemonsterd. Bij een grote opgraving in Dalfsen is op verzoek van het AWN-hoofdbestuur assistentie verleend.

In Vlaardingen heeft IDDS bij park Drieënhuizen een opgraving gedaan naar aanleiding van de Romeinse sporen die bij eerder proefsleufonderzoek waren aangetroffen. Leden van Helinium hebben hierbij ook meegewerkt. Een opgraving in Rijswijk, locatie Het Haantje, bracht aan het einde van het jaar ook weer veldwerkactiviteiten voor de vereniging. Tot slot wordt er gewerkt aan het uitzoeken van een grote hoeveelheid vondstmateriaal in Strijen, dat verzameld is door SOBResearch op de locatie Kerkstraat.

Excursies en lezingen.

Een vijftal excursies stond in 2015

Grondboringen aan de Zweth.
(Foto: Hilde van Wensveen)

Het bouwen van een veldoven.
(Foto: Hilde van Wensveen)

op het programma en die brachten ons naar plekken in binnen- en buitenland. We bezochten Herne in Duitsland, Leiden, Maastricht en Tongern en we trokken langs de Limes van Katwijk tot Leiden. Een regenachtige tocht door Zeeland langs ringwalburchten en tot slot een rondreis door Zuidwest-Turkije.

Bij de lezingen hadden reizen ook een groot aandeel. Het verslag van de Helinium excursie langs Hadrians Wall, een reis door Nieuw-Zeeland en pottenbakken in Bangladesh waren drie van de vijf onderwerpen. Een tweetal filmavonden vulde de rest van het programma.

Promotieactiviteiten

Op verschillende locaties heeft Helinium van de gelegenheid gebruikgemaakt om de vereniging te promoten.

Bij een boerenmarkt op Landgoed Hoogstad hebben we een stand ingericht en ook op de jaarlijkse Open Monumenten Dag waren we onder de touwbaan aanwezig met een stand, dit keer in samenwerking met de archeologische dienst van de gemeente Vlaardingen (VLAK). Een kleine expositie beeldde 'ambacht' uit en met het maken van mozaïek werd de 'kunst' verbeeld.

Dit jaar werden voor de eerste maal de Nationale Archeologiedagen georganiseerd, van 16 t/m 18 oktober. Helinium heeft in dit kader samen met de archeologische dienst van de gemeente Vlaardingen een aantal activiteiten georganiseerd waarbij samenwerking met anderen is gezocht. Zo werd in Museum Vlaardingen een lezing gehouden over het Educatief Archeologisch Erf van de Federatie Broekpolder, waren er archeologische stadswandelingen met Serviceteam Vlaardingen, kon men experimenteel potten kleien in Museum Vlaardingen en hielden we een open dag op het archeologisch depot. Daarbij hebben kinderen de mooiste mozaïeken van archeologische scherven gemaakt.

Overige activiteiten

Net als voorgaande jaren hebben er ook nu weer jongeren hun Maatschappelijke Stage-uren bij Helinium doorgebracht.

Daarbij hebben zij aan allerlei archeologische projecten meegewerkt.

Voor de opening van Museum Vlaardingen is de boomstamkano van Helinium op de film vastgelegd voor de presentatie die getoond wordt bij de tentoongestelde kano van de Vergulde Hand.

In datzelfde museum is een presentatie gemaakt in samenwerking met andere culturele en historische verenigingen en instanties onder de naam 'Erfgoedlab'. In de loop van het jaar zouden dan verschillende activiteiten ontwikkeld worden. Helaas is dit nog niet goed van de grond gekomen.

Een mooi weekeinde is gebruikt om op experimentele wijze zelfgemaakte potten te bakken in een veldoven, met mooi resultaat.

Ook sociale activiteiten stonden op het programma. Het jaar werd begonnen met een nieuwjaarsborrel en geëindigd met een kerstdiner. Daartussen zat de Midzomerbarbecue.

Aangezien Helinium deel uitmaakt van de landelijke Vereniging van Vrijwilligers in de Archeologie (AWN) zijn er landelijk georganiseerde vergaderingen en activiteiten bezocht.

Terra Nigra

Het verenigingsblad Terra Nigra is driemaal verschenen. Maar omdat de subsidie voor het drukken van het tijdschrift is komen te vervallen, zal er een einde komen aan de manier waarop het blad tot nu toe is verschenen. Na veel overleg is besloten om vanaf 1 januari het blad digitaal te verspreiden en voor hen die dat wensen een aparte papieren versie te verstrekken.

Samenwerking

De samenwerking met de archeologische dienst van de gemeente Vlaardingen is nog altijd prima. Met regelmaat wordt er overlegd over de verschillende werkzaamheden en op de werkavonden wordt materiaal verwerkt van het VLAK. Op het depot zijn er leden van Helinium actief als vrijwilliger.

De AWN-afdelingen in de provincie overleggen tweemaal per jaar gezamenlijk met de provinciaal archeoloog en het Provinciaal Steunpunt Monumenten en Archeologie van het Erfgoedhuis Zuid-Holland.

Een nieuwe samenwerking is die met het Educatief Archeologisch Erf van de Federatie Broekpolder.

Tot slot is er meegedacht bij het Vlaardingse initiatief 'De Burger Meester' en was het jaarlijkse 'Erfgoedplatform' weer een welkome gelegenheid om met de andere historische en culturele verenigingen bij te praten.

Stadsarchief, Gemeente Vlaardingen

Personeel en vrijwilligers

Het personeel bestond in 2015 uit: D.F. van Geenen (restauratie), H.C. Geuze (archiefinspectie en -inventarisatie), mw. D. van der Hoek-de Vries (secretariaat en tijdschriftenbeheer), mw. J.K. van Leeuwen-Zuidgeest (educatie en website), H.J. Luth (stadsarchivaris/sectiehoofd), mw. E. Stock-van Dijk (Topografisch-Historische Atlas), mw. H.C. Verloop (studiezaal en bibliotheekbeheer) en mw. E.M. van der Zwaal (studiezaal en website).

Mevrouw Stock ging in december van het verslagjaar met pensioen. Oudgediende J.A.C. Mathijssen keerde medio 2015 na achttien jaar weer in de moederschoot van het Stadsarchief terug. Hij is tot en met december 2016 aangesteld als projectleider SSA (sanering semi-statische archieven).

Met grote erkentelijkheid voor hun bijdrage volgen nu de namen van de vrijwilligers die zich – sommigen al decennialang – inzetten voor het verwerven, beschrijven en/of toegankelijk maken van afbeeldingen van de Topografisch-Historische Atlas en van diverse archieven en collecties:

F.W. Assenberg (fotografie), H. Brobbel (Topografisch-Historische Atlas), J.A. Ditiecher (nieuwe kroniek), mw. G.M. Eling-Sips (indicering), G.A.J. den Hertog (indicering), J. de Jonge (Topografisch-Historische Atlas), mw. G.H.J. Maat-Grijsen (oude kroniek), mw. M.K. van Papeveld-Hörst (indicering) en M.P. Zuidgeest (Topografisch-Historische Atlas en maritieme en visserij-gerelateerde vraagstukken).

Net als vele voorgaande jaren werd voor de educatieve projecten weer dankbaar gebruikgemaakt van de trouwe inzet van vrijwilligers van het ServiceTeam Vlaardingen: mw. J. Baauw-Struijs, mw. M.J. Boer-Fiegel, J.A. Ditiecher, D. Hartman, mw. M.J.M. Hendriks-Gribnou, mw. M. van der

Hoek, R. Hoekstra, mw. I.G.E. Radema, A.P. Romers, A.M. Thurmer en M. Verweij.

Archieven, collecties en toegangen

Met grote regelmaat kwamen weer vele aanwinsten binnen. Inmiddels beheert het Stadsarchief 867 archieven en 88 collecties. Hiervan zijn 577 geïnteriseerd, waarvan 510 archiefinventarissen compleet raadpleegbaar zijn via het internet.

Enkele nieuw verworven archieven zijn die van Vereniging Vluchtelingen-

De bijzondere opening (met re-enactors) van de expositie 'Vlaardingen was de eerste', over tweehonderd jaar Slag bij Waterloo en de rol van Vlaardingen daarbij.

(Foto: Joke van Leeuwen-Zuidgeest, collectie Stadsarchief Vlaardingen)

werk Vlaardingen, het Vlaardings Mannenkoor Orpheus, de NV Beneluxtunnel en het bestuur van het Holy Ziekenhuis.

Erika Verloop rondde de inventarisatie van de belangrijke archieven van de Gecommitteerden c.q. het College van de Visserij (1594-1886) en van de Vereeniging voor de belangen der zeevisscherij te Maassluis (1886-1925) af. Tijdens een lezing over deze instellingen door Huib Geuze, werd deze inventaris op 12 november in Maassluis overhandigd aan erevoorzitter M. van de Ree van de Historische Vereniging Maassluis.

Truus Eling maakte de geboortegegevens uit de Nieuwe Vlaardingsche Courant (1943-1948) toegankelijk. Gerard den Hertog voltooide de digitale index op de agenda's van de correspondentie van burgemeester en wethouders van Vlaardingen (1904-1962) en begon met de indicering van de Nationale Militieregisters (1817-1927). Marianne van Papeveld ontsloot de transportprotocollen uit het Rechterlijk Archief van Vlaardinger-Ambacht (1745-1775, 1797) op persoonsnamen. Voor de veertigste keer werden de krantenkronieken van het voorafgaande jaar en die van vijftig jaar geleden samengesteld en gepubliceerd in het Historisch Jaarboek.

Bibliotheek

Aan de bibliotheek konden door koop en schenking 57 publicaties worden toegevoegd. Een heel kleine selectie: Henk Brobbel – Haringroem en loggertrots: vlaggetjesdag en buisjesdag in Vlaardingen, Kick Hommes – 'Wij willen onszelf zijn en blijven': 100 jaar VFC, Jacques Moerman en Henk Groenendaal – Cultuurhistorische inventarisatie van de trekvaart tussen Delft en Maassluis/Vlaardingen en C. Wind – Welke geallieerde eenheid bevrijdde Vlaardingen op 8 mei 1945. In het bibliotheeksysteem Wise werden 216 titelbeschrijvingen ingevoerd, waarbij ook relevante tijdschriftartikelen werden ontsloten.

Topografisch-Historische Atlas

De enorme collectie Vlaardings beeldmateriaal: foto's, plattegronden, prenten en tekeningen, groeide met circa 1.300 afbeeldingen en zestig audiovisuele aanwinsten. Het gebruik ervan neemt zienderogen toe: aan ruim driehonderd bezoekers werden meer dan negenhonderd scans en/of prints met bijbehorende gegevens geleverd.

Mede dankzij vrijwilliger Jan de Jonge, die steeds vanuit Malden (bij Nijmegen) naar Vlaardingen komt, konden 4.460 beschrijvingen van gescand beeldmateriaal worden ingevoerd. De vrijwilligers Riet Boer en Daan Hartman rubriceerden de luchtfoto's en Henk Brobbel en Peter Zuydgeest bleven hun grote kennis van het Vlaardingse straatbeeld inzetten om oude en nieuwe foto-aanwinsten te determineren, te selecteren en te beschrijven. Stadsarchieffotograaf Frans Assenberg leverde steeds verse foto's aan van het huidige, zich almaar wijzigende stadsbeeld, want wat nu nieuw is, is later weer oud.

Restauratie

De restaurator restaureerde onder andere negen kwetsbare delen uit het oud archief van het Vlaardingse stadsbestuur, waaronder de vroege thesauriersrekeningen (1593-1657) en enkele verpondingsregisters (1762-1763). De fotokopieën voor de studiezaal van de Burgerlijke Standseries van Vlaardingen en Maassluis vulde hij conform de openbaarheidstermijn aan. Bovendien vlakke en restaureerde hij 49 eeuwenoude charters.

Inspectie

De inspecteur stelde zich conform de wet- en regelgeving doorlopend op de hoogte van de stand van zaken van de nog niet naar de archiefbewaarplaats overgebrachte fysieke en digitale archief- en informatiebestanden, niet alleen in Vlaardingen maar ook in Maassluis, waar het Stadsarchief Vlaardingen al sinds 2004 de honneurs waarneemt.

In een aparte rapportage wordt hierover tweejaarlijks aan de colleges van B&W van Vlaardingen en Maassluis bericht.

Dienstverlening, websites, educatie en expositie

Het aantal bezoeken aan de studiezaal bedroeg 1.111. Fysiek bezoek blijft vaak nog noodzakelijk, ook al zijn er ook letterlijk tienduizenden die honderdduizenden pageviews realiseren op de genealogische databanksite van het Stadsarchief en op onze populaire lokaal-historische website www.geschiedenis-vanvlaardingen.nl.

Op verzoek werden door medewerkers vele honderden onderzoeken gedaan op het gebied van genealogie, biografie, lokale geschiedenis en bouw- en bewoningsgeschiedenis.

Het educatief erfgoedproject had 'De Geuzen in de Tweede Wereldoorlog' tot onderwerp. In samenwerking met de Geuzenmaand-organisatie, de Stichting Geuzenverzet 1940-1945 en het Streekmuseum Jan Anderson konden ruim 600 groep 7-leerlingen kennismaken van de verschikkingen van de oorlog, ook in Vlaardingen. De brugklascultuurdag 'Culture Candy' was, met 220 leerlingen die op één dag kennismaakten met de beeldcollectie, opnieuw zeer geslaagd.

Vermeldenswaard is ten slotte de – in samenwerking met Anton van de Water samengestelde – tentoonstelling over tweehonderd jaar slag bij Waterloo en de rol van Vlaardingen daarbij. Deze werd op 11 juni spectaculair met re-enactors geopend en bleek in de maanden daarna erg succesvol.

Archeologie, Gemeente Vlaardingen

Organisatie

Het vaste personeel bestond uit: dhr. Y. Eijskoot (archeoloog), mw. C. van Loon (archeoloog), dhr. T. de Ridder (stadsarcheoloog), dhr. R. Terluin (archeoloog) en dhr. F.J. van der Tuijn (archeologisch medewerker). De vrijwilligers mw. C. Geluk, mw. T. de Goede, mw. B. Krebs, mw. V. Leeuwenburgh, mw. H. van Wensveen, dhr. J. Dam, dhr. A. Luten en dhr. M. Pijnacker verrichtten diverse werkzaamheden voor archeologie. Daarnaast hebben verschillende leden van Helinium zich ingezet voor gemeentelijke projecten. Zeven scholieren en één student hebben een stage gelopen bij het depot.

Beleid

Samen met de beleidsmedewerker Monumenten en de Stadsarchivaris werkten de archeologen in 2015 aan de erfgoednota. De input van burgers op de erfgoedavonden werd gebundeld, het schrijven van de nota werd opgepakt en er vond verschillende keren afstemming plaats met andere afdelingen binnen de gemeente en met een groep erfgoedexperten uit het Vlaardingse. De nota wordt eind 2016 verwacht.

Voorlichting

In 2015 waren er bij het archeologisch depot 15 bruikleenovereenkomsten, die betrekking hadden op 114 vondsten voor interne en 322 vondsten voor externe exposities. Veel van deze vondsten zijn voor langere tijd uitgeleend aan musea zoals Museum Vlaardingen, het Rijksmuseum van Oudheden en het Keringhuis in Hoek van Holland. Ook winkeliers en particulieren in Vlaardingen hebben al enkele jaren Vlaardingse vondsten geadopteerd. Daarnaast worden vondsten ook ingezet bij de brugklasdag Culture Candy, Open Monumentendag, de Nationale Archeologiedagen en bij alle educatieve projecten. De Vlaardingse vondsten en archeologische onderzoeken zijn ook terug te vinden op de website Geschiedenis van Vlaardingen.

Kinderen van het Technasium Sg. Spieringshoek leren van elkaar over het kasteel dat rond 1300 bij de d' Engelse Boomgaert heeft gestaan. Zij maakten met veel enthousiasme mooie reconstructies, waarvan de beste te zien waren op de tentoonstelling in de publiekshal van het stadskantoor van de gemeente Vlaardingen.

Foto: Archeologische collectie gemeente Vlaardingen

Vanuit het depot is in 2015 het educatieve programma voortgezet, dat onder andere bestond uit gastlessen in de klas en bezoeken aan het depot. Ongeveer 360 jongeren bezochten in dat kader het depot en veertien klassen kregen een archeoloog op bezoek.

De tentoonstelling 'Expeditie Steentijd' die door heel Nederland heeft gereisd en circa 130.000 bezoekers heeft getrokken, is na zes jaar rondreizen geëindigd in de bibliotheek aan de Waalstraat. Daar was de tentoonstelling te zien van 9 februari t/m 12 maart. De tentoonstelling begon in 2009 in Vlaardingen en ging daarna op reis naar Texel, Zeeland, Zuid-Limburg en vele andere plaatsen.

Brugklasleerlingen van het Schiedamse Technasium Sg. Spieringshoek maakten in opdracht en met de steun van de archeologen van de gemeente de expositie d' Engelsche Boomgaert. De leerlingen maakten reconstructies van het verdwenen kasteel dat in 1998 door archeologen is ontdekt op de locatie van het voormalige Kolpabad. De expositie is geopend door wethouder Hans Versluijs op 22 april en was te zien t/m 27 mei in de publiekshal van het stadskantoor.

Op 20 juni opende het vernieuwde Museum Vlaardingen haar deuren. In het museum hebben ook tal van Vlaardingse vondsten een plek gekregen, waaronder de boomkistman, de klepduiker en het grootste prehistorische vaartuig van Nederland, de kano die in 2005 is opgraven op de Vergulde Hand.

In 2015 werden de eerste Nationale Archeologiedagen georganiseerd. Op 17 en 18 oktober zetten verschillende Vlaardingse instellingen en verenigingen de archeologie van Vlaardingen in de kijker. Een honderdtal mensen bezochten het depot, waar de workshop 'mozaïeken met oude scherven' een succes was bij de kinderen en de volwassenen de speeddates met experts wisten te maken.

Onderzoek

In 2015 zijn er drie waarnemingen verricht, twee bureauonderzoeken, vijf booronderzoeken (al dan niet gecombineerd met een bureauonderzoek), vier proefsleufonderzoeken en één archeologische opgraving op de locatie Park Drieënhuizen. Daar zijn vondsten uit de Romeinse Tijd aangetroffen, waaronder een verkavelingstructuur met veel vondstmateriaal. Bijzonder is dat er twee crematiegraven zijn aangetroffen uit de eerste of tweede eeuw na Chr. Het zijn de eerste bijzettingen van verbrand menselijk bot die in Vlaardingen zijn ontdekt.

Over de Vlaardingse archeologie zijn er ook publicaties verschenen, waaronder een boek over het onderzoek naar de inhoud van een beerput. Deze put is in 2002 opgegraven op de locatie waar aan het begin van de 17e eeuw de Galeiwerf was gelegen. De inhoud van de beerput dateert uit het einde van de 17e eeuw - begin 18e eeuw en geeft een aardig inkijkje op het dagelijkse leven uit die tijd.

Jaarverslag

Historische Vereniging Vlaardingen

Het jaar 2015 was weer boordevol activiteiten en door het bestuur werden met groot enthousiasme alle zeilen bijgezet om het verenigingsjaar goed te laten verlopen. Bijzondere aandacht ging uit naar het op peil houden van het ledenbestand. De HVV is toch wel redelijk vergrijzend en het ledental liep flink achteruit. Aandacht voor het binnenhalen van jongere leden is dan ook van groot belang. De aanwas van 44 nieuwe leden was echter wel weer hoopgevend en we konden het jaar afsluiten met 1249 leden.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 29 maart werden de aftredende heren J. van Elk en E. van Rongen herkozen. Het bestuur kwam viermaal in vergadering bijeen en er vond veel overleg via e-mail plaats. Een belangrijke zorg voor de toekomst was en is, de continuïteit van het bestuur en de commissieactiviteiten. Bij *Tijd-Schrift* 138 was daarom een brief aan de leden gevoegd met een oproep om hierover mee te denken.

In 2015 presenteerde de HVV zich bij verschillende stadsactiviteiten, openingen en boekpresentaties. Voor verschillende instellingen werd informatie aangeleverd en werden lezingen verzorgd.

Het driemaandelijks overleg met de beleidsmedewerker monumenten van de Gemeente Vlaardingen en andere vormen van overleg verliepen naar wens. Echter, het blijft voor de HVV onverteerbaar om steeds maar aandacht te moeten vragen voor een aantal rijksmonumenten dat staat te verpauperen. Helaas moest de HVV weer regelmatig op de barricaden om veranderingen in historische structuren tegen te gaan. Verder is het jammer dat het oprichten van een herdenkingsplaque voor alle slachtoffers van oorlog die een binding hadden met Vlaardingen maar niet van de grond komt.

Publicaties, lezingen en excursies.

De redacties van het jaarboek en *Tijd-Schrift* werkten met veel overgave om de historische publicaties met interessante artikelen te laten verschijnen.

Zo stond de 39ste uitgave van het *Historisch Jaarboek Vlaardingen* in het teken van de milieuproble-

Secretaris Anneke Maat-Grijsen reikt het eerste exemplaar van het *Historisch Jaarboek Vlaardingen* uit aan wethouder Hans Versluys.

(Foto: Han van Elk)

matiek in de zestiger jaren. Harry Geerlings en Toby Witte schrijven daar op heldere wijze over.

Tijd-Schrift kwam zoals gebruikelijk weer viermaal uit en bevatte weer lezenswaardige artikelen over de geschiedenis van Vlaardingen. De HVV heeft veel waardering voor het uitstekende werk van de redacties en natuurlijk van de auteurs en de schrijvers van de kronieken.

Er werden vijf goedverzorgde lezingen gehouden en ook de jaarlijkse excursie mocht weer op een goede belangstelling rekenen.

Begraafplaats Emaus

Nadat eind 2014 het grootste deel van het inventarisatieproject was afgerond en op de website geplaatst, resteerde alleen nog het oude r.-k. algemene gedeelte. Eind 2015 is ook dat geïnventariseerd en begin 2016 op de website www.begraafplaatssemaus.nl gezet.

Website

De websites van de vereniging mogen zich verheugen in een groot aantal bezoekers. Regelmatig geven bezoekers van de HVV-website zich op als lid. De website van de begraafplaats Emaus voorziet in een behoefte, hetgeen blijkt uit de vele positieve reacties en dankbetuigingen die de HVV hierover ontvangt.

Woord van dank

In 2015 is er door de leden van commissies, redacties en deelnemers aan andere vrijwilligersactiviteiten, zoals het bezorgen van het jaarboek en *Tijd-Schrift*, veel werk verzet, waarvoor het bestuur van de HVV bijzonder dankbaar is. Deze activiteiten dragen in hoge mate bij aan het functioneren en aanzien van de Historische Vereniging Vlaardingen.

Het complete jaarverslag over 2015 is te lezen op de website en in de bijlage van *Tijd-Schrift* 139 van maart 2016. Hierin vindt u het totale reilen en zeilen van onze vereniging. De moeite waard om te lezen!

Streekmuseum Jan Anderson

Het Streekmuseum Jan Anderson werd in 2015 weer goed bezocht (2.914 bezoekers), hoewel de recordaantallen van 2013 en 2014 (3.376 en 3.453) niet gehaald werden. Het bezoekersaantal van 2015 lag evenwel ver boven het gemiddelde van de jaren 2010-2012. Het jaar 2015 stond in het teken van het veertigjarige bestaan van het Museum, met langere openingsuren, een jubileumboek en bijzondere exposities. De voordelen van de samenwerking met het nieuwe Museum Vlaardingen werden nog niet ten volle benut, maar beide directeuren, bijgestaan door hun toezichthouders, vergaderen frequent en werken aan uitbreiding van hun gezamenlijke activiteiten. De grote Collectie Anderson staat ter beschikking voor exposities van het Museum Vlaardingen.

In persoonlijke zin was het jaar 2015 voor het Streekmuseum in meerdere opzichten zeer tragisch. In april overleed volkomen onverwacht bestuursvoorzitter Paul Westerdijk. Zijn rol in de ontwikkeling van het Museum en de collectie, waaraan hij zelf als talentvol Vlaardings kunstenaar bijdroeg, valt moeilijk te onderschatten. Met de aimabele Westerdijk ontviel het Museum een belangrijk en gedreven man. Het 40-jarig jubileumboek *Tegen de stroom in* werd enkele dagen na Pauls overlijden in de glazen zaal van de Bethelkerk aan zijn vrouw Plonie uitgereikt. Kort daarna, op 11 mei, overleed na een lang ziekbed Rita Anderson, sinds 1959 echtgenote van Jan Anderson. Iedereen die Jan Anderson of het Museum kent, weet hoe groot haar rol sinds de oprichting van het Streekmuseum in 1975 is geweest. Bescheiden en op de achtergrond, maar al die jaren de beheerder van het winkeltje met snoepgoed, droeg Rita in grote mate bij aan groei en promotie van het Museum.

De diverse exposities van 2015 werden goed bezocht. Maar ook op locatie liet het Museum zijn collecties zien. Zo was de fototoestellencollectie te zien in het Museum Vlaardingen. Ook het Vlaardingse Stadsarchief (materiaal uit jaren 1813-1814), het Streekmuseum Krimpenerwaard (materiaal over geboorten) en het Brandweermuseum Wassenaar (brandbommen) wisten de Kethelweg te vinden. De nummers 31, 32, 33 en 34 van de serie *van 't Oft naar 't Oofd* die in 2015 verschenen, met onderwerpen als topstukken uit de Tweede Wereldoorlog, zestig jaar Delta Hotel, zestig jaar Rotaryclub Vlaardingen en honderd

Hans Bakker (links) en Jan Anderson zoeken foto's uit voor het jubileumboek.

(Foto: collectie Streekmuseum Jan Anderson)

Landje van Chardon gezien vanaf de Burg. Heusdenslaan. Rechts onder de boom Rita Anderson met hondje Danny, 1983.

(Illustratie; Paul Westerdijk, collectie Streekmuseum Jan Anderson)

oude Vlaardingse beroepen, zijn voor een uiterst bescheiden prijs onder andere te koop bij de boekhandel en in het Streekmuseum zelf.

De registratie van de diverse collecties gaat gestaag door. Bestuurssecretaris Rob Reijndorp beantwoordt de e-mails en iedere openingsdag zijn twee vrijwilligers aanwezig om de bezoekers te verwelkomen. Vaste fotograaf Hans Bakker legt vakkundig de collectie vast. Hans trad tevens toe tot het bestuur van het Museum. Hij heeft het 40-jarig jubileum zorgvuldig gefotografeerd en gedocumenteerd.

Aanwinsten: voorwerpen

In totaal werden aan de diverse collecties 861 voorwerpen toegevoegd, waaronder een in Duitsland gebruikte Benzofiets, een in de Broekpolder gevonden luchtdrukpistool, gedenkorden van Verboons Geschenkenhuis, een gedenkord van de opening van de Oosterkerk en een restauratiepenning uit 1971 voor het pand Willem Beukelszoonstraat 2.

Aanwinsten: tekeningen, prenten, documenten, foto's en postzegels

In de collectie werden 679 stuks opgenomen, waaronder een tekening van de NSB-er C. Koekoek, geld uit concentratiekamp Buchenwald, vele bonkaarten uit de Tweede Wereldoorlog, een bidprentje van de Vlaardingse Geus J.W. Boeseman uit 1941 en een visitekaartje van Pim Fortuyn.

Bibliotheek

Deze werd aangevuld met 384 nummers, waaronder 37 reclameboekjes van Lever's Zeep voor de jeugd. Daarnaast verwierf het Museum weer vele historische referentiewerken.

Het bestuur van de Stichting Collecties Jan Anderson bestond op 31 december 2015 uit P.J. Moree (voorzitter), G.H.B. Anderson (penningmeester), R. Reijndorp (secretaris), E.V.A. Dekker (lid) en H. Bakker (lid). Het ongesubsidieerde Streekmuseum zou niet kunnen functioneren zonder de toegewijde inzet van de vele vrijwilligers. Zij kunnen niet genoeg worden bedankt.

Jaarverslag

Museum Vlaardingen

In 2015 is de nieuwbouw en renovatie afgerond, hetgeen heeft geleid tot een prachtig gebouw dat oud en nieuw combineert en ongeveer 1600 vierkante meter expositieoppervlak biedt. Dit gebouw – ook de oudbouw – is in zijn geheel nieuw ingericht.

Publiek

Het museum werd na de opening in 2015 bezocht door 11.313 bezoekers, en voor de opening in juni werden 250 bezoekers ontvangen. Hieronder vanzelfsprekend schoolbezoek en ander educatief bezoek, dat na de zomervakantie op gang kwam.

In het gebouw heeft het museum een vijftal semipermanente tentoonstellingen gerealiseerd met samen ongeveer 800 tentoongestelde objecten. Onder de gemeenschappelijke titel “5000 jaar leven in de delta” zijn dit: Brood uit Water, Goud uit Water, Flardinga, Vondsten uit de Delta en Vlaardingen Vooruit. Er is een wisselexpositieruimte waar bij de opening te zien was “Kijk eens naar het vogeltje. Fotografica uit de collectie van Jan Anderson”. In het museum is een minitheater en een ontmoetingsruimte voor de erfgoedinstellingen uit de regio, het zogenoemde “Erfgoedlab”.

Tijdens het Midden-Delflandfestival, Loggerfestival en Open Monumentendag was het museum geopend voor één euro, en tevens vertrek- en verzamelpunt voor de vrijwilligers. Open Monumentendag werd in Museum Vlaardingen onder grote belangstelling geopend. Gedurende Open Monumentendag werd ook de ‘klassendag’ in en om het museum georganiseerd, in samenwerking met de Stichting Zeillogger Balder. Het museum nam deel aan de Rabo Museumkidsweek en het Nationale Archeologieweekende.

Tijdens de schoolvakanties waren vakantieprogramma's in het museum gericht op gezinnen.

In oktober is de eerste wisseling van expositie gerealiseerd, toen de foto-graficaexpositie werd ingeruild voor “Vlaardingen en het geheim van het Pestparfum”, een inhuurexpositie van het Westfriesmuseum in Hoorn.

De opening van Museum Vlaardingen,
20 juni 2015.

(Foto: Jan Dulfer)

Tevens in oktober was de opening van de fotografietentoonstelling "Vis", van Frans Hoek, en een lezing van de winnaar van de Hoogendijkprijs, de heer Vink. Laatste lezing in samenwerking met de Vereniging Vrienden.

Museum Vlaardingen heeft in 2015 zijn digitale marketing van een facelift voorzien: website en social media zijn flink opgewaardeerd en ingezet. Het museum heeft nu bijna 1000 volgers op Facebook en wordt gewaardeerd met vier van de vijf sterren.

Het museum is in de publiciteit geweest in de media van de Telegraaf (incidenteel), AD Waterweg/ AD regionaal (regelmatisch), Radio Rijnmond (regelmatisch), Omroep Vlaardingen (regelmatisch), VPRO-radio (incidenteel), Groot-Vlaardingen (regelmatisch), Vlaardingen24 (web), De Vlaardinger (web), Pop-up tv Schiedam Vlaardingen (regelmatisch), Museumvisie (recensie nieuwe museum), diverse visserijmedia (column in Visserijnieuws en Fishtrends), Museumvereniging en Museumkaart (digitale nieuwsbrieven) en nog meer. Er waren acties met bonnen met de Museumkaart en de NS Spoor.

Er is een Zakenkring gestart, met 19 bedrijven die lid zijn geworden na een oprichtingsdiner in het museum in november 2015.

Er is een VVV-agentschap ingericht dat voldoet aan de daarvoor geldende eisen en het niveau van dienstverlening. Tevens wordt door de museummedewerkers vanuit deze rol een VVV-website voor Vlaardingen onderhouden, evenals een evenementenkalender. VVV Vlaardingen verkoopt in het museum verder de VVV-cadeaubon en andere waardebonnen. Ten slotte is Museum Vlaardingen gestart met het ontwikkelen van diverse voor cultuurhistorisch Vlaardingen waardevolle arrangementen en producten.

Collectie

In het kader van de inrichting van exposities en depots is ook een aantal voorwerpen actief gerestaureerd, van de grote plafondschildering in de Groene Salon (door Art Conservation in Vlaardingen) tot aan een klein scheepsmodelletje. Hiervan wordt verslag bijgehouden in de digitale collectie database (ADLIB). Het museum neemt deel aan de webportals van Maritiem Digitaal, Geheugen van Nederland en Geschiedenis van Vlaardingen.

In het museum is een depot ingericht, een groot deel van de 19.000 objecten tellende collectie is gereinigd, een schimmelinfectie van grote deelcollecties mechanisch gereinigd en het aantal opslaglocaties van de collectie is teruggebracht van 14 naar 4.

Er zijn ongeveer 200 objecten verworven, ondanks een aanwinstenstop. Dit zijn meest objecten van kleine aard (vissers-

gereedschap, topografische objecten van Vlaardingen) met enkele uitzonderingen, zoals het olieverfschilderij van Ary Pleysier uit 1842 ('De haringjager voor de vleet') en een olieverfschilderij uit de laat 19e eeuw van een Vlaardingse zeillogger op volle zee door Hendrik Wiegman. Deze schilderijen waren beide schenkingen van de heer A. Fontijne. Tevens is een 17e-eeuwse zilveren herdenkingslepel, afkomstig van een Vlaardings lid van de vroedschap, aangekocht.

Alle collectiewerkzaamheden zijn in 2015 projectmatig aangepakt, in samenwerking met Helicon. Helicon is een in het museumveld bekende partner voor conservering en collectie-management.

In het museum is de presentatie geweest van de publicatie *Dynamiek en vaste waarden. Beschermd stadsgezicht in Vlaardingen*, door Klaas Kornaat, waarvoor het museum (samen met het archief) een groot deel van de afbeeldingen heeft aangeleverd.

Bekwame, wilskrachtige auteurs met een stevige dosis doorzettingsvermogen. Daarnaar waren de initiatiefnemers van het *Historisch Jaarboek Vlaardingen* in 1975 op zoek. Ze twijfelden er wel aan of er genoeg (amateur)historici te vinden zouden zijn die konden voldoen aan dat profiel. Dit *Historisch Jaarboek Vlaardingen*, een uitgave van de HVV (Historische Vereniging Vlaardingen), bewijst dat ze zich toen voor niets zorgen maakten. Al veertig jaar lang melden zich doorzetters die historisch onderzoek doen en daarover onbezoldigd een artikel schrijven. Dankzij hun inspanningen is het jaarboek in de loop der jaren een begrip geworden in Vlaardingen.

Frank van den Boogert schrijft in deze jubileumuitgave over het autobedrijf AVAM (Algemeene Vlaardingsche Auto-Maatschappij), dat van 1931-1940 o.a. een stadsdienst verzorgde in Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht. Frits van Ooststroom verdiepte zich in het leven van de bekende Vlaardingse notaris Anthony Knottenbelt. Uit zijn artikel blijkt dat Knottenbelt veel meer was dan een notaris. Natuurlijk ontbreken ook dit jaar de kronieken niet. Met engelengeduld zijn ze samengesteld door Anneke Maat-Grijsen en John Ditiecher.

Historische
Vereniging
Vlaardingen

